

Pr. Nicolae Runceanu

PREDICI POPULARE

editura
Σοφία

București, 2005

*Propovăduiește Cuvântul.
Stăruiește asupra Lui...
(2 Timotei 4, 2)*

Tot cel ce cheamă numele Domnului *se va mântui*.

Dar cum vor chema *pe Acela* în Care nu cred ? Și cum vor crede *în Acela* de Care n-au auzit ? Și cum vor auzi, de nu li se va propovădui ? Și cum vor propovădui, de nu vor fi trimiși ? Deci credința din auzire izvorăște, iar auzirea din Cuvântul lui Dumnezeu (Romani 10, 14-17).

Și dacă propovăduiesc Evanghelia, n-am cu ce să mă laud, căci aceasta-i *datoria* mea de nevoie și-i vai de mine de nu o voi propovădui (1 Corinteni 9, 16).

Nu nesocoti harul ce este în tine, care ți s-a dat, după prorocie, prin punerea mâinilor preoției. De aceasta să te îngrijești; în aceasta să stăruiești, ca propășirea ta să fie vădită pentru toți. Ia aminte de tine însuși și de învățătură. Stăruiește în aceasta, căci, aceasta făcând, te vei mântui și pe tine, și pe cei ce te vor asculta (1 Timotei 4, 14-16).

Prefață

La sfârșitul anilor '90, am găsit într-o boxă o mapă cu manuscrise. Erau predicile părintelui preot, paroh, tată, soț, bunic și străbunic Nicolae Runceanu. Este cea mai prețioasă moștenire pe care ne-a lăsat-o bunicul nostru. El a alcătuit o culegere de predici pe care a intitulat-o modest „Predici populare”, având ca moto: „Propovăduiește Cuvântul. Stăruiește asupra lui...” (2 Timotei 4, 2).

De atunci citim aceste predici... Mergem la biserică, participăm la liturghie, ascultăm predica preotului... și ne întoarcem la bunicul nostru, părintele Runceanu... și îl auzim din nou, noi, cei ce am trăit alături de el și l-am ascultat propovăduind Sfânta Evanghelie în biserica Sfânta Vineri-Herasca din București.

În acest an am început să transcriem manuscrisul... și am fost impresionați de pregnanța cuvântului său ziditor.

În timp, ne-am dat seama că trebuie să împlinim dorința vădită de părintele Runceanu în manuscrisele sale atât de trude: cuvântul său să ajungă din nou în inima enoriașilor creștini, chiar dacă biserica Sfânta Vineri-Herasca nu mai există. Predicile părintelui paroh Nicolae Runceanu o păstrează intactă... Este Biserica din sufletele noastre, la care părintele a slujit întreaga sa viață.

Predicile au fost rostite într-o lungă perioadă de timp: de la începutul anilor '20 până la sfârșitul anilor '50. Pe unele părintele le-a păstrat în forma inițială, pe altele le-a modificat... Unele predici sunt datate, altele nu. La noi au ajuns în forma dorită de părintele Runceanu pentru publicare. Fiecare predică din manuscris are un semn făcut cu creionul de părinte: B, adică bună...

În ordonarea predicilor, cele care sunt, ne-am ghidat după calendarul creștin ortodox.

Predicile poartă și amprenta timpurilor în care au fost scrise, timpuri pe care părintele paroh le-a trăit alături de

enoriașii săi. Împreună formau comunitatea creștinilor de la biserica Sfânta Vineri-Herasca din București.

Nu de puține ori, părintele se dovedește un adevărat vizionar. Vă rugăm să recitiți cu atenție predica rostită de părinte în ziua de duminică, 12 august 1951 – a opta duminică după Rusalii, sau ultima predică (cuvântare) din 17 aprilie 1944, a doua zi de Paști.

Părintele știa ce vremuri începuseră pentru enoriașii săi. Dar pentru el nu era loc nici pentru cea mai mică deznădejde. El propovăduiește nădejdea, care și atunci, din totdeauna și pentru totdeauna este credința în Dumnezeu, în Fiul Său preaiubit, Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Sperăm să citiți aceste predici cu aceeași emoție ca și noi și să fie pentru dumneavoastră un sprijin de nădejde întru dreapta credință – „tezaurul nesecat de izbândă și binefaceri, călăuza înțeleaptă a vieții omului” (Duminica a patra după Rusalii).

În demersul nostru, am fost încurajați și de faptul că părintele Nicolae Runceanu a fost și un apreciat scriitor bisericesc. A publicat mai multe cărți și a colaborat la revista „Duminica Ortodoxă”.

În anexele cărții reproducem fragmente din acestea. Adăugăm însă un text inedit scris de părintele Nicolae Runceanu pe când era preot pe frontul primului război mondial.

12 august 2004, Veronica și Paul

Predică la Învierea Domnului

Și Cuvântul S-a întrupat și a locuit între noi și am văzut slava Lui, slavă a unuiu născut din Tatăl, plin de har și de adevăr (Ioan 1, 14)

Săptămâna trecută, cu inimile întristate, am ascultat istorisirea sfintelor și înfricoșatelor pătimiri ale Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și a morții Lui pe cruce pentru mântuirea noastră. Iar a treia zi după moartea Lui, *a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le.*

Toate aceste istorisiri despre pătimirile, despre moartea și învierea Domnului nu trebuie să rămână pentru noi, creștinii, numai niște simple istorisiri, ca, de pildă, despre un Napoleon sau Alexandru Macedon. Trebuie să ne dăm seama despre însemnătatea pe care o au ele pentru mântuirea noastră. Și dacă în toată vremea suntem datori să ne gândim la bunătatea și milostivirea lui Dumnezeu, la nemărginita Lui iubire față de noi, apoi, astăzi, mai mult ca oricând, suntem datori să ne gândim cât de mult ne-a iubit Dumnezeu, încât și pe Fiul Său unul născut l-a dat, pentru mântuirea noastră, pentru ca să credem în El și să avem viață veșnică.

De la mic până la mare, de la bogat la sărac, de la cel ce se bucură de libertate până la cel legat în lanțuri, cu toții simțim, în aceste zile de Paști, o bucurie tainică, o bucurie duhovnicească. Ne dăm noi seama de unde vine această bucurie, de unde purcede ea ? Desigur că nu în cozonacii cei atât de așteptați mai cu seamă de copii, nu în mâncărurile gustoase de dulce pentru cei ce au postit, nu în vinurile alese sau în alte bunătați pământești, pentru că nu toți le pot avea, pe când bucuria este generală. Nu din mese și pahare pline, nu din bunătați pământești purcede bucuria sufletului, adevărata bucurie duhovnicească, ci din acel simțământ pe care îl deșteaptă în

noi *Învierea Domnului*, prin care ni se întemeiază credința și nădejdea noastră într-o viață viitoare mai bună și nesfârșită.

Căci dacă Hristos n-ar fi înviat, după cum zice Sfântul Apostol Pavel, *zadarnică ar fi credința noastră*.

De unde deci în Joia și Vinerea trecută a Patimilor Domnului, ca buni creștini, am plâns la Sfânta Cruce pe care sângera „mielul lui Dumnezeu” pentru „a noastră mântuire” astăzi, lacrimile noastre de întristare s-au prefăcut în lacrimi de bucurie, căci „Paștile sfințite, nouă astăzi s-au arătat... Paștile, Hristos Mântuitorul... Paștile, izbăvirea de întristare...

Paștile care ne-au deschis nouă ușile raiului...

Nu este sărbătoare care să umple inimile noastre de nădejdi mai mari și mai bogate ca această zi *pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa !*

Bucuria noastră cea mare de ziua Învierii purcede tocmai din tânguirea și din durerea noastră, ca buni creștini, de la Crucea Domnului, căci răstignirea și îngroparea Mântuitorului se schimbă într-o sărbătoare de bucurie a mântuirii noastre, tocmai după ce au fost pecetluite cu pecetea Învierii. Da, căci *înviind Iisus din mormânt*, a potopit întunericul și a revărsat în lume, din lumina Sa: „lumina oamenilor” a răsărit. Aceasta este ziua când amarul lumii se prefăce în dulceața veacurilor, căci *Învierea Domnului* este cheazășia cea mai deplină cum că pe pământ nu va mai stăpâni păcatul și nu va mai birui moartea cu întunericul ei, ci *viața*. Și cine este lumina ? Cine este viața ? Domnul Hristos este viața. El este lumina. El este adevăratul *Soare*, „Soarele cel mai dinainte de Soare”, Care s-a pogorât în mormânt, ca să ardă moartea, moartea păcatului, și să insufle oamenilor o viață nouă.

Iată de unde purcede bucuria noastră a tuturor din aceste sfinte zile ale Învierii Domnului.

Iată pentru ce zic că, în aceste zile mai mult ca oricând, trebuie să ne gândim că dacă Dumnezeu atât de mult ne-a iubit, suntem datori și noi să-i fim recunoscători.

Să ne întrebăm dar, care este recunoștința noastră ? Recunoștința iubirii este tot iubirea. Care este iubirea noastră față de nemărginita iubire a lui Dumnezeu către noi ?

Mântuitorul a zis că acela iubește pe Dumnezeu, care păzește poruncile Lui. Păzim noi oare întru totul poruncile lui Dumnezeu ? Mântuitorul a zis: „Iubiți-vă unii pe alții precum și Eu v-am iubit pe voi” Ne iubim noi unii pe alții, precum Mântuitorul ne-a iubit pe noi ? Răspunsul la aceste întrebări îl las la judecata fiecăruia dintre noi, după cele ce vedem și auzim că se întâmplă în lumea noastră de astăzi. Nu vreau să tulbur bucuria, nu vreau să încrunt fețele noastre luminate și vesele din aceste mari și sfinte zile. Mă gândesc numai, și cu cutremur, că fiecare dintre noi creștinii, poate să zică astăzi, ca și psalmistul odinioară: „S-au înmulțit cei ce mă necăjesc. Mulți se scoală asupra mea. Mulți zic sufletului meu: nu este mântuire lui, întru Dumnezeul lui.”

Fraților,

Sunt într-adevăr mulți care nesocotesc Învierea Domnului. Sunt și mai mulți cei care, deși au fost înmormântați împreună cu El prin botezul în moartea Lui, totuși n-au înțeles și nu înțeleg ce înseamnă a muri și a învia cu Domnul Hristos, „întru înnoirea vieții”, și zac tăvăliți în mocirla păcatului, iar deasupra capului lor, atârână piatra mormântului suflesc care-i așteaptă.

Noi care ne-am deșteptat și-am primit lumina și viața, să ne silim să rămânem neconținut în această lumină și viață. Să căutăm să ne pătrundem cât mai mult cu jertfa Mântuitorului. Să cădem plângând la picioarele Crucii, dându-ne seama că pentru noi a suferit, pentru noi a murit și S-a îngropat. Căci numai înțelegând acestea, vom înțelege și darul învierii Lui și vom lua putere dintr-însul. Vom simți în trupurile și sufletele noastre, pe „Soarele cel mai înainte de soare” cum lucrează, cum ne înnoiește și cum ne însufletește, și vom putea zice și noi ca Apostolul Pavel: *Cu Hristos împreună m-am răstignit și de acum nu mai visez eu, ci Hristos care m-a iubit și S-a dat pe Sine pentru mine* (Galateni 2, 20).

Să ne îndulcim în aceste zile din cozonacii și bucatele gustoase de dulce, și cei ce am postit, și cei ce n-am postit,

cum zice Sfântul Ioan Gură de Aur, și să bem paharul de vin ales, dacă-l avem, să mâncăm să bem și să ne veselim, dacă masa este plină de bunătați pământești, dar toate cu măsură, mulțumind și dând slavă lui Dumnezeu, Care ni le dă; să ne ospătăm însă și din ospățul credinței. Să venim adică cât mai des și la Sfânta Biserică, unde masa este totdeauna întinsă și bogată cu bunătați veșnice. Să venim și să bem din „băutura cea nouă” pe care cu atâta iubire ne-o întinde Mântuitorul.

Da, să ne bucurăm și să ne veselim, *căci aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa*. Așa auzim zicându-se când se cântă „**Hristos a înviat**”. Dar mai auzim și alte cuvinte: *Să învieze Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui. Precum se stinge fumul, să se stingă, precum se topește ceara de fața focului, așa să piară păcătoșii de la fața lui Dumnezeu, iar dreptii să se bucure și să se veselească.*

Aceste cuvinte să ne facă să dezbrăcăm haina păcatelor, lăsând pe diavolul să-și plângă meșteșugirile lui, și să ne îmbrăcăm cu haina cea nouă a luminii, mărturisind pe Domnul cu fapta și cu cuvântul, înaintea tuturor și strigând din toată inima și cu toată încordarea, întru mărirea Lui:

Hristos a înviat ! Amin.

Duminica Paștilor, 26 martie 1923

Predică la Duminica Tomii

...ferice de cei ce nu M-au văzut
și au crezut (Ioan 20, 29)

Fraților,

Învierea Domnului este temelia vieții creștine. Dacă Domnul Hristos n-ar fi înviat, zadarnică ar fi credința noastră.

Învierea Domnului a fost dovedită prin o mulțime de martori care au fost de față. A fost dovedită de soldații care străjuiau mormântul, de Sfintele Femei Mironosițe, de Sfinții Apostoli. Și toți cei ce n-au văzut, dar au auzit mărturisirea acestora cum că *Hristos a înviat*, s-au încredințat că El este Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat.

Înșiși Apostolii care au văzut mormântul gol, au rămas uimiți de minune, când s-au pomenit cu Iisus în camera lor, ferestrele și ușile fiind zăvorâte de frica Iudeilor. Și când le-a arătat coasta și mâinile pătrunse de cuie, *s-au bucurat văzând pe Domnul*. Și Toma nu era cu dânsii. Când ceilalți unsprezece l-au întâlnit și i-au spus că a înviat Domnul, el le-a zis: *De nu voi vedea în mâinile Lui semnele cuielor, și de nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voi pune mâna în coasta Lui, nu voi crede*.

Mântuitorul cunoștea îndoiala lui Toma. Și, ca să fie văzut și de el, ca să se încredințeze că *adevărat a înviat*, după opt zile, pătrunde din nou Mântuitorul în aceeași cameră în care stăteau ucenicii încuiați, fiind și Toma cu dânsii, de data aceasta. După ce spune tuturor „pace vouă”, Iisus se adresează lui Toma și-i zice: *Adă-ți degetele încoace și vezi mâinile Mele. Adă-ți mâna și-o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios*.

A văzut și a crezut, exclamând: *Domnul meu și Dumnezeuul meu!* Totuși, Domnul Hristos l-a înfruntat că n-a crezut

ce i-au spus ceilalți unsprezece, prin cuvintele: *Pentru că M-ai văzut, Tomo, ai crezut. Ferice de cei ce nu M-au văzut și au crezut.*

V-am înprospătat aceste adevărate întâmplări, pe care le-ați mai auzit, pentru ca să înțelegeți mai ușor cele ce urmează, cu privire la fericirea celor ce n-au văzut, dar au crezut.

Fraților,

Și în vremea noastră, ca și în vremea veche, oamenii își fac atâtea rele, atâtea făgăduieli mincinoase, încât nu e de mirare că e puțină încredere între ei. Chiar între prieteni. Nu cred până nu văd, până nu se conving de adevărul celor spuse.

E de mirare însă cazul cu Sfântul Apostol Toma. Văzuse pe Iisus săvârșind atâtea minuni. Cu cinci pâini, săturase cinci mii de oameni, înviase pe fiul văduvei din Nain, pe fiica lui Iair și mai ales pe Lazăr, mort de patru zile. Să nu creadă el mărturisirea celorlalți Sfinți Apostoli care nu puteau să-i spună minciuni sau glume!

În adevăr, Învierea Mântuitorului este marea minune, minunea minunilor. Totuși el nu putea să nesocotească puterea dumnezeiască a lui Iisus.

Ce trebuie deci să înțelegem din întâmplarea cu Toma? Mai curând înțelegem că ea a fost o orânduire dumnezeiască. Că a voit Mântuitorul, pe de o parte, să dovedească mai mult adevărul Învierii Sale, care va fi temelia credinței creștine, iar pe de alta, ca necredința lui Toma să servească spre zidirea credincioșilor din toate veacurile, să întărească credința noastră, în Evanghelia Sa, în mărturisirile Sfinților Apostoli, în Biserica Sa.

Ferice de cei ce nu M-au văzut și au crezut

Cuvintele acestea dumnezeiești adresate pentru prima oară lui Toma, nu se referă la el, ci la noi cei ce nu-L putem vedea cu ochii trupului și nu-L putem pipăi. Noi trebuie să-L vedem cu ochii minții, cu ochii credinței ca să fim mântuiți și fericiți. De aici izvorăște fericirea: din credința în Iisus Cel

înviat din morți, Care a venit să readucă pe pământ fericirea raiului, pierdută de Adam și Eva prin păcatul neascultării.

Cine dintre noi nu dorește și nu caută fericirea ? Și ar vrea să nu aibă sfârșit.

Noi, aproape toți, punem fericirea în sănătate, în bogăție, în putere sau ranguri înalte. Dar vedem că toate acestea sunt trecătoare, cum trecătoare este și fericirea ce ne-o procură. Ei bine, fericirea adusă pe pământ de Iisus cel înviat din morți, este fericirea adevărată pe care nici moartea nu ne-o poate distruge. Și fericirea aceasta, cum spuneam, izvorăște din credința în Iisus și Evanghelia Sa; din credința în mărturisirile Sfinților Apostoli, ale Sfinților Părinți și din pildele Sfinților Martiri și Martire, în general din credința în Sfânta Biserică, depozitarul mărturisirilor și învățăturilor noastre creștinești.

Din toate aceste mărturisiri noi vedem, cu ochii credinței, pe Iisus Cel înviat din morți.

Și credem în El.

Să vedem, acum, ne folosește numai acest fel de credință ? Numai să-L vedem ? Atât ?

Să vedem apoi ce fel este credința noastră ?

Fraților,

Nu este de ajuns numai să vedem pe Iisus cu ochii credinței și să credem în El. Nu.

Ia să presupunem că suntem flămânzi trupește și stăm în fața unei mese pline de toate bunătățile. Știm că sunt bune, hrănitoare și desfătătoare. Și depinde de noi să mâncăm. Și nu mâncăm. Ne uităm numai la ele. Ne satură oare ? Ne folosesc ele la ceva ? Nu. Dimpotrivă, ne fac rău și suntem expuși să murim. Din vina noastră.

Așa stă lucrul și cu credința noastră numai din vedere, numai să cunoaștem pe Iisus, ce-a făcut El pentru noi și câte bunătăți ne pune încă zilnic pe masa mântuirii sufletelor noastre.

Sfânta Evangheligie, testamentul iubirii Sale, este plină de învățături și sfaturi, de pilde, îndemnuri și porunci, cum să înțelegem credința ca ea să ne fie de folos și să ne mântuim

sufletele. Și noi le credem că sunt bune și le primim, dar nu ne folosim de ele, nu le punem în practica vieții și nu ne hrănim sufletele cu ele. Și de aceea acest fel de credință nu ne folosește la mântuire. Iată, numai câteva pilde:

Noi credem că Dumnezeu a dat cele zece porunci. Și cine le calcă se osândește; dar noi, cu ușurință le călcăm, aproape în fiecare zi.

Noi credem că Dumnezeu ne poruncește: *să iubești pe Dumnezeu din toată inima, din tot sufletul și din tot cugetul, iar pe aproapele ca pe tine însuși*. Și noi defăimăm pe Dumnezeu prin călcarea poruncilor Lui, iar pe aproapele îl nedreptățim în tot chipul.

Noi credem că, de nu vom ierta greșelile oamenilor, nici Dumnezeu nu ne iartă păcatele noastre. Și noi, poate, pentru o mică greșală, căutăm răzbunare.

Credem că Dumnezeu ne poruncește să iubim pe vrăjmașii noștri și noi, poate, nu știm ce rău să le mai facem.

Noi credem că Dumnezeu ne îndeamnă: *învățați-vă de la Mine că sunt bun și smerit cu inima*, și noi suntem mândri și mândri.

Noi credem în judecata viitoare, când va trebui să dăm seama de faptele noastre. Și credem că cei cu fapte bune vor trece în viața de fericire veșnică, iar cei cu fapte rele, într-o osândă veșnică. Și, totuși, noi, cu greu ne hotărâm la săvârșirea unei fapte bune, iar păcatele, cu grabă și cu ușurință le săvârșim.

Iată numai câteva pilde de felul credinței noastre, prin care-L vedem pe Iisus, prin care-L cunoaștem pe Iisus. Dar această credință cunoscătoare n-are putere de mântuire.

Au doară, poate credința aceasta să-l mântuiască pe om ?... Arată-mi credința din faptele tale, și eu îți arăt, prin faptele mele, credința mea, zice Sfântul Iacob.

Deci, adevărata credință trebuie să fie și cunoscătoare, dar și lucrătoare în același timp. Credința cunoscătoare trebuie să ne hotărască la săvârșirea faptelor bune și acestea dau viață și

putere credinței. Și aceasta este credința adevărată, întreagă, cu putere de mântuire, cu care putem ajunge și la minuni.

Pentru această credință a vindecat Iisus pe fiul sutașului, pe femeia bolnavă de curgerea sângelui, căreia i-a zis: *credința ta te-a mântuit*. Și câte alte asemenea pilde, cuprinde Sfânta Evanghelie.

Repet: credința dovedită prin fapte este credința întreagă, desăvârșită, adevărata credință care mântuiește și ferește sufletele. Și pentru a ne hotărî să ne silim a avea această credință, ne îndeamnă Domnul, prin cuvintele adresate Sfântului Apostol Toma: *Ferice de cei ce nu M-au văzut și au crezut*.

Noi nici ca Sfinții Apostoli n-am văzut pe Domnul, nici ca Toma nu l-am pipăit coasta. Noi am auzit numai și am crezut și credem că Iisus este Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat, cum a mărturisit și Sfântul Apostol Toma. Și credem că este Mântuitorul nostru și ferește pe cei ce n-au văzut și au crezut. „*Ferice*, a zis și zice mereu, *de cei ce nu M-au văzut și au crezut*”.

Știind toate acestea, să ne gândim: fi-vom și noi oare vrednici de această fericire? Fi-vom noi oare fericiți că n-am văzut, ci numai am crezut?

Vom fi. Cu adevărat vom fi, dacă și credința noastră se va arăta prin dragoste de Dumnezeu și de aproapele.

Vom fi. Cu adevărat vom fi, dacă și la credința noastră cunoscătoare vom adăuga și faptele cele bune, după poruncile lui Dumnezeu, din Sfânta Evanghelie.

Așa au făcut toți sfinții pe care noi îi cinștim și cărora ne închinăm. Nici ei n-au văzut pe Domnul, ca și noi, dar au crezut cu adevărat în Domnul, urmându-i învățătura și pilda, cu credință lucrătoare, prin dragoste. Și așa s-au mântuit și au intrat în viața de fericire veșnică. Așa să ne ajute și nouă Dumnezeu. Amin!

Duminică, 20 aprilie 1958

Predică la Duminica Mironosițelor, a 3-a duminică după Paști

(Faptele Apostolilor 6, 1-7, Marcu 15, 43-47; 16, 1-8)

Iar după ce a trecut sâmbăta, Maria Magdalena, Maria lui Iacob și Salomea au cumpărat miresme, ca să meargă să ungă pe Iisus... (Marcu 16, 1)

Fraților,

Duminica de astăzi, a treia după Paști, Sfânta Biserică a rânduit-o întru pomenirea și cinstitirea Sfințelor Femei Mironosițe, care au urmat și au slujit Domnului până la moarte și după moarte. Ele au făcut toată rânduiala înmormântării. Ele, împreună cu Iosif și Nicodim, L-au luat de pe Cruce, I-au uns Sfântul Trup cu miresme scumpe, L-au învăluit cu giulgiuri curate și, cu amară tânguire, L-au pus, Vineri, în mormânt.

Sâmbătă spre Duminică, au privegheat toată noaptea în apropiere, dar, spre revărsatul zorilor, când s-au dus din nou să ungă Sfântul Trup cu mir, Maria Magdalena, mergând mai iute la mormânt, n-a mai găsit pe Domnul, ci un înger îmbrăcat în haine strălucitoare care a vestit-o că Hristos a înviat !

Vedeți ? Această veste plină de bucurie pentru Cer și pentru tot pământul, femeia a primit-o pentru întâia oară. Și tot femeia s-a bucurat de marea cinste de a vedea *ea* întâi pe Domnul, după Sfânta Înviere, arătându-se întâi Mariei Magdalena.

Ucenicii care fuseseră martori la învățăturile Domnului, la săvârșirea minunilor care au culminat prin învierea din morți a lui Lazăr cel mort de patru zile, ucenicii zic, văzându-și Învățătorul necinstit, batjocorit, scuipat, bătut, răstignit și mort pe Cruce, Îl părăsiseră în acele clipe grele, fugiseră și se ascunseseră într-o casă cu ferestrele și cu ușile încuiate.

Sfintele Femei Mironosițe însă, nu. Ele, firi mai slabe, dar mai curajoase decât bărbații, numai ele au mai rămas în preajma Domnului, pe Care, cum am spus, L-au slujit cu credință și cu evlavie până la moarte și după moarte.

Iată pentru ce, după Duminica Tomei, Sfânta Biserică a rânduit ca în Duminica de astăzi să se facă pomenirea Sfintelor Mironosițe. Și această înțeleaptă rânduială, are un îndoit scop:

1) ca o recunoștință pentru credința și evlavia lor, pentru râvna și dragostea lor cea mare de a sluji Domnului, Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

2) pentru a le da ca model de credință și pietate creștină, tuturor femeilor creștine din toate timpurile, căci după Maica Domnului, aceste fericite femei sunt tipul, sunt oglinda femeii creștine.

Fraților,

Din fericire, femei creștine mai mult sau mai puțin asemănătoare acestor Mironosițe au existat totdeauna în Biserica creștină. Ca și Mironosițele, ele au păstrat, au semănat semințele credinței și evlaviei pe ogorul lumii creștine.

Istoria Bisericii este plină de numele lor. Ele se găsesc la originea și la temelia faptelor mari în Biserica creștină, cum se găsesc lângă leagănul copilului.

Mama creștină. Câte nu spun aceste două cuvinte ! Cât n-a lucrat mama creștină pentru întărirea și sporirea credinței și evlaviei în lumea creștină !

Cea mai mare parte din populația Cerului, mamei creștine i se datorește. Sfintii, cine sunt ei dacă nu fiii unor mame creștine ?

Să dau numai două pilde:

La nașterea Sfântului Atanasie cel Mare, mama lui a zis: „Cu ajutorul lui Dumnezeu, vreau să fac din acest copil un fiu al lui Dumnezeu“.

Și ea încă de mic i-a insuflat iubirea de Dumnezeu și de aproapele. L-a crescut după învățătura Sfintelor Evanghelii.

Și iată ce-a ajuns fiul ei: un fericit fiu al lui Dumnezeu, un sfânt pe care îl cinstim împreună cu toată lumea creștină.

Iată și a doua pildă: Fericitul Augustin era necredincios. Câtă stăruință n-a depus mama lui, Sfânta Monica, să-l aducă la credință. Optsprezece ani neîntrerupt s-a rugat pentru el, fără să piardă nădejdea. Și i-a ascultat Dumnezeu rugăciunea. Și nu numai că s-a făcut creștin, dar a ajuns unul din cei mai renumiți – episcop și scriitor bisericesc creștin.

Ei bine, știți ce-a zis el despre mama lui ? „Tot ceea ce sunt, mamei îi datorez. Ea mi-a dat nu numai viața trupului, ci și viața sufletului.“

Câtă plăcere nu simțim, când ne aducem aminte de bunele noastre mame, ori de câte ori săvârșim o faptă bună pe care ele ne-au obișnuit s-o facem !

Da, femeia cu adevărat creștină este o femeie cu suflet mare. Este ca și o Mironosiță care ia parte activă la mântuirea și fericirea familiei ei și a societății din care face parte. Și cu cât asemenea femei sunt mai multe, cu atât și numărul oamenilor de bine este mai mare și cu atât pacea și buna învoire între oameni este mai răspândită.

Așadar, în Duminică de astăzi, a Mironosițelor, către femeia și mai ales către mama creștină își îndreaptă Sfânta Biserică glasul ei și zice:

„Mamă creștină, tu dorești și te trudești să faci din fiii tăi oameni mari și fericiți.

Ei bine, mărirea și fericirea cuiva este să ajungă și să fie un fiu al lui Dumnezeu. Silește-te deci să faci din fiii tăi, fii ai lui Dumnezeu. Crește-i în așa chip, ca ei să pună fericirea în a sluji lui Dumnezeu și prin cuvântul și prin purtarea frumoasă a vieții lor.

Ia pildă întru aceasta de la atâtea mame creștine. Crește-i după învățătura Sfintei Evanghelii și roagă-te pentru ei de la leagăn până la mormânt.

Și ca să reușești mai ușor silește-te să faci sau să nu faci tu ceea ce vrei sau nu vrei să faci copiii tăi. Copiii se iau mai curând după pildele ce le dau părinții decât după sfaturile lor.

Și atunci, sfaturile tale, pildele tale cele bune și frumoase, vor fi ca o slujbă ce aduci lui Dumnezeu; vor fi ca mirul cel scump al Sfințelor Mironosițe, cu care vei îmbălsăma lumea creștină.

Atunci, fii încredințată că vei fi răsplătită de Dumnezeu, vei fi binecuvântată și de oameni care, văzând bunătatea fiilor tăi, vor zice și ei despre tine, cum s-a zis despre Maica Domnului: *Fericit este pântecul care te-a purtat și sânul la care ai supt.*" Amin !

Predică la Duminica Slăbănogului, a 4-a duminică după Paști

(Faptele Apostolilor 9, 32-42, Ioan 5, 1-15)

Zisu-I-a Iisus: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi ! Și îndată s-a făcut sănătos omul acela... (Ioan 5, 8-9)

Fraților,

Cine aude sau citește Sfânta Evanghelie de astăzi se oprește cu gândul și se minunează de întrebarea Mântuitorului: *Vrei să fii sănătos ?*

Și cu drept cuvânt. Ca Mântuitorul, Dumnezeu Atotputernic și Atotștiutor să mai întrebe pe un slăbănog care, de 38 de ani zăcea în boala lui, dacă vrea să fie sănătos, pentru mulți, această întrebare pare fără rost, de prisos și poate și ironică.

În gura Mântuitorului zic, nu a unui muritor, fie el doctorul doctorilor.

Fără îndoială, din gura Mântuitorului nici un cuvânt n-a ieșit de prisos și fără rost, pentru noi. El, care a vorbit cum nimeni dintre oameni n-a vorbit vreodată nu putea spune un cuvânt, pentru ca să nu spună nimic.

Iată pentru ce, vorbind despre această minune a Mântuitorului, vom stăruii mai mult asupra întrebării: *Vrei să fii sănătos ?*

Fraților,

Vitezda înseamnă casă de milostivire, de binefacere. Pridvoarele din jurul ei formau un fel de spital, mai mult pentru adăpostirea bolnavilor, pe vremea aceea.

Sezând pe un deal și privind spre un sat creștin din apropiere, vezi biserica în mijlocul satului și de jur împrejur, ca-

sele credincioșilor. Ce frumoasă și apropiată asemănare este între un sat creștin din vremea noastră și între Vitezda de la Ierusalim, pe vremea Mântuitorului !

Da. Vitezdă este și pentru creștini, Sfânta Biserică. Ea este casa de unde se împărtășesc creștinii de milostivirea și binefacerile lui Dumnezeu. Casele din jurul ei închipuiesc pridvoarele, iar cei ce locuiesc, pe bolnavii de atunci, cuprinși de tot felul de boli. Și dacă nu toți creștinii sunt bolnavi trupește, cu toții suntem bolnavi sufletește, unii mai mult, alții mai puțin; cu toții suntem păcătoși, cu cuvântul, ori cu fapta, cu știință ori cu neștiință.

Și păcatul, orice păcat, este călcare de lege. Și păcatul este pentru suflet, ca boala pentru trup.

Deci, iată-ne și pe noi, cu sufletele atinse de boala păcatelor, strânși în jurul sfintelor biserici și neputincioși de a ne vindeca singuri. Căci boala păcatului cere neapărat un om care să ne bage în scăldătoare. Și mai cere și voința noastră hotărâtă.

Și Dumnezeu, Care ne vede și Care nu vrea moartea păcătosului, ne pune și nouă aceeași întrebare, fiecăruia în parte: *Vrei să fii sănătos ?*

Fraților,

Această dumnezeiască întrebare, compusă numai din 4 cuvinte, ne face să înțelegem că, în mulțimea de oameni din lume, sunt patru categorii de bolnavi, de păcătoși.

① În prima categorie s-ar considera cei necredincioși, care nu recunosc păcatul, cu urmările lui. Ei recunosc numai răul moral, dar nu ca o călcare de lege în fața dreptății lui Dumnezeu, ci ca o urmare a lipsei de cunoștințe și de educație.

② În această categorie se pot număra și aceia care neagă păcatul în practică. Aceștia sunt creștinii cu numele. Ei cred în Dumnezeu, în suflet și în viața viitoare. Ei recunosc păcatul și urmările lui. Cunoscut cuvântul lui Dumnezeu. Ei însă vorbesc numai de un Dumnezeu prea milostiv și bun, nu și de un Dumnezeu prea drept, de un Dumnezeu care nu pedepsește niciodată, dar care iartă la infinit.

(2) În a doua categorie, s-ar considera cei ce nu voiesc să fie sănătoși, pentru că țin la boala lor care momentan le produce plăcere, satisfacție și foloase materiale, fără sacrificii, fără luptă. De aceea este iubit păcatul de toți și întotdeauna, până și de cei ce se cred învățătorii și moralizatorii altora.

Supunerea față de voia lui Dumnezeu sau binele moral constă în a sacrifica plăcerea sau interesul personal când vin în contact cu împlinirea unei datorii morale. Cel ce face așa, face faptă de lepădare de sine și urmează pe Mântuitorul. O, câte fapte bune sunt cuprinse în lepădarea de sine ! Ea este calea mântuirii. Prin ea răspundem Mântuitorului că vrem să fim sănătoși, să ne mântuim.

(3) A treia categorie de bolnavi sufletește o formează aceia care ar voi să fie sănătoși, dar să se vindece ei singuri. Aceștia, în mândria lor, se cred scutiți să se mai gândească la Mântuitorul sau să asculte de învățătura Lui și să primească mântuirea din izvoarele nesecate și minunate ale Sfintelor Taine. Ei socotesc că luminile rațiunii lor le sunt de ajuns să scape de vicii, de boli, de nedreptăți și fărădelegi. Pentru bolile trupești încearcă toate cele cu putință, cheltuiesc bani peste bani, fără să se gândească și la Acela Care-i poate vindeca de orice boli și Care-i întreabă și pe ei: *Vrei să fii sănătos ?*

(4) În sfârșit, în a patra categorie intră creștinii adevărați, care se simt păcătoși, care își mărturisesc păcatele și care voiesc să fie tămăduiți. Și știind că tămăduirea nu o pot căpăta numai prin ei înșiși, se duc la Sfânta Biserică să primească Darul însănătoșirii din rezervoarele miraculoase ale credinței.

Cam în aceste patru categorii se împart oamenii. Și la întrebarea dumnezeiască: *Vrei să fii sănătos ?*, unii nici nu vor să audă că sunt păcătoși. Alții țin la boala lor; unii voiesc să se vindece singuri, iar alții, cei din urmă, bunii creștini, numai puțini dintre ei voiesc cu adevărat să fie pe deplin sănătoși. Din păcate, cei mulți, doresc numai mântuirea, dar fără să sacrifice plăcerea ori interesele pământești, când e vorba să-și împlinească datoriile morale.

Dar noi ? Ce răspundem noi la întrebarea Domnului: *Vrei să fii sănătos ?*

Că nu vrem să fim sănătoși nu putem spune.

Că om nu avem să ne bage în scaldătoarea mântuirii, nici aceasta.

Atunci, care este răspunsul nostru ? Ce ne rămâne de făcut ?

În primul rând, ne trebuie *voință*. Fără voința noastră nici Dumnezeu nu vrea să ne mântuiască.

Acesta este rostul întrebării Domnului: *Vrei să fii sănătos ?* pusă unui bolnav de 38 de ani: *ca să ne învețe pe noi să vrem mântuirea*. Să vrem cu adevărat. Să I-o mărturisim prin rugăciuni, să I-o arătăm prin fapte.

În viață, de multe ori, ni se întâmplă să luăm hotărâri bune și mântuitoare; să facem o faptă bună, de pildă; să ne scăpăm de un obicei urât, de vreo patimă care ne tulbură viața. Ei bine: Duhul Sfânt tulbură în acele clipe apa cugetelor noastre. Duhul Sfânt ne insuflă acele hotărâri bune, acea voință de a ne îndrepta, de a ne lumina, de a ne sfinți și sufletul și viața, ca la primul Botez. Dar, dacă nu intrăm *întâi*, după tulburarea apei cugetelor noastre, adică chiar din acele clipe, dacă nu punem voința în faptă și nu ne ducem să ne bage în scaldătoarea credinței, omul rânduit de Dumnezeu, voința ni se slăbește până dispare, apa vieții noastre de toate zilele se liniștește din nou, iar noi rămânem mai departe, din ce în ce și mai slăbănogiți sufletește, în patul zăcerii în păcate.

Noi, da, cu toții, avem dorință de însănătoșire, de mântuire. Dorința aceasta, iarăși cu toții o mărturisim prin rugăciuni, unii mai mult și mai bine decât alții. Dar dacă numai la voință rămânem, nu căpătăm însănătoșirea. De la dorință, noi înșine să trecem la voință și de la voință, la faptă. Căci Mântuitorul n-a întrebat pe slăbănog: dorești să fii sănătos ? ci *Vrei să fii sănătos ?*

Așa și noi: de la voința exprimată lui Dumnezeu, prin rugăciuni, să trecem la fapte.

Și faptele sunt cuprinse în cuvintele spuse de Mântuitorul – spre învățatura noastră – către slăbănog: *Scoală-te, ia-ți pa-*

tul tău și umblă ! De îndeplinirea de către noi a acestor trei fapte, atârnă deplina noastră însănătoșire, și sufletească, și trupească.

Scoală-te. Să ne sculăm, cu hotărâre, din patul zăcerii în păcate. Să ne curățim cu apa Pocăinței și a Mărturisirii păcatelor. Să căpătăm iertare și dezlegare și să ne împăcăm cu Dumnezeu.

Ia-ți patul tău. Odată curățiți, luminați, sfințiți și împăcați cu Dumnezeu, să ne nevoim la înfrânare, la luptă și să biruim ispitele. Să muncim la săvârșirea faptelor bune. Să ne împlinim toate datoriile de creștini. Să suportăm cu resemnare toate încercările din viață. Să primim cu supunere situația în care ne aflăm. Să ne purtăm *crucea noastră*, cu răbdare, până la sfârșitul vieții, și așa

Să umblăm. Adică să înaintăm pe această cale de curăție, de dreptate și de sfințenie, fără de care nimeni nu poate vedea pe Dumnezeu.

Cu aceste învățături și cu aceste bune hotărâri plecând de aici, să ne nevoim să le punem în practică câte zile vom mai trăi.

Și pentru aceasta să ne fie spre întărire cuvintele Domnului către slăbănogul însănătoșit: *Iată, te-ai făcut sănătos ! De acum, să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ție și mai rău.* Căci și pentru învățătura noastră s-au spus acestea, ca să ne îndreptăm și să stăruim pe calea desăvârșirii morale.

Așa să ne ajute Dumnezeu. Amin !

Predică la Duminica Samarinenzii, a 5-a duminică după Paști

(Faptele Apostolilor 11, 19-30, Ioan 4, 5-42)

*Zis-a femeia către Dânsul: Doamne,
dă-mi apa aceasta ca să nu mai înse-
tez... (Ioan 4, 15)*

Fraților,

După Praznicul Paștilor, Mântuitorul pleacă cu ucenicii de la Ierusalim, din Iudeea de sud, spre Nazaret, în Galilea de nord a Palestinei. Drumul cel mai scurt trecea prin provincia de centru, Samaria cu orașul Sihar.

Deși vecini, samarinenii erau pe atunci în vrajbă cu iudeii. N-aveau nici un amestec unii cu alții, după cum ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi.

După un drum lung și făcut pe jos, ajung într-o zi pe la amiază, la un puț, în apropiere de orașul Sihar. Acolo, obosit de cale, Mântuitorul se așază să se odihnească pe ghizdurile puțului, la umbră, iar ucenicii se duc în oraș să cumpere de-ale mâncării.

Căldură mare și-I era sete. Lângă apă era, dar puțul n-avea găleată și era adânc. Ședea trist, trist de vrăjmășia și ura vecinilor, a oamenilor.

Ca om, sete i-o fi fost de apa pământească dar, ca Dumnezeu, îi era sete de mântuirea sufletelor celor păcătoși.

Dar iată că vine o femeie samarineancă cu un vas pe care-l coboară în puț cu o frânghie și-l scoate plin cu apă rece, aruncându-și o privire dușmănoasă spre Mântuitorul, în care vedea un străin, un iudeu.

Închipuiți-vă în fața ochilor minții acest frumos și instructiv tablou !

Stau față în față: cerul și pământul, adică Dumnezeu și omul. De o parte, Păstorul cel bun, iar de cealaltă, oaia cea răzvrătită și rătăcită, pentru care avea poruncă s-o caute și s-o aducă la staulul credinței, la pășunea duhovnicească.

Poate va zice cineva că a fost o întâmplare, o coincidență să vină femeia la puț, tocmai când Mântuitorul era acolo. Sfânta Tradiție zice că *nu*, ci așa a fost în planul dumnezeiesc pentru mântuirea ei. A fost chemată de sus, la credință, la mântuire: ca să facă dintr-un putregai, un pom verde care să dea roade din belșug, ca să facă dintr-o păcătoasă, un apostol ca să dea pildă și învățătură ucenicilor cât și celor ce vor să creadă și să urmeze Cuvântul lui Dumnezeu.

Și tot pentru învățătura noastră s-a petrecut această scenă lângă o fântână cu apă pământească, de care trupul însetează mereu și de lipsa căreia, trupul moare.

Pe lângă trup, omul are și suflet care dă viață. Sufletul e ceva viu și are și el nevoie de apă, însă de apă vie, potrivit firii lui. Trupul este din pământ, iar sufletul din cer. Și după cum trupul, ca să trăiască, își primește apa din pământ din care este luat, tot așa și sufletul, ca să trăiască, trebuie să-și primească apa cea vie a Sfântului Duh, din fântâna cerească prin Darul lui Dumnezeu, Care este Iisus Hristos.

Am descris această scenă ca să înțelegeți mai ușor cele ce urmează:

Dă-mi să beau, zice Mântuitorul cu glas blând și obosit către femeia trufașă și disprețuitoare.

Ea rămâne încremenită. Era un lucru nemaiauzit atunci ca un iudeu să fi cerut cel mai mic lucru, serviciu, de la un samarinean. Era cea mai mare înjosire.

Mântuitorul era iudeu și nu se crede înjosit. El nu ura oamenii, ci păcatul. El venise să caute și să mântuiască pe cel pierdut. Și samarineanca pierdută era, păcătoasă era.

Cum, zice ea mirată, *tu iudeu fiind, ceri de la mine să bei, samarineancă fiind eu?*

Mântuitorul îi răspunde cu milă:

*De ai fi știut tu Darul lui Dumnezeu și cine este Cel ce-ți zice
dă-mi să beau, ai fi cerut de la Dânsul și ți-ar fi dat apa vie !*

Femeia se îmblânzește. Convorbirea o interesa. Și interesul era să capete apa cea vie, ca să nu mai înseteze. Nu înțelegea despre ce apă este vorba. Și i se adresează mai cuviincios, numindu-L „Domn”: *Doamne, dă-mi această apă !*

Trupul ei însă, inima ei nu era loc de biserică, în care să poată primi Darul lui Dumnezeu și apa cea vie a Sfântului Duh. De aceea, ca să-i ia perdeaua de la ochi, ca să-i dea la o parte piedica de la poarta inimii ei, a bunurilor pământești, Mântuitorul o provoacă mai întâi să-și curățească sufletul și inima de spurcăciunea păcatelor, adică să se spovedească. Și ca să-i încerce sinceritatea spovedaniei, îi zice: *Du-te și cheamă pe bărbatul tău și vino aici.*

Samarineanca simte că nu e un om de rând Cel ce-i spune aceste cuvinte, care îi sunau în urechi ca o poruncă. Și, umilită și rușinată, plecându-și capul mărturisește adevărul: *N-am bărbat. Ea trăia în concubinaj public.*

Bine, adevărul ai grăit, căci cinci bărbați ai avut și acela pe care îl ai acum, nu-ți este bărbat.

Ea, pentru a doua oară rămâne înmărmurită, văzând că-i cunoaște toate secretele inimii. Plină de încredere, îi zice: *Doamne, văd că prooroc ești Tu !*

Și după ce se spovedește sincer și deplin, Îl mai roagă să-i mai lămurească o îndoială: să-i spună *unde, când și cum* e mai bine să se roage. Și după ce îi spune, zice samarineanca: *Știm că va veni Mesia ce se zice Hristos. Când va veni Acela, ne va spune nouă toate.*

Eu sunt Mesia, Cel ce grăiesc cu tine.

De astă-dată, femeia rămâne mută câteva clipe. Cu ochii larg deschiși, se gândește puțin și înțelege. Înțelege de ce-i cunoaște toate tainele ei, toată păcătoșenia ei. *Crede !*

Cu sufletul luminat de credință, cu inima înfrântă și smerită, curățită și sfințită prin spovedanie sinceră și deplină, se împărtășește cu Darul lui Dumnezeu, prin Mântuitorul Iisus Hristos, care, din acele clipe, îi dă și apa cea vie a Sfântului

Duh. Și așa, în culmea bucuriei, cum se bucură cel ce dă peste o comoară de aur curat, lasă la fântână frânghia și vasul și dă fuga în oraș să propovăduiască pe Mesia cel așteptat. Și, deși era cunoscută de toți ca o femeie destrăbălată, atâta putere a avut cuvântul ei, încât au crezut-o pe cuvânt și în scurt timp, s-a întors la credință o țară întreagă.

Nu i se cunoaște viața din anii imediat următori convorbirii ei cu Mântuitorul. Mai mult ca sigur că a părăsit Palestina și s-a dus în lume să propovăduiască credința și cu cuvântul și cu fapta cea bună.

După 25-30 de ani, Sfânta Tradiție ne spune că ea se numea Fotinia, că avea doi fii și cinci surori, că propovăduia cu îndrăzneală Sfânta Evanghelie în Cartagina și că, cu toți ai ei, a primit coroana de martiri la Roma, între anii 54-68 d.Hr., și pomenirea lor se face la 26 februarie.

Iată, așadar, samarineanca, dintr-un putregai ce era, a devenit un pom verde care a adus roade îmbelșugate de mântuire prin apa cea vie a Sfântului Duh, dată ei de Darul lui Dumnezeu, de Mântuitorul. Iat-o, din femeie destrăbălată, nu numai mântuită, dar devenită apostol și sfântă. Și se poate spune că ea este cel dintâi apostol al creștinismului, căci ucenicii Domnului încă nu primiseră atunci darul și sfințirea apostoliei.

Fraților,

Convertirea samarinencei este o grăitoare pildă pentru noi. Deși suntem creștini, suntem și noi păcătoși. Fiecare în felul lui.

Noi cunoaștem pe Mesia. Noi credem în El și în învățătura Lui, dar, vedeți, credința noastră se mărginește numai la bunătațea și mila Lui și prea puțin la dreptatea Lui. Noi vrem mântuirea, vrem darurile lui Dumnezeu, dar numai din cele pământești: sănătate, liniște, succes în afaceri, înlesnire de trai cât mai îmbelșugat, care, împreună cu plăcerile și poftele trupului de care însetăm mereu, ele mereu ne prihănesc inima, mereu ne slăbesc voința spre cele bune și așa gonim darul lui Dumnezeu, și cu El, apa cea vie a Sfântului Duh, căci adevărul nu are împreunare cu minciuna ca și lumina cu întu-

nericul. Credința noastră, voința noastră de mântuire este un început bun, dar ele n-au putere, n-au valoare, pier cum pier lăstarele cele gingașe ale florilor câmpului, fără darul ploilor de sus.

Dacă vrem mântuirea, să imităm pe femeia Samarineancă și cum zice Sfântul Apostol Pavel:

Să fim slujitorii Evangheliei Domnului, nu ai literii, ci ai Duhului căci litera ucide, iar Duhul dă viață (2 Corinteni 3, 6).

„Doamne Iisuse Hristoase, Milostivul nostru Mântuitor, recunoaștem și noi că suntem păcătoși și vrem și noi mântuirea, dar suntem slabi și neputincioși fără Darul Tău. De aceea, cu inimile smerite Te rugăm, Doamne, ca și Proorocul David, să-Ți întorci fața de la păcatele noastre și toate fărădelegile noastre șterge-le.

Inimă curată zidește întru noi, Dumnezeuule, și Duh drept înnoiește înlăuntrul nostru. Dă-ne bucuria mântuirii Tale și cu Duh stăpânitor ne întărește, ca și noi, dezbrăcând pentru totdeauna hainele întunericului și îmbrăcându-ne în hainele luminii ale faptelor bune, să putem și noi, cu Darul Tău, ca și samarineanca, să învățăm pe cei fără de lege căile Tale și cei necredincioși să se întoarcă la Tine.“ Amin !

18 mai 1952

Predică la Duminica Rusalilor, a 8-a duminică după Paști

(Faptele Apostolilor 2, 1-11, Ioan 7, 37-53)

...Niciodată n-a grăit un om așa,
ca omul Acesta (Ioan 7, 46)

Fraților,

La Înălțarea Sa la Cer, Domnul Hristos a făgăduit ucenicilor că le va trimite pe Sfântul Duh, Care îi va învăța pe ei tot adevărul. Și le-a zis: ...*voi rămâneți în Ierusalim, până vă veți îmbrăca cu putere de sus* (Luca 24, 40).

În cele zece zile după Înălțare, ucenicii au rămas în Ierusalim, rugându-se neîncetat și așteptând făgăduința ce li s-a dat.

Rugăciunea le-a fost auzită, așteptarea împlinită, făgăduința adeverită.

La cincizeci de zile după Înviere, care este ziua a zecea după Înălțare, fiind toți ucenicii adunați la un loc, *fără de veste s-a făcut din Cer, un sunet ca de o suflare de vânt vijelios și a umplut toată casa, unde ședeau ei. Și li s-au arătat, despărțindu-se, niște limbi ca de foc și s-a lăsat câte una pe fiecare din ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să grăiască toți în alte limbi, cum le da Duhul să vestească* (Fapte 2, 2-4).

Ce minune mare ! Ce prefacere fără de veste ! Ucenicilor, care până atunci se arătaseră *nepricepuți și zăbavnici cu inima a crede toate care au grăit proorocii*, astăzi li s-a deschis mintea ca să înțeleagă Scripturile (Luca 24, 25).

Ucenicii, care mai înainte vorbeau numai limba mamei lor, astăzi au grăit în toate limbile pământului, încât toți cei ce erau adunați în Ierusalim, se mirau cum de aude fiecare limba lui.

De la minunea de astăzi, a luat început Biserica creștină. Căci în ziua de astăzi s-au revărsat darurile Duhului Sfânt asupra Sfinților Apostoli, care, botezați de sus cu Duhul Sfânt și cu foc, au început să propovăduiască învățăturile credinței creștine cu așa înflăcărare și pătrundere, încât chiar în ziua de astăzi, s-au botezat ca la trei mii, iar a treia zi, ca la cinci mii de oameni, adunați în Ierusalim.

Iată marea Taină care s-a săvârșit pentru prima oară asupra Sfinților Apostoli și cu care s-a pus început Bisericii creștine.

Această taină trebuie să se săvârșească și asupra noastră. Domnul Hristos, cerând de la Tatăl ceresc darul Duhului Sfânt asupra Sfinților Apostoli, L-a cerut și pentru noi. Și același Duh Sfânt Care s-a pogorât în chip văzut asupra Sfinților Apostoli, se pogoară și asupra noastră, în chip nevăzut, prin Sfintele Taine, deși nu cu aceeași strălucire și cu aceleași minuni, dar cu aceeași lucrare, cu aceeași sfințire, numai dacă află pregătire în inimile noastre. Căci, pentru mântuire nu este de ajuns să știm că Duhul Sfânt este a treia persoană a Sfintei Treimi, că purcede de la Tatăl și că i se cuvine să i se dea aceeași închinăciune ca și Tatălui și Fiului, ci trebuie să mai știm: ce este Duhul Sfânt, cum lucrează El în noi, pentru ce ni se trimite, ce trebuie să facem ca să-L primim și după ce cunoaștem că L-am primit?

Fraților,

Duhul Sfânt este Împăratul cerului și al pământului. Este Dumnezeu adevărat împreună cu Tatăl și cu Fiul.

Este „viață și de viață făcător. Este lumină și de lumină dătător. Este izvor și dătător de bunătăți, Mângâietorul și Cărușitorul de păcate. Este Duhul Adevărului și al puterilor.”

El ne inspiră binele, ne luminează mintea, ne ferește de răătăcire și tot El ne ajută voința să biruiască slăbiciunile ei și să săvârșească binele.

Ni se spune în Sfânta Evanghelie: *În casa Tatălui Meu, multe locașuri sunt* (Ioan 14, 2).

Eu sunt ușa prin care se intră la Tatăl. Deci, dacă Tatăl este *casa*, dacă Fiul este *ușa*, Duhul Sfânt este *cheia* cu care deschuiem ușa, ca să pătrundem în casa Tatălui.

Sfântul Irineu zice: „Duhul Sfânt pregătește pe om în Fiul. Fiul îl duce pe om la Tatăl, iar Tatăl îi dă mântuirea și îl primește pe om în viața veșnică”.

Așadar, noi creștinii viețuim în Hristos prin Duhul Sfânt. Hristos este *Adevărul* (Ioan 14, 6).

Dar Cel ce ne povățuiește mintea la tot Adevărul este Duhul Sfânt (Ioan 16, 13).

Hristos este *viața*, dar Cel ce sădește în noi *viața* născându-ne din nou prin Sfintele Taine și făcându-ne vii pentru Dumnezeu este Duhul Sfânt de *viață* făcătorul. Hristos este *lumina* (Ioan 8, 12), dar Cel ce ne luminează pe noi ca să vedem pe Hristos cu ochii minții este Duhul Sfânt.

Deci Sfântul Duh ni se trimite și lucrează în noi pentru binele nostru, pentru mântuirea sufletelor noastre. Ne luminează mintea, ca să înțelegem Scripturile, Cuvântul lui Dumnezeu din Sfânta Evanghelie. Căci ele, mintea și voința, lăsate singure, nu pot birui egoismul nostru, ambițiile și curiozitățile noastre deșarte, patimile și plăcerile trupurilor noastre. Toate păcatele și greșelile le săvârșim pentru că ne împotrivim luminilor Duhului Sfânt. Pentru că suntem nesupuși și îndărătnici. Suntem zăbavnici cu inima a crede și a lucra după luminile Duhului Sfânt. De multe ori mintea ne arată binele. Îl vedem, ne place, dar cu voința săvârșim răul. Și peste rău dăm și aici și în viața veșnică.

Cu toată împotrivirea minții, voința iubește plăcerile. Acestea ne corup, ne întunecă mintea și greșim, iar greșeala repetându-se, devine obișnuință, patimă. Și așa mulți dintre noi creștinii devin necredincioși. Unii își recunosc greșeala. Caută să-și înfrâneze voința, s-o îndrepte pe calea binelui. Văd însă că merge greu și, în multe cazuri, cu neputință. Simt nevoie de ajutor străin. Ajutorul omului este neputincios mai în toate cazurile.

Numai Duhul Sfânt poate să dea voinței tăria necesară să învingă slăbiciunile ei, să săvârșească binele și să producă roade de mântuire.

Dar, fraților, mântuirea nu depinde numai de ajutorul și luminile Sfântului Duh.

Omul nu este un buștean sau o piatră, cu care Dumnezeu face ce voiește. Omul este o ființă vie, cu voință liberă. Trebuie să voiască și să lucreze și el la mântuirea lui. Numai așa poate căpăta harul Sfântului Duh. Harul nu silește. Omul este liber să-l primească sau nu. Și, după dreptate, Dumnezeu dă mântuirea sau osânda după faptele omului.

Așadar, noi creștinii, dacă cu adevărat avem credință și dacă cu adevărat voim mântuirea și fericirea din viața veșnică, avem neapărată nevoie de ajutorul și luminile Sfântului Duh. Cu asistența Lui trăind și lucrând, ne vom spori și întări darurile pe care le avem pe de o parte, iar pe de alta, ne vom putea bucura și de roadele Duhului Sfânt, care după Sfântul Apostol Pavel sunt în număr de nouă: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea poftelor (Galateni 5, 22).

Și înarmați cu darurile și cu roadele Duhului Sfânt, ușor putem birui orice ispită și cu mai multă plăcere și ușurință vom săvârși fapte bune de mântuire și tot prin ele vom cunoaște și vom dovedi că am primit pe Duhul Sfânt.

Și după cum, pentru mântuire, avem mare nevoie de ajutorul Duhului Sfânt, tot așa, pentru ca să-L primim, avem mare nevoie de ajutorul rugăciunii. Sfânta Biserică nici o rugăciune nu săvârșește fără invocarea Duhului Sfânt.

Așa și noi. Rugăciunile noastre zilnice, de dimineață și de seară, să le începem cu rugăciunea de invocare a Duhului Sfânt...

Să-L rugăm să vină la noi, să ne lumineze mintea și să ne gândim: cine, cui ne rugăm, cum ne rugăm și ce să cerem prin rugăciunile noastre, ca ele să fie bine plăcute și ascultate de Dumnezeu.

Vedeți ? Acesta este rostul rugăciunii de invocare a Duhului Sfânt, pe care o rostim:

„Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea ești și toate le îplinești; Vistierul bunătăților, Dătătorule de viață, vino și te sălășluiește întru noi și ne curățește de toată întinăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre.“ Amin !

9 iunie 1958,

Schitul Trivalea, Pitești

Predică la Duminica tuturor Sfinților, prima duminică după Rusalii

(Evrei 11, 33-40, 12, 1-2,
Matei 10, 32-33, 37-38, 19, 27-30)

*...și cu răbdare să ducem lupta ce ne
stă înaintea, având privirile ațintite la
Iisus, Căpetenia și Împlinitorul credinței
(Evrei, 12, 1-2)*

Fraților,

De câte ori n-am voi să se ridice vălul care ascunde ochilor noștri lumea nevăzută și să aruncăm măcar o singură privire în viața viitoare...

Când moartea ne desparte de unul din iubiiții noștri, câte dorințe, câte întrebări nu se nasc în inimile noastre ! Cuvântul lui Dumnezeu nu ne răspunde direct, dar răspunde. Nu ne spune tot ceea ce am dori să știm, dar ne spune destul, pentru ca să ne dea o credință și o nădejde; destul pentru ca să ne mângâie în încercările noastre și să ne satisfacă dorințele cele mai intime.

Moartea, oare, ne desparte ea cu totul de cei ce nu mai sunt ? Odată cu ea, încetează orice raport între ei și noi ?

Răspunsul la aceste întrebări îl găsim în cuvintele Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Evrei:

Drept aceea, zice el, fiindcă suntem înconjurați de așa mulțime de martori, aruncând toată sarcina și păcatul care ne învăluie cu ușurință, să urmăm cu hotărâre lupta ce ne este pusă înaintea, privind pe Iisus Hristos.

Cine sunt acești martori care ne înconjoară ?

Au ei vreo legătură cu noi ?

Ce învățătură voiește să ne dea Sfântul Apostol Pavel prin aceste cuvinte ?

Răspunsul la aceste trei întrebări va forma cuprinsul cuvântării mele de astăzi.

Fraților,

Mulțimea de martori, de care zice Sfântul Apostol că suntem înconjurați, o formează toți aceia despre care tot el ne vorbește în capitolul 11 al Epistolei către Evrei.

O formează adică toți credincioșii Vechiului și Noului Testament; toți sfinții care au mărturisit credința în Dumnezeu dreptății și pentru Care și-au sacrificat viața. Dar să-i spunem mai lămurit, și în ordinea în care i-a așezat Sfânta Biserică.

Mai întâi este *Maica Domnului*, mai presus decât toți Sfinții, mai mărită decât Heruvimii. După Maica Domnului vine acela peste care nimeni dintre cei născuți din femeie nu este mai mare, adică *Sfântul Ioan Botezătorul*.

Vin apoi *Proorocii*, sau învățătorii pământului, înainte de Domnul Hristos. Vin *Apostolii* care au vestit numele Domnului Iisus Hristos în toate părțile lumii, suferind foamea, ocări, chinuri și moartea. Vin *Ierarhii* care au strălucit în viață prin învățături și fapte bune.

Vin *martirii* și *martirele*, *cuvioșii* și *cuvioasele*, și, în sfârșit, toți dreptii, care pentru credința în Hristos, au suferit chinurile cele mai înfricoșate, lepădându-se mai curând de viață decât de credința în Domnul Iisus Hristos; care au făcut minuni în viață și după moarte; care au adormit la Răsărit ori la Apus, la Miazănoapte sau la Miazăzi; care au fost sihaștri sau mireni, împărați ori oameni de rând. Nenumărat este numărul lor. Cum nu este cu puțință să se numere stelele Cerului, tot așa nu este cu puțință să se numere mulțimea sfinților lui Dumnezeu.

Pe mulți dintre ei îi și numește Sfânta Biserică cu numele lor și a așezat pentru ei zile de pomenire. În fiecare zi a anului, slăvește ea pe unul sau pe mai mulți, cu laude și cu cântări; dar numărul lor fiind așa de mare, Sfânta Biserică a

hotărât o zi a anului în care să se slăvească toți sfinții lui Dumnezeu, cunoscuți ori necunoscuți. Și această zi este ziua de astăzi: prima Duminică după Rusalii, adică după Pogorârea Duhului Sfânt. Și cu drept cuvânt: căci încălziți și călăuziți de Duhul Sfânt, au strălucit ei în viață prin credință, nădejde și dragoste, prin îndelungată răbdare, blândete, bunătate, facere de bine, înfrânarea poftelor.

Prin puterea Duhului Sfânt, „aruncând toată sarcina și păcatul care învăluie cu ușurință ființa omenească, au urmat cu hotărâre lupta care le-a fost pusă înaintea, privind la Iisus Hristos, cu ochii credinței și mărturisindu-L cu cuvântul și cu fapta”.

Pentru aceasta, și Domnul Hristos a mărturisit pentru ei înaintea lui Dumnezeu-Tatăl, după cum se zice în Sfânta Evanghelie de astăzi, și pentru aceasta ei au devenit prietenii și bineplăcuții lui Dumnezeu, investindu-i cu puterea săvârșirii minunilor.

Iată, fraților, marea mulțime de martori despre care ne spune Sfântul Apostol că ne înconjoară. Ei au fost tot oameni ca și noi, care au trăit pe acest pământ și care, prin credință vie, acum locuiesc în lumea nevăzută.

Să răspund la a doua întrebare: Au ei vreo legătură cu noi ?

După cum în lumea văzută, credincioșii formează Biserica pământească, Biserica luptătoare, ai cărei membri luptă încă pentru dobândirea cununii mântuirii, tot astfel binecredincioșii trecuți în lumea nevăzută, formează Biserica cerească, Biserica triumfătoare, ai cărei membri, prin lupta cea bună în această viață, au triumfat asupra tuturor vrăjmașilor mântuirii și acum se bucură în lumea nevăzută.

Între lumea nevăzută și cea văzută, între Biserica triumfătoare și cea luptătoare, între Cer și pământ există o legătură sfântă și trainică. Cerul se interesează de marea și tragică istorie a lumii păcătoase. Cerul ia parte la toate greutățile luptelor ce se dau de către membrii Bisericii pământești, de către noi adică, între *bine* și *rău* și care lupte își găsesc deznodământul în lumea veșniciei.

Scara văzută de patriarhul Iacob între cer și pământ, pe care se suiau și coborau îngerii lui Dumnezeu, este un sublim și mișcător simbol al legăturii dintre cer și pământ. Despre aceasta ne încredințează și Sfântul Apostol Pavel când zice că marea mulțime de martori ne înconjoară. Cum să înțelegem, altfel, aceste cuvinte: *ne înconjoară*, dacă nu, că lumea nevăzută se interesează de lumea văzută, *de noi* ? Că adică sfinții lui Dumnezeu văd ce se petrece pe pământ, știu tot ce facem noi și ce ni se întâmplă. Văd când noi plângem, sunt martori la bucuriile și întristările noastre, la căderea și îndreptarea noastră.

Ei merg după vedere, nu ca noi după credință. Ei sunt în lumină, nu ca noi în crepusculul credinței. Ei înțeleg mai bine decât noi, judecata și voia lui Dumnezeu, înțelepciunea, dreptatea și bunătatea Lui. Ei cunosc mai bine decât noi scopul încercărilor din viață. Nu tot ce ni se pare nouă rău este tot așa și în ochii lor. Pentru ei, rău este numai păcatul, iar bun ceea ce ne apropie de Dumnezeu.

Cuvintele Domnului apoi că „mare bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește” ne arată iarăși legătura dintre noi și sfinții lui Dumnezeu. Și din aceste cuvinte, ca și din multe altele, înțelegem că ei se interesează de aproape de soarta noastră, de mântuirea și fericirea sufletelor noastre. Neconținut se roagă pentru noi. Neconținut ne urmăresc și ne însoțesc în luptele noastre spre bine. Neconținut suntem înconjurați de ei, după cuvântul Apostolului și sunt martori la faptele noastre.

După ce știm acestea, să răspund la a treia întrebare: Ce învățătură voiește să ne dea Sfântul Apostol Pavel și ce datorii rezultă pentru noi ?

Fraților,

Întrucât sfinții lui Dumnezeu sunt așa de binevoitori către noi, mijlocindu-ne mântuirea și fericirea, datorii suntem și noi să le arătăm recunoștința. Cum ? Ce pretind ei de la noi ?

Nimic altceva decât să le urmăm credința. Să ne străduim să fim și să rămânem statornici pe calea binelui, pe calea desăvârșirii morale. Pentru ei aceasta este cea mai mare bucurie. Ei văd cât de fericiți sunt lângă sânul Tatălui Ceresc și, ca frați mai mari și mai buni ai noștri, voiesc ca și noi, la sfârșitul „luptei”, să ajungem să fim împreună cu ei.

Așa voiesc ei. Dar, ca să ajungem la ei, trebuie să voim și noi. Și ceea ce ne împiedică să voim cu adevărat este păcatul, sub toate formele lui, de la cea mai mică necuviință până la cea mai mare fărădelege, păcatul care ne învăluie cu ușurință, cum zice și Apostolul Pavel; păcatul pe care mereu și în tot locul îl întâlnim, în piețele publice, în adunări, în petreceri, în afaceri, pe orice stradă, în familii, până și în biserici, în rugăciuni, în vorbiri și ținută necuviincioasă. Mereu și pretutindeni, ne sare în ochi, pornind de la alții, dar și de la noi. Păcatul ne face nevrednici de a ne apropia de sfinți și de a vedea pe Dumnezeu. El, păcatul, întârzie ajutorul lui Dumnezeu și al sfinților Lui, pe care-l cerem prin rugăciunile noastre.

Cred că înțelegeți acum, rostul cuvintelor Sfântului Apostol Pavel: *Drept aceea, și noi, fiindcă suntem înconjurați de o așa de mare mulțime de martori, — aruncând toată sarcina și păcatul care ne învăluie cu ușurință, să urmăm cu hotărâre lupta care ne este pusă înaintea, privind pe Iisus Hristos.*

Așadar, dacă vrem să merităm ajutorul lui Dumnezeu și al Sfinților Lui, dacă voim să avem o viață mai liniștită, să urmăm cuvintele Sfântului Apostol Pavel. Să luptăm cu hotărâre împotriva păcatului. Să ne străduim să fim tari și să rămânem statornici pe calea binelui, pe calea desăvârșirii morale. Amin !

Predică la Chemarea Sfinților Apostoli, a 2-a duminică după Rusalii

(Romani 2, 10-16, Matei 4, 18-23)

*...și le-a zis: veniți după Mine și vă voi
face pescuitori de oameni ! (Matei 4, 19)*

Fraților,

După ce Domnul Hristos S-a botezat în Iordan de la Ioan, S-a retras în pustie. Acolo a petrecut 40 de zile și 40 de nopți, în post și rugăciune. Căci, după cum ne spune Sfântul Evanghelist Matei în cap. 4, voia să pună început Împărăției lui Dumnezeu pe pământ, adică Bisericii creștine, creștinismului.

Ca fiu al omului, învingând cele trei ispite ale satanei, din pustie, a plecat în Capernaum, lângă marea Galileii și a început să propovăduiască poporului care „ trăia în întuneric și în umbra morții ” zicând: „ Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu ! ”

Era singur atunci. Era în căutare de ucenici, care să-I ajute și să-I continue opera mântuirii neamului omenesc.

Umblând pe lângă mare, a dat peste patru oameni: Petru și Andrei, fratele său, și Iacob cu fratele său Ioan. Erau pescari. Prindeau pește cu mrejele. Trăiau din acest negoț, fără vreun câștig. De unde să se gândească ei, în clipele acelea, că vor avea altă chemare ? ! Se pomenesc cu Iisus care le zice: *Veniți după Mine și vă voi face să pescuiți oameni.*

Oameni săraci. Oameni simpli. Oameni fără carte. Erau ei în stare să fie Apostoli ? Să propovăduiască Evanghelia lui Iisus Hristos, spre mântuirea oamenilor ?

Deși erau oameni simpli și, poate, nu se simțeau neputincioși spre acea chemare înaltă, totuși, fără vreo întrebare, fără

vreo discuție, ei s-au încrezut în puterea Celui ce îi chema. Și, lăsând toate, *L-au ascultat*, s-au supus și L-au urmat pe Domnul Hristos.

Petrecând sub *ascultarea* Mântuitorului, au pus din zi în zi, mai mare silință. Au arătat din zi în zi, mai multă învățătură. Din zi în zi, se întăreau și mai mult în credință. Până când, în cele din urmă, voind Iisus să se înalțe la Cer, le-a dat darul Apostoliei și i-a lăsat să-I continue opera mântuirii, investindu-i cu puterea de a lega și dezlega păcatele oamenilor și a vesti Evanghelia la toată zidirea.

Așa s-a petrecut cu acești dintâi patru ucenici. Tot așa și cu ceilalți, pe care i-a chemat mai în urmă.

Împreună cu cei 12 Apostoli, Domnul Hristos a pus început împărăției lui Dumnezeu pe pământ, Bisericii creștine, creștinismului. Căci, după Învierea și Înălțarea Domnului, Sfinții Apostoli s-au împrăștiat în toată lumea și au propovăduit Sfânta Evanghelie la toată zidirea.

Atunci, la început, când Sfântul Petru a aruncat mreaja Cuvântului pe marea lumii tulburată de valurile ispitelor, a pescuit la creștinism numai într-o singură zi 3000 și în a doua zi, 5000 de suflete.

Dar să ne întoarcem la cei patru ucenici, și, din purtarea lor, să luăm și noi învățătură, spre a noastră mântuire.

Fraților,

Cum am spus, oameni simpli, pescari, de la mreje au ajuns la Evanghelie și apoi, după moarte, la scaunele cerești, la mântuire și fericire veșnică.

Acest rai de fericire l-au câștigat și de la Domnul Hristos, fără îndoială, dar și de la dânșii. Domnul Hristos i-a chemat. Nu i-a silit. Totuși, ei au răspuns chemării. Domnul Hristos le-a dat darul Apostoliei, dar și ei au lucrat cu darul primit. Deci și de la chemarea Domnului, dar și de la felul cum au răspuns ei chemării, de la silințele ce și-au dat mai în urmă, se trage fericirea lor. Și așa, s-au mântuit și ei, și au pescuit, au câștigat și alte multe suflete la mântuire.

Aşa s-au purtat ei. La chemarea Domnului: *Veniți după Mine*, ei au crezut în puterea Lui. N-au mai stat pe gânduri. N-au pus nici o întrebare. I-au dat ascultare totală. S-au lipsit până și de voia lor, ca să urmeze întru toate voii lui Dumnezeu.

Aşa au făcut și așa au câștigat mântuirea și raiul de fericire din viața veșnică. Și au fost tot oameni ca și noi. De la ei, să luăm și noi învățătură, cum au luat și urmașii lor: sfinții și martirii, cuvioșii și cuvioasele.

Toți suntem chemați la mântuire și la raiul de fericire din viața veșnică. Către toți se îndreaptă chemarea dumnezeiască: *Veniți după Mine !* Și mai ales către noi, creștinii.

Și ne cheamă nu numai prin Sfânta Evanghelie, ci și prin învățăturile Sfintei Biserici și ale Sfinților Părinți, prin frumusețile și minunile naturii, prin bucuriile și nenorocirile din viață. Prin toate ne cheamă și mereu ne cheamă: *Veniți după Mine*. Veniți la mântuire, ca să ajugeți unde au ajuns toți cei ce M-au ascultat și M-au urmat.

Și ce răspuns am dat și dăm noi acestor repetate chemări dumnezeiești ? Să ne gândim fiecare. Să ne cercetăm viața. Și singuri vom vedea cum am răspuns și cum răspundem. Și dacă n-am răspuns și n-am dat ascultare totală, sinceră și statornică chemării ce ne face Mântuitorul, cercetându-ne viața, vom găsi că aceleași trei vechi piedici ne stau în calea mântuirii, cele trei mari ispite diavolești care au fost și care sunt: *pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții*, adică: plăcerile, averea și mândria, cu care a ispitit satana și pe Mântuitorul în pustie.

Plăcerea, pentru mulți, este idol căruia se închină; pentru care își sacrifică nevinovăția, cinstea, onoarea și care-i face ca, pentru câteva clipe de plăcere, să dea o viață întreagă plină de zbucium și de greutate.

Averea, câte necazuri pentru a o câștiga, pentru a o spori, pentru a nu o pierde. Ea răpește omului liniștea vieții și-i înmulțește omului suferințele morții.

Trufia vieții sau mândria, cu egoismul și ambiția ei, este o adevărată stăpână pe om, căreia îi suferă toate capriciile și

toate relele ei urmări. Ea face pe oameni să nu fie mulțumiți cu ceea ce au și cu ceea ce sunt, oricât ar avea și oricine ar fi. Nu le face ea viața amară, punându-i în conflict cu superiorii și cu egalii până și cu inferiorii lor ? Această fiică a satanei distruge dintre oameni bunătatea, răbdarea, dragostea, pacea și bunavoiere. Și dacă acestea lipsesc dintre noi, nu mai putem răspunde chemării Mântuitorului; nu mai putem rămâne ucenicii Lui, pescari de oameni pentru împărăția lui Dumnezeu.

Fraților,

Grea a fost rătăcirea strămoșilor noștri. Nespuse multe și de grele au fost nenorocirile ce au urmat-o ! Dar noi, noi creștinii, ce facem ? Rătăcim *știind Scripturile*. Rătăcim, *știind Calea*. Cunoaștem *Adevărul* și *Viața de lumină*, care ne cheamă la raiul de fericire veșnică și totuși trăim în minciună, în întuneric și în umbra morții, Și noi nu numai că nu ne învățăm minte din pățania altora, ci, de voia noastră, rătăcim cu disprețul bunătății învățăturilor și poruncilor lui Dumnezeu. Deci, rătăcirea noastră, a creștinilor, e cu mult mai grea ca cea dintâi.

Așadar să luăm aminte la chemarea repetată și în multe chipuri a Mântuitorului: *Veniți după Mine*. Să răspundem și noi ca și ucenicii Domnului, cu ascultarea noastră totală, sinceră și statornică. Nu azi să-L urmăm la biserică, și mâine să ne lăsăm amăgiți de ispitele satanei. La Botez am declarat că ne lepădăm de satana și de toate ispitele lui și că vom urma lui Hristos, ca Împăratului și lui Dumnezeu. Și această declarație este ca un jurământ în fața lui Dumnezeu. Să nu-l mai călcăm. Să ascultăm pe Domnul Hristos și să-L urmăm. Să-L urmăm în orice clipă: în gând, în fapte, în toată viața noastră. La doi stăpâni, nu putem să slujim în același timp.

Când avem pe Dumnezeu în gând și în inimile noastre, gândurile, faptele, purtarea noastră sunt cu măsură, drepte, cuviincioase, sunt edificatoare și mântuitoare. Sunt după voia lui Dumnezeu.

Și, deși nu ne silește, când Dumnezeu vede că și noi părim întru totul voința noastră și dăm ascultare sinceră și statornică voinței Lui; când vede că și noi vrem cu adevărat mântuirea, cu darul credinței primit de la El, atunci ne ajută și ne sporește darul, până la puterea de a săvârși minuni, cum s-a întâmplat cu Sfinții Apostoli și cu toți Sfinții.

„Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule și Mântuitorul nostru, ajută-ne și întărește-ne slaba noastră voință, ca să-Ți dăm ascultare în toată vremea la diferitele Tale chemări și să-Ți urmăm numai Ție, după pilda Sfinților Apostoli și să ne putem bucura și noi, ca și ei, de mântuire și fericirea veșnică.“ Amin !

Predică la Duminica a 3-a după Rusalii (despre grijile vieții)

(Romani 5, 1-5, Matei 6, 22-33)

Au nu este mai însemnată viața decât hrana, și trupul decât haina ? (Matei 6, 25)

Fraților,

Sfânta Evanghelie pe care o citiți acum face parte din frumoasa cuvântare de pe Munte, prin care Mântuitorul învață pe ucenici cum să se roage, cum să se poarte în viață, de ce să nu se lase stăpâniți, de ce să se ferească și spre ce să năzuiască, ce să caute ei mai întâi, despre ce să se îngrijească mai mult. Și pentru ca să-i înțeleagă și mai ușor învățătura, o presăra cu pilde și asemănări.

Ați auzit: asemenea lumina dinlăuntru omului cu ochiul din afară al trupului, care, dacă este curat, luminează tot trupul, iar dacă este rău, trupul îi va fi întunecat.

Așa și cu ochiul dinlăuntru, care este inima: dacă este curată, și sufletul omului este luminat, iar dacă inima îi este rea, este neagră, sufletul îi va fi întunecat și rățăcește din ce în ce mai mult în întunericul necunoștinței.

Inima omului ușor se lasă stăpânită de ceea ce vede și mai ales de ceea ce-i place. Pe acela îl iubește, pe acela îl slujește.

Dar stăpânul inimii este Dumnezeu. El a creat-o. El a spălat-o cu scump sângele Său, și omul Lui I-a închinat-o la bottez, după ce s-a lepădat de satana. Și de aceea spune Mântuitorul mai departe, după cum ați auzit: *Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni, căci, ori pe unul va urî și pe altul va iubi, sau de unul se va ține, și pe celălalt îl va disprețui.*

Cine nu pricepe acest adevăr dumnezeiesc ?

După Sfântul Ioan Gură de Aur, acești doi stăpâni sunt Dumnezeu și lumea.

Lumea are pretențiile ei, care sunt cu totul opuse legii lui Dumnezeu. Lumea pretinde ca noi să dorim slava lumească, Dumnezeu ne poruncește să fugim de ea. Lumea cere ca omul să fie viclean, mincinos și nedrept, iar Dumnezeu vrea ca omul să fie sincer, să iubească adevărul și dreptatea. Lumea te îndeamnă să fii rău, pizmaș, îngâmfat, neînduplecat și răzbunător, pe când Dumnezeu vrea ca omul să fie bun, blând, îngăduitor și iertător. Și dacă este așa, cine îndrăznește să spună că poate sluji, în același timp, acestor doi stăpâni care poruncesc lucruri cu totul opuse ?

Puțini sunt bunii creștini care se silesc să corespundă în totul Cuvântului dumnezeiesc, care adică se străduiesc să slujească numai lui Dumnezeu. Sunt mulți care se declară pe față vrăjmașii lui Dumnezeu și slujitorii lumii. Dar sunt și alții, și aceștia sunt și mai numeroși, care voiesc să împace și pe Dumnezeu, și lumea, care voiesc să facă două părți din viața lor, din inima lor.

Aceștia sunt creștinii cei păcătoși. Ei au o religie cu două fețe. Azi sunt ai lui Dumnezeu și mâine ai plăcerilor. Unii din ei zic în sine sau și în public: „Ba, eu să spun cinstit fac câte puțin din toate: și câte puțin bine și câte puțin rău. De pildă: din când în când, șterpelesc câte ceva, dar totuși fac și puțină milostenie. În cursul săptămânii, mă cert, insult, înjur, dar duminică mă duc la biserică și mă rog. Îmi îngădui și câte o plăcere vinovată, dar postesc și vinerile chiar ajunez. Cred că Dumnezeu îmi va compensa una pentru alta.“

Înțelegeți ? Așa fac mulți dintre creștini. Ei vor să facă o învoială cu Dumnezeu: să-i dea numai o parte din inimă, iar cealaltă parte să o dea lumii, să o dea plăcerilor.

Dumnezeu nu vrea așa. El este autorul inimii noastre și vrea ca *singur* să fie stăpânul ei, ca numai Lui să-i slujească. Ori I-o dăm toată, ori nimic.

Ați auzit ce ne spune prin Sfânta Evanghelie de astăzi: *Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni* și mai lămurit se expri-

mă prin Sfânta Evanghelie de la Luca cap. 11, 23: *Cine nu este cu Mine, este împotriva Mea.*

Dumnezeu singur este Creatorul, Răscumpărătorul și Mântuitorul nostru. El singur este Stăpânul nostru, Atotputernic, bun și mult milostiv. Și vrea ca toată inima noastră, toată grija noastră, toată viața noastră numai Lui să I-o închinăm. Așa ne spune și ne îndeamnă Sfânta Biserică: *Pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm.*

Fraților,

După ce Mântuitorul spune ucenicilor că nimenea nu poate sluji la doi stăpâni, adaugă:

Căci nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona.

Iată, așadar, cum numește chiar Mântuitorul pe celălalt stăpân al omului: *Mamona*. Prin acest nume, unii înțeleg direct pe satana, iar alții *bogăția*, banul.

Dar bogăția, banul, în sine nu sunt lucruri rele, căci, la drept vorbind, nu toți oamenii sunt bogați, după cum nici toți săracii nu se mântuiesc. Ele sunt numai un mijloc, o ispită a satanei, prin care caută să rupă pe om de la slujirea lui Dumnezeu. Așa că tot satana este al doilea stăpân, căci el șoptește omului precum că cu bogăția și banul îi pot satisface toate poftele, toate plăcerile: mâncărurile și băuturile cele mai scumpe și mai gustoase, hainele cele mai luxoase. Și omul, cu gândul la toate acestea, ușor se lasă ispitit și-și lipește inima de avere, de bogăție. În definitiv, tot de *grija cea lumească*.

De aceea, Sfânta Biserică ne spune mereu: *Toată grija cea lumească să o lepădăm*

De aceea și Psalmistul ne spune: *Bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea.*

De aceea și Mântuitorul ne spune că mai curând trece funia de corabie prin urechea unui ac, decât bogatul în împărăția lui Dumnezeu. Iar, prin Sfânta Evanghelie de astăzi, spune ucenicilor Săi să fugă de grija cea lumească prin cuvintele: „Nu vă îngrijiți de ce veți mânca și îmbrăca. Uitați-vă la păsările cerului și la crinii câmpului. Ele nu muncesc,

nu adună în grânare și cine se îngrijește de ele ? Au nu Părintele ceresc ?“ Și dacă El poartă atâta grijă de ele, cu atât mai mult de om, făptura Lui cea mai aleasă.

Dar să nu ne înșelăm. Prin aceste cuvinte, nu vrea să spună că omul nu trebuie să muncească. Nu. Dimpotrivă, munca este o lege dumnezeiască, iar tot omul este obligat să se supună; și Mântuitorul i S-a supus ca om. Sfântul Apostol Pavel zice: *Cine nu muncește, să nu mănânce.*

Cu toții suntem datori să muncim; să muncim și să câștigăm chiar până la îmbogățire, dar pe cale dreaptă și să nu uităm că nu trupul este mai mare, ci sufletul, cum ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi.

Să muncim și să câștigăm, dar nu în paguba sufletului și a lui Dumnezeu. Nu să ne robim inima cu grija trupului, cu *grija cea lumească*, cum vrea satana și să uităm de suflet și de Dumnezeu, căci nu putem sluji la doi stăpâni în același timp.

Și Mântuitorul termină Sfânta Evanghelie de astăzi, cu îndemnul către ucenicii Săi, deci și către noi, prin cuvintele: *Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate celelalte se vor adăuga vouă.*

Iată, așadar, care trebuie să fie grija noastră de căpetenie în această viață. Iată ce trebuie să căutăm noi mai întâi și mai presus de toate: împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui. Împărăția lui Dumnezeu să ne fie ținta, iar dreptatea Lui să ne fie calea prin care să ajungem la această țintă. Și atunci, după cum ne încredințează chiar Dumnezeu-Mântuitorul, toate celelalte, adică ale trupului, ni se vor adăuga nouă. Amin !

Predică la Duminica a 4-a după Rusalii (vindecarea slugii sutaşului)

(Romani 6, 18-23, Matei 8, 5-13)

Iar sutaşului i-a zis Iisus: Du-te şi să-ţi fie după credinţa ta ! Şi s-a vindecat slujitorul lui în ceasul acela. (Matei 8, 13)

Fraţilor,

Mântuitorul rostise poporului vestita predică de pe munte. Se înapoia în Capernaum, urmat de ucenici şi de mult popor. Puterea cuvântului Său şi minunile pe care le săvârşise uimiseră până şi pe păgâni.

În Capernaum era un sutaş, adică un ofiţer ce comanda 100 de soldaţi. Una dintre slugile lui era bolnav pe moarte.

Sutaşul era păgân. Auzind că Mântuitorul se înapoiază în oraş, se duce înaintea Lui şi, întâlnind convoiul la intrarea în oraş, îşi face loc prin mulţime şi Îl roagă zicând: *Doamne, sluga mea zace în casă paralizat şi se chinuieşte cumplit.*

– *Voi veni să-l vindec, îi zice Mântuitorul.*

– *Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu, ci zi numai un cuvânt şi se va însănătoşi sluga mea.*

Iată model de rugăciune plăcută şi ascultată de Dumnezeu.

Aşadar, să stăruim puţin şi să analizăm calităţile ei, ca să ne folosim şi noi de ele în rugăciunile noastre şi să dobândim de la Dumnezeu ceea ce cerem.

Fraţilor,

De la Dumnezeu, nu putem cere decât numai lucruri bune. Orice ni s-ar întâmpla, nimic nu ne îndreptăţeşte să cerem lucruri rele. Altfel, rugăciunea se transformă în fărădelege, în păcat.

Sutașul s-a rugat și a cerut un lucru bun și bine plăcut lui Dumnezeu. Deci, rugăciunea lui a fost bună, căci i-a ascultat-o și i-a împlinit-o Dumnezeu. Iată prima calitate a rugăciunii sutașului.

Rugăciunea este o jertfă adusă lui Dumnezeu. Și dacă rugăciunea este o jertfă, ea nu e primită, dacă nu pornește din milă. Așa ne spune Mântuitorul: *Milă voiesc, iar nu jertfă*.

Rugăciunea sutașului a pornit din milă. Dumnezeu pune mare preț pe milă și o primește și de la un păgân. Mila este însușirea lui Dumnezeu. Mila arată prin fapte, este faptă de Samarinean, de mântuitor.

Mila este fiica iubirii. Cine are milă, iubește. Cine iubește, se milostivește. Sutașul și-a iubit sluga. A avut milă de el. L-a îngrijit cu de toate, nu ca pe o slugă, ci ca pe copilul lui, ca pe el însuși, cum spune la lege: „...Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți“. Iată a treia însușire a rugăciunii sutașului: și-a făcut rugăciunea din iubire și din înfocată iubire. Deși păgân, a împlinit legea iubirii mai bine ca un creștin.

Ce frumoasă și pilduitoare învățătură ne dă Mântuitorul în persoana sutașului păgân!

Fără-ndoială, sutașul cunoștea pe Mântuitorul. Auzise vorbindu-se despre învățatura și minunile săvârșite; de puterea Lui dumnezeiască, de blândețea și de bunătatea Lui, totdeauna gata să ajute și să mângâie pe cei întristați și necăjiți. Deși păgân, toate acestea îi insufleseră, din ce în ce mai mult, o mare încredere în Mântuitorul. În mila și iubirea lui, sutașul își îngrijise sluga cu de toate, încercase totul, omenește, ca să-l scape de la moarte. Toate au fost în zadar. Văzând așa, la fel ca femeia cananeancă, la fel ca Iair, a alergat la ajutorul Mântuitorului. N-a mai ținut seama că el e păgân, că e ofițer, că ce va zice lumea de el. Și când Mântuitorul i-a spus că va veni să-i vindece sluga, cum ați auzit, el a răspuns: *Doamne, nu sunt vrednic să intri în casa mea, ci zi numai un cuvânt și se va însănătoși sluga mea*.

Răspunsul acesta a pus în mirare și pe Mântuitorul, căci a zis celor ce-L înconjurau: *Adevăr zic vouă, nici în Israel*

n-am aflat atâta credință ! Iar către sutaș, a zis: *Du-te și să-ți fie ție după credința ta.* Și s-a vindecat sluga din ceasul acela.

Din răspunsul sutașului, se înțelege că rugăciunea lui a mai avut și alte două calități de aceeași mare însemnătate, și anume: *smerenia* și *credința*.

Smerenia ! Este unul dintre mărgăritarele cele mai prețioase. Este una din florile cele mai frumoase care împodobesc sufletul oricărui muritor. Este lucrul minunat cu care putem mișca orice inimă simțitoare, cu care putem dobândi de la oricine ceea ce cerem și de care avem nevoie.

Nimic nu apropie om de om ca smerenia.

Nimic nu apropie pe om, fie el și păcătos, de milostivirea lui Dumnezeu, ca smerenia. Fără smerenie, rugăciunea este fără efect. Smerenia este treapta care duce la credință și prin credință la mântuire.

Mare a fost smerenia sutașului ! Adânc a fost simțământul inferiorității lui ! Ceea ce avea însă, în mai mare măsură, a fost *credința* lui. El recunoștea și mărturisea că Mântuitorul are putere fără margini. Recunoștea și mărturisea că El este Dumnezeu adevărat și atotputernic; că de departe ca și de aproape, toate lucrurile trebuie să asculte de El; că n-are decât să spună un cuvânt și va fi ascultat. Și Domnul știa că e sincer în credința lui. De aceea i-a și ascultat rugăciunea, păgân fiind.

Credința ! Este tezaurul nesecat de izbândă și de binefaceri. Este doctorie minunată care alină și tămăduiește durerile sufletești și trupești. Este călăuza înțeleaptă a vieții omului. Este pedagogul cel mai prețios, care învață și moralizează pe om, care este totdeauna și la toate de folos.

Fraților,

Acestea au fost calitățile rugăciunii sutașului păgân. Pentru ele, i-a ascultat Dumnezeu rugăciunea.

Mulți dintre noi, creștini fiind, se roagă pentru lucruri rele, necuviincioase și nedrepte. Se roagă cu inima plină de ură și

răzbunare. Și se roagă așa, și acasă, și pe cale, până și prin biserici.

Cine se roagă așa, nu dovedește lui Dumnezeu, nici milă, nici smerenie, nici credință, nici iubire.

Jertfa rugăciunii lui rămâne numai jertfă, o jertfă seacă, zadarnică, fără efect, care se schimbă în păcat, în mare păcat. Și mai și cârtește împotriva lui Dumnezeu că nu l-a ascultat în păcătoșenia lui și se miră că vin atâtea rele pentru el și familia lui.

Așadar, când ne rugăm, să ne gândim la toate acestea. Să ne gândim apoi la calitățile rugăciunii sutașului și ca el să ne rugăm: numai pentru lucruri bune, cu milă, cu smerenie, cu credință curată și neșovăielnică și cu dragoste către Dumnezeu și aproapele. Numai așa rugăciunea noastră va fi o jertfă plăcută adusă lui Dumnezeu și ne va zice și nouă ca sutașului: *fie vouă după credința voastră ! Amin !*

Predică la Duminica a 5-a după Rusalii (vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gherghesenilor)

(Romani 10, 1-15, Matei 8, 28-34)

*Și dracii l-au rugat, zicând: Dacă ne
izgonești, trimite-ne în turma de porci.
Iar El le-a zis: Duceți-vă (Matei 8, 31-32)*

Fraților,

În vremea aceea, Mântuitorul se apropia de cetatea Gherghesenilor. I-au ieșit înainte doi oameni, într-o înfățișare înspăimântătoare. Erau îndrăciți și furioși, de rupeau și lanțurile cu care erau legați. De frică, toți fugeau de ei.

Văzând că se apropie Iisus, dracii care îi chinuiau, i-au făcut să alerge la Iisus și să-I zică: „Ce ai cu noi Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, de ai venit să ne muncești?... Dacă ne gonești, trimite-ne în turma de porci.”

– Duceți-vă, le-a zis Mântuitorul.

Și, cum am auzit din Sfânta Evanghelie, dracii au ieșit din oameni. Îndrăcită, turma de porci s-a aruncat în mare și cei doi oameni s-au făcut sănătoși.

Din când în când, și în vremea noastră, se mai ivesc asemenea cazuri nefericite, de oameni îndrăciți, dar cu mult mai rare și cu mult mai ușoare, din bunătatea lui Dumnezeu.

Totuși, sunt alte mijloace, alte patimi de care se folosesc dracii ca să chinuiască pe oameni și să-i ducă la pieire. Una din acestea este patima *beției*. Căci este oarecare asemănare între îndrăciții din Sfânta Evanghelie de astăzi și omul în culmea turbării beției lui.

Beția tulbură pe om în toate mădularele lui. Îi aprinde și-i întărește până și sufletul. Face din chipul și asemănarea lui

Dumnezeu o icoană înfricoșătoare a satanei. Privirea ți se întoarce, inima ți se întristează, sufletul ți se îngreșează la vederea ticăloșiei în care se zbuciumă cel cuprins de turbarea beției.

Biserica creștină, întotdeauna, a căutat să pună stavilă acestei plăgi sociale, prin învățături și sfaturi, prin pilde și porunci.

Creștini fiind, avem datoria ca și noi, la rândul nostru, să luminăm, să sfătuim cu bunătate, să îndemnăm la înfrânare pe cei ce-i întâlnim stăpâniți de această nenorocită patimă.

În acest scop, ca să fim mai aproape de reușită, să auzim, măcar câteva din urmările tragice pe care le naște beția între oameni.

Fraților,

Cele bune, toate sunt bune, cât le întrebuițăm cu măsură. Cele folositoare, toate ne sunt de folos, până ce porți grijă să nu treacă peste cumpănă. Apa și pâinea, de pildă, alimentele strict necesare, dacă abuzăm de ele și trecem peste măsura hotărâtă de Dumnezeu în firea omului, sunt vătămătoare. Neucid chiar.

Întrebuițarea peste măsură și în toate zilele a băuturilor ametoare este și mai periculoasă. Folosite zi cu zi și tot mai mult în fiecare zi, pe nesimțite, te îndulcește și te obișnuiești cu băutura ca peștele cu apa. Și dacă beția devine patimă, ea se aseamănă cu balaurul cu multe capete din poveste. Dacă-i tai un cap, îi crește altul la loc.

Dar să trecem la câteva din răutățile și fărădelegile ce izvoresc din beție.

Certurile, gâlcevile, bătaile, uciderile, cele mai multe de ea sunt ațâțate, de la ea pornesc și ea le înmulțește.

Bețivul, când e treaz, e aproape om cumsecade. Se împacă cu femeia, cu copiii, cu vecinii, cu toți oamenii. Când se îmbată însă și e în furia beției, devine spaima tuturor, ca îndrăciții din Sfânta Evanghelie. Își pierde mintea, devine furios. Se răstește către toți. Înjură, ocărăște, blestemă, vatămă, sparge tot, urgisește pe soție, pe copii, pe toți.

Beția duce pe mulți la desfrâu, la hoții, la prădăciuni, până și la cele mai grozave ucideri și fărădelegi.

Beția vestește și slăbănogeste și sănătatea, și viața. Măinile tremură, picioarele ologesc, fața se buhăiește, vederea slăbește, plămânii se ard, se tolesc; dar ce e și mai rău, beția duce la pierderea minții. Bețivii se otrăvesc singuri și mor înainte de vreme.

Beția aduce după ea sărăcia. Ea este cel mai mare hoț al casei. Risipește casa mai cumplit decât orice hoț. Iată o grăitoare pildă, pe care am citit-o într-o revistă mai demult și pe care o țin minte și acum.

Într-un sat din țara noastră, un proprietar moștenise o însemnată avere de la părinți. Era bețiv. Și când nu e minte, când omul nu e om, averea poate să fie gârlă, se alege praful de ea. Din gospodăria lui frumoasă a rămas o paragină. În locul pomilor, în grădină, creșteau scaieți. În locul grajdurilor, au rămas doar pereții, de pe care cădeau ultimele bucăți de tencuială. În locul vitelor, în bădătură, urla a pustiu, un biet câine jigărit. Și nenorocitul stăpân nu înceta să dea pe bătura ultima lețcaie, pâinea soției și a copiilor. A risipit tot. A băut tot ca un netrebnic. Și-a băut până și mințile. A fost bănuț că a început să fure ca să aibă ce bea, să bea mereu. Sărmana soție, sărmanii copii, rămăseseră niște umbre îmbrăcate în zdrențe. Lacrimile lor nu-l mai mișcau. Când venea acasă, înjura, trântea, sfărâma lucrurile și fugeau toți, îngroziți de frica lui. În cele din urmă, soția a murit de atâta amar, iar copiii, fugăriți de el, au murit și ei, pe la uși străine.

Deci, din multe și multe asemenea cazuri, iată numai unul care cuprinde toată ticăloșia, toată grozăvia la care beția duce pe om.

Ce mare adevăr a rostit un filozof și scriitor francez (Lamennais) când a zis: „Știți voi ce bea un bețiv din paharul care-i tremura în mâini, când se clătina de bădatură? Bea lacrimile, sângele și viața femeii și a copiilor săi“.

Iar un om de stat englez (Gladstone): „Dintre toate nenorocirile ce bântuie biata omenire, mai grozavă decât foame-

tea, ciurma și războiul este beția. Și dacă aceleaucid trupește, beția ucide întâi sufletește, adică îți pierde mințile și cinstea și, mai pe urmă, te ucide și trupește.”

Urâtă, dezgustătoare și primejdioasă este beția. Ea face din om, neom. Face din om o fiară, un diavol chiar. Prin beție, își pierde omul și mintea, și averea, și viața pe pământ și, în cer, pe Dumnezeu. Căci și Dumnezeu urăște pe bețivi, socotindu-i între cei fără de lege.

Sfânta Scriptură a Vechiului și a Noului Testament este plină de citate cu îndemnuri și porunci, prin care se condamnă patima beției.

Ca să nu lungesc cuvântarea, să dau numai câteva din Noul Testament.

Luați aminte de voi înșivă să nu se îngreuneze inimile voastre cu sațiul mâncării și cu beția, ca să nu vă găsească ziua morții nepregătiți, zice Domnul prin gura Sfântului Evanghelist Luca în capitolul 21, versetul 34. Iar prin Sfântul Apostol Pavel, zice:

Nu vă îmbătați de vin, în care este desfrânarea (Efeseni 5, 18). Nici furii, nici bețivii, nici bârfitorii, nici răpitorii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu (1 Corinteni 6, 10).

Așadar, cum am spus și la început, în calitatea noastră de creștini, suntem datori să venim în ajutorul celor stăpâniți de patima atât de periculoasă a beției.

Prin pildele pe care le cunoaștem, prin îndemnuri și sfaturi cu bunătate, fie și prin alte mijloace potrivite, să-i trezim, să-i punem în fața realității – a cinstei și a necinstei lor – ca să judece cum e mai bine. Să ne fie milă de ei, ca de frații noștri. Să stăruim în această faptă bună. Căci la stăruința în fapte bune ne ajută și Dumnezeu să ajungem la rezultate bune.

În Sfânta Evanghelie avem multe pilde de asemenea stăruințe care au săvârșit minuni.

Și dacă reușim să întoarcem măcar un suflet de la calea pieirii, ni se vor acoperi și nouă mulțime de păcate. Amin !

1958, iulie

Predică la Duminica a 6-a după Rusalii (vindecarea slăbănogului)

(Romani 12, 6-14, Matei 9, 1-8 ; Marcu 2, 3-5)

...Îndrăznește fiule, că ți se iartă păcatele (Matei 9, 2)

Fraților,

Pe când Mântuitorul propovăduia Cuvântul într-o casă din orașul Capernaum, I s-a adus un slăbănog, spre vindecare. Sfântul Evanghelist Matei, ca și Sfântul Evanghelist Marcu, ne spune că Mântuitorul l-a vindecat prin cuvintele: *Îndrăznește, fiule ! Iertate să-ți fie păcatele. Ia-ți patul și mergi la casa ta.* Și că Mântuitorul a săvârșit această minune: *Văzând credința lor.* Fără-ndoială pentru credința celor ce l-au adus cu pat cu tot, iar nu pentru credința slăbănogului, care era slabă, fără putere de vindecare și mântuire, care era paralizată și ea de păcatele lui cele multe. La mulți bolnavi, le-a zis: credința ta te-a mântuit. Lui însă nu i-a zis așa.

Iată, așadar, o împrejurare în care Mântuitorul pune în alăturare două acțiuni: *credința și păcatul.*

În mai multe locuri din Sfintele Scripturi se găsește această alăturare. De ce ? Pentru ca să ne dea să înțelegem că aceste două acțiuni se exclud una pe alta; că dacă ținem să avem credință adevărată cu putere de vindecare și de mântuire, trebuie să excludem păcatul din sufletul și din inima noastră. Și, ca să ne putem hotărî pentru excluderea lui, să ne lămurim bine ce este credința și ce este păcatul, bineînțeles, numai în mod general și în scurte cuvinte.

Fraților,

Credința este legătura noastră cu Dumnezeu, ziditorul nostru, Mântuitorul nostru, Judecătorul nostru suprem. Ea

trebuie să fie curată, sinceră și permanentă. Altfel, rămânem și fără ea, și fără Dumnezeu. Iar pricina care ne face să rămânem și fără ea, și fără Dumnezeu este *păcatul*, despre care vom spune mai multe.

Păcatul este un taler cu două fețe. Este o vrajă, o adormire, o înșelăciune diavolească. Ceva dulce la început. Ceva *frumos la vedere și bun la mâncare*. Așa s-a strecurat păcatul în sufletul și în inima omului.

Iată cum îl definește un fericit părinte bisericesc (Leonard de Port Maurice): „Păcatul, zice el, este odrasla satanei. Este moartea minții. Este răstignitorul lui Iisus Hristos. Este izgonitorul harului divin. Este risipitorul virtuților. Ghimpele morții. Este capcana iadului și călăul sufletelor. Este un obiect de scârbă pentru Cer și de jale pentru pământ“.

Iar după Fericitul Augustin, păcatul este faptă de demon, adică o răzvrătire, o uneltire nenorocită, urzită în gând, în cuvânt și în faptă împotriva legii morale a lui Dumnezeu.

Tolstoi a zis: „păcatul este pentru sufletul omului, ca unul care bate la ușă, apoi ca un oaspete și, în sfârșit, ca un stăpân al casei. Să nu deschideți ușa sufletului unui asemenea musafir“. Iar marele scriitor german Lessing a zis: „Hei, lasă pe dracul să te ia numai de un fir de păr și ești pe veci al lui.“

Numai din spusele acestea, înțelegem că păcatul este otravă pentru suflet și credință. Este ca un cuțit pus de satana în mâna omului, cu care singur să-și taie legătura dintre el și Dumnezeu. Este un trimis al satanei ca să bată cu ciocanul poftelor și al plăcerilor vinovate la ușa sufletului și inimii omului și mai ales a creștinului ca să uite pe Dumnezeu.

Prin păcat s-a deschis și se deschide ușa tuturor necazurilor, durerilor și suferințelor, și în familii, și între oameni, și între popoare.

Păcatul repetat devine obișnuință, patimă, a doua natură. În acest caz, omul este ca și paralizat, și cu trupul, și cu sufletul. Este ca și slăbănogul din Sfânta Evanghelie, pe care numai credința altora l-a mai putut vindeca.

Gândiți-vă la un tren în viteză mare. Deodată, sare de pe linii. A deraiat. Câte nenorociri ! Ei bine, păcatul este o dera-

iere, o abatere – de bună voie – de la legea scrisă a lui Dumnezeu. Și tot așa, câte vaiete și suferințe nu urmează.

Gândiți-vă la un om căzut într-o mlaștină. Se silește să iasă, dar din ce se zbate, tot mai rău se afundă. Ei bine, păcatul este o mlaștină a poftelor păcătoase, a plăcerilor vinovate, a necredinței, a nepăsării, din care omul pătimăș cu greu mai poate scăpa.

Gândiți-vă apoi la un fiu care lovește pe părintele lui. Este o nelegiuire, nu-i așa ? care nu poate rămâne fără urmări. Ei bine, păcatul este o lovitură dată lui Dumnezeu de fiii lui neascultători și răi.

Dar câte nu ne spun Sfintele Scripturi, Sfinții Părinți, precum și mulți filozofi și mari cugetători ai lumii creștine despre păcat și urmările lui. Toate s-ar putea cuprinde în maxima unui preot francez (Ch. Babut) care a zis: *Păcatul este răul sufletului și sufletul răului*. Iar după Sfânta Scriptură, definiția păcatului este aceasta: Păcatul este călcarea cu deplină știință și voie liberă, prin gând, cuvânt și faptă a voii lui Dumnezeu. Și fiindcă voia lui Dumnezeu se arată în legile Sale, păcatul se mai numește și *fărădelege*.

Fraților,

La orice călcare de lege sunt de observat trei lucruri: dătătorul legii, legea și călcarea legii. Ca creștini, noi știm că Dătătorul legii morale este Dumnezeu, iar legea Lui este bună, dreaptă, milostivă, desăvârșită, ca și Dătătorul ei. Atunci ce putem spune despre călcarea ei, dacă nu că ea este cea mai mare necinste și defăimare adusă Celui Preaînalt ?

Deci, călcând legea morală, omul mărturisește pe față lui Dumnezeu: nu vreau să am de a face cu Tine. Nu vreau să știu de Tine. Vreau să fiu de capul meu. Se poate o mai mare nelegiuire ? ! Zidirea să îndrăznească împotriva Ziditorului său ? Vinovatul să insulte pe Binefacătorul și Judecătorul său ? ! *Nu vă înșelați*, zice Sfântul Apostol Pavel, *Dumnezeu nu poate fi batjocorit. Ce va semăna omul, aceea va și seceră. Cel ce seamănă în trupul său, din trup va și seceră*.

stricăciune, iar cel ce seamănă în duh, din duh va secera viață veșnică (Galateni 6, 7-10).

Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament este plină de pedepse pentru fărădelegile oamenilor.

Potopul din timpul lui Noe, de pildă, sau seceta de trei ani și șase luni din timpul Sfântului Prooroc Ilie, când n-a plouat și nici rouă măcar n-a căzut, sau potopul de zăpadă din vremea noastră care a ajuns, în unele locuri de la 6 – 10 metri, de ce s-au întâmplat ?

Au fost ele un joc al naturii ? Nu. Mai ușor sau mai aspru, mai curând sau mai târziu, nici un păcat nu rămâne fără pedeapsă.

Dacă se văd oameni sau răufăcători că sunt sănătoși, că o duc bine și nu sunt pedepsiți, să nu ne fie spre sminteală în credință și să nu cântim împotriva lui Dumnezeu, cum că ar fi nedrept. La El, păcătoșenia și răutatea lor nu rămân fără pedeapsă în nici un caz.

Dumnezeu încearcă pe cei buni: pe unii ca să-i întărească în credință, iar pe alții pentru a-și ispăși păcatele prin suferințe și răbdare în viața aceasta. Pe cei răi însă, bunătatea lui Dumnezeu îi mai așteaptă. Spre binele lor, le mai dă vreme de pocăință. Ori, dacă nu se pocăiesc, îi lasă să se afunde și mai rău în mlaștina fărădelegilor – adică le mută pedeapsa în viața veșnică. Deci, nimeni să nu le râvnească *norocirea* lor din viața aceasta nici să le urmeze răutatea. E mai bine pentru noi să ne ispășim păcatele prin suferințe și răbdare în viața aceasta, decât să ajungem în viața veșnică, neluminați, neîndreptați, nepocățiți.

Fraților,

Dacă slăbănogul a fost adus cu patul la Mântuitorul, înțelegem că el era în amortire. Pierduse orice nădejde de vindecare, dar, mai auzea, căci lui i-a adresat cuvintele: *Îndrăznește, fiule ! Iertate să-ți fie păcatele*. Deci, ca să-l vindece, a avut grijă mai întâi de suflet. A alungat din el spurcăciunea păcatelor care-l țineau legat de pat. Și după ce l-a ier-

tat și dezlegat, i-a injectat fluidul credinței din credința celorlalți patru. Și credința rămânând singură, i-a vindecat și trupul, căci a fost în stare să-și ia singur patul și să se ducă la casa lui, spre uimirea celor de față, care slăveau pe Dumnezeu, cum spune Sfânta Evanghelie.

Mântuitorul a procedat așa ca să ne învețe că cea dintâi și cea mai mare grijă trebuie s-o avem pentru suflet. Să-l ținem mereu viu, în legătură cu Izvorul vieții, cu Dumnezeu, prin credință.

Credința s-o păstrăm mereu curată. Să n-o atingă cuțitul păcatului, când știm bine ce mare rău ne va aduce el. Să nu dăm, pentru câteva clipe de plăcere ori de interes nepermis, o viață întreagă de necazuri, de suferințe și de pedeapsă veșnică.

Când intervine păcatul, credința amortește și darul lui Dumnezeu se depărtează.

Slăbănogul apoi, a fost vindecat pentru credința și rugăciunile altora. Suntem datori să ne ajutăm unii pre alții, să ne rugăm unii pentru alții, ca să ne vindecăm și unii și alții, iar nu să ne blestemăm în rugăciunile noastre. Noi, cei sănătoși, cei mai tari în credință, să purtăm slăbiciunile celor mai slabi. Așa ne învață Mântuitorul, așa este datoria creștinului.

Slăbănogul, în sfârșit, n-a fost vindecat în casa lui, ci în casa unde se afla Mântuitorul propovăduind.

Pentru noi, mai mult sau mai puțin slăbănogi prin păcate, casa iertării și dezlegării de păcate este Sfânta Biserică. Tot casa Lui este și tot El ne dezleagă, prin Sfintele Taine, Botezul, Sfânta Liturghie, Spovedania, Sfântul Maslu și alte rugăciuni de cerere pentru iertarea și dezlegarea de păcate.

Aici ne cheamă Mântuitorul: „Veniți la Mine, voi cei necăjiți și slăbănogiți de păcate“. Pretutindeni ne putem ruga Lui, dar aici mai ales ține El să ne zică nouă: „Îndrăzniți, fiilor. Iertate să vă fie păcatele“. Căci venind aici, ne lămurim credința și ne-o întărim. Luăm curaj și hotărâre ca să excludem păcatul din credința noastră, ca ea să rămână cât mai curată, cu putere de vindecare și de mântuire.

Așa să ne ajute Dumnezeu. Amin !

Predică la Duminica a 8-a după Rusalii (înmulțirea pâinilor în pustie)

(1 Corinteni 1, 10-17, Matei 14, 14-22)

*... a luat cele cinci pâini și cei doi pești
și, căutând la cer, le-a binecuvântat și frân-
gând pâinile, le-a dat ucenicilor, iar uceni-
cii le-au dat gloatelor. Și au mâncat toți și
s-au săturat... (Matei 14, 19-20)*

Fraților,

Citim în Sfânta Scriptură a Vechiului Testament că asirienii au pornit război împotriva lui Iezechia, împăratul Ierusalimului. Și numai într-o noapte au fost omorâți 185 de mii de asirieni. Pentru ce ? Pentru că Iezechia, zice Sfânta Scriptură, a nădăjduit spre Domnul Dumnezeu lui Israel. (Isaia 37, 36)

Între timp, Iezechia se îmbolnăvește de moarte. Vine la el proorocul Isaia și-i spune din partea lui Dumnezeu: *Acestea zice Domnul: pune-ți casa ta în rânduială căci vei muri.*

Binecredinciosul Iezechia ascultă cu evlavie și crede în cuvintele proorocului, dar nădejdea în Dumnezeu nu-l părăsește. Se întoarce cu fața la perete ca să-și adune mintea și plânge și se roagă.

Pentru această puternică nădejde, îi zice Domnul: *Am auzit rugăciunea ta. Am văzut lacrimile tale. Iată, te voi vindeca și-ți voi mai dăruia încă 15 ani și din mâna împăratului Asirienilor te voi izbăvi și pe tine și cetatea Ierusalimului.* (Isaia 38, 5)

În Noul Testament, în Sfânta Evanghelie după Ioan (cap. 5, 1-9), ni se dă o altă grăitoare pildă de nădejde, la slăbănogul de la scăldătoarea oilor.

De 38 de ani aştepta pe cineva să-l bage şi pe el *întâi*, în scaldătoare, după ce se tulbura apa, numai o dată pe an. Şi deşi în aceşti 38 de ani nu se găsisese nimeni care să-l ajute, el nu-şi pierduse nădejdea. Trăia mereu cu ea. Şi atâta amar de nădejde, iată că nu l-a ruşinat, căci l-a ajutat Mântuitorul şi s-a vindecat.

Sfânta Evanghelie de astăzi ne dă altă pildă de nădejde. După cum aţi auzit, cinci mii de bărbaţi şi poate şi alte cinci mii de femei şi copii, atâta nădejde au avut în Mântuitorul, încât, pe jos, nici o hrană luând cu dânşii, au mers în pustie după Domnul ca să-I asculte cuvântul, ducându-şi bolnavii cum au putut spre a-i vindeca.

În faţa credinţei şi a nădejzii lor în Domnul, că n-au mai ţinut seama nici de foame, nici de sete, nici de greutatea drumului până în pustie unde nu creştea nimic, Domnul îi răsplăteşte dumnezeieşte, peste aşteptările lor: le vindecă pe toţi bolnavii şi pe toţi îi satură numai cu cinci pâini şi doi peşti ale unuia din atâtea mii de suflete.

Iată numai câteva pilde de nădejde de care este plină Sfânta Scriptură. Şi iată cum se adeveresc cuvintele proorocului care zice: *Spre Tine, Doamne am nădăjduit şi nu mă ruşinez în veac*, şi cuvintele Apostolului: *...iară nădejdea nu ruşinează*.

Aş putea să mă opresc aici, căci numai din aceste pilde de nădejde atât de grăitoare putem trage învăţătura de care avem nevoie în viaţă asupra acestui tovarăş al vieţii noastre de creştini.

Fraţilor,

Nădejdea este o putere sădită de Dumnezeu în sufletul omului. Omul cu ea se naşte, trăieşte cu ea şi nu-l părăseşte nici în ceasul morţii. De câte ori nu se exprimă creştinul: „trăiesc cu nădejdea“ !

Nădejdea întăreşte pe tot omul la tot lucrul, la toată întâmplarea cea rea.

Plugarul suferă osteneala plugăriei, fiindcă nădăjduieşte în seceriş. Corăbierul înfruntă primejdiiile mărilor şi oceane-

lor, fiindcă nădăjduiește în scăparea de primejdii și în dobândă câștigului.

Bolnavul își mângâie durerile bolii, fiindcă nădăjduiește în vindecarea ei.

Ostașul îndură toate mizeriile și lipsurile războiului, fiindcă nădăjduiește din zi în zi în binefăcătoarea pace și în bucuria că și-a împlinit datoria către țara lui. Cu toții nădăjduiesc tot la mai bine și nădejdea aceasta îi mângâie în toate necazurile și ușurează toate greutățile.

Omul lipsit de nădejde este molatic, nu-i este de nici o treabă, nu-i vine să se apuce de nimic și nu află nici o mângâiere în această vală a plângerii. Cade în prăpastia deznădejzii de care cu greu mai poate scăpa, ba mulți își fac și seama.

Să ne gândim la iubirea de oameni a lui Dumnezeu. A lipsit pe om pentru păcatul lui de la desfătarea raiului și l-a izgonit în pământul acesta cu blestemul de a-l munci cu sudoarea frunții și de a-i răsări spini și pălămidă adică necazuri, primejdii, nevoi și boli. I-a lăsat însă, în inima lui, puterea nădejzii ca o doctorie mângâietoare în necazurile și nevoile vieții.

Cum a răspuns, cum răspunde omul, cum răspundem noi la această iubire a lui Dumnezeu care ne-a răscumpărat și care ne-a arătat și cu cuvântul și cu fapta, *Calea, Adevărul și Viața*, spre fericire ?

Ticăloșie omenească !

Ne-a dat Dumnezeu atâtea daruri și ne-a dat și minte destulă, ba și învățătură neînșelătoare cum să le folosim numai spre binele nostru și preamărirea Lui, și noi le dăm altă destinație.

Ne-a arătat Dumnezeu până și *Calea* pe care trebuie să mergem și noi apucăm pe alta.

Ne-a descoperit Dumnezeu *Adevărul* și noi alergăm după minciună.

Ne-a arătat Dumnezeu adevărata *Viață* să trăim împreună în pace și bunăvoință și noi trăim în vrajbă și ură de moarte.

Credem în Dumnezeu, dar nu facem lucrurile lui Dumnezeu. Una ne spune Dumnezeu și alta facem noi. Și dacă numai în unele Îl nesocotim, suntem cu totul împotriva Lui. Așa

ne spune: *Cine nu este cu Mine este împotriva Mea. Căci nu puteți sluji la doi stăpâni în același timp.*

Cum vă spuneam, ne-a dat Dumnezeu darul cel mare al speranței, să nădăjduim numai la El cu totul și în totul spre scăpare de primejdiile trupului și ca liman al mântuirii sufletului.

Noi însă mărginim nădejdea și o îndreptăm numai spre cei puternici și spre fiii oamenilor, spre avere, spre lucruri neputincioase și trecătoare. De aceea, nădejdea noastră este numai pământească, neputincioasă și uneori pierzătoare de suflet.

Fraților,

E adevărat, nădăjduim în Dumnezeu, dar, de multe ori, Îi cerem lucruri pe care El, ca Părinte bun și iubitor, nu ni le poate da. Nici noi nu dăm copiilor orice vor cere.

Mulți creștini, nădăjduiesc în Dumnezeu când în cele din urmă, văd că nimeni și nimic pe pământ nu-i poate ajuta. Și dacă văd că nici Dumnezeu nu-i ajută numaidecât, s-a dus cu nădejdea lor și, cu ea, și surorile ei credința și dragostea. Și în cazul acesta, ce mai rămâne din creștinii noștri ?

Nădejdea în Dumnezeu trebuie să fie tare, statornică și nezdruccinată, orice ni s-ar întâmpla în viață și oricât de lung ar fi timpul așteptării noastre.

Nădejdea în Dumnezeu își trage tăria și viața din credință și iubire. Numai când credem și iubim cu adevărat pe Dumnezeu, numai atunci nădejdea ni se întărește și naște răbdarea.

Să nu ne despărțim de nădejde, de acest binecuvântat tovarăș al vieții noastre de creștini, chiar de ar veni asupra noastră trăsnetele cerului și urgia pământului și oricât ar lungi Dumnezeu timpul așteptării izbăvirii noastre de boli și de orice suferință. Dumnezeu știe pentru ce ne lasă să răbdăm.

Întru aceasta, să luăm pildă de răbdare și nădejde, de credință și iubire de la împăratul Iezechia, care nu l-au părăsit nici în ceasul morții.

Tot așa, de la slăbănog, căruia nu i le-au zdruncinat nici 38 de ani de așteptare, și tot așa de la cei cinci mii de bărbați,

afară de femei și copii, pe care nici foamea, nici setea, nici o altă grijă pământească nu i-a clintit din nădejdea lor în Dumnezeu Mântuitorul.

„Doamne Iisuse Hristoase, Mântuitorul nostru, Tu, Cél ce ai sădit în inima noastră *nădejdea*, ajută-ne, învrednicește-ne să ascultăm și să împlinim porunca Ta ca să nu nădăjduim spre cei puternici și spre fiii oamenilor, nici spre alte lucruri trecătoare, ci toată nădejdea noastră să o îndreptăm numai spre Tine, Doamne, în toată clipa și în orice împrejurare ca să putem fi fericiți și aici, și în viața viitoare. Căci Tu ai zis prin prorocul că *fericit este omul cel ce nădăjduiește spre Tine*“ (Psalm 83, 13).

12 august 1951

Predică la Duminica 9-a după Rusalii (umblarea pe mare, potolirea furtunii)

(1 Corinteni 3, 9-17; Matei 14, 22-34)

...începând să se scufunde, a strigat zicând: Doamne, scapă-mă ! Iar Iisus, întinzându-și îndată mâna, l-a apucat și i-a zis: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit ? (Matei 14, 30-31)

Fraților,

Nenumărate minuni săvârșise Mântuitorul ca să câștige poporul la credință și mai ales să întărească pe ucenici în credință, căci ei, ucenicii, după înălțarea Domnului la cer, aveau să-I continue opera chemării la credință și la mântuire.

Cu cât se apropia de patima și moartea Sa, cu atât mai înălțătoare și uimitoare Îi erau minunile și învățătura.

Minunea din pustie, de pildă, unde cu cinci pâini a săturat cinci mii de oameni, a entuziasmat la culme mulțimea, care voia să-L ducă la Ierusalim și să-L proclame împărat pământesc.

Știind că și ucenicii nutreau această greșită dorință, deoa-rece încă nu erau lămurii pe deplin asupra operei Sale, Mântuitorul i-a despărțit de mulțime și le-a poruncit să se ducă la Marea Galileii și să treacă pe celălalt țărm, până ce El va da drumul mulțimii.

Ucenicii s-au supus, și El, după împrăștierea mulțimii, S-a suit pe un munte și S-a rugat până noaptea târziu, urmărindu-și ucenicii și ocrotindu-i de orice primejdie. Căci, în timp ce El se ruga, pe mare, s-a ivit o furtună vijelioasă, care ridica valuri furioase și amenința corabia. Fără îndoială, acestea s-au întâmplat cu știrea Mântuitorului, ca să le dovedească încă o dată mai mult că El este Fiul lui Dumnezeu și Dumne-

zeu adevărat și să nu se îndoiască de puterea Lui. Și când corabia era aproape să fie înghițită de valuri și ucenicii sleiți de puteri, tocmai atunci a apărut Mântuitorul mergând pe deasupra valurilor.

Apariția aceasta, neașteptată, i-a înspăimântat și mai rău. Au crezut că este o nălucă și au scos strigăte de spaimă.

În aceste clipe, le-a zis Mântuitorul: *Îndrăzniți ! Eu sunt. Nu vă temeți !* Cunoscând acest glas, ucenicii s-au mai liniștit. Totuși, Petru, ca să fie și mai sigur, a zis: *Învățătorule, dacă ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine, pe apă.*

Vino, i-a zis. Și în fierbințeala credinței lui, a mers câțiva pași pe apă, dar, văzând că furtuna se întetește și că un val mare vine către el, a uitat de Iisus. Fierbințeala credinței l-a părăsit. A rămas numai puțină, aproape rece. A început să se scufunde. Și cu slaba credință ce i-a mai rămas, abia a putut să strige: *Învățătorule, mântuiește-mă !*

Mântuitorul, dându-i mâna și ridicându-l din valuri, l-a înfruntat și i-a zis: *Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit ?* Și intrând în corabie, îndată s-au liniștit și furtuna, și valurile.

Fraților,

Marea minune cu înmulțirea pâinilor lăsase nesimțitori până și pe ucenici. Și ei, ca și mulțimea, erau preocupați de gânduri și planuri pământești. Și ca să-i întoarcă de la acestea către cele cerești, către mântuire, ca să-i întărească în credință, cum am spus, le-a pus în față aceste trei minuni, cu prilejul furtunii pe mare:

Una, că pe timp de furtună Iisus a mers pe deasupra valurilor.

A doua, că a făcut și pe Petru să meargă și el tot așa cât timp a avut credința întreagă în El.

A treia, că și vântul și marea ascultă de El.

De trei ori le-a dovedit că este Fiul lui Dumnezeu, Stăpânul cerului și al pământului, că este Mesia cel atât de mult așteptat, Mântuitorul lumii.

Și când au ieșit din corabie pe țărm, l-au căzut în genunchi, la picioare și au zis: *Cu adevărat ești Fiul lui Dumnezeu !*

Așa se întâmplă și cu noi creștinii, ucenicii Lui, cu noi cei ce credem în El, că este Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat, Stăpânul cerului și al pământului. Oribiți însă de propriile noastre deșertăciuni, de gândurile și planurile noastre pământești, nu-L mai vedem și nu-I mai simțim opera de mântuire și mâna Lui dumnezeiască. Îl uităm. Dar, când ne amenință sau chiar ne strânge vreo nenorocire, ea ne silește să deschidem ochii și să privim în sus; ea ne trezește inima să înțeleagă, să se închine Aceluia pe care L-am uitat și să zicem și noi, ca și Petru: *Doamne, mântuiește-mă !*

Această scurtă rugăciune este un semn bun al recunoașterii slăbiciunii credinței noastre. Este un semn bun al întoarcerii noastre la adevărata credință în Dumnezeu Mântuitorul. Și dacă o rostim din fierbințeala credinței ne va întinde și nouă mâna de ajutor, cu înfruntarea: *puțin credincioșilor, pentru ce v-ați îndoit ?*

Trebuie să nu uităm însă că această puțină credință n-are putere de mântuire. E nesigură. E nestatornică. Așa este credința noastră. Cine dintre noi poate tăgădui că nu e puțin credincios ?

Credinciosul cu credință neîndoielnică, neconținut crede, neconținut vede cu ochii credinței pe Dumnezeu stând în fața lui. De aceea, cu anevoie îndrăznește să păcătuiască în fața lui Dumnezeu. Pe când ochii celui puțin credincios sunt închiși. El nu vede pe Dumnezeu. De aceea, pe el, cu înlesnire îl clatină vântul ispitelor, cu înlesnire îl înghit valurile patimilor.

Gândiți-vă la Iuda Iscarioteanul. El credea în Iisus, căci, de n-ar fi crezut nu ar fi mers după Dânsul. Credea, dar puțin. Credea, dar se și îndoia. Patima iubirii de arginți i-a stins și puțină credință. Și așa, s-a făcut trădător și vânzător de Dumnezeu.

Sunt unii dintre creștini care spun: „Iisus Hristos a zis: cel ce va crede și se va boteza, se va mântui. Noi am crezut și ne-am botezat. Deci, suntem mântuiți.”

Dar, să ne gândim: pentru ce Domnul Hristos a înfruntat pe Petru cu cuvintele „puțin credinciosule, pentru ce te-ai în-

doit ?” L-a înfruntat, ca să ne învețe pe noi ce este credința cea puțină, fără putere de mântuire, și ce este adevărata credință, întreagă, vie, lucrătoare, arătată prin fapte bune, după poruncile din Sfânta Evanghelie. Despre această credință, zicea Sfântul Iacob, fratele Domnului: *Arată-mi credința din faptele tale și eu îți voi arăta prin faptele mele, credința mea.* Aceasta este credința cea mântuitoare, despre care a zis Mântuitorul: „cel ce va crede și se va boteza, acela se va mântui”.

Pentru acest fel de credință, a zis femeii bolnave: „Fiică, credința ta te-a mântuit“, iar cananeienei: „O, femeie, mare este credința ta”, pentru care s-a tămăduit fiica ei de duhul cel rău. Și femeia aceasta era păgână. Vedeți ? Credința aceasta mare, adică fierbinte, puternică și în gând, și în cuvânt, dar și în fapte, chiar la o păgână, are putere de mântuire și, cu ea, se săvârșesc minuni.

Fraților,

A zis Domnul Hristos: „Semne – adică minuni – celor ce cred, acestea vor urma: cu numele Meu, dracii vor scoate, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua, și de vor bea ceva de moarte, nimic nu le va strica; pe bolnavi, mâinile își vor pune și bine le va fi.”

A rostit aceste cuvinte referindu-Se la cei cu credință mare, fierbinte, cum vă spuneam, iar nu la cei puțin credincioși. Pe timpul Sfinților Apostoli și chiar în veacurile după ei, în fiecare zi se făceau nenumărate minuni.

În vremea noastră, din păcate, mai toți suntem puțin credincioși. Mai toți avem credință slabă, fără putere de mântuire. De aceea, astăzi nu se mai fac minuni. Și chiar dacă se fac, puțini mai țin seama de ele ! De aici vine pricina tuturor răutăților dintre noi. Dacă avem credință, n-avem faptele credinței. Și fără ele, credința este moartă. Faptele întăresc credința, îi dau viață și putere de mântuire și chiar să săvârșim minuni. Ce urmează deci ?

Știm în cine credem. Să stăruim în credință. Să I-o dovedim prin faptele poruncite de El în Sfânta Evanghelie. În scur-

te cuvinte: să ne iubim ca frații. Să fim blânzi și smeriți. Să fim iubitori de dreptate, cu inima curată și cu răbdare multă. Să fim buni, miloși și milostivi, ca și Tatăl nostru cel ceresc.

Acestea sunt faptele credinței. Ele aprind în inimile noastre focul dragostei și al credinței. Pentru aceasta a venit Domnul, ca să le planteze în pământul inimilor celor ce vor voi să creadă în El.

Deci să credem în El și să-I dovedim credința prin fapte.

„Doamne Iisuse Hristoase, dătătorul credinței și al faptelor cele bune, noi credem și mărturisim că Tu ești cu adevărat Fiul lui Dumnezeu Celui viu cela ce ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, dintre care cei dintâi suntem noi.

Păcătoși suntem, Doamne, prin puțină noastră credință, care nu ne poate mântui. Deci, la Tine ne este nădejdea. Către Tine ne plecăm genunchii și cu inimile înfrânte și smerite, Te rugăm să ne ierți păcatele și să ne binecuvântezi cu harul Tău, ca să sporim în credință și în fapte bune, spre mântuirea noastră de cel rău și acum și în vecii vecilor.“ Amin !

3 august 1958

Predică la Duminica a 10-a după Rusalii (vindecarea lunaticului)

(1 Corinteni 4, 9-16; Matei 17, 14-23)

... O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi ? Până când vă voi suferi ? Aduceți-l aicea la Mine ! Și l-a certat Iisus și a ieșit demonul dintr-însul și s-a vindecat copilul din ceasul acela. (Matei 17, 17-18)

Fraților,

Ați auzit din Sfânta Evanghelie de astăzi că Mântuitorul a vindecat, cu puterea Lui dumnezeiască, pe fiul epileptic al unui om din popor.

Prin această minune mare, Biserica nu voiește să ne dovedească puterea dumnezeiască a Domnului Hristos. De aceasta noi nu ne îndoim. Se înțelege, ea a fost, este și va fi încă o dovadă puternică a dumnezeirii Lui. Învățătura ce voiește să ne dea Biserica prin această minune se raportează mai mult la boala epilepticului, la duhul surd și mut de care era cuprins.

Prin acest epileptic surdo-mut cu trupul, Biserica voiește să ne înfățișeze figura tristă, dar adevărată a epilepticului surdo-mut cu sufletul. Cât a fost de nenorocit acel epileptic pe care l-a vindecat Mântuitorul ! Îl apuca duhul neputinței tocmai atunci când el, săracul, poate era în apă sau lângă foc, pentru ca să se prăpădească mai repede. Ei bine, cu mult mai nenorociți sunt surdo-muții cu sufletul. Acela avea urechi și nu putea auzi, avea gură și nu putea vorbi. Acesta, surdo-mutul cu sufletul, are urechi și poate auzi, dar nu vrea să asculte;

are gură și poate vorbi, dar nu vrea să vorbească atunci când ar trebui și ceea ce ar trebui să vorbească.

Dar ce este un surdo-mut cu sufletul ?

Surd cu sufletul este acela care nu vrea să asculte de Cuvântul lui Dumnezeu care-i vorbește atât prin frumusețile și minunile naturii ce-l înconjoară din toate părțile, atât prin firea lui, prin cugetul lui care-i spune ce este bine și ce este rău, cât și prin glasul Sfintelor Evanghelii și învățătura Bisericii. Toate acestea îi dovedesc, îi vorbesc despre mărirea, despre puterea, înțelepciunea, dreptatea și bunătatea nesfârșită a lui Dumnezeu. Urechile lui rămân surde. Se aseamănă cu idolii păgânilor, despre care a zis proorocul: *Ochi au, și nu văd, urechi au, și nu aud.*

Mântuitorul îi vorbește prin glasul Bisericii Sale și-i spune întotdeauna: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu tot sufletul, cu tot cugetul și din toată inima, iar pe aproapele ca pe tine însuși. Ce vrei să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor. Iubiți-vă unii pe alții, precum și Eu v-am iubit pe voi. Faceți bine celor ce vă urăsc. Binecuvântați pe cei ce vă blesteamă“. El, deși i-a dat Dumnezeu urechi, nu vrea să asculte aceste învățături sfinte și mântuitoare. Dimpotrivă, lucru și mai de plâns, dacă n-are urechi pentru voia lui Dumnezeu, are pentru tot felul de învățături și cuvinte rele, nu numai nefolositoare, dar vătămătoare chiar.

Mut cu sufletul este acela care are gură și nu vrea să vorbească niciodată cu Dumnezeu, Care i-a dat-o. Nu vrea să rostească nici un cuvânt sfânt, mângâietor, mântuitor, care i-ar atrage asupra-i binecuvântarea dumnezeiască.

Mut cu sufletul este acela care se bucură de viață și de sănătate și de alte bunătăți pământești și totuși nu vrea să-și deschidă buzele pentru a lăuda și mulțumi lui Dumnezeu prin milostivirea căruia se bucură de atâtea bunătăți.

Mut cu sufletul este acela care nu vrea să-și deschidă inima la o căință sinceră și la mărturisirea păcatelor lui.

Iată, fraților, ce este un surd și mut cu sufletul !

După cum vedeți, muțenia sufletească este o urmare a surzeniei sufletești, căci nu se poate ruga lui Dumnezeu acela care este surd la cuvântul Lui.

A fi surd și mut la cuvântul lui Dumnezeu înseamnă a călca legea Sa, și călcarea legii lui Dumnezeu este păcatul. Păcatul este lucrul, este voia duhului celui rău.

Deci cine este surd la voia lui Dumnezeu, acela păcătuiește, face voia duhului celui rău și cu cât omul va stăruie în surzenia aceasta a sufletului, cu atât duhul cel rău pune stăpânire pe sufletul lui. Stăpânirea aceasta a sufletului de către duhul cel rău este ceea ce numim *epilepsie sufletească*. Acest fel de epilepsie este cu mult mai periculoasă decât cea trupească și cu atât mai periculoasă cu cât este mai învechită.

Oamenii epileptici cu sufletul sunt oameni vicioși, oameni răi și răzbunători, oameni lacomi și hrăpăreți, în sfârșit, toți oamenii făcători de rele. Pe acest fel de oameni să nu-i atingi cu ceva, să nu le greșești cu ceva, căci numaidecât duhul cel rău de care sunt stăpâniți, îi face să clocotească de mânie, să se zbată de ură și răzbunare și, în unele clipe, atât de rău îi chinuiește, încât îi face să pună mâna pe un cuțit sau pe o altă armă omorătoare.

Sufletul acestor oameni nu este suflet curat, ci e suflet epileptic, stăpânit de duhul cel surd și mut. Cu cât omul se lasă a fi stăpânit de acest duh rău, cu atât crizele devin mai numeroase, se supără pe orice lucru, se înverșunează împotriva fratelui, prinde dezgust de viață și, de multe ori, duhul de care e stăpânit îl îndeamnă să se arunce în apă, ca și epilepticul din Sfânta Evanghelie.

Mare nenorocire pentru om e epilepsia sufletească, fraților ! Nu numai viața aceasta, ea ne-o face să ne fie plictisitoare și dezgustătoare, expunându-ne de multe ori la fel de fel de nenorociri, dar ne depărtează de Dumnezeu, ne face cu nepuțință mântuirea și vom suferi veșnic în viața viitoare.

Și când ne gândim, fiecare din noi are o parte mai mare sau mai mică din această surdo-muțenie sufletească ! Nu toți și nu întotdeauna ascultăm cuvântul lui Dumnezeu. Deși îl

știm, deși-l auzim ori de câte ori venim la biserică, totuși mulți dintre noi urechi avem, și nu auzim. Cuvântul lui Dumnezeu ne vine numai până la urechi, și mai departe nu mai pătrunde. Îl oprește duhul cel rău, care ne îndeamnă să ascultăm tot de voia lui, și aceasta duce la pierzanie.

Să căutăm, așadar, ca, pe cât ne este cu putință, să facem numai binele care este voia lui Dumnezeu și să ne ferim de rău, care este voia satanei. Să nu ne lăsăm a fi stăpâniți de acest duh surd și mut, căci el este ademenitor, înșelător, îți face pe plac, te bucură, până când ajunge să pună stăpânire pe sufletul tău și atunci e de ajuns ca numai o clipă să te superi și îți ia mintea și ori te face să te arunci singur în prăpastie, ori să săvârșești, într-o clipă, lucruri de care-ți frângi mâinile toată viața și nu mai poți îndrepta o viață întreagă ceea ce ai stricat într-o clipă.

Ori de câte ori suntem ispitiți de acest duh diavolesc la vreun cuget necurat, la vreo faptă rușinoasă, la vreo faptă criminală, să ne gândim că suntem la marginea prăpastiei în care vrea să ne arunce duhul cel rău. Și pentru ca să scăpăm de puterea lui, pentru ca să alungăm acest duh necurat, să ne înarmăm cu *postul* și cu *rugăciunea*, căci după învățătura Mântuitorului din Sfânta Evanghelie de astăzi, acest fel de duh numai cu postul și cu rugăciunea se poate alunga.

Cine postește și se roagă cu cuget curat, acela se smerește, acela se pocăiește, acela se înfrânează de la toate cele rele, acela trăiește în armonie cu aproapele, acela vine la biserică, la fântâna cu apă curată și limpede din care bând, capătă noi puteri, capătă ajutorul lui Dumnezeu în viața aceasta, capătă în sfârșit, împărăția lui Dumnezeu în viața viitoare. Așa să ne ajute Dumnezeu.

Predică la Duminica a 11-a după Rusalii (pilda datornicului nemilostiv)

(1 Corinteni 9, 2-12, Matei 18, 23-35)

Nu trebuia oare ca și tu să ai milă de cel ce este slugă împreună cu tine, așa cum am avut eu milă de tine ? (Matei 18, 33)

Fraților,

Mântuitorul, și cu fapta, și cu cuvântul, și prin diferite pilde, își instruia ucenicii să se ferească de rău și să nu se abată de pe calea binelui, care e voia lui Dumnezeu. Ei aveau menirea ca, prin dragoste și bunătate, să înfrățească oamenii învrăjbiți, să-i împace între ei și cu Dumnezeu și să moștenească fericirea din viața veșnică.

După ce i-a învestit cu darul duhovniciei, de a ierta păcatele, Sfântul Petru, ca să nu iasă din voia lui Dumnezeu, a întrebat pe Mântuitorul: *Doamne, de câte ori îmi va greși frațele meu și-l voi ierta ? Oare până de șapte ori ? – Nu zic vouă până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte* (Matei 18, 21-22), i-a zis Mântuitorul. Și, în legătură cu această idee, le-a spus pilda din Sfânta Evanghelie de astăzi, care ne privește și pe noi creștinii.

Pilda este destul de lămurită. Ușor înțelegem ce avem de făcut. Împăratul din pildă este Dumnezeu. Sluga vicleană este orice păcătos care nesocotește bunătatea lui Dumnezeu și voia lui cea sfântă. Talanții și dinarii reprezintă păcatele sau greșelile oamenilor. Socoteala stăpânului împărat este judecata viitoare. Totuși să zăbovim puțin asupra ei, căci, pentru a pune în practică învățătura ce ni se dă prin pildă,

trebuie să ne sporim curajul, stăpânirea de sine și voința de a o împlini.

Fraților,

Zece mii de talanți ! Atât de mult datora lui Dumnezeu sluga vicleană prin păcatele cele multe: 10.000 de talanți, care, după socoteala unora, pe vremea noastră, ar valora cam 240 de milioane de lei. Și bunul Dumnezeu i-a iertat, pentru că L-a rugat.

O sută de dinari ! Atât de puțin datora și lui aproapele său. O sută de dinari, care, după aceeași socoteală, ar valora 240 de lei. Și el nu i-a iertat aproapelui, cu toate că și acesta îl rugase și pe el să-l mai îngăduie, că va plăti tot. Ba, mai mult: l-a apucat, l-a sugrumat și l-a pus la închisoare neavând să-i dea.

Dar, prin această purtare neomenoasă și-a atras mânia împăratului care, muștrându-l, i-a spus: *Slugă vicleană, toată datoria ți-am iertat, pentru că m-ai rugat. Nu se cuvenea oare să ai și tu milă de aproapele tău, cum și eu am avut milă de tine ?* Și apoi l-a dat chinuitorilor, în locul de osândă.

Prin pilda aceasta Mântuitorul arăta ucenicilor Săi cât de bun este Dumnezeu cu omul păcătos, dar mai ales cât de ingrât și rău este acesta față de aproapele său !

Pare că le-ar fi spus: vedeți ? Voi să nu fiți așa. Dumnezeu este bun. Să fiți și voi buni cu aproapele vostru. Adevăratul semn al bunătății este *iertarea*. Dumnezeu vă iartă greșelile.

Iertați și voi celor ce vă greșesc. Nu de șapte ori, ci de șaptezeci de ori câte șapte. Și, ca să-i facă atenți la ceea ce a pățit sluga vicleană, le-a spus: *Așa va face Tatăl Meu cel ceresc cu voi, dacă fiecare din voi nu va ierta fratelui său, din inimă, greșelile lui.*

Această învățătură se îndreaptă către orice om, fie bun, fie rău și mai ales către noi creștinii de mâine. Noi știm că Dumnezeu este bun cu noi toți, căci El pe toți ne hrănește și ne încălzește și ne iartă păcatele, dacă-L rugăm. Dar trebuie să

mai știm și să nu uităm că suntem obligați să fim și noi buni cu aproapele nostru și să-i iertăm greșelile.

Sunt multe locuri în Sfânta Evanghelie, în care ni se pune această obligație. Mai lămurit, o găsim la Sfântul Evanghelist Marcu, cap. 11, 25-26, unde ni se spune: *Și când stați de vă rugați, iertați orice aveți asupra cuiva, ca și Tatăl vostru cel ceresc să ierte vouă greșelile voastre; căci, de nu veți ierta, nici Tatăl vostru cel ceresc nu va ierta vouă greșelile voastre.*

De câte ori nu auzim aceste cuvinte, acest îndemn de iubire dumnezeiască ? Și noi ce urmare le dăm ? Suntem noi departe de sluga vicleană din pildă ? Cum înțelegem noi viața ? Să trăim după placul nostru, cu nesocotirea voii lui Dumnezeu, în dușmănie, în nedreptăți, în vrajbă și ură și apoi să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte, pentru că e bun ? Să ne ierte fără nici o condiție ?

Ce zicem noi, ce cerem noi în rugăciunea noastră cea de toate zilele: *Tatăl nostru, Carele ești în ceruri, ... iartă-ne nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri ?*

Și noi nu facem așa. Singuri ne pronunțăm sentința de a nu fi iertați de Dumnezeu, pentru că nici noi nu iertăm pe aproapele nostru. Și, în cazul acesta, mâniem pe Dumnezeu, ca și sluga vicleană din parabolă.

Fraților,

În fața lui Dumnezeu, nu ne putem socoti drepti și fără prihană, oricine ar fi omul. Și dacă nu suntem îngeri în trup, să socotim ce lucru înfricoșat este mânia lui Dumnezeu pe care o aprind păcatele oamenilor și căreia îi urmează urgia dumnezeiască. Vedem aceasta în multe locuri din Sfintele Scripturi.

Păcătuit-a întâi Lucifer și, mâniindu-se Dumnezeu, ca un fulger, l-a aruncat din cer, în fundul iadului.

Păcătuit-a Adam și, mâniindu-se Dumnezeu, l-a scos din rai și l-a condamnat să muncească pământul și să-și ude pâinea cu sudoarea frunții toată viața.

Păcătuit-au urmașii lui Adam și, mâniindu-se Dumnezeu, i-a nimicit cu potopul.

Păcătuit-au evreii prin închinarea la idoli și, mâniindu-se Dumnezeu, pe lângă alte înfricoșate pedepse, i-a smerit prin seceta înfricoșată de trei ani și șase luni din timpul Sfântului Ilie.

Dar câte asemenea pilde nu găsim în Sfintele Scripturi ale Vechiului și Noului Testament ?

Păcătuit-a, tot așa, lumea cea nouă, lumea creștină, și păcătuiește încă, și, mâniindu-se Dumnezeu, câte pedepse n-a trimis și nu trimite încă asupra ei.

Pe unele le vedem: bolile, mortile neașteptate, pagubele materiale, grindina, potopul, seceta, foametea, cutremurul, războaiele; pe altele nu le vedem, fiind de ordin spiritual, precum este pierderea ajutorului din partea lui Dumnezeu.

Din această înfricoșată pedeapsă, urmează *pierderea minții* și oamenii își fac de cap, cad în iad de fărădelegi. De aici vine expresia populară: „le-a luat Dumnezeu mințile“.

Urmează apoi *slăbirea voinței* către bine și frumos, de unde vine ignoranța în cele religioase și morale, împietatea către cele sfinte, nepocăința și, în sfârșit, nesocotirea lui Dumnezeu.

Păcătuit-a și sluga vicleană din Sfânta Evanghelie de astăzi, pentru că a nesocotit pilda de bunătate și de iertare ce i-a dat, ca să se poarte și el tot așa cu fratele lui.

Pentru acest păcat s-a mâniat Dumnezeu pe el și l-a trimis la osândă.

Așa va face și Tatăl Meu cel ceresc cu voi, dacă fiecare din voi nu va ierta fratelui său, din toată inima greșelile lui.

Prin aceste cuvinte cu care se termină Sfânta Evanghelie de astăzi, Mântuitorul ne atrage și nouă atenția că așa se va întâmpla și cu noi, la ziua judecății viitoare, dacă, „până este ziuă“, nu iertăm aproapelui greșelile lui, ca să căpătăm și noi iertare de la Dumnezeu.

Fraților,

Din pilda ce ne dă Mântuitorul prin Sfânta Evanghelie de astăzi, înțelegem lămurit că nu capătă milă de la Dumnezeu cel ce nu arată milă către aproapele său.

Mai înțelegem că mare preț pune Dumnezeu pe dragostea și buna învoire dintre fiii Lui. După acestea ne cântărește dragostea noastră către El.

Dumnezeu este bun cu noi, ca să fim și noi buni cu aproapele nostru.

Dumnezeu știe că suntem păcătoși și este bucuros să ne ierte când Îl rugăm, dar să iertăm și noi celor ce ne greșesc și să trăim cu toții ca frații. Împărăția lui Dumnezeu este împărăția dragostei manifestată prin bunătate și iertare.

În împărăția lui Dumnezeu, nimeni și niciodată n-a intrat și nu intră, decât numai aceia care, mai întâi, au căpătat iertarea păcatelor de la Dumnezeu.

Va zice cineva, poate: „n-am nevoie să intru în împărăția lui Dumnezeu“.

Bine, dar atunci după moarte unde se duce ?

Ne vine foarte greu – e adevărat – să iertăm pe cei ce ne greșesc și mai ales pe cei ce ne fac rău și ne păgubesc în cinstea și avutul nostru. Și totuși, după divina Lui hotărâre, altă cale nu avem ca să ne ierte Dumnezeu păcatele.

Dacă am fi drepti și fără prihană în fața lui Dumnezeu, ca să nu fim obligați să iertăm celor ce ne fac rău, s-ar mai putea zice că nici noi n-avem nevoie să căpătăm iertare de la Dumnezeu. Dar cine se poate crede fără păcat ?

Nu suntem îngeri. Ne supărăm, ne iuțim, ba ne și mâniem; dar să nu lăsăm mânia diavolească să prindă rădăcini în inimile noastre și să alunecăm în prăpastia răzbunării. Prin răzbunare, focul nu se stinge, ci se întinde. Răzbunarea e negarea binelui, negarea dragostei; este nesocotirea lui Dumnezeu. Noi n-avem voie să ne răzbunăm. Căci răzbunarea noastră este valea plângerii, este iad în familii, între oameni și popoare. Răzbunarea s-o lăsăm în seama lui Dumnezeu. El știe cum să ne răzbune. A mea e răzbunarea, zice Domnul.

Cele ce v-am spus sunt sfaturile mele. Sunt și eu unul dintre cei păcătoși. Iertarea celor ce ne greșesc este hotărâre dumnezeiască, obligatorie pentru toți, spre binele și fericirea tuturor. Înfăptuirea ei de către noi este grea, dar nu imposi-

bilă. Ne trebuie însă judecată sănătoasă și răbdare, voință hotărâtă și luptă dârză cu noi înșine, ca să stingem la timp focul mâniei și să nu devină pârjol în care să ardem și noi mai rău. Și când răutatea ne atacă în amărăciunea noastră, în răbdarea și lupta noastră, să cerem ajutorul Sfinților și al Maicii Domnului, și vom birui.

„Doamne Iisuse Hristoase, pentru rugăciunile Maicii Tale și ale tuturor Sfinților Tăi, ajută-ne să punem în practică învățătura ce ne dai prin pilda din Sfânta Evanghelie de astăzi. Ajută-ne să ne scoatem din inimi șarpele mâniei, ca să ne putem împăca cu aproapele, să căpătăm iertare de la Tatăl ceresc și ajutorul de care avem nevoie și acum și în vecii vecilor.“ Amin !

24 august 1957

Predică la Duminica a 12-a după Rusalii (tânărul cel bogat)

(1 Corinteni 15, 1-11; Matei 19, 16-26)

*...Iată s-a apropiat cineva și I-a zis:
Învățătorule bune, ce bine să fac, ca să
am viață veșnică?... Nimeni nu e bun,
decât numai singur Dumnezeu. De vo-
iești să intri în viața veșnică, păzește po-
runcile (Matei 19, 16-17)*

Fraților,

Viața aceasta este scurtă. Oricine ar fi el, orice ar face el, oricât de bine ar trăi omul pe pământ, tot moare. Moare tru-
pește, dar moare și sufletește. Moare sufletește atunci când
omul, pe pământ, nu trăiește în legătură cu Dumnezeu, când Îi
nesocotește poruncile pe care le cunoaște și când trăiește după
capul lui. Și dacă nici către sfârșitul lui, nu caută să se îndrep-
te și moare neîndreptat și nepocăit, dincolo nu trece în viața
de fericire veșnică, ci în viața de chin și suferință veșnică.

În viața scurtă de aici, așadar, grija cea mare să nu fie
pentru trup, ci pentru pregătirea sufletului ca să poată moște-
ni viața veșnică, unde nu este suferință, nici întristare, nici
suspîn.

Și pregătirea sufletului nu o putem face decât după voia lui
Dumnezeu, prin conformarea vieții noastre cu poruncile lui
Dumnezeu din legea morală cuprinsă în Sfânta Evanghelie.

Ați auzit Sfânta Evanghelie de astăzi. Un tânăr a întreat
pe Mântuitorul ce să facă să moștenească viața veșnică.

Mântuitorul îi cunoștea viața. Știa că are multe calități și
că e sincer în dorința lui. Dar mai știa că nu e desăvârșit, că-i
mai lipsea ceva. Și ca să-și completeze desăvârșirea și cu acel

ceva, l-a trimis la porunci. *Știi poruncile*: să nu fi desfrânat, să nu ucizi, să nu furi, să nu juri strâmb, să nu nesocotești părinții.

Toate astea le-am păzit din copilărie. Ce-mi mai lipsește ?

La această nouă întrebare, Mântuitorul l-a pus în fața piedicii ce-i sta în calea desăvârșirii, prin cuvintele: *De vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde ce ai și dă săracilor și vei avea comoară în cer și apoi urmează-Mă.*

Tânărului nu i-a plăcut acest îndemn dumnezeiesc, nu l-a urmat și a plecat întristat, căci avea avere mare. Și astfel a pierdut veșnicia.

Acum, să stăm puțin și să facem o mică judecată. Tânărul acela cinstit, curat, împodobit cu atâtea calități, care din copilărie împlinise atâtea porunci de mare însemnătate pentru mântuire n-a putut moșteni viața veșnică. De ce ?

Fraților,

Iată de ce. În legea morală, sunt două feluri de porunci: *negative și pozitive.*

Prin cele negative, Dumnezeu ne poruncește să nu săvârșim răul, iar prin cele pozitive, ne poruncește să săvârșim binele.

Tânărul împlinise numai pe cele dintâi iar pe cele de-al doilea nu, nici după îndemnul Mântuitorului. Și n-a putut moșteni viața veșnică, deși îi era foarte ușor, căci era bogat.

Din această pildă înțelegem că nu putem câștiga viața veșnică nici dacă ne-am înfrâna de la orice fel de rău în viața aceasta pământească, dacă nu facem și binele, nici dacă facem binele dar facem și fapte rele în același timp. Așadar, trebuie ca, în același timp, să ne ferim de rău și să facem binele.

Mai înțelegem că *lăcomia* după avere l-a împiedicat pe tânăr să asculte de îndemnul Mântuitorului: *Vinde și dă*; că lăcomia face pe om să uite de suflet și de Dumnezeu, să nu fie mulțumit cu ceea ce are, ci să dorească cu patimă cele ce nu are și să le procure pe orice cale îngăduită sau neîngăduită. Și lăcomia aceasta îl duce pe om la altă patimă, tot așa de

primejdioasă, la patima urâtă a *zgârceniei*, care face pe om să păstreze numai pentru el cele ce are, deși vede că lângă el sau pe cale sunt atâția lipsiți și nevoiași.

Din pricina lăcomiei și a *zgârceniei* se naște invidia, vrajba și ura între oameni și popoare. Ele fac oamenii și popoarele să nesocotească îndemnul dumnezeiesc: *Vinde și dă*. Adică din averea voastră, ajutați pe cei lipsiți și nevoiași.

„Vinde și dă !” Să ne gândim: se îndreaptă ele și către noi aceste cuvinte ? Ele au fost adresate către un bogat. Se îndreaptă ele numai către cei bogați dintre noi sau și către cei săraci ? Fără îndoială se îndreaptă către toți. Mântuitorul, pentru toți a venit, ca pe toți să-i aducă la cunoștința adevărului și să-i mântuiască de cel rău.

Acum, se naște întrebarea: săracul ce să vândă și ce să dea ?

Răspunsul la această întrebare atârână de înțelesul ce trebuie să se dea cuvântului *avere*, în legătură cu mântuirea. Și de vreme ce, la mântuire, toți suntem chemați, prin cuvântul *avere*, trebuie să înțelegem și altceva, nu numai banii, proprietățile, averea materială. Trebuie să înțelegem și averea morală, adică mintea, voința, sănătatea, voinicia, mila, bunătatea, răbdarea, stăruința, iubirea de aproapele.

În acest înțeles, *bogat* se poate numi și un sărac lipit pământului care, deși n-are avere materială, e avut în avere morală. Și tot așa *sărac* poate fi și un bogat în cele materiale, care n-are minte, sănătate, putere, care are mare nevoie de ajutorul altora.

Pe un mare bogătaș, de pildă, l-au călcat hoții. Tocmai când era să cadă învins, trece pe acolo un sărac în avere materială, dar bogat în sănătate, în voinicie, în milă și iubire de aproapele. Îi sare în ajutor și-i scapă și viața, și averea.

Iată că acest sărac a putut da urmare îndemnului dumnezeiesc *vinde și dă*. A vândut din cele ce a avut și a dat celui nevoiaș, deși acesta era bogat.

Așa trebuie să înțelegem cuvintele *vinde și dă*. E o poruncă dumnezeiască căreia trebuie să ne supunem toți.

Fraților,

Din cele ce v-am spus, cred c-ați înțeles că toți suntem datori să împlinim în întregime legea morală din Sfânta Evanghelie, adică poruncile negative, să nu săvârșim răul și poruncile pozitive, adică să săvârșim binele.

Ați înțeles apoi că lăcomia după avere ne robește inimile, iar zgârcenia ne leagă mâinile de nu mai putem săvârși binele și astfel ne împiedică să urmăm îndemnul dumnezeiesc: *vinde și dă* și să cădem în starea tânărului bogat din Sfânta Evanghelie care a murit ca orice pătimăș și păcătos.

Ați înțeles, în sfârșit, că îndemnul dumnezeiesc: *vinde și dă* se îndreaptă și către cei săraci. Căci dacă toți suntem opriți să nu facem răul, toți suntem obligați de legea lui Dumnezeu să săvârșim binele din averea pe care El ne-o dă, avere materială sau morală.

Din păcate, să recunoaștem și să mărturisim aici în fața Sfântului Altar, că noi prea multă osteneală ne dăm pentru trup, încât, de multe ori, uităm și de suflet, și de Dumnezeu. Uităm că viața e scurtă și murim ca mâine, cu sufletul nepregătit și nepocăit.

Să ne pocăim, așadar, de păcatele trecutului, iar pe viitor, să muncim cu gândul la Dumnezeu și cu mai mare grijă de suflet. Să punem în practică îndemnul dumnezeiesc: *vinde și dă*. Să fim miloși și milostivi. Să fim îngăduitori și cu bunăvoință către toți. Fapta cea bună sporește averea, întreține bunăînțelegere, frăția și dragostea. Ușurează viața.

O face plăcută și oamenilor și lui Dumnezeu și aduce răsplată și aici și în viața veșnică, pe când lăcomia și zgârcenia ne aduc numai invidie, vrajbă și ură, de care să ne ferească Dumnezeu pe viitor.

Să ținem minte zicala: „cine face, lui își face și cine dă, lui își dă“. Și să nu uităm că ceea ce dăm aici, avem dincolo. Dacă aici dăm puțin, puțin avem. Dacă dăm mult, mult avem. Dacă dăm totul, avem totul. Dacă nu dăm nimic, nimic n-avem dincolo.

„Învățătorule bune, dorim și noi să moștenim viața veșnică. Și noi știm ce să facem ca s-o moștenim. Știm din Sfânta Ta învățătură. Recunoaștem: nici noi nu suntem desăvârșiți.

Noi nu putem mărturisi nici ca tânărul din Sfânta Evanghelie de astăzi că n-am făcut răul din copilărie. Iar, la săvârșirea binelui suntem împiedicați, ca și el, de aceleași patimi. Prea de multe ori Te uităm pe Tine și pe aproapele și prea mult ne gândim la noi. Inimile ne sunt reci, mâinile ne sunt legate din pricina zgârceniei. Păstrăm averea pe care Tu ne-o dai mai mult pentru noi. Iartă-ne slăbiciunea !

Ajută-ne, Învățătorule bune, să ne dezrobim inimile de patima lăcomiei, să ne dezlegăm mâinile de patima zgârceniei ca, apoi, să putem vinde și da și celor lipsiți din averea ce ne-o dai materială sau morală pe care să o transformăm în aurul faptelor bune, ca să trăim ca frații și ca frații buni să ne iubim, fără invidie, fără vrajbă și fără ură și numai așa să Te urmăm și aici și acolo lângă Tine în vecii vecilor.“ Amin !

*Runcu – Argeș,
sâmbătă, 27 august 1955*

Predică la Duminica a 13-a după Rusalii (pilda lucrătorilor cei răi)

(1 Corinteni 16, 13-24; Matei 21, 33-42)

*...a fost odată un gospodar, care a sădit vie;
...a dat-o lucrătorilor și s-a dus departe... Iar
când s-a apropiat vremea roadelor, a trimis omul
acela pe slugile sale la lucrători să ia roadele;
lucrătorii însă pe unul l-au bătut, pe altul l-au
omorât, iar pe altul l-au ucis cu pietre... Iar mai
pe urmă a trimis la ei pe fiul său, zicând: se vor
rușina de fiul meu. Însă lucrătorii, văzând pe fiul
și apucându-l, l-au scos afară din vie și l-au omo-
rât. Deci când va veni stăpânul viei ce va face
lucrătorilor acestora ? (Matei 21, 33-35, 37-40)*

Fraților,

Stăpânul de care ni se vorbește în Sfânta Evanghelie de astăzi că a sădit vie este Dumnezeu. Via este lumea cea veche, iar lucrătorii sunt oamenii. Gardul este legea veche. Tur-nul de pază este Biserica, iar rodul viei sunt credința și faptele bune. Primele slugi trimise de stăpân să ceară rodul viei de la lucrători sunt patriarhii, proorocii, slugile următoare.

Aceștia n-au găsit rod vrednic de stăpânul viei, ci numai aguridă și via plină de bălării, de scaieți și de mărăcini. Și nu numai atât. Nerecunoscătorii și netrebnicii lucrători au luat la goană pe slujitori și pe unii i-au omorât.

În sfârșit, stăpânul a trimis pe Fiul Său. Îl știți cine este. L-au chinuit și L-au omorât și pe El. Și este întrebarea în Sfânta Evanghelie: Când va veni Stăpânul viei, ce va face lucrătorilor ? Și tot în Sfânta Evanghelie este și răspunsul: Pe cei răi, cu rău îi va pierde și via o va da altor lucrători, care vor da rodul la vreme.

Acesta este cuprinsul și înțelesul Sfintei Evanghelii de astăzi. Este o pildă spre învățătura noastră.

Fraților,

După cum v-am spus, via, adică lumea, a pornit dintr-o singură tulpină, din Adam și Eva și din ea au lăstărit o mulțime de mlădițe care, cu vremea, au umplut pământul.

După ce a făcut Dumnezeu pe Adam și Eva, i-a așezat în grădina Raiului, unde nu munceau, nu sufereau și nici nu mureau. Erau în culmea fericirii. Erau ca niște dumnezei. Stăpâni peste tot pământul. Și cât timp au rămas credincioși, ascultători și supuși lui Dumnezeu, așa au fost. Dar vrăjmașul lui Dumnezeu, satana, invidios pe fericirea omului, i-a ispitit și i-a făcut să se răzvrătească împotriva lui Dumnezeu prin călcarea poruncii. Și iată originea răului în lume. De atunci, Adam și Eva, din buni s-au făcut răi. Și potrivit cuvintelor Sfintei Evanghelii de astăzi: *pe cei răi, cu rău îi va pierde*, cu rău i-a pierdut Dumnezeu. I-a scos afară din rai, i-a părăsit și a aruncat asupra lor blestemul suferinței, să muncească pământul cu sudoarea frunții și să le producă spini și pălămidă, adică chinuri, boli, vrajbă, luptă, tot felul de suferințe până la moarte. Și acest blestem a trecut la întreg neamul omenesc.

Multă vreme s-a zvârcolit lumea veche în suferințe, în întuneric și-n umbra morții.

Cu toate poruncile din lumea veche...

Cu toate sfaturile patriarhilor...

Cu toate amenințările proorocilor... oamenii, lucrătorii din via Domnului, nu ascultau, nu se cuminteau.

Vedeau bine că și legea și patriarhii îi sfătuiau spre binele lor, și că amenințările proorocilor se împlineau, căci îi pedepsea Dumnezeu cu secetă, cu foamete, cu cutremure, cu grindină care le omora vitele, cu nori de lăcuste care distrugeau verdeața pământului, cu broaște și cu muște și cu șerpi veninoși care umpleau pământul până a venit și potopul. Toate și totul în zadar. *Pe cei răi, cu rău i-a pierdut Dumnezeu.*

După Sfânta Scriptură, 5508 ani a gemut lumea veche sub blestemul suferinței, sub împărăția satanei, care dorește și urmărește neconținut pieirea omului. Dar Dumnezeu n-a distrus via, ci a hotărât s-o dea altor lucrători însă regenerată, născută dintr-o altă tulpină, neatinsă de filoxera păcatului. Și această tulpină sănătoasă n-a putut fi decât Fiul Său, Domnul Iisus Hristos. Din El a lăstărit mulțime și mulțime de mlădițe dătătoare de rod bun, începând cu ucenicii, cu Sfinții Apostoli și cu toți sfinții chiar și din lumea veche, care L-au ascultat, L-au crezut și L-au urmat. Și astfel s-a format o lume nouă, lumea creștină, curățită și spălată de păcatul strămoșesc, prin patimile și moartea Domnului, lume îndreptată, luminată și sfințită prin Sfântul Botez și celelalte Sfinte Taine.

Fraților,

Din lumea creștină, dintre acești noi lucrători în această vie a Domnului, facem și noi parte prin credință și Botez.

Dar să ne întrebăm: suntem noi lucrători cinstiți și buni ? O îngrijim noi bine ? O plivim noi bine de bălăriile satanei ?

De la venirea Mântuitorului, împărăția satanei s-a năruit, lăsându-i numai libertatea de a ispiti pe om, nu să-l stăpânească. Dar și omului i-a lăsat voința liberă de a se supune sau nu.

Așadar, Dumnezeu ne poruncește, iar satana ne ispitește.

Porunca este poruncă. Este ceva bun mai ales că vine de la Cel Atotputernic. Ispita și un copil pricepe că e ceva înșelător și amăgitor. Deci, ceva rău.

V-am spus, duminica trecută, că poruncile lui Dumnezeu sunt *negative*, adică să nu facem răul, și *pozitive*, adică să facem binele. Deci să ne întrebăm iarăși: de cine ascultăm mai mult în această viață scurtă ? De Dumnezeu ? Sau ne lăsăm înșelați și amăgiți de ispitele satanei ? Căci la doi stăpâni nu putem sluji în același timp. Via noastră nu este oare plină de bălăriile satanei, de invidie, vrajbă, înșelăciune, nedreptate și ură, lupte și războaie, în familii, între vecini, între oameni și popoare ? Ce dovedesc toate acestea ? Că nesocotim poruncile lui

Dumnezeu care ne vrea binele și ne luăm orbește după ispitele înșelătoare și amăgitoare ale satanei, care ne vrea pieirea !

Aici este locul să vă atrag atenția cum procedează satana cu amăgirea noastră.

Un măcelar ducea la abator un porc să-l taie. Porcul nu era legat. Mergea liber după stăpân care îl amăgea cu câteva grăunțe dintr-o traistă, pe care le arunca porcului, pe calea scurtei lui vieți. Și vă închipuiți cu câtă bucurie mergea porcul după înșelătorul lui !

Vedeți ? Așa procedează și Necuratul mai ales cu noi creștinii. Ca să ne luăm după el, din traista lui cea mare, plină cu grăunțele ispitelor, scoate câteva și ni le aruncă neîncetat pe calea scurtei noastre vieți. Și noi, ca niște orbi și nesocotiți, ne luăm bucuroși după el, ca să ne ducă la pieire. O, și el știe ce grăunțe îi plac fiecăruia dintre noi ! El nu ne silește. Ne ispitește numai. Rămâne la voința noastră să-l ascultăm sau nu.

Și așa, cu voia noastră, din lucrători buni, devenim lucrători răi și nedrepti în via Domnului și, în cazul acesta, ni se vor aplica și nouă cuvintele dumnezeiești din Sfânta Evanghelie de astăzi: *Pe cei răi, cu rău îi va pierde*. Și nu e vorba numai de pierderea din lumea aceasta, ci de pierderea moștenirii vieții veșnice.

Așadar, ce urmează să facem ?

Cu toții înțelegeți și știți ce trebuie făcut. Să ne lepădăm de satana, de ispitele și de toate lucrurile lui și să rămânem credincioși lui Dumnezeu, prin ascultarea poruncilor Lui. Noi suntem mlădițele răsărite din tulpina Domnului Hristos. Să credem în El și în Dumnezeu. Să rămânem cu El ca să putem aduce roade după voia Stăpânului ceresc. Altfel, fără tulpină, mlădițele se usucă și în foc se aruncă și aici, și în viața veșnică. Deci, dacă credem în tulpina Hristos, să arătăm aceasta în fapte bune.

Fapta cea bună, cum am spus și duminica trecută, ne înfrățește, ne liniștește, ne bucură după ce am făcut-o.

Fapta cea bună ne ușurează și viața aceasta, și cea viitoare. Așa să ne ajute bunul Dumnezeu ! Amin !

Predică la Duminica a 14-a după Rusalii (pilda nunții fiului de împărat)

(2 Corinteni 1, 21-24, 2, 1-4; Matei 22, 1-14)

*Mulți sunt chemați, dar puțini aleși
(Matei 22, 14)*

Fraților,

Cu aceste cuvinte se termină Sfânta Evanghelie de astăzi. Le cunoaștem, căci le mai auzim rostite și de oameni în timpul vieții.

Citite aici, în casa Domnului, din Sfânta Evanghelie, ele au o înrăurire deosebită asupra noastră. Ele au darul să ne ducă cu gândul la sfârșitul vieții, la cugetele, la viața noastră, la mântuirea sufletelor noastre, căci la mântuire se referă. La mântuire, sunt mulți chemați, dar puțini aleși.

Să stăruim puțin asupra lor. Să vedem ce putem face ca să ne mântuim sufletele și să putem lua parte cu sfinții la ospățul ceresc de fericire veșnică, pentru care suntem meniți noi.

Fraților,

În acest scop, ne spune Mântuitorul parabola din Sfânta Evanghelie de astăzi.

Împăratul închipuiește pe Dumnezeu Care a făcut nuntă Fiului Său.

Nunta și ospățul ei este mântuirea. Trimișii Împăratului ca să cheme pe cei invitați sunt Sfinții Apostoli. Cei ce n-au voit să vină la credință, la mântuire, sunt evreii și păgânii care până astăzi au rămas în rătăcirea lor. Omul care a cutezat să intre la ospăț neavând haină de nuntă închipuiește pe toți creștinii păcătoși care, prin Taina Sfântului Botez, intră în sala de nuntă, în comunitatea creștină, în creștinism.

După învățătura Sfintei noastre Biserici, nunta Fiului lui Dumnezeu, mântuirea, se înțelege așa:

Prin nemărginita bunătațe și iubirea de oameni, Dumnezeu-Tatăl a cununat, adică a unit pe Fiul Său, pe Domnul Hristos, cu omeniirea, cu sufletul credincios, cu toți cei ce cred în bunătața și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, adică cu Biserica creștină. Și, luând firea omenească, prin cuvânt, prin pilde și fapte, acest dumnezeiesc Mire atât de mult și-a iubit mireasa Lui, Biserica creștină, încât, după cum zice Sfântul Apostol Pavel către Efeseni (5, 26-27) *și pe Sine s-a dat pentru ea, ca să o sfințească, curățind-o prin spălare, cu apă și cu cuvântul Său, ca să o pună înaintea pe ea, Săși, mărită Biserică, neavând întinăciune, nici meteahnă sau altceva de acest fel, ci să fie sfântă și fără prihană.*

Aici, pe pământ, toți sunt chemați ca prin credință și iubire să ia parte la această nuntă duhovnicească, la nunta Mielului dumnezeiesc, Care ridică păcatele lumii, Care a venit să caute și să mântuiască pe cei pierduți.

Fiecare suflet credincios este destinat să devină mireasa lui Hristos, să stea în strânsă legătură cu Mirele Hristos, prin iubire sinceră, prin supunere și credință.

Mulți au fost și sunt chemați la nuntă, adică la mântuire. Mulți: și buni și răi. Mulți au răspuns chemării și mulți răspund. Din păcate însă, nu toți se mântuiesc. Nu se mântuiesc nici aceia care, prin Sfântul Botez, au intrat în sala de nuntă adică în creștinism. Pentru a fi mântuit, nu este de ajuns să fii botezat și să porți numele de creștin. Trebuie să arăți prin fapte că ești creștin, prin viața conformă cu voința Aceluia în care crezi și Căruia te închini, căci, la judecata de apoi, după acestea vei fi judecat și prețuit și prin acestea vei putea nădăjdui să iei parte cu cei mântuiți, cu Sfinții, la ospățul de mântuire și fericire veșnică în împărăția cerească.

Este știut de toți că la o nuntă nu te poți duce oricum și mai ales să stai la masă cu haină murdară și nespălată. Necinstești și nunta, și pe nuntași. Cu atât mai mult la nunta Fiului lui Dumnezeu, adică la mântuire. Și mai ales la ospățul aces-

tei nunți trebuie să fii îmbrăcat în haină de nuntă, cum ni se cere și cum cere bunacuviință și respectul pe care-l datorăm lui Dumnezeu. Prin haina de nuntă se înțelege dragostea, smerenia și harul lui Dumnezeu. Se înțelege viața credinței cu toate calitățile ei: credința răbdătoare, stăruitoare, nezdruncinată de nici o suferință, credința lucrătoare prin dragoste și nădejde în răsplata cerească, în sfârșit, credința care trebuie să fie întreagă, una și aceeași ca și a tuturor celor mântuiți care iau parte la ospățul ceresc de fericire veșnică.

Cine nu se străduiește să se îmbrace cu această haină de nuntă înainte de moarte cât timp face parte dintre membrii Bisericii luptătoare aici pe pământ, acela nu este mântuit. Acela este exclus de la ospățul ceresc al Bisericii triumfătoare.

Într-un singur cuvânt, haina de nuntă este *nevinovăția*, nevinovăția câștigată prin Sfântul Botez, prin credință, prin spălare cu apă și cu Duhul Sfânt. Sufletul creștin numai prin ea se poate mântui.

De acest privilegiu însă numai sufletele copiilor nevino-vați se mai pot bucura.

Mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

Toți ceilalți vor muri în păcatele lor. Dar Milostivul nostru Mântuitor, care nu vrea moartea păcătoșilor, le-a pus la îndemână un alt mijloc prin care să-și poată *recâștiga* nevinovăția.

Încă de la începutul vremii mântuirii a instituit un al doilea botez, *Pocăința*, sub toate formele ei. Și oare, este mare numărul celor ce vor să se pocăiască ? Și oare se pocăiesc ei cu adevărat ? Din păcate, nu. *Mulți sunt chemați, dar puțin aleși !*

Sunt mulți care nici nu vor să audă de pocăință. O consideră o practică bisericească învechită. Mulți o practică cu ușurință, numai din obicei. Vrând să capete iertare și dezlegare de păcate ca să se împărtășească cu Sfintele Taine de ochii lumii, nu-și mărturisesc *sincer și deplin* toate păcatele. Cred că, dacă pot înșela pe om, pe duhovnic, pot înșela și pe Dumnezeu. Aceștia nu își pot recâștiga nevinovăția. Și dacă îi surprinde ceasul morții, sufletele lor se duc dincolo, cu haina de nuntă murdărită de păcatele nemărturisite și sunt excluși de

la ospățul fericirii veșnice din împărăția lui Dumnezeu, ca și omul din parabolă.

Așa că *mulți sunt chemați, dar puțini aleși*, care, la judecata viitoare, să poată fi vrednici de a vedea fața lui Dumnezeu.

Cine se va sui la Dumnezeu ? Cine stă în locul Sfânt al Lui ?, se întreba proorocul David. Și tot el răspunde: *Cel nevinovat cu mâinile și curat cu inima. Cel ce nu și-a întinat sufletul său cu minciuni. Cel ce nu s-a jurat cu vicleșug vecinului său. Acela va lua binecuvântare de la Domnul și dreptate de la Dumnezeu, Mântuitorul său.* (Ps 23, 3-5)

Tot așa a spus și un mare predicator francez (Massillon):

„Cine se va mântui ?

Acea femeie creștină care, mărginită în datoriile sale casnice, își crește copiii în credință și pietate; aceea care nu împarte inima sa decât între Iisus Hristos și bărbatul ei; aceea care se împodobește cu rușinea și modestia, care nu simte plăcere în adunările vanitoase, care nu-și face lege din deprinderile zburdalnice ale lumii, ci le corijează prin legea lui Dumnezeu.

Cine se va putea mântui ?

Acel bărbat credincios care, în desfrăul vremurilor noastre urmează moravurile primilor creștini, care-și are mâinile nevinovate și inima curată, care nu și-a luat niciodată sufletul său în deșert, care nu s-a jurat întru vicleșug vecinului său, care nu și-a agonisit averea pe căi necinstite, care cu generozitate răsplătește cu binefaceri pe vrăjmașii ce-i caută pieirea, care nu este o piedică concurenților săi decât prin meritele sale, care este sincer, care nu sacrifică adevărul pentru un interes de nimic, care este milostiv și bun către săraci, care este răbdător și supus în necazuri, penitent chiar în prosperitate.

Aceștia o să se mântuiască. Aceștia sunt cei aleși.“

Fraților,

Noi am răspuns chemării la nunta Fiului lui Dumnezeu, adică la mântuire.

Am crezut, ne-am botezat, ne-am îmbrăcat sufletele în haina de nuntă a nevinovăției și ni le-am mântuit.

Da, ni le-am mântuit, *atunci*, la botez, precum copiii nevinovați.

Dar *acum* nu mai suntem copii nevinovați. Haina de nuntă nu mai e curată. Am murdărit-o prin păcate și am pierdut dreptul la mântuire. Am trecut în tabăra celor „mulți”, celor nemântuiți.

Ca să mai putem nădăjdui mântuirea, trebuie să ne spălăm sufletele cu apa celui de al doilea Botez: prin Sfânta Taină a Pocăinței, sinceră și deplină, ca să *recâștigăm* nevinovăția și să fim considerați printre cei „puțini”, printre cei „aleși” și mântuiți, ca sufletele noastre să poată lua parte, cu sfinții lui Dumnezeu, la ospățul ceresc de fericire veșnică, în Împărăția lui Dumnezeu.

Amin !

Predică la Duminica a 18-a după Rusalii (pescuirea minunată)

(2 Corinteni 9, 6-11, Luca 5, 1-11, Matei 4, 18-23)

...dar fiindcă zici Tu, voi arunca mreajă. Și făcând aceasta, au prins multe multe de pești, încât se rupea mreaja lor... Și trăgând luntrile la mal, au lăsat toate și I-au urmat Lui. (Luca 5, 5-6, 11)

Fraților,

Cu aceste cuvinte a chemat Mântuitorul la apostolat pe cei dintâi ucenici ai Săi: pe Andrei, Petru, Iacob și Ioan. I-a găsit pe marginea mării prinzând pește. Ei, la chemarea Mântuitorului, L-au urmat îndată, fără întrebare, fără șovăire.

Fără îndoială, chemare dumnezeiască. Da, dar și răspunsul lor a fost vrednic de ea: ascultare hotărâtă, totală. Au părăsit totul și au câștigat totul. S-au dat Lui în întregime, ca să-L aibă pe El întreg. Și l-au avut căci, din simpli pescari, i-a făcut pescari de oameni, Apostoli pe care de-a pururi lumea creștină îi venerază și li se închină.

Întâmplarea aceasta nu trebuie să rămână pentru noi, numai un simplu fapt istoric. De la el, trebuie să trecem la partea morală, la învățătura ce se desprinde pentru viața de aici și mai ales pentru viața veșnică. Și cea dintâi și cea mai însemnată învățătură este *ascultarea omului de Dumnezeu*. Chemarea dumnezeiască: *Veniți după Mine* se îndreaptă către toți oamenii din toate timpurile, prin Sfânta Evanghelie. Pildă de ascultare și de urmat au creștinii pe Omul cel nou, adică pe Mântuitorul, pe Sfinții Apostoli, pe Sfinții Martiri și Martire, pe Cuvioși și Cuvioase și pe toți bunii creștini care

mai curând și-au dat viața, decât să nu asculte pe Dumnezeu și să facă pe voia satanei.

Fraților,

Ascultarea de Dumnezeu a ținut în grădina raiului pe Adam și Eva, unde era liniște și pace și fericire; unde nu munceau, nu sufereau și nu mureau.

Neascultarea i-a scos din rai și i-a dus la muncă grea, la suferințe și la moarte. Ascultarea de Dumnezeu deci e *binele*, iar neascultarea *răul* pe pământ.

Invidios pe fericirea omului, vrăjmașul lui Dumnezeu și al omului, satana, ca să se răzbune pe Dumnezeu, a iscodit pieirea omului. A ispitit pe Eva. I-a semănat în gând sămânța mândriei și în inimă dorința poftei. Au călcat porunca lui Dumnezeu. Și, prin păcat, și-au atras blestemul suferinței, care a trecut la toți urmașii lor, la întreaga omenire.

Mii de ani a gemut omenirea sub acest blestem, până la venirea unui nou Adam, a unui om nou drept și sfânt, cum era Adam înainte de cădere. Și acest om nou întru toate asemenea omului afară de păcat, este Mântuitorul. Ca om a fost ispitit și Mântuitorul de satana, dar nu l-a putut birui. *Înapoia mea, satano*, i-a spus Mântuitorul. Și satana s-a retras rușinat. Iată prima biruință a omului asupra satanei. Prima pildă pentru lumea nouă care avea să urmeze.

Mântuitorul, ca om nou, a rămas neclintit sub ascultarea lui Dumnezeu până la moarte. Iată și a doua pildă.

După ce a răscumpărat pe omul cel vechi de păcatul strămoșesc, după ce „a stricat peretele cel din mijloc al vrajbei” și a împăcat pe omul cel nou cu Dumnezeu, i-a luminat mintea ca să deosebească adevărul de minciună și binele de rău, i-a întărit voința ca să respingă minciuna și răul, să aleagă binele și să creadă adevărul. Și a spus: *Eu sunt calea, adevărul și viața*. Ce va folosi omul de va avea toată lumea aceasta, dacă se va lăsa târât sub jugul satanei și-și va pierde sufletul ? !

În testamentul iubirii Sale, în Sfânta Evanghelie, sunt toate lămuririle necesare ca omul cel nou, creștinul, să iubească și să săvârșească *binele* și să urască și să se ferească de rău.

Prin cuvânt și prin fapte, prin pilde și minuni la care ucenicii au fost martori, a arătat urmările fericite ale binelui și urmările nenorocite ale răului.

Stă în voința omului să aleagă. Cel ce alege binele și-l face, ascultă de Dumnezeu spre binele și fericirea lui. Cel ce alege răul trece sub stăpânirea satanei, spre nenorocirea lui.

Acestea fiind spuse, cred că înțelegeți mai ușor rostul și însemnătatea cuvintelor Mântuitorului: *Veniți după Mine*, adresate pentru prima dată ucenicilor Săi, care împreună cu El au pus începutul lumii noi, lumii creștine, lumea după voia lui Dumnezeu.

Ucenicii L-au ascultat și după ce au primit darul apostoliei și s-au împrăștiat în cele patru părți ale lumii, au pescuit și alte suflete la credință și mântuire. Și așa s-a tot mărit și se mărește lumea creștină.

Din nenorocire însă, chiar din lumea nouă, din lumea creștină, mulți și mulți nu răspund chemării dumnezeiești: *Veniți după Mine*. Și nu merg pe calea mântuirii. Deși iubesc binele, nu-l fac, și fac răul pe care-l urăsc, cum a zis și Sfântul Apostol Pavel. De ce ? Din pricina ispitelor care vin de la satana. Când văd că ispita vine, nu pun la contribuție judecata, nu-și înfrânează voința și cad în amăgire, în cumplită amăgire.

Dintre toate ispitele satanei, două sunt cele mai amăgitoare și mai periculoase: una, pentru trup, *poftele* și alta pentru suflet, *mânia*. În Sfânta Evanghelie, acolo unde este vorba de fiul lunatec, *poftele trupului* le reprezintă prin *apă*, iar *mânia* prin *foc*. Nici nu se poate o comparație mai potrivită. *Apa* e plăcută la început. E binefăcătoare. Dacă stai mai mult în ea sau dacă te duci mai la adânc, te soarbe, te înghite. Așa sunt poftele trupului. Lăcomia de pildă, beția, lenea și altele. Dacă stăruiești în ele și le lași să devină patimă, te ticăloșesc, te distrug. Patimile paralizează pe om și trupește și sufletește. *Mâ-*

nia începe cu supărarea. Cine nu se supără în viața lui ? Supărarea e o scânteie pe care satana o aprinde și o mărește. O trece la ceartă, la vrajbă, la insulte, la loviri, la luptă crâncenă, la război în regulă. Așa se întâmplă în familii, între rude, între vecini, între oameni și popoare. Și satana jubilează. Cine e de vină ? Unii aruncă vina pe Dumnezeu, pe când vina o poartă numai oamenii.

Din poftele trupului și din mânie izvorăsc toate păcatele, toate nenorocirile pământului. Ele închid ușa și ferestrele inimii. Ele o împietresc și nu mai poate pătrunde acolo lumina și căldura cea binefăcătoare a Sfintei Evanghelii.

Totuși, iubirea lui Dumnezeu nu ne părăsește. Dacă vede că de cuvântul Lui nu ascultăm, se folosește de natură. Cum ?

Iată numai câteva pilde:

Își dă silința omul să lucreze cât mai bine, să semene semințe cât mai bune, să facă lucrul la timp, să sape pomii la rădăcină, să-i curețe de uscături. Vine vremea secerișului și culesului fructelor. Dar nici sămânță nu culege omul de pe țarină, nici fructe din pomii lui. De ce ? Grija lui, gândul lui a fost numai la câștig de roade, nu și la Cel ce face să rodească. *Nerodirea deci este glasul lui Dumnezeu care-i zice: „Omule, fiule, de ce te-ai ostenit singur, fără ajutorul Meu ?” Altă dată, vino la Mine. „Sunt doritor, îmi place să te ajut și să culegi roade din belșug.”*

Face omul un negoț. Își dă multă grijă. În loc de câștig are pagubă mare. *Paguba este iarăși glasul lui Dumnezeu, prin care-i zice: „Fiule, ai făcut negoțul după socoteala ta mărginită”. Altă dată: Vino la Mine, ca să te luminez și să n-ai pagubă.* Dar omul, chiar când a văzut paguba, nu s-a dus cu gândul la Dumnezeu, ci pune paguba pe noroc: n-am avut noroc.

Și așa se întâmplă în toate felurile de activitate. Dacă omul lucrează fără Dumnezeu nu ajunge la un bun rezultat. Munca sfîntește pe om, dar munca cîntită, ca să fie ajutată și de Dumnezeu. Cine muncește, cine seamănă fără Dumnezeu, *risipește.*

În sfârșit, dacă Dumnezeu vede că și după atâtea chemări de iubire, la bine, la mântuire, noi tot nu ascultăm, ci Îi întoarcem spatele, El tot nu ne părăsește, pentru că El rabdă mult și nu vrea moartea păcătosului. Și ca să ne trezească din păcatul neascultării, ca să ne aducă aminte de El, revoltă natura prin trăznete și fulgere, prin furtuni și viscole, prin secetă și foamete, prin grindină și revărsări de ape, prin potop de ploi ori de zăpadă sau prin cutremure distrugătoare.

Față de aceste nenorociri, puterea omului încetează. Pe acestea Dumnezeu ni le trimite. Ele sunt ca Duhul lui Dumnezeu care ne zguduie, care ne îmoldește mintea să ascultăm odată, și ne zice fiecăruia dintre noi: *Deșteaptă-te cela ce dormi și te scoală din morți și te va lumina Hristos !*

Fraților,

Din cele ce am spus, înțelegem ce trebuie să facem. Spre binele nostru să nu ne lăsăm ispitiți și amăgiți de satana care vrea să ne ducă la durere, la întristare și suspin, la moarte.

Să ascultăm de Dumnezeu Care ne-a iubit și ne iubește, încât pe Fiul Său L-a dat pentru binele și mântuirea noastră. Iubirea cere iubire. Să-L iubim și noi și să răspundem chemării Lui dumnezeiești: *Veniți după Mine !*

Când vedem că satana ne scoate în cale ispita prin pofta trupului, ori pofta ochilor și trufia vieții, noi să punem în funcțiune judecata sănătoasă, să punem frâu voinței și cu hotărâre dârză să-i spunem și noi ca Mântuitorul: *Înapoia mea, satano ! Amin !*

19 iunie 1955

Predică la Duminica a 19-a după Rusalii (predica de pe munte, iubirea vrăjmașilor)

(2 Corinteni 11, 31-33; 12, 1-9, Luca 6, 31-36)

Cum voiți ca să vă facă oamenii, faceți-le și voi asemenea ! (Luca 6, 31)

Fraților,

Întreaga Sfântă Evanghelie, care se numește legea iubirii, se poate rezuma în două mari porunci:

- Să iubim pe Dumnezeu mai întâi și mai presus de toate și
- Să iubim pe aproapele ca pe noi înșine.

Ele sunt nedespărțite, se condiționează și se întregesc una pe alta. Și cine le împlinește câștigă mântuirea și fericirea din viața veșnică.

Din Sfânta Evanghelie de astăzi înțelegem că nu orice iubire ne duce la mântuire. De aceea să stăruim puțin asupra ei ca să ne lămurim și să vedem ce învățătură ne dă Domnul în această privință.

Fraților,

Este hotărât: iubim pe Dumnezeu dacă iubim pe aproapele. Cum ? Ca pe noi înșine, dar, mai lămurit, prin Sfânta Evanghelie de astăzi: *Cum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea.*

Cu toate că și lumea veche avea și ea cele zece porunci, din pricina păcatelor, uitaseră oamenii și pe Dumnezeu și poruncile Lui. Iubirea lor nu avea nici o legătură cu Cerul. Ei iubeau numai pe cei ce îi iubeau și pe ei. Făceau bine și dă-

deau cu împrumut numai acelor de la care nădăjduiau același lucru.

Și ca să ne facă să înțelegem că nu orice iubire este plăcută și răsplătită de Dumnezeu, Mântuitorul continuă: *De iubiți pe cei ce vă iubesc, ce dar vi se cuvine ? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe dânșii. Și de faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce dar este vouă, că și păcătoșii aceiași fac. De dați cu împrumut celor de la care nădăjduiți a lua, ce mulțămită vi se cuvine, că și păcătoșii dau păcătoșilor împrumut ca să ia întocmai.*

Înțelegem deci că în toate aceste cazuri iubirea este pornită numai din interes și nu ne poate deosebi întru nimic de păcătoși, căci prin ea, ne luăm plata aici pe pământ. Pentru Cere ea nu are valoare, ca și a păcătoșilor.

Nu e rea nici această iubire interesată în relațiile dintre noi. Ne mai ușurăm viața aici pe pământ. De aceea, nici Domnul Hristos n-a venit să strice legea iubirii, ci ca s-o lămurască și s-o împlinească. A venit ca să ne facă să înțelegem că e ușor să iubești pe rude, pe prieteni, pe cei ce te iubesc. Dar numai atât, după cum ați auzit. Nu e de ajuns, căci viața noastră nu se termină cu mormântul. Numai cu o iubire interesată, nu avem „dar”. Și ca să căpătăm acest „dar”, această plată cerească, ne trebuie ceva mai mult, ne trebuie un plus de iubire, ca să ieșim din ceata păcătoșilor. Ne trebuie deci o iubire nouă, necunoscută lumii vechi. Și această iubire nouă ne-o spune Domnul prin Sfânta Evanghelie de astăzi: *... ci voi iubiți pe vrăjmașii voștri. Faceți bine și dați cu împrumut, nimic nădăjduind.*

Adică iubirea fără interes pământesc, iubirea către orice om, fie el bun sau rău, cunoscut ori necunoscut, prieten ori vrăjmaș. Și dacă împlinim această poruncă de iubire nouă, vom câștiga „dar” ceresc, ca să putem birui orice greutate și să ajungem la această desăvârșire morală, prin care câștigăm mântuirea și, după cum ne spune Domnul, vom avea multă plată și vom fi fiii Celui Preaînalt.

Fraților,

Suntem creștini. Mai mult sau mai puțin. Știe Dumnezeu. Desăvârșiți nu suntem.

De aceea tot venim aici ca să luăm învățătură și îndemn ce să facem ca să ajungem la desăvârșire și să moștenim fericirea din viața veșnică.

Și iată că astăzi, prin Sfânta Evanghelie, ne spune Domnul ce să facem: *Iubiți pe vrăjmașii voștri. Faceți bine, dați cu împrumut nimic nădăjduind.*

În alte locuri din legea iubirii ni se spune: *Dacă vrei să fii desăvârșit, îplinește poruncile.* Aici nu. Aici e simplu, imperativ, categoric: „Iubiți pe vrăjmașii voștri”.

Grea poruncă ! ne vom gândi noi, ca oameni greșiți și păcătoși. Dar, ca creștini, nici prin gând nu trebuie să ne treacă cum că Mântuitorul n-a știut ce spune și ce face. Ca creștini, nu trebuie să punem la îndoială bunătatea lui Dumnezeu.

Grea poruncă, dar dumnezeiască poruncă, dată numai spre desăvârșirea noastră morală, spre binele și fericirea noastră veșnică.

Auzind această poruncă, mulți, deși știu că e poruncă dumnezeiască, îi spun în față: „cum să iubesc eu pe vrăjmașii care mă urăsc și-mi fac rău ? Este peste puterile mele. Aș fi socotit nebun. M-aș face de ocară lumii”.

Aceasta este socoteală de om pământesc, nu de om duhovnicesc, zic Sfinții Părinți. Ei spun aceasta cu mintea întunecată de necaz, cu inima bolnavă de amărăciune și cu sufletul lipsit de darul lui Dumnezeu.

Mi s-a spus chiar mie la spovedanie: „Sunt împăcat cu toată lumea. Urăsc însă pe cineva care mi-a făcut un mare rău, pe care nu-l pot ierta și cu care nu mă pot împăca”.

„Bine, am spus eu, dar nu te gândești că pentru el pierzi pe Dumnezeu ? Lasă-te de vrăjmășie. Hotărăște-te la împăcare, căci te vei împăca cu Dumnezeu, vei câștiga pe vrăjmaș, și vei avea «dar» de mântuire”. Și a refuzat.

Iată o greșeală, o mare greșeală în care cad mulți dintre creștinii noștri și trec în ceata păcătoșilor, în loc ca noi,

creștinii, prin purtare creștinească, să câștigăm pe păcătoși la pocăință. De aceea și viața noastră a devenit, din ce în ce mai mult un iad de răutăți, lipsită de darul lui Dumnezeu.

În adevăr, este anevoioasă și eroică învățătura creștină. Dar creștinii, eroi trebuie să fie, ca să câștige darul ceresc și fericirea din viața veșnică.

Aici, pe pământ, și buni, și răi, cu toții laolaltă, ne bucurăm din belșug și gratuit de atâtea daruri și binefaceri din partea bunului și milostivului Dumnezeu. Darurile, plata cerească se dă numai celor merituoși, celor ce ascultă și împlinesc poruncile lui Dumnezeu; celor ce, prin fapte de milă și iubire, se străduiesc să urce neconținut pe scara desăvârșirii morale, care culminează prin *iubirea de vrăjmași*.

Să luăm pilda Mătuitorului. El a făcut numai bine pe pământ. Și totuși, și El a avut vrăjmași care L-au hulit, scuipat, palmuit, batjocorit și L-au pironit pe cruce. Ce a făcut Mătuitorul vrăjmașilor Săi ? S-a răzbunat El – ca om – în vreun fel ? Nu ! A tăcut, a răbdad, s-a supus ca un miel. I-a fost milă de rătăcirea lor. I-a iertat. Și s-a rugat lui Dumnezeu pentru ei: *Părinte, iartă-i, că nu știu ce fac !*

Să luăm pildă iarăși de la Sfinții Apostoli și de la toți sfinții, de la martirii și martirele care ocărăți fiind, grăiau de bine; prizoniți fiind, răbdau; huliți fiind, mângăiau pe vrăjmași și le făceau bine. Au fost ei nebuni ? Nu. Ei s-au luat după model, după Învățătorul lor. I-au aplicat învățătura și pilda ce le-a dat. I-au dovedit credință și toată iubirea lor. I-au împlinit porunca: *Iubiți pe vrăjmașii voștri. Faceți bine, nimic nădăduind*.

Așa au făcut ca să ajungă creștini desăvârșiți. Și au ajuns, căci au câștigat dar de sus, cu care au învins greutatea iubirii de vrăjmași și cu care, încă în viață fiind, săvârșeau minuni. Și astfel, după cum a zis Domnul, se bucură de multă plată și de marele merit de a fi fiii Celui Preaînalt.

Deci, nu numai că nu s-au făcut de ocară lumii, dimpotrivă: au fost, sunt și vor fi – în vecii vecilor – cinstiți, lăudați și slăviți de toată lumea creștină.

Fraților,

Iată și poruncă, și pilde, și îndemnuri care ne obligă să ne împăcăm cu vrăjmașii și să-i iubim. Este un proverb ieșit din înțelepciunea poporului nostru: *De te latră vreun câine, astupă-i gura cu pâine.*

Așa scapi și de mușcătura vrăjmașului. Chiar fără să vrea el, fă-i un bine de care el are mare nevoie. Va fi pus pe gânduri. Se va îmblânzi. Va înceta cu vrăjmășia și se va gândi la împăcare. Și, cu timpul, se va ajunge la iubire.

S-au văzut cazuri de acestea. Cine încearcă va vedea că va reuși și va fi liniștit și mulțumit. Și el, și vrăjmașul. Sunt mulți însă care nu încearcă și nu fac așa. Nu-i lasă ispita răzbunării. Vor să-i simtă plăcerea: din plin dacă se poate. Ba, mai cer și ajutorul lui Dumnezeu, la răzbunarea lor. Păcat ! Mare păcat. Nu se gândesc că acestei plăceri de-o clipă îi urmează un lung șir de necazuri, pagube și răutăți.

Răzbunarea este o faptă josnică și rușinoasă. Nedemnă de un creștin.

Este adevărat: greu ne vine să facem bine vrăjmașilor, dar să ne gândim că mari și fericite sunt foloasele ce urmează. Să ne gândim că locurile și lucrurile mari și de cinste, cu multe și mari greutăți se dobândesc.

Așa își câștigă titlul profesorii, poezii, savanții și marii inventatori și meseriași: cu multă răbdare, cu multă trudă și nădușeli, și vreme îndelungată. Și unde se muncește cu stăruință și cu dragoste pentru tot ce este bine și frumos și pentru binele omenirii, ajută și Dumnezeu cu darul Său ca omul să învingă greutatea desăvârșirii în domeniul în care muncește.

Așa și în domeniul desăvârșirii morale. O, de câte necazuri, amărăciuni și suferințe n-am scăpa, păzind porunca: *iubiți pe vrăjmașii voștri !* Vrăjmășia, înșelăciunea, bătaile, judecățile, ura și răzbunarea s-ar împuțina în țară, încetul cu încetul.

Aici e locul să vă zic o maximă din China, care spune așa: „Când sabia ruginește, când scările tribunalelor se acoperă cu iarbă și când treptele bisericilor sunt tocite, atunci se poate zice că țara merge bine“.

Iar un Sfânt Părinte al Bisericii creștine zice: „Păzirea poruncii *iubiți pe vrăjmașii voștri* este slava și lauda legii creștine. Ea face să înceteze toate răutățile din lume. Ea aduce pacea Cerului pe pământ și prefăce pământul în Cer. Ea suie pe om la cele înalte, până la desăvârșire, până la Dumnezeu Cel atotputernic și bun, Care răsare soarele și pentru cei răi ca și pentru cei buni și trimite ploaie și celor răi ca și celor buni”. Căruia și noi acum, cu inimile smerite, să-i spunem și să-L rugăm:

„Doamne, Iisuse Hristoase Dumnezeul nostru, îți înțelegem învățătura ce ne dai prin Sfânta Evanghelie de astăzi. Știm că spre binele nostru, din marea Ta bunătate și milă și iubire de oameni, ne poruncești să iubim pe vrăjmași. Dar și Tu știi că slabă și neputincioasă ne este firea, prin păcatele noastre. Și ce bine putem face fără ajutorul Tău ? Dă-ni-l Doamne ! Ajută-ne să ne ferim de rele și să facem numai bine. Să iubim pe aproapele ca pe noi înșine, fiindu-ne el chiar vrăjmaș. Și când ne face vreun rău, nu ne lăsa singuri, în slăbiciunea firii noastre, ci coboară asupra-ne darul Tău, ca să ne întărească. Să ne vindece rana amărăciunii din inimă, să ne lumineze mintea întunecată de necaz ca să nu mărim vrajba, ci să biruim ispita răzbunării, să stingem focul mâniei și să aprindem flacăra iubirii. Și astfel să putem împlânzi pe vrăjmași și să-i câștigăm, și pentru noi, și pentru Tine“. Amin !

29 septembrie 1957

Predică la Duminica a 22-a după Rusalii (bogatul nemilostiv și săracul Lazăr)

(Galateni 6, 11-18; Luca 16, 19-31)

...adu-ți aminte... (Luca 16, 25)

Fraților,

Prin Sfânta Evanghelie de astăzi, Biserica ne înfățișează pilda bogatului nemilos și a săracului Lazăr.

Bogatul acesta, cu nenumărate averi, era îmbrăcat în haine scumpe, petrecea în toate zilele luminat, era înconjurat de mulțimea slugilor care îi împlineau cele mai mici capricii, și era și sănătos.

Sărmanul Lazăr n-avea nici pământ, nici casă, nici slugi, nici rude nici prieteni, nici haine, nici bucată de pâine. Și peste toate acestea mai era și bolnav. Zăcea afară la poarta bogatului, pe piatra șoselei, cu capul gol, slăbit de boală și de nemăncare și plin de bube. Nu se putea împărtăși nici măcar cu firimiturile ce cădeau de la masa bogatului mai nemilos decât câinii, care se duceau și lingeau rănilor lui Lazăr.

Să ne frământăm puțin cu judecata noastră de creștini și să căutăm să pricepem ce învățătură voiește să ne dea Mântuitorul prin pilda din Sfânta Evanghelie de astăzi.

Fraților,

Bogați și săraci au fost întotdeauna și sunt și astăzi și vor fi cât va fi lumea păcatului, lumea neascultării de Dumnezeu.

Deși este o pildă, totuși, cele ce ni se spun prin ea, nu înseamnă că nu s-au întâmplat.

Ea este spusă de Dumnezeu Mântuitorul care știa bine că și în lumea cea de după El lucrurile se vor întâmpla așa cum

ne spune în pildă. Și a spus pilda aceasta, ca să atragă atenția ucenicilor Săi și tuturor celor ce vor voi să creadă în El, ca să-și conformeze viața aceasta pământească după voia lui Dumnezeu, dacă vor să ajungă la fericirea veșnică din sânul lui Avraam. Căci acesta este scopul vieții noastre pământești și aceasta este voia lui Dumnezeu.

Nimeni dintre noi să nu se clatine în credință, gândindu-se la această deosebire extremă între acești doi fii ai lui Dumnezeu, Care pe unul l-a încărcat de daruri, iar pe altul l-a lăsat muritor de foame.

Judecata lui Dumnezeu nu e ca judecata oamenilor. Așa a vrut, așa vrea Dumnezeu ca darurile să fie împărțite. Nu numai firea omului, dar firea întreagă ne stă în față ca o carte deschisă, în care putem citi că nimic nu este deopotrivă, ci numai deosebiri, și fiecare deosebire își are rostul și chemarea ei și, mai multe la un loc, completându-se unele pe altele, formează un tot armonios.

Creștinul adevărat, oricât de sărac ar fi, nu pizmuiește, nu urăște, nu răpește, nu fură. El se mulțumește cu starea în care l-a rânduit Dumnezeu. El știe că celui ce i s-a dat mult, tot mult i se va cere. Și, dacă este bogat în bunuri materiale sau morale, el se milostivește și dă. Dă și ajută în dreapta și în stânga, pentru că el știe că pe nimic nu este stăpân absolut; că tot ce este și ce are, de la Dumnezeu le are; că el este numai pentru un timp administrator cinstit, un împărțitor drept și milos al darurilor pe care i le-a dat Dumnezeu; pentru că el știe și nu uită, oricât de multă avere i-ar da Dumnezeu, că dar din dar face raiul.

Sărmanul Lazăr a murit. A murit și bogatul nemilos. Moartea nu se teme de bogăție. Și dacă viața aceasta trecătoare, de o clipă, acești doi frați au petrecut-o în chip deosebit, viața cea de după moarte, viața cea veșnică, tot în chip deosebit o petrec, dar acolo, scena se schimbă: acolo bogatul se chinuiește și săracul se bucură. Și atât chinurile bogatului, cât și bucuria săracului, acolo sunt fără sfârșit.

Și murind săracul, ne spune Sfânta Evanghelie, a fost dus de îngerii lui Dumnezeu, în sânul lui Avraam, adică în împărăția fericirii nesfârșite, în rai.

Murind și bogatul, el a fost dus de diavoli în iad, în împărăția chinurii veșnice. Și acolo, chinuit de munci, s-a rugat de Avraam: *Părinte Avraame, miluiește-mă. Trimite pe Lazăr să-și întindă vârful degetului lui în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în văpaia aceasta. Iar Avraam i-a zis: Fiule, adu-ți aminte că tu ai primit cele bune în viața ta și Lazăr cele rele, iar acum, acesta se bucură și tu te chinuiești.*

Nimeni dintre noi să nu se înșele cu credința că bogăția este un păcat, că este o piedică, pe când sărăcia ar fi un merit, este un mijloc de a intra în împărăția lui Dumnezeu. Nu. Și bogăția, ca și sărăcia, este totuna în fața lui Dumnezeu, Care iubește și pe sărac și pe bogat în aceeași măsură, dacă și unul și altul sunt vrednici de iubirea Lui. Să nu înțelegem greșit cuvintele Sfintei Evanghelii.

Nu după situația noastră pământească, adică nu după averea sau sărăcia noastră, vom fi judecați la ziua înfricoșatei judecăți, pentru a fi primiți sau nu în împărăția lui Dumnezeu, ci după felul cum am întrebuințat bogăția sau sărăcia noastră, cum ne-am conformat noi viața și voința noastră, voinței lui Dumnezeu din Sfânta Evanghelie.

Bogăția este, ca și viața, o binefacere a lui Dumnezeu și El voiește ca tot pentru binefaceri să fie întrebuințată. Ceea ce, după cum ați auzit, n-a făcut bogatul din Sfânta Evanghelie de astăzi. El n-a îngăduit săracului Lazăr să se împărtășească nici măcar din firimiturile ce cădeau de la masa lui.

Săracul Lazăr însă, deși murea de foame, de sete și de frig, nu râvnea la bogăția bogatului, nu-l blestema, nu-l ura și nu cârtea împotriva lui Dumnezeu. El a răbdat până s-a sfârșit, până s-a mântuit potrivit cuvintelor Sfintei Evanghelii: *Cel ce rabdă până la sfârșit, acela se va mântui.* Și după cum ați auzit, s-a mântuit sărmanul Lazăr, căci sufletul lui a fost dus de îngerii lui Dumnezeu în sânul lui Avraam. Și de acolo a auzit

strigătul de deznădejde al bogatului de la care nu s-a putut învrednici de nici o milă: *Părinte Avraame, fie-ți milă de mine*. Auziți ? Cerea milă el, care nu voise să știe ce e mila !

Fiule, adu-ți aminte ! Cuvinte din viața de dincolo de mormânt, spuse unui om care în viața de aici a trăit în plăceri, în desfătări și fărădelegi. Și acum se chinuiește veșnic în munci-
le iadului. Pentru ce ? Pentru că a fost bogat ? Nu. Nu pentru că a fost bogat, ci pentru că a fost bogat dar fără nici o milă.

Fraților,

Totdeauna, în zilele noastre și pe toate drumurile, se găsesc sărmani, ca sărmanul Lazăr, care fac apel la mila noastră, să-i împărtășim măcar cât de cât din averea pe care din mila lui Dumnezeu o avem. N-om fi bogați ca bogatul din Sfânta Evanghelie, dar nici săraci nu putem spune că suntem, cât timp avem prisos peste strictul necesar vieții. Milă trebuie să aibă orice om. Milă au și săracii. Și ei pot da milă și ajutor într-un fel oarecare. Și mila nu cere să dai din cele ce n-ai.

Deci să luăm aminte. Să nu cădem în patima bogatului din Sfânta Evanghelie. Poporul nostru este milos, mai ales cu cei ce merită milă.

Mila, ca și bunătatea, ca și iubirea, este cea mai frumoasă podoabă a omului, a creștinului.

Mila, arătată prin fapte, sfințește pe om. Îl face înger. Îl face să urmeze pe Mântuitorul, Care zice mereu: *Fiți milos-tivi. Milă voiesc*. Și îl învrednicește de iubirea Lui. Și îl primește în „sânul lui Avraam”.

Cine dintre noi și-a pierdut podoaba creștinească a milei, să și-o recheme în suflet, în inimă, prin cuvintele: *Adu-ți aminte*, spuse de patriarhul Avraam, în viața de dincolo de mormânt, bogatului nemilos. Dacă lui, acolo, nu i-au mai putut fi de nici un folos, pentru noi însă, cei de aici, ne sunt de cea mai mare trebuință, dacă vom ține seama de ele aici, în viața aceasta. Ele ne vor fi ca o rază de lumină venită de dincolo de mormânt și ne vor ajuta să înțelegem și mai ușor tainele vieții viitoare.

Ne vor face să presimțim ce va fi cu noi după moarte și ne vor arăta strânsa legătură ce este între viața de aici și ceea ce va să fie.

Dacă ne stăpânește vreo patimă, să ne gândim la cuvintele *Adu-ți aminte* din Sfânta Evanghelie de astăzi. Ele să ne fie frâu la cele rele și călăuză și îndemn spre cele bune. Să nu uităm: aici, ele ne sunt de mare folos.

Așadar, să fim miloși aici, ca să avem parte de milă, dincolo. Mila de aici este de o clipă, cea de dincolo este veșnică.

Să trăim aici, cum am vrea să trăim dincolo. Cuvintele: *Adu-ți aminte* ne sunt aici spre mântuire, iar acolo, spre osândă veșnică.

Fraților, la orice gând și faptă rea neîmplinită, să ne înfrânăm prin cuvintele: *Adu-ți aminte*. Amin !

31 octombrie 1954

Predică la Duminica a 23-a după Rusalii (vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor)

(Efeseni 2, 4-10; Luca 8, 26-39)

*Iar omul din care Iisus scosese dra-
cii, îl ruga să fie cu el. (Luca 8, 38)*

Fraților,

Omului din Sfânta Evanghelie de azi îi era scumpă apropierea de Domnul. Se simțea în siguranță, la adăpost, mai liniștit și fericit. Simțea, după cum a zis proorocul David că a fi aproape de Dumnezeu este, pentru el, tot binele pe care l-ar putea dori în lumea aceasta și în cea viitoare.

Iată o însemnată învățătură ce putem trage din Sfânta Evanghelie de astăzi: *A ne apropia de Dumnezeu, a fi aproape de El, este cel mai mare bine pentru noi.* Și unul din mijloacele prin care putem să ne apropiem și să stăm aproape de Dumnezeu este *rugăciunea*.

Așadar, în cuvântarea mea voi vorbi despre rugăciune. Și fiindcă timpul nu-mi îngăduie, voi da numai câteva definiții despre: *ce este rugăciunea*, definiții scoase din cele scrise în cărțile sfinte și bisericești.

Fraților,

Rugăciunea este întristarea și nenorocirea pământului care cere mângâierea și ajutorul Cerului;

este vinovăția omului care cere mila și îndurarea lui Dumnezeu;

este lipsa, este nevoia omenească ce dorește să ajungă și să aibă desăvârșirea cerească;

este strigătul slăbiciunii noastre omenеști către atotputernicia dumnezeiască;

este cheia de aur cu care descuiem Cerul, ca să ne apropiem de tronul dumnezeirii, spre a spune lui Dumnezeu toate dorințele, toate durerile noastre;

este scara ce ne pune în legătură cu Dumnezeu și pe care îngerii Lui se suie și se coboară: se suie ca să ducă la Cer dorințele și durerile noastre; și se coboară, ca să ne aducă din Cer mângâierea și ajutorul lui Dumnezeu;

este canalul care unește sufletele noastre cu izvorul vieții, al sănătății, al nădejzii, al milei și iertării, al tăriei, al păcii și fericirii, al Binelui suprem, care este Dumnezeu;

este tămâia bine mirositoare care îmblânzește mânia lui Dumnezeu pentru păcătoșenia vieții noastre;

este slăvirea și mulțumirea creaturii inteligente adusă Creatorului, de la Care are viața, sănătatea, averea și toată darea lui cea bună;

Rugăciunea este calea mântuirii;

este înălțarea minții noastre către Dumnezeu pentru a-L adora ca pe Atotțitorul; pentru a-i mulțumi de binefacerile pe care le primim de la El; pentru a-i cere milă și iertare de păcate; pentru a-i cere *pâinea noastră cea de toate zilele*, precum și orice dare bună de care avem nevoie în cer și pe pământ.

Din toate aceste definiții, rezultă că **rugăciunea, în scurte cuvinte, este respirația sufletului, este hrana, este viața sufletelor noastre**. Așa că omul care nu se roagă, nici nu trăiește, ci doarme. Nume are că trăiește. În realitate, este mort față de Dumnezeu. Este o fântână părăsită, fără izvor.

Iată pentru ce Mântuitorul a făcut din rugăciune cea dintâi cerință pentru om. A făcut din rugăciune o poruncă asupra căreia a stăruit mai mult decât asupra oricărei alte porunci, căci, prin ea, se întrețin și se întăresc și credința, și nădejdea, și dragostea.

Cereți, și vi se va da; căutați, și veți afla; bateți, și vi se va deschide (Matei 7, 7). *Rugați-vă ca să nu cădeți în ispite* (Luca 22, 40). *Neîncetat să vă rugați* (Luca 18, 1). Pretutin-

deni și cu orice prilej, sfătuia și îndemna Mântuitorul pe Ucenici să se roage și chiar El însuși S-a supus poruncii rugăciunii, ca om. S-a rugat și pentru El, și pentru Ucenici, și pentru cei ce vor crede în El. S-a rugat chiar pentru vrăjmașii Lui: *Părinte, iartă-i că nu știu ce fac*. S-a rugat până și-a dat sufletul. *Părinte, în mâinile Tale îmi încredințez sufletul*. Și așa a murit ca om, cu cuvintele rugăciunii în gură.

Iată până la ce înălțime a ridicat El datoria rugăciunii: până la jertfa vieții Lui. Jertfa vieții Lui, celebrată la Sfânta Liturghie, este cea mai înaltă, cea mai desăvârșită rugăciune prin care slăvim, lăudăm, binecuvântăm, ne închinăm, mulțumim și cerem lui Dumnezeu-Tatăl, toată darea cea bună și tot darul desăvârșit. Prin Sfânta Liturghie aducem lui Dumnezeu ca jertfă *de toate și pentru toate*, pentru a ne împăca, pentru a ne apropia și uni cu Dumnezeu.

Ne-a învățat Mântuitorul și chipul cum să ne rugăm, ba și ce cuvinte să întrebuițăm: *Voi așa să vă rugați: Tatăl nostru, Carele ești în ceruri...*

Maica Domnului, Sfinții Apostoli și toți Ucenicii, de asemenea, petreceau neconținut în rugăciune și în cerere (Fapte 1, 14). Prin rugăciune, primeau Darurile Sfântului Duh, care luminează duhul, care întăresc slăbiciunile omenești, zice Sfântul Apostol Pavel (1 Corinteni 1, 2).

Rugăciunea a făcut pe martiri, pe sfinții și bineplăcuții lui Dumnezeu, cărora ne închinăm. Ea le-a dat acea putere supraomenească de stingeau puterea focului, de potoleau turba-rele leilor, de puneau sfârșit războaielor, de izgoneau duhurile necurate, de tămăduiau bolile, de înlăturau furtunile, potopul, seceta, foametea și orice mânia sau urgie dumnezeiască.

Toate cărțile sfinte cuprind învățături și îndemnuri la rugăciune. Sfânta Evanghelie este plină de rugăciuni ascultate și împlinite de Dumnezeu. Iată câteva pilde: o rugăciune scurtă *Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului* a îndreptat pe vameș. Un glas de rugăciune a băgat pe tâlhar în rai.

Ucenicii Domnului, în timpul unei furtuni pe mare, era să fie înghițiți de valuri. S-au rugat Domnului. Furtuna s-a potolit și marea s-a liniștit.

Leproși, orbi și mulțime de bolnavi, auzind că trece Domnul pe cale, s-au rugat de El și s-au tămăduit.

Mame zdrobite de durere pentru copiii lor, aflați pe moarte, s-au rugat lui Dumnezeu și le-a dat viață.

Cea mai mare parte din minunile Mântuitorului este efectul unor rugăciuni ascultate și împlinite. Mulți, chiar din zilele noastre, s-au rugat lui Dumnezeu și sfinților Săi și rugăciunile le-au fost ascultate și împlinite.

Serviciile divine, în sfârșit, sunt pline de îndemnuri la rugăciune: pentru iertarea păcatelor, pentru mântuirea suflețelor, pentru timpuri cu pace, pentru îmbelșugarea roadelor pământului, pentru unirea tuturor, tot auzim îndemnându-ne: *Domnului să ne rugăm sau la Domnul să cerem.*

Pentru ce atâtea îndemnuri și porunci la rugăciune? Fără îndoială, pentru binele și fericirea noastră în cer și pe pământ, pentru a rămâne tari în ispite, pentru a fi și a rămâne curați cu inima, pentru a ne putea apropia și uni cu Dumnezeu, pentru a trăi bine și a muri bine.

Fraților,

Din atâtea definiții despre ce este rugăciunea, din atâtea îndemnuri și porunci la rugăciune, din atâtea pilde, înțelegem prea bine de ce mare folos ne este rugăciunea, în cer și pe pământ. Noi înșine îi simțim trebuința. Și înțelegem că, precum a zis un scriitor bisericesc, e mai bine să murim trupește, lipsindu-ne hrana trupului, decât să murim sufletește, lipsind sufletul de hrana rugăciunii.

Dar, pentru ca rugăciunea să fie și eficace, să fie adică plăcută și ascultată de Dumnezeu, ea trebuie să împlinească și condițiile unei bune rugăciuni prescrise în Sfânta Evanghelie: să fie făcută cu credință tare, cu încredere deplină, cu smerenie și mai ales cu răbdare și cu stăruință. Stăruința este piatra de încercare a calităților rugăciunii noastre.

Când ne rugăm trebuie să ne gândim:

- cui ne rugăm;
- cum ne rugăm;
- ce suntem noi față de Dumnezeu;
- ce cerem lui Dumnezeu.

Deci, în rugăciunile noastre, să nu cerem hrană numai pentru trup, ci și pentru suflet. Și, mai ales, să nu cerem lucruri nedrepte și necuviincioase, care pornesc din răzbunare și ură împotriva aproapelui.

Și apoi, merităm sau nu, să nu avem pretenția de a primi numaidecât obiectul cerut.

După judecata noastră, de multe ori, nu știm ce cerem. Unii cer „șarpe în loc de pește, ori piatră în loc de pâine”. Și de aceea Dumnezeu întârzie sau nu ascultă rugăciunile fiilor Săi.

Noi avem datoria să ne rugăm: *Stăruieți în rugăciune ! Ne-încetat să vă rugați !*

Așa sună porunca dumnezeiască. Așa să facem. Amin !

21 octombrie 1951

Predică la Duminica a 24-a după Rusalii (vindecarea femeii bolnave și învierea fiicei lui Iair)

(Efeseni 2, 14-22, Luca 8, 41-56)

*Atunci Iisus a zis: Îndrăznește, fiică!
Credința ta te-a mântuit! Mergi în pa-
ce!... El însă, luând-o de mână, a stri-
gat zicând: Copilă, scoală! Și s-a întors
duhul ei, și ea s-a sculat îndată! (Luca
8, 48, 54-55)*

Fraților,

Aproape pe fiecare pagină din Sfânta Evanghelie ne spune Mântuitorul: credința este absolut necesară atât pentru mântuirea trupului, cât și a sufletului.

Acest lucru ni-l spune lămurit și prin Sfânta Evanghelie de astăzi.

În multe locuri însă, tot din Sfânta Evanghelie, ni se mai spune: *credința fără fapte este moartă*. Așadar, nu orice credință are putere mântuitoare. De pildă, credință au și diavolii. Și ei se cutremură de puterea lui Dumnezeu.

Credința mântuitoare trebuie:

– *să fie sinceră*, adică să nu încercăm prin ea puterea și bunătatea lui Dumnezeu;

– *să fie tare și statornică*, nu șovăitoare, adică să n-o pierdem la primul necaz;

– *să fie vie*, adică nu ascunsă în inimi și între patru pereți, ci arătată în afară prin închinăciuni, prin metanii, prin rugăciuni, prin îngenuncheri, prin umilință.

Credința mântuitoare deci trebuie neapărat să fie însoțită și de fapte, căci nici credința fără fapte nu ne mântuiește, nici faptele fără credință.

Să stăruim puțin și să vedem dacă această învățătură o găsim aplicată și în cazul lui Iair și al femeii bolnave de 12 ani din Sfânta Evanghelie de astăzi.

Iair era un mare boier și un mare dregător, din clasa celor ce nu credeau în „Fiul Teslarului”. Ca om bogat și ca părinte, câte n-o fi încercat pentru a-și scăpa fiica de la moarte, dar toate în zadar. În cele din urmă, și în culmea deznădejdi, calcă în picioare mândria lui de demnitar și aleargă la „Fiul Teslarului”, adică la Mântuitorul. Se umilește și-L roagă să-i scape fiica de la moarte.

Înțelegeți ? Acestea sunt faptele lui Iair. Dar Iair n-avea credință și Mântuitorul știa. Iair nu credea că de-i va muri fiica, Mântuitorul tot o va scăpa. Și când i-a venit vestea că a și murit, de durere era să cadă zdrobit. În acele clipe i-a zis Mântuitorul: *Nu te teme. Crede numai.* Adică, faptele le ai. Mi le-ai dovedit. Îți mai lipsește credința. Dacă și crezi cu adevărat în Mine, *se va mântui fiica ta.* Și după cum ați auzit, Mântuitorul sosind și intrând în casa lui Iair, i-a înviat fiica ce murise.

Femeia bolnavă avea aceleași fapte ca și Iair, dar ea avea și credință nu numai sinceră și vie, dar atât de tare, încât fără vorbe, s-a mulțumit să se poată atinge măcar de poala veșmântului Domnului. Și după cum ați auzit s-a vindecat îndată. De aceea, i-a zis Mântuitorul: *Fiiică, credința ta te-a mântuit.* Adică: nu Eu, ci credința pe care mi-ai dovedit-o și prin fapte.

Fraților,

Din Sfânta Evanghelie de astăzi, aceasta este învățătura care izbește, în primul rând, atenția noastră: *credința ne apropie de Dumnezeu dar, pentru a fi pe placul lui Dumnezeu și pentru a căpăta mântuirea, ne trebuie o credință sinceră, tare, statornică, o credință vie arătată prin fapte.*

Dacă ne vom gândi mai adânc, mai găsim și altă învățătură. Pe Iair și pe femeia bolnavă i-a mai apropiat ceva de

Dumnezeu Mântuitorul și anume: *durerea, suferința*. Asupra acestui lucru țin să vă spun câteva cuvinte.

Suferința deosebește pe om de Dumnezeu. Dumnezeu nu suferă. Numai omul suferă. De n-ar suferi, ar fi și omul un fel de Dumnezeu, cum a și fost la început. Dar omul n-a vrut să fie un fel de Dumnezeu, ci a ascultat de satana, voind să fie mai mare decât Creatorul său. Și așa a venit blestemul suferinței pe pământ: prin voia omului. Suferința este pedeapsa pentru neascultarea omului de Dumnezeu. Așa a rămas de atunci și așa va rămâne în veci. Suferința este o lege dumnezeiască, de care nu poate scăpa nimeni, căci nimeni nu poate scăpa de moarte, care este culmea suferințelor pe pământ.

Nici Mântuitorul, venind pe pământ, n-a desființat legea suferinței, ci, dimpotrivă, și El, ca om, s-a supus ei până la moarte. Dar ce-a făcut ? Prin suferințele Lui, a sfântit suferințele omului. Din blestem, a făcut prin suferință binecuvântare. A făcut din ea o baie curățitoare, un leac mântuitor, un frâu de la ce nu se cuvine să facă omul, și să-l întoarcă cu gândul la ascultare de Dumnezeu, căci altfel tot blestem rămâne suferința.

Un mare învățat (Bougaud) a spus: „Dumnezeu în așa fel a întocmit lumea, ca să fie zi de zi în gura omenirii frâul suferinței. Fără acest frâu, omul, asemenea unui armăsar neînfrânat, și-ar face de cap, ar alerga mereu spre păcat, spre pierzare.”

Deci, dacă Domnul Hristos a venit pe pământ ca să mântuiască pe om, și dacă n-a desființat legea suferinței, a însemnat că ea nu este lăsată de Dumnezeu spre pieirea omului, ci spre îndreptarea lui, spre educarea și mântuirea lui.

Noi, față de Dumnezeu, suntem precum copiii nevârstnici față de părinții lor, care îi țin pe copii pe lângă ei, îi supraveghează mereu să nu-și facă de cap.

Așa procedează și Dumnezeu cu noi. Ca să ne țină pe lângă El, ca să ne ferească de focul păcatului, aplică legea suferinței asupra acelor ce nu-L ascultă.

Bine, veți zice, dar noi vedem că în viața aceasta, suferă mai mult cei buni decât cei răi.

Așa este, dar adevărul acesta să nu ne fie spre sminteală. Pe cei buni îi încearcă Dumnezeu pentru că-i iubește, pentru că vrea să-i oprească la timp să nu cadă în prăpastia pierzaniei. Cei răi, dintre noi creștinii, cei ce nu ascultă și-și fac singuri de cap, rămân departe de Dumnezeu, rămân sub blestemul suferinței de aici și în viața viitoare. Celor ce le place să se joace cu focul, celor ce le place și voiesc războiul, de sabie vor muri și în foc vor arde în vecii vecilor.

Nu, suferința să nu ne fie spre sminteală. Ea vine asupra noastră ca o baie, ca un al doilea botez, care ne spală de păcate, care ne apropie și ne ține în apropierea lui Dumnezeu, dacă o îndurăm creștinește, în înțelesul acesta.

Fără îndoială, nimeni nu poate îndemna pe altul să caute suferința cu lumânarea; dar când ea vine, să căutăm s-o înțelegem. Să o primim ca pe o prietenă. Ca o binecuvântare dumnezeiască. Așa au înțeles-o și au primit-o Sfinții Părinți. De ce să n-o primim și noi tot așa.

Așadar, să nu uităm că și suferința, ca și credința, ne este necesară la mântuire. Și suferința în înțelesul ei creștinesc ca și credința sinceră, statornică și vie ne apropie de Dumnezeu și ne mântuiește de cel rău. Amin !

duminică, 9 noiembrie 1952

Predică la Duminica a 25-a după Rusalii (samarineanul milostiv)

(Efeseni 4, 1-7; Luca 10, 25-37)

Mergi de fă și tu asemenea (Luca 10, 37)

Fraților,

Din pilda Samarineanului milostiv învățăm: a) că trebuie să fim miloși cu aproapele nostru și b) că aproapele nostru este orice om, nu numai rudele și prietenii, ci orice om, fără deosebire de starea lui, de națiunea sau religia lui.

Omul este dator să fie milos. Milos nu numai cu oamenii, ci și cu animalele. Căci cine nu are milă de un câine, de pildă, n-are milă nici de om. Și cine n-are milă de străini, nu e milos nici cu părinții lui. Mila nu cunoaște margini.

Dar pilda cu Samarineanul milostiv are și altă tâlcuire pentru noi. Ea cuprinde, în mic rezumat, istoria mării drame a neamului omenesc după căderea în păcat, precum și mila cea nespus de mare a Mântuitorului, arătată prin viața Lui, prin drama de pe Golgota, pentru mântuirea neamului omenesc. Această tâlcuire vreau să v-o arăt, în scurte cuvinte, prin cuvântarea mea de acum.

Fraților,

Omul căzut între tâlhari este Adam care reprezintă orice om, întreg neamul omenesc.

Prin Ierusalim, se înțelege Cerul, iar prin Ierihon, pământul, stricăciunea lumii.

Omul acela cobora. Părăsea, așadar, Ierusalimul, Cerul, pentru pământ, pentru corupția lumii. Și, din pricina coborârii, el a căzut în mâinile tâlharilor.

Tâlharii aceștia sunt diavolul, patimile și plăcerile pământești. Acești tâlhari au despuiat pe om de tot ce avea mai scump: de nevinovăție, de legătura cu Dumnezeu, de comoara darurilor cerești, de dreptul de a intra în împărăția lui Dumnezeu, prin urmare, de fericire, și vremelnică, și veșnică.

Rănilor pricinuite de acești tâlhari sunt:

Răni la minte. După cădere mintea s-a întunecat. Nu mai putea deosebi binele de rău. Nu mai putea cunoaște scopul omului pe acest pământ, nu mai putea cunoaște pe Dumnezeu.

Răni în voință. După cădere, voința a devenit slabă și umilită. Nu mai era în stare să facă binele.

Răni în inimă. Inima este locul iubirii. Înainte de cădere, flacăra ei se ridica neîncetat în sus, căutând pe Dumnezeu, iubirea însăși. După cădere, această flacăra a iubirii de Dumnezeu scădea și se tot stinge.

Răni trupești, în sfârșit. După cădere, trupul a devenit instrumentul păcatului. A fost condamnat la muncă, la suferință, la boale, la moarte.

Omul, așadar, a fost acoperit de răni și trupești, și sufletești în urma călcării poruncii lui Dumnezeu. Era mort sufletește pentru Cer. Căci sufletul omului fără harul lui Dumnezeu, este fără viață, ca și un trup fără suflet. Un cadavru tot trup este, dar este mort fără suflet.

În așa stare de jale ajunsese omul, adică întreg neamul omenesc, după căderea în păcate: stăpânit de tâlhari, adică de diavol și de patimi, o jucărie a lor, o ruină menită pieirii și vremelnice și veșnice.

Preotul și Levitul nu i-au putut veni în ajutor. „Au trecut pe-alături”. Ei reprezintă pe patriarhi și pe prooroci care și ei erau zămisliți și născuți, ca și orice om, sub păcatul originar. Deci și ei aveau aceeași soartă ca orice om.

Mântuirea omului din sclavia diavolului și a patimilor, din sclavia păcatului, răscumpărarea omului vinovat și împăcarea omului cu Dumnezeu trebuiau împlinite, în adevăr, tot de un om, dar de un om născut fără păcat, nevinovat, drept și sfânt, de un nou Adam. De unde era să se mai nască un asemenea om ?

Numai mila și bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu putea să mai creeze un nou Adam. Și l-a creat. A trimis în lume pe Fiul Său, pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, pe bunul și milostivul Samarinean. Căci El este Samarineanul cel milostiv, de care ne-a vorbit Sfânta Evanghelie de astăzi. El, Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl, S-a pogorât din cer, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioară și S-a făcut om, întru toate asemenea omului, afară de păcat. Era deci un om drept și sfânt, un nou Adam, care S-a supus voinței lui Dumnezeu până și-a dat viața pe cruce, luând asupra Lui toată vina omului vechi.

Voința omului vechi, a vechiului Adam, deschisese ușa inimii și a intrat satana acolo. Voința omului nou, a noului Adam, a ținut bine închisă ușa inimii și n-a mai putut pătrunde nici satana, nici necuratele lui patimi. Voința omului nou s-a supus întru toate, până la moarte, voinței lui Dumnezeu. Așa că voința a greșit, tot voința a ispășit.

Și după ce i-a spălat rănilor cu sângele Său și cu untdelemnul mângâierii „l-a dus la o casă de oaspeți”, L-a încredințat adică Sfintei Sale Biserici.

Cât a stat pe pământ, a îngrijit singur de bolnav, de omul păcătos. „A doua zi”, adică după Sfânta Înviere, a dat gazdei doi dinari, ca să poarte grijă de dânsul. A lăsat adică Bisericii Sale învățătura Sa și harul Său, pe care să le împărtășească omului, prin Sfintele Taine.

Iată mila, iată bunătatea și iubirea nemărginită a lui Dumnezeu față de noi oamenii !

Mergi de fă și tu asemenea ! Iată porunca dumnezeiască, pe care ne-o dă Mântuitorul prin Sfânta Evanghelie de astăzi. „Fiți milostivi ! Fiți miloși !” Față de jertfa rugăciunilor și a darurilor pe care noi le aducem Sfântului Altar, Mântuitorul ne spune: *Milă voiesc, iar nu jertfă* Ce înțelegem din aceste cuvinte ? Că El respinge jertfa rugăciunilor și a darurilor noastre dacă nu avem milă, dacă nu suntem miloși în viața noastră de creștini.

Fraților,

Mila pasivă, numai ca sentiment, este recunoașterea binelui. Este tăgăduirea și alungarea răului. Mila îl oprește pe om să fie rău, necinstit și nedrept. Fără frâul milei, omul e mai rău ca un câine. Poate să ajungă o bestie, o fiară sălbatică, un diavol chiar.

Mila, numai ca sentiment deci este împlinirea numai pe jumătate a legii morale: *să nu fi rău, să nu faci rău!*

Mila activă însă, arătată prin fapte este, ca și iubirea, împlinirea deplină a legii morale. Cel cu adevărat milos, iubește pe Dumnezeu cu tot sufletul lui, cu toată ființa lui și pe aproapele ca pe sine însuși.

Mila face pe om bun *de pus la rană*, cum zice o expresie populară. Îl face bun, blând, iertător, îngăduitor. Îl face să mângâie pe cel întristat și amărât, să ajute pe cel lipsit, să sufere cu cel ce suferă, să plângă cu cel ce plânge, să ia parte celui asuprit, să oprească mâna care lovește, să fie drept cu aproapele. Ba, mai mult, mila face pe unii buni creștini să se dăruiască aproapelui, pe el însuși, nu numai banul lui, avutul lui.

Mila, ca și bunătatea ca și iubirea este cea mai frumoasă podoabă a omului, a creștinului. Mila și bunătatea sunt fiicele iubirii. Cine este milos este și bun. Cine este bun este și milos. Cine este milos și bun prin fapte, dovedește că iubește pe Dumnezeu mai întâi și mai presus de toate, și pe aproapele ca pe sine însuși.

Mila, bunătatea și iubirea, arătate prin fapte, îl sfințesc pe om. Îl fac înger. Îl îndumnezeiesc. Fac din el un alt Hristos, un alt Samarinean milostiv, un mântuitor.

Fraților,

Trăim zile în care e mare nevoie de milă, de bunătate și de iubire. Sunt prea mulți dintre semenii noștri căzuți în mâinile tâlharilor, plini de răni și la trup și la suflet. Pilda cu Samarineanul cel milostiv, mai mult ca oricând este la ordinea zilei.

Mergi de fă și tu asemenea, a spus Mântuitorul ispititorului evreu. Este același îndemn, aceeași poruncă pe care Mân-

tuitorul prin Sfânta Evanghelie de astăzi o face fiecăruia dintre noi. Să ne supunem ei. Să facem și noi asemenea. Să fim miloși cu aproapele nostru, oricine ar fi el. Pe lângă jertfa rugăciunilor noastre, pe lângă darurile ce aducem la Sfântul Altar, să adăugăm și mila în viața noastră de toate zilele, căci numai așa, cu aripile milei și milosteniei, rugăciunile noastre se vor înălța în sus spre Cer, vor pătrunde norii și vor fi plăcute și ascultate de Dumnezeu. Și numai așa, fiind miloși și milostivi unii față de alții și cu cuvântul și cu fapta, se va milostivi Dumnezeu și de noi și de țara noastră.

„Tatăl nostru carele ești în ceruri, știm și recunoaștem că și noi prea de multe ori părăsim calea Cerului, Te părăsim și pe Tine, și poruncile Tale, pentru pământ și cele pământești. Și așa ajungem stăpâniți de satana, de patimi, de interese și plăceri pământești, din care pricină, mintea ni se întuneacă, voința ne slăbește și ni se stinge în inimi flacăra iubirii către Tine și către aproapele.

Pentru aceea, ne-ai și încercat, Doamne, cu grindină, cu secetă, cu potop, cu cutremur, cu război, ba și cu războiul cel dintre noi. Ne-ai încercat, Doamne, dar morții nu ne-ai dat, pentru că mila Ta, bunătatea Ta întrec noianul păcatelor noastre. Știm că certarea Ta este spre îndreptarea noastră.

Iartă-ne, Doamne ! Nu ne certa până în sfârșit, pentru păcatele noastre ! Nu depărta mila Ta de la noi ! Ajută-ne să ne îndreptăm. Luminează-ne mintea ca să cunoaștem și să prețuim binele. Întărește-ne voința ca să-l săvârșim. Aprinde-ne în inimi flacăra iubirii, ca să Te iubim pe Tine și pe aproapele, ca să facem voia Ta. Cu mila și cu îndurărilor și cu iubirea de oameni ale unuia născut Fiului Tău, cu Care bine ești cuvântat cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Duhul Tău, acum și pururea și în vecii vecilor“. Amin !

16 noiembrie 1941

Predică la Duminica a 26-a după Rusalii (pilda bogatului căruia i-a rodit țarina)

(Efeseni 5, 8-19; Luca 12, 16-21)

*...și-i voi zice sufletului meu. Suflete,
ai multe bunătăți strânse pentru mulți
ani; odihnește-te, mănâncă, bea, vese-
lește-te ! Dumnezeu însă i-a zis: Nebune,
în noaptea aceasta ți se va lua sufletul;
dară cele ce ai gătit ale cui vor fi ?
(Luca 12, 19-20)*

Fraților,

Viața pământească nu este dată omului numai să mănânce și să bea, să ducă viață de animal. Menirea omului pe pământ este mult mai înaltă și mai nobilă. Viața pământească este numai un timp limitat în care omul să se pregătească pentru viața veșnică din împărăția lui Dumnezeu, în conformitate cu legile firii și legile morale. Căci omul are și suflet. Trebuie să se îngrijească și de hrana lui, care nu este mănucarea și băutura.

Bogatul din Sfânta Evanghelie de astăzi s-a îngrijit numai de trup și de cele materiale și trecătoare. N-a ținut seama de nimeni și de nimic altceva. Uitase și de moarte. Dar, când s-a crezut mai sigur de viață și mai fericit, a murit subit.

În cuvântarea mea, voi arăta, în scurte cuvinte, ce ne învață Sfânta Biserică, despre suflet și despre trup. Care le este menirea spre care le-a creat Dumnezeu și cum să le purtăm de grijă, după valoarea și însemnătatea fiecăruia.

Fraților,

Citim în Sfânta Scriptură că Dumnezeu, Care a făcut pe om întâi, a creat trupul din pământ și în el, a suflat duh de

viață stătător, adică sufletul cel nemuritor, și pe fiecare le-a binecuvântat cu daruri, potrivit cu firea și valoarea lor.

Trupului i-a dat creșterea și înmulțirea, precum și puterea de a umple tot pământul.

Sufletului i-a dat conducerea și stăpânirea peste toate lucrurile pământești și peste tot pământul, precum și puterile câte sunt de trebuință, ca să conducă și să stăpânească.

De pildă, prin puterea minții și a voinței, sufletul, într-o clipă se suie în cer, se coboară în iad, înconjoară tot pământul, se bagă în tot locul, gândește orice voiește. Își aduce aminte de cele trecute, socotește cele prezente, poartă grija de cele viitoare, judecă, măsoară, împacă, desparte.

Prin puterea minții, sufletul învață felurite limbi, științe înalte, diferite meșteșuguri. Inventează fel de fel de mijloace și instrumente cu care omul cutreieră tot pământul, aerul, mările și oceanele. Măsoară planetele, puterea aerului, a apei, a focului și câte și mai câte invenții, până s-a ajuns la bomba atomică și la câte alte invenții va mai ajunge omul în viitor, prin puterea luminii minții sufletului.

Prin puterea aceleiași lumini, sufletul are menirea să cunoască, să iubească și să slujească Creatorului său, să voiască să săvârșească binele, să voiască cele cerești și viața veșnică, pentru care a fost menit.

Și dacă Dumnezeu a dat sufletului omenesc conducerea și stăpânirea peste toate lucrurile pământești, cu mult mai vârtos l-a făcut conducător și stăpân al trupului în care locuiește.

Din aceste câteva considerații, se înțelege ce mare însemnătate are sufletul față de trupul omenesc și ce fericit ar fi omul dacă ele ar lucra în armonie, potrivit menirii spre care au fost create.

Așa a fost la început. Stăpân a fost sufletul. Ascultător și supus sufletului a fost trupul.

Și fericiți au fost Adam și Eva în raiul pământesc !
Dar după păcatul strămoșesc, câtă deosebire !

Trupul, prin pofta lui, a învins ! Și sufletul, prin voința lui, a căzut biruit. Atunci, a fost prima slăbiciune a sufletului și

prima victorie a trupului. De atunci, a început lupta între ele. De atunci, n-a mai fost armonie între ele. Toată firea omului este schimbată și pervertită. În loc ca trupul să slujească sufletului, pretinde ca el să fie ascultat și slujit de suflet. El să comande sufletului. Adică sluga să fie mai mare decât stăpânul.

Dar nu așa fusese orânduirea dumnezeiască. De aceea, și pentru trup și pentru suflet, a căzut blestemul Cerului. Dumnezeu a rupt legătura cu omul păcătos. Și sufletul nemai-având legătură cu Cerul, omul a rămas numai cu viața de animal, până la venirea Domnului, cu misiunea de a mântui pe om din robia patimilor, de a scăpa pe om din cătușele sărăciei morale și de a pune din nou sufletul și trupul lui, în menirea spre care le-a creat Dumnezeu.

Și ce a făcut Mântuitorul pentru aceasta ? A suferit. A suferit de la naștere până la moarte pe cruce. A suferit ca om, ca să dea pildă omului, cum să se mântuiască din robia patimilor și să viețuiască după voia lui Dumnezeu.

În suferințele Lui, trupul îi cerea să fie menajat și scutit de suferințe. Domnul chiar s-a și rugat Părintelui ceresc să-L scutească de paharul suferințelor; Sufletul Lui însă, care n-a fost stăpânit nici o clipă de trup, în viața Sa pământească ; sufletul Lui care neconținut a rămas așa cum l-a făcut Dumnezeu: stăpânul și conducătorul trupului, a spus Părintelui ceresc: „dar nu după cum vrea trupul meu, ci după cum vrei Tu. Facă-se voia Ta“.

Deci a înfrânt voia trupului și s-a supus voinței lui Dumnezeu. S-a lepădat de Sine, pentru mântuirea „Omului” și cu sufletul și cu trupul, căci și trupul se mântuiește, când ascultă de suflet, când rămâne ceea ce l-a făcut Dumnezeu: tovarăș al sufletului, ascultător și supus sufletului.

Așa a trăit și așa a murit; răbdând și suferind, împlinind ca Fiu al omului voința lui Dumnezeu. Și înviind, s-a înălțat la Cer și cu sufletul și cu trupul sfințit, îndumnezeit și l-a cinstit cu șederea de-a dreapta Tatălui. Și a lăsat ca o lege pentru om, lepădarea de sine, zicând: *Cel ce vrea să vie după Mine,*

să se lepede de sine, să-și ia crucea și să vină după Mine !
(Marcu 8, 34)

Acesta este programul vieții creștinului; cu prețul oricărei neplăceri sau suferințe, să se străduiască să-și păstreze și trupul și sufletul în menirea spre care le-a creat Dumnezeu, adică sufletul să fie stăpân și conducător al trupului, iar trupul să asculte și să se supună sufletului ca amândouă, lucrând în armonie, să împlinească voința lui Dumnezeu și să se poată mântui și bucura, împreună cu îngerii, de fericirea cea veșnică în împărăția lui Dumnezeu.

Așa ne învață Mântuitorul și toți sfinții lui Dumnezeu cu cuvântul și cu pilda lor.

Și acum, să ne întrebăm: la noi în ce stare, în ce raport se găsește sufletul cu trupul ? Este vreo armonie între ele ? De cine ne îngrijim noi mai mult ?

Numai puțin de ne vom gândi, vom recunoaște că și cel mai bun dintre noi încă favorizează mai mult trupul decât sufletul lui. Ca unui copil răsfățat îi satisfacem aproape toate dorințele.

Când sufletul și trupul nostru nu sunt de acord și când suntem ținuți să ne decidem între datoria sufletului și pofta trupului, ce se întâmplă ?

De cele mai multe ori sacrificăm datoria sufletului și satisfacem plăcerea trupului. Când sărmanul suflet jinduiește după hrana lui, când cere să postească, să se roage, să se ducă la Biserică să asculte Sfânta Liturghie și Cuvântul lui Dumnezeu, când vrea să se pocăiască, să se spele și să se curătească de lepra păcatelor, cu câtă neplăcere și greutate ne hotărâm să-l ascultăm ! Și uneori nu-l ascultăm deloc; iar când trupul ne spune: mi-e foame, mi-e sete, mi-e frig, sunt obosit, cu ce grabă îl ascultăm.

Cererile acestea sunt legitime, căci suntem datori să-l hrănim, să-l îngrijim, să-l apărăm; dar are alte cereri nelegitime, neîngăduite nici de legea morală, nici de legea firii – și totuși grija noastră de trup merge, uneori, așa de departe, încât fa-

cem din trup, nu numai un stăpân, dar un tiran al sufletului nostru, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Fraților,

Bogatul din Sfânta Evanghelie de astăzi s-a îngrijit numai de trup. A făcut din trup un tiran al sufletului. Ducea viață de animal. N-a ținut seama de nimeni și de nimic. Uitase și de suflet, și de Dumnezeu, și de moarte. Confunda sufletul cu trupul. S-a adresat sufletului ca un dobitoc: *Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mai mulți ani. Odihnește-te, mănâncă și bea.*

Despre asemenea oameni, un sfânt părinte de acum 150 de ani, a zis într-o predică a sa:

„La ei, nimic altceva nu vezi decât trup, carne, patimi, vicleșugul vulpii, răpirile uliului, cruzimea leului, noroiul porcului“. Adică duc viață de animal fără rușine și fără minte. De aceea, a zis Dumnezeu bogatului: *Nebune, în noaptea aceasta, vor să ceară sufletul tău de la tine și cele ce ai strâns ale cui vor fi?*

Așa s-a întâmplat. A murit ne neașteptate. Și i s-a cerut sufletul, dar nu de Dumnezeu, nici de îngeri. I l-au luat cei blestemați și răi și l-au dus în împărăția lor pentru veșnicie.

Este o pildă aceasta spusă de Mântuitorul ucenicilor Săi. De ce? Ucenicii erau săraci. Le-a spus-o pentru că știa că orice om este înclinat spre lăcomie. De aceea le-a zis: *Ve-deți? Feriți-vă de lăcomie, că nu întru a prisosi cuiva stă viața lui.* Cu alte cuvinte, prin lăcomie ajunge trupul să se facă stăpân pe suflet, să răstoarne orânduirea lui Dumnezeu.

Lăcomia este un păcat de moarte. Pe cât de ispititoare este, pe atât de primejdioase sunt urmările ei. Ea dezbină oamenii și popoarele, până și pe rude, pe membrii aceleiași familii. Ea duce pe oameni la tot felul de fărădelegi, până la uitarea de suflet și de Dumnezeu.

Lăcomia este un păcat al trupului. Deci, din voia noastră, din nepăsarea noastră, trupul poate deveni cea mai mare piedică pentru mântuire.

De aceea, ca să înlăturăm această piedică, să luăm pildă de la Mântuitorul și de la sfinți. Să punem în practică *lepădarea de sine*. Cu prețul oricăror neplăceri, să ne ferim de lăcomia trupului. Să ne împotrivim poftelor, și plăcerilor lui nesăbuite. Să-l pedepsim și să-l disciplinăm prin înfrânare, ca să rămână ascultător și supus sufletului, iar sufletul să poată rămâne în vrednicia lui de stăpân și conducător al trupului ca, împreună lucrând în armonie, să se supună, să asculte de voia lui Dumnezeu, spre mântuirea lor și spre câștigarea vieții veșnice. Așa să ne ajute Dumnezeu !

18 noiembrie 1956

Predică la Duminica a 27-a după Rusalii (tămăduirea femeii gârbove)

(Efeseni 6, 10-17, Luca 13, 10-17)

„...Femeie, te-ai izbăvit de neputința ta !” Apoi și-a pus mâna peste ea și ea s-a ridicat îndată în sus și a slăvit pe Dumnezeu (Luca 13, 12-13)

Fraților,

Mântuitorul vindecase într-una din sinagogi o femeie care, *de 18 ani, avea duhul neputinței și era gârbovă*.

Fapta aceasta de milă și îndurare a mâniat pe mai marele acelei sinagogi, pentru nedreptul motiv că era ziua sâmbetei, ziua lor de sărbătoare.

Cine nu știe că prin săvârșirea unei fapte bune nu se necinstește o zi de sărbătoare ci, dimpotrivă. Fără îndoială, lucrul acesta îl știa și mai marele sinagogii. Așa că nu sfințenia sâmbetei, nici evlavia lui l-au făcut să se mânie, ci altceva și anume *invidia* împotriva Mântuitorului Care-și atrăsese privilegiile și admirația poporului.

Sfânta Evanghelie de astăzi deci îmi dă prilejul să spun câteva cuvinte despre invidie, despre acest păcat de moarte care și astăzi este atât de răspândit printre noi și din pricina căruia este atâta jale și amărăciune pe pământ.

Fraților,

Cel dintâi dintre păcatele de moarte, mândria, a început din cer. Invidia este cel dintâi păcat de moarte de pe pământ și cele dintâi victime ale ei au fost Adam și Eva. Invidia, așadar, ca și mândria, este o patimă diavolească. Stăpânirea ei

s-a întins peste tot pământul unde locuiesc oameni, fie bătrâni, fie tineri și copii, fie bogați ori săraci. Nimeni nu poate fi fericitul care să nu ajungă dacă nu sclavul ei, cel puțin victima ei.

Din păcate, ea se strecoară și se întâlnește chiar și prin mănăstiri, prin societăți religioase, printre creștini, unde nu trebuie să domnească decât buna înțelegere, frăția și dragostea evanghelică.

Invidia se atâță de averea aproapelui, de liniștea și pacea lui, de bunul lui renume. Ceea ce o aprinde și mai rău sunt darurile dumnezeiești: puterea, înțelepciunea, bunătatea, dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Acestea au aprins invidia mai marelui sinagogii împotriva Mântuitorului, până când tot ea, invidia, L-a spânzurat pe cruce.

Din invidia diavolului, a intrat moartea în lume. Ea a făcut ucigător de frate pe Cain. Ea a făcut pe frații lui Iosif cel frumos să-l arunce într-un puț părăsit și să-l piardă. Din pricina ei au fost uciși atâția și atâția oameni de bine, bogați ori săraci, de la începutul lumii și până astăzi, bogați în cele pământești sau în daruri dumnezeiești. Ea, invidia, a învrăjbit și învrăjbește, a făcut și face neconținut pagube, jale și prăpăd între membrii aceleiași familii, între rude, între vecini, între clasele sociale, între popoare. Ea, invidia, această purtătoare de moarte, această viperă veninoasă, acest foc nestins, cum o numește Sfântul Ioan Gură de Aur, este pricina războaielor și a războaielor. Toate păcatele mai au margini, dar invidia nu, a zis Sfântul Ciprian.

Părinții și pictorii bisericești descriu și zugrăvesc invidia ca o femeie bătrână, pentru că ea este tot așa de bătrână ca și lumea, care ține în mână șerpi și făclii, pentru că ea mușcă asemenea unui șarpe și aprinde pretutindeni focul certei și al urii; care are unghii ascuțite la degete, pentru că zgârie și rănește nu numai pe alții, dar și pe sine; o zugrăvesc palidă la față și trasă la trup, pentru că, prin neîntrerupta ei tristețe și grijă, se consumă și se usucă pe sine însăși.

Nenorocitul stăpânit de invidie săvârșește multe și grele păcate: grăire de rău, defăimare, nedreptate, împiedicare la săvârșirea binelui, ură și mai ales ură, ură până la ucidere și sinucidere.

Viața unui invidios este un chin neîntrerupt. Invidiosul este un martir care se martirizează singur. Neconținut este amărât și bolnav. Binele vecinului îi roade inima ca un vierme. Pe zi ce trece, tot mai mult se mânia, se topește, până ce cade zdrobit. Și nimeni nu este de vină, decât numai el singur. Invidiosul numai atunci se odihnește, numai atunci are astâmpăr și zi bună, când vede pagubă și jale la acei pe care îi invidiază.

Odată, un împărat a voit să ispitească firea celui invidios. A chemat la el pe un invidios și pe un iubitor de bani și le-a zis: „Poruncesc să cereți de la mine orice veți voi și eu vă voi da cu plăcere. Dar să știți că celui ce va cere în urmă, îi voi da îndoit cât va cere cel dintâi. Hai, cine cere întâi ?

Văzând împăratul că se ceartă multă vreme nevoind nici unul să ceară întâi, a poruncit invidiosului să ceară primul. Acesta, atunci, de necaz că va lua celălalt îndoit, a cerut să i se scoată un ochi, ca celuiilalt să i se scoată amândoi.

Aceasta este firea celui stăpânit de invidie. Chiar de va suferi și el chinurile morții, dar cel puțin să știe și să se bucure că cel pe care îl invidiază suferă îndoit ca el.

Din cele ce am spus, se vede lămurit că invidia este necazul și amărăciunea, este întristarea de binele aproapelui și bucuria de răul, de nenorocirea lui.

Fraților,

Dacă invidia este o patimă diavolească, dacă urmările ei sunt așa de primejdioase, pricinuitoare de chin și de moarte, să fugim de ea ca de Necuratul. Să ne împotrivim din toate puterile să nu pună stăpânire pe noi. Să ne gândim că în cazul acesta, invidia își înfige dinții chiar în carnea și în inima noastră. Să ne gândim că invidia este un păcat de moarte, pe care nu-l fac nici diavolii în iad, căci ei, zice Sfântul Ioan

Gură de Aur, invidiază numai pe oameni, dar niciodată pe semenii lor.

Să ne mulțumim cu situația în care ne-a rânduit Dumnezeu. Să nu pizmuim averea vecinului, nici pacea și liniștea lui, nici darurile cu care l-a înzestrat Dumnezeu. Așa ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: *Să nu căutăm mărire deșartă. Să nu ne întărâtăm unul pe altul. Să nu ne pizmuim unii pe alții* (Galateni, 5, 26).

Să nu fim răi și nedrepti unii cu alții. Răutatea, nedreptatea, viclenia, pe aceste vremuri pline de lipsuri și de necazuri, măresc și mai mult furia invidiei care, astăzi, a devenit potop și care a stins iubirea, bunăvoirea și pacea dintre oameni și popoare.

Dimpotrivă, dacă vrem să se reverse din nou între noi mult dorita pace după care suspinăm, să căutăm fiecare să stingem potopul invidiei cu căldura iubirii și a bune înțelegeri între noi. Să ne menținem pe calea credinței. Să fim mai cumpătați la vorbă și mai activi la muncă și la rugăciune. Munca și rugăciunea ne împiedică de la multe rele. Ne păstrează judecata sănătoasă și ne sporesc iubirea evanghelică. Amin !

10 decembrie 1944

Predică la Duminica a 28-a după Rusalii (pilda celor poftiți la cină)

(Coloseni 1, 12-18; Luca 14, 16-24)

... căci mulți sunt chemați, dar puțini
aleși... (Luca 14, 24)

Fraților,

Prin parabola din Sfânta Evanghelie de astăzi, ni se oglindește marea bunătate și milostivire a lui Dumnezeu față de om și marea nerecunoștință a omului față de Dumnezeu. Căci omul care a făcut cină mare este Dumnezeu; cina este mântuirea; cei mulți, chemați la cină, sunt oamenii; iar bunătățile puse pe masa cinei sunt: *credința, nădejdea și dragostea*.

Credința, ca omul să cunoască pe unul și adevăratul Dumnezeu atotputernic.

Nădejdea, ca omul să se reazeme, cu deplină încredere, în ajutorul lui Dumnezeu.

Dragostea, ca omul să trăiască în ascultare totală de poruncile lui Dumnezeu.

La început nu putea fi vorba de mântuire. În rai, Adam și Eva nu știau ce e răul, munca, suferința și moartea. De ce era să fie mântuiți ? Acestea au venit după păcat. Prin păcat, ei au dovedit că s-au lepădat de credință, de nădejde și de dragoste față de ziditorul lor și au trecut, de bună voie, sub stăpânirea satanei. Și așa, din binecuvântarea fericirii, au căzut în blestemul muncii, al suferinței și al morții. Și, prin ei și urmașii lor.

De atunci, a fost nevoie de mântuire. De atunci, bunul și milostivul Dumnezeu, Care nu vrea moartea păcătosului, a început să cheme pe oameni la *credință*, la *nădejde* și la *dragoste*, adică la cina mântuirii.

Chemarea, la început, s-a făcut prin elementele naturii: soarele, luna și stelele, ploile timpurii și belșugul de roadele pământului. Și văzând că oamenii nu răspund chemării, le-a arătat Dumnezeu semne și minuni în cer și pe pământ. Le-a trimis fulgere și trăsnete, secetă și foamete și moarte cumplită prin care le-a spus oamenilor: „Luați aminte ! Puterea ziditorului grăiește către voi. Eu sunt Cel ce vă hrănește și vă încălzește. Eu sunt Cel ce vă apără și vă miluiește. În mâna mea este viața voastră, fericirea voastră, mântuirea voastră. Cunoașteți dar pe Stăpânul vostru și faceți voia Lui !”

A mai grăit Dumnezeu oamenilor și prin aleșii Lui, dar în zadar. Oamenii și mai rău au sporit fărădelegile, și mai mult au trecut la invidie și ură, la răzbunări, la ucideri și războaie nimicitoare, la toate blestemățiile și necurățiile, pe care le-a spălat Dumnezeu prin potopul lui Noe.

Iată urmările păcatului neascultării de Dumnezeu ! Iată unde îi duce pe oameni *lipsa de credință, de nădejde și de dragoste*.

Multe au fost faptele îndurării lui Dumnezeu. Multe și semnele puterii Lui ! Cu înmulțirea urmașilor lui Noe însă, din nou s-au înmulțit și fărădelegile în cursul veacurilor, până când au ajuns oamenii să se închine la idoli, căci simțeau nevoia unei puteri supranaturale.

Ce-a făcut milostivul Dumnezeu ? A hotărât ca din toate semințiile pământului să ridice un neam care să trăiască cu frică de Dumnezeu și să fie pildă bună și altor seminții. Din ce rădăcină ? Această rădăcină a fost patriarhul Avraam, care nu era închinător de idoli și care trăia în cunoștința adevăratului Dumnezeu.

El este părintele celor credincioși din poporul ales al lui Israel, bogat în patriarhi și prooroci. Pe Avraam și Sarra i-a chemat Dumnezeu la cina mântuirii. Pe ei i-a binecuvântat Dumnezeu, ca, din urmașii lor, să se nască Mântuitorul lumii. Ei sunt fericiții strămoși ai Domnului Hristos. Despre ei Biserica creștină face azi pomenire, iar duminica viitoare, înainte de Nașterea Domnului, despre cele de trei ori 14 neamuri până la Nașterea Domnului.

În acest timp, chemarea la cina mântuirii n-a încetat: prin elementele naturii, prin semne și minuni, prin lege, prin patriarhi și prooroci, care s-au terminat cu Sfântul Ioan Botezătorul. Așa s-au petrecut lucrurile pe scena vieții lumii vechi. Acestea, numai în scurte cuvinte. Dumnezeu chema, omul fugea. Dumnezeu oferea daruri, omul le refuza fără rușine. Este o mare asemănare cu cele cuprinse în Sfânta Evanghelie de astăzi, care se referă în special la cele ce se petrec pe scena vieții lumii noi.

Fraților,

Neputându-se sui omul în cer sus la Dumnezeu, S-a coborât Dumnezeu jos, pe pământ, la om. Dumnezeu – Tatăl a trimis pe Fiul Său, Care, din Sfânta Fecioară Maria, a luat chipul omului ca să-l mântuiască de robia păcatului strămoșesc, căci omul păcătuisese, tot omul trebuia să ispășească, să osândească păcatul în trupul lui.

Cu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a început lumea nouă, după voia lui Dumnezeu, lumea creștină.

Deși era fără de păcat, s-a făcut pildă de urmat pentru omul nou.

S-a botezat după Lege, ca om, ca să învețe pe omul cel nou ca, prin apă și prin Duh, să se spele de păcatul strămoșesc.

A postit și s-a rugat 40 de zile și 40 de nopți, ca să capete tăria necesară omului și ajutorul lui Dumnezeu, întru aducerea la îndeplinire a misiunii Sale pământești.

A fost ispitit de satana, dar l-a biruit și a rămas ascultător și supus voinței lui Dumnezeu. El a crezut, El a nădăjduit, El a iubit pe Dumnezeu, cu toată ființa Lui.

Prin voință, a trecut peste orice piedici, prin orice suferințe și ispite satanice.

Dacă ne vom opri numai la Sfânta lui Evanghelie, legea nouă, vom vedea că El a lămurit pe omul cel nou cum să înțeleagă credința, nădejdea și dragostea, întărind propovăduirea Lui, prin pilde, prin semne și minuni de nezdruccinat.

Pe scurt, El a arătat omului nou care este *Adevărul, Viața și Calea* care îi duce la mântuire, în împărăția lui Dumnezeu, unde se dă „cina cea mare”, unde omul se poate bucura veșnic de a vedea fața lui Dumnezeu și slava Lui. Căci aceasta e menirea și chemarea omului pe pământ: să se pregătească aici o clipă, ca să se poată bucura acolo, veșnic, la „cina cea mare”. Ea e o continuare a cinei tainice de pe pământ, instituită de Mântuitorul în Joia Mare, la Cina cea de Taină, când a prefăcut pâinea și vinul – hrana trupului – în Trupul și Sângele Său, spre hrana sufletului celui ce, prin credință, nădejde și dragoste, se va învrednici să le primească, spre iertarea păcatelor și viața veșnică.

Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu... Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu, al legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă pentru iertarea păcatelor (Matei 26, 28).

Iată leacul mântuirii: *Sfânta Împărtășanie* pentru cel ce o primește cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste.

Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea.

Prin această poruncă, Mântuitorul a dat Sfintilor Apostoli și prin ei și urmașilor lor, episcopi și preoți, darul și puterea ca, prin Sfânta Liturghie, să săvârșească Sfânta Jertfă, spre împărtășirea tuturor celor ce vor voi și sunt pregătiți să o primească, ca să fie spre iertarea păcatelor și astfel, la sfârșitul acestei vieți, să treacă la *Cina cea mare*, în împărăția Cerului.

Le-a mai poruncit să cheme pe toți la Cina Domnului și să le spună: „Cina este gata. Veniți, popoare, vino tu, popor ales, Veniți voi, ucenicii Mei ! Toate sunt gata. Veniți spre bucuria Părintelui ceresc și spre viața și fericirea voastră veșnică”.

Dar câți răspund și cum răspund ? !

Iată pentru ce, din când în când, arată Dumnezeu și acum, semne și minuni, în cer și pe pământ, prin fulgere și trăsnete, prin secetă și foamete, prin cutremure, prin potop de ploi, de grindină, ori de zăpadă, ca să ne spună și nouă, ca și celor din lumea veche: „Luați aminte. Puterea Ziditorului grăiește către voi ! Eu sunt Cel ce vă hrănește și vă încălzește. Eu sunt

Cel ce vă apără și vă miluiește. În mâna Mea este viața voastră ! Cunoașteți dar pe Stăpânul vostru ! Faceți voia Lui. Răspundeți la chemarea lui de dragoste !“

Și câți fac voia Lui ? Câți răspund la dragostea Lui ? Din ce pricină ?

Fără îndoială, din pricina păcatului, din care pornesc trei pofte:

Pofta ochilor: „țarină mi-am luat. Mă duc s-o văd. Rogu-te să mă ierți“.

Pofta inimii, mândria: „Cinci perechi de boi mi-am cum-părat. Mă duc să-i încerc. Rogu-te să mă ierți“.

Pofta trupului: „Femeie mi-am luat. Nu pot veni“. Această categorie de oameni e și mai nerușinată, că nu-și cere iertare.

Și câte alte păcate și fărădelegi nu răsar din aceste trei pofte, care sunt cele trei piedici de mântuire !

Din cele ce ați auzit, cred că înțelegeți cât de mare este bună-tatea și milostivirea lui Dumnezeu față de om și cât de ne-recunoscător și rău este omul față de Ziditorul lui !

Dumnezeu cheamă la bine și omul fuge la rău. Dumnezeu oferă daruri și omul le refuză fără rușine. Și dacă unii oameni se mai gândesc și la Dumnezeu, viața lor este o icoană de târ-guială cu Dumnezeu: „Prea cere multe Dumnezeu și nu pot da cât mi se cere“. Așa gândesc și zic mulți.

Fraților,

Dacă se poate zice așa, Adam și Eva mai puteau avea scu-ze pentru păcatul neascultării, căci ei nu cunoșteau răul și în-fricoșatele lui urmări. Noi însă, cei din lumea nouă, creștinii, le cunoaștem și din legea evanghelică, și din scrierile Sfinți-lor Părinți, și din pățania altora, dar le mai cunoaștem și le simțim prin noi înșine.

Ce-a fost în trecut, am văzut. Ce va fi în viitor, numai Dumnezeu singur știe. Să nu abuzăm de bunăitatea și îndelun-ga răbdare a lui Dumnezeu. Căci El n-a epuizat mijloacele de a ne pedepsi pentru păcatul neascultării de voia Lui. Și cea mai înfricoșată pedeapsă este să ne retragă cu desăvârșire

ajutorul Lui. Să ne lase după poftele inimii noastre, până ne vom omorî unii pe alții sau ne vom arunca singuri în prăpastia pierzării.

Noi, preoții, nevrednicii slujitori ai Domnului, avem misiunea de a vă chema la cina mântuirii, la Sfânta Împărtășanie. Și mai ales acum când ne apropiem de sărbătoarea Nașterii Domnului și în legătură cu mesajul Sfintelor Evanghelii de astăzi, suntem îndatorați să vă spunem din partea lui:

„Acestea zice Domnul: Cina este gata. Toate sunt gata. Toți suntem chemați la Cina Mea. Toți: și bogații, și săracii în fapte bune; și betegii, și schiopii, și orbii în credință. Nici o scuză nu vă poate îndreptăți să veniți la Cina Mea. V-am pus la îndemână Botezul pocăinței, prin care toate se spală. Cel ce vrea să vie după Mine, să se lepede de sine.

Dacă n-aș fi venit și nu v-aș fi spus, păcat n-ați avea; dar dacă vă chem și nu veniți, păcatul vostru rămâne și este mai mare decât cel dintâi, *căci nu veți gusta din cina Mea întru împărăția Mea.*“

Ce fericire pentru sufletul care, atunci și acolo, va lua parte la Cina cea Mare; și ce chin, dacă se va vedea exclus pentru vecii vecilor! Deci, cu gândul mereu la aceste două perspective, să nu ne lăsăm inima să se abată la scuze și să fim biruiți de poftele trupului. Trupul moare. Sufletul rămâne. Cu el ne ducem în viața veșnică, la fericire ori la chin. Pentru fericirea lui să avem mare grijă.

Să ne pregătim și să-l hrănim la Cina Domnului de ziua Nașterii Lui. Căci Cina este leacul mântuirii de orice rău și aici și în viața vecilor. Amin.

11 decembrie 1955

Predică la Duminica a 29-a după Rusalii (a celor zece leproși)

(Coloseni 3, 4-11; Luca 17, 12-19)

Iisuse Învățătorule, miluiește-ne”
(Luca 17, 13)

Fraților,

Lepra este o boală contagioasă și omorătoare. Este o nenorocire din cele mai înspăimântătoare ce se poate întâlni pe pământ. Ea chinuiește pe om timp îndelungat. Umples corpul de bube scortoase și grețose. Atacă organismul întreg. Pătrunde în organe, strică sângele, topește carnea, atacă legăturile dintre oase până ce membrele corpului cad unul câte unul, dacă nenorocitul bolnav nu moare înainte, de dureri și suferințe peste fire.

Cei vechi o considerau ca o grea pedeapsă dumnezeiască. Și cu drept cuvânt. În Vechiul Testament este o lege specială pentru cei leproși, care prevede o mulțime de formalități și ceremonii, atât la începutul, cât și la vindecarea bolii în cazuri ușoare. Cei constatați cu lepră erau declarați necurați și molipsitori. După lege, erau scoși din societatea omenească și obligați să trăiască în singurătate și să facă mereu oarecare sunete sau semne, ca lumea sănătoasă să fugă de ei.

Așadar, nenorociții de ei, rățăceau singuri prin pustietăți, pe la răspântiile satelor și numai rar ieșeau prin preajma drumurilor.

În această nenorocită stare, se aflau cei zece leproși despre care este vorba în Sfânta Evanghelie de astăzi și pe care i-a tămăduit mila milostivirii Mântuitorului.

Fraților,

Sfinții Părinți spun că lepra aceasta trupească din Vechiul Testament închipuiește un alt fel de lepră și mai periculoasă, lepra sufletului, care este păcatul.

Păcatul este o otravă omorătoare, care spurcă și pângărește sufletul omului, care sugrumă în om chipul lui Dumnezeu; care îi răpește pacea și harul cel sfântitor și, în urmă, îi aduce moartea vremelnică și chiar veșnică, dacă nu se iau măsuri de vindecare.

Orice păcat atrage după el pedeapsă. Nici unul nu rămâne nepedepsit, mai curând sau mai târziu, mai ușor sau mai aspru, după greutatea leprei păcatului.

Dacă lumea, lumea creștină cel puțin, s-ar tămădui de această boală periculoasă, viața ar fi cu mult mai ușoară și mai plăcută. Soarele cel binefăcător și dătător de viață al *Dragostei* ar încălzi și pe cei buni și pe cei răi. S-ar răspândi, cu mult mai ușor pacea și buna învoire între oameni și popoare.

Pentru aceasta a venit Mântuitorul pe pământ: să tămăduiască omenirea de lepra păcatului. Și, ca Doctor atotputernic al sufletelor, ne-a prescris rețeta cu tot felul de mijloace de vindecare, în Sfânta Evanghelie. Și după cum un bolnav trupește care are deplină încredere într-un doctor iscusit și-i execută rețeta prescrisă, se face sănătos, tot așa și omul păcătos, dacă are deplină credință și folosește mijloacele prescrise în Sfânta Evanghelie, se tămăduiește de orice boală va fi cuprins. Dar să urmărim pe cei zece leproși.

Trăiau singuratici la început. Lepra i-a unit, cu timpul. Când au auzit că trece Mântuitorul pe drumul din apropierea lor, au ieșit la drum, dar la o depărtare oarecare și de acolo și-au unit glasurile și, ca un singur om, au strigat: *Iisuse Învățătorule, ai milă de noi*. Atât au zis. Atât au îndrăznit să zică. Iată, așadar, o rugăciune. O rugăciune în comun, care a făcut pe Mântuitorul să-și reverse mila asupra lor, să-i vindece și să-i scape de moarte.

Mare putere are rugăciunea în comun. Și mult îi place Mântuitorului acest fel de rugăciune !

Tot așa noi, când suntem supuși la o suferință de obște, când ne amenință vreo secetă, vreo foamete, vreo furtună sau vreo primejdie comună, să ne gândim că pentru păcatele noastre vin asupra-ne; că sunt amenințări de dragoste din partea lui Dumnezeu; că L-am uitat și că ne cheamă să alergăm la mila Lui și să-i strigăm cu toții la un loc de aici, din casa Lui, și să-i zicem ca și cei zece leproși: *Iisuse Mântuitorule, ai milă de noi.*

Venirea la biserică în duminici și sărbători și asistarea la Sfânta Liturghie de multe rele și nenorociri ne scapă în viața noastră.

Sfânta Evanghelie ne spune că Mântuitorul n-a tămăduit pe loc pe cei zece leproși, ci le-a poruncit: „*Mergeți și vă arătați preoților*”. A procedat așa ca să le încerce credința.

Ei n-au mai stat pe gânduri, deși bine știau că preoții legii vechi nu aveau putere să tămăduiască lepra, ci numai să constate dacă omul mai este bolnav sau s-a vindecat. Ei, la porunca Mântuitorului, au și plecat, plini de încredere și de credință. Spre bucuria lor, până să ajungă la preoți, s-au vindecat pe cale. Căci ne spun Sfânta Evanghelie: *Dar, pe când mergeau ei, s-au curățit de lepră.* Credința și ascultarea lor au înduioșat pe Mântuitorul și s-au mântuit.

Iată, așadar, o altă învățătură: rugăciunile pe care le facem fie în particular, fie în comun, să le facem cu credință neșovăielnică în mila și puterea lui Dumnezeu. Și în legea nouă se găsește aceeași poruncă: *Mergeți de vă arătați preoților*, pentru tot felul de boli trupești și sufletești. Preoții din legea nouă, cu har sfântitor și cu puterea dată de sus, pot tămădui orice boală, dacă bolnavul sau cei ce-l îngrijesc au deplină și statornică credință în dumnezeiasca vindecare.

Mai departe în Sfânta Evanghelie se spune că, din cei zece leproși, numai unul s-a întors să mulțumească și să dea slavă lui Dumnezeu, să-și arate recunoștința față de Binefăcătorul său. Pentru această frumoasă și înduioșătoare faptă, pentru această dovadă de statornicie în credință, i-a tămăduit și su-

fletul de lepra păcatelor, prin cuvintele: *Scoală-te și mergi. Credința ta te-a mântuit.*

Înțelegeți ? Pe toți zece îi curățise de lepra trupească ce le omora trupul, dar numai acestuia i-a curățit și sufletul de lepra păcatelor, cea dintâi și cea mai mare binecuvântare dumnezeiască, de care ceilalți nouă nu s-au învrednicit, pentru că au fost nerecunoscători față de marele lor Binefăcător.

Credința celor nouă a fost numai de interes. A ținut numai până s-au văzut curățiti de lepra trupului. Au avut grijă numai de trup. Sufletul a rămas neîngrijit, necurățit de blestemul păcatului și uitat ca și Binefăcătorul.

Câți dintre noi, creștinii, nu se aseamănă cu acești nouă leproși ? După ce au primit o binecuvântare cerească, după ce au scăpat de o boală trupească, prin rugăciuni și credință, uită și de suflet, și de biserică, și de Cer și încep din nou aceeași viață fără Dumnezeu și sub blestemul păcatelor.

Sunt puțini cei ce se aseamănă cu cel dintâi lepros. Puțini care rămân statornici în credință, care mulțumesc și dau slavă lui Dumnezeu și la bine și la rău.

Din proporția de unu la nouă înțelegem cât de rară este recunoștința, această floare între florile dumnezeiești, această mult folositoare și mântuitoare virtute. Recunoștința pentru un creștin este o datorie sfântă. Cel ce o respectă se face plăcut și iubit și de oameni și de Dumnezeu.

Fraților,

Să ne gândim câte daruri și binefaceri am primit și primim de la Dumnezeu: sănătatea, mintea, ochii, limba, mâinile, inima, averea... La ce folosim noi aceste daruri ? Numai în scopul în care ne-au fost date de Dumnezeu ? O, dacă ar fi așa, n-ar mai fi între noi atâtea necazuri și amărăciuni, atâtea nedreptate, atâtea vrajbă, invidie, răzbunare și ură !

Dacă ar fi așa, nici Dumnezeu n-ar mai trimite asupra-ne atâtea semne ca să ne trezească și să ne aducă la realitate, prin cutremure, furtuni, potop, secetă și războaie !

*Ce milostiv și îndelung răbdător ești Tu, Doamne, cu noi
fiii Tăi cei nerecunoscători și răi !*

Dumnezeu să ne ajute să rămânem tari și statornici în credință, orice ni s-ar întâmpla. Să ne împlinim datoria de recunoștință către binefăcătorii noștri și mai ales către milostivul Dumnezeu. Să mulțumim și să dăm slavă lui Dumnezeu pentru toate. Să nu-l uităm nici o clipă. Orice gândim și mai ales orice vom face, să fie după voia Lui.

Altfel imităm nerecunoștința celor nouă leproși și rămânem ca și ei cu lepra păcatelor, de care să ne ferească Dumnezeu. Amin !

14 ianuarie 1956

Predică la Duminica a 30-a după Rusalii (dregătorul bogat, păzirea poruncilor)

(Coloseni3, 12-16, Luca 18, 18-27)

Și auzind Iisus, i-a zis: Încă una îți mai lipsește: Vinde tot ce ai și împarte săracilor și vei avea comoară în cer, și vino și urmează-Mi Mie. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, fiindcă era foarte bogat. (Luca 18, 22-23)

Fraților,

Am auzit din Sfânta Evanghelie de astăzi că mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu.

Deși știi că sunt cuvintele Mântuitorului, mulți, auzindu-le, se clatină în credință, „neștiind scripturile”. A trece o cămilă prin urechile unui ac, oricine știe că e o imposibilitate.

Și dacă Însuși Mântuitorul o spune, rezultă, zic mulți, că bogăția este o piedică, iar sărăcia un merit ca să intre cineva în împărăția lui Dumnezeu.

Tânărul din Sfânta Evanghelie de astăzi era bogat și totuși, din copilărie, împlinise multe porunci de mare însemnătate pentru mântuire. Dar, ca să poată intra în împărăția lui Dumnezeu, „una îți mai lipsește”, i-a zis Mântuitorul. Adică **sărăcia**.

Așa cred mulți.

Când i-a spus să-și vândă averile și să le dea săracilor, Mântuitorul i-a dat un sfat, nu o poruncă, căci i-a spus: *dacă vrei*, iar când a fost vorba de porunci, i-a spus poruncitor: „să nu ucizi, să nu furi, să nu fi desfrânat”. Aici n-a mai spus: *dacă vrei*.

Tânărul însă, fiind prea bogat, crezând că e poruncă și aceasta, a plecat întristat.

Mântuitorul știa patima lui, din pricina căreia pierdea și celelalte calități. De aceea i-a pus *voința* la încercare. Și cu acest prilej, a rostit cuvintele: *Mai lesne este să intre cămila prin urechile unui ac, decât să intre bogatul întru împărăția lui Dumnezeu.*

În cele ce urmează deci, voi da câteva lămuriri, după învățătura Sfintei Biserici și a Sfinților Părinți, că nici bogăția, nici sărăcia, în ele însele, nu sunt nici bune, nici rele.

Nici bogăția nu este o piedică, nici sărăcia nu e un merit, pentru mântuire, pentru a câștiga viața veșnică.

Fraților,

Cum spuneam la început, mulți se clatină în credință. Mulți cârtesc împotriva lui Dumnezeu că a fost nedrept în împărțirea darurilor Sale. Că pe unii i-a încărcat de averi, iar pe alții i-a lăsat muritori de foame. Că mai bine să-i fi făcut ori pe toți deopotrivă de bogați, ori pe toți deopotrivă de săraci.

Va să zică, după aceștia, Dumnezeu Creatorul este nedrept, iar creatura dă lecții Creatorului !... Judecată copilărească, omenească !

Dar judecata lui Dumnezeu nu e judecata omului. Omul are trebuință de ajutorul omului. Omul nu poate să trăiască singur. Oamenii, ca să se ajute, au nevoie de dragoste, cum din dragoste s-au născut ei. Oamenii au nevoie de dragoste care să-i unească. Dacă ar fi fost toți deopotrivă de bogați sau toți deopotrivă de săraci, nici o trebuință n-ar fi avut unii de alții. S-ar fi stricat neamul omenesc, zice un Sfânt Părinte.

Judecata lui Dumnezeu așa a găsit cu cale: ca unii să fie bogați, iar alții săraci; ca unii să aibă darul meșteșugului, iar alții darul științei; unii să fie conducători, iar alții să fie conduși.

Așa a fost de când lumea, așa este și astăzi, așa va fi cât va fi lumea, pentru că numai nepotrivirea împărțirii darurilor adună și unește pe oameni minunat. Săracul, de pildă, silit de sărăcie, vine la cel bogat ca să ia bani pe muncă cinstită.

Bogatul, căutând să-și facă treburile sale, vine la sărac după ajutor, ori să-l aibă în slujba sa.

Așa s-au înjghebat satele, târgurile, orașele sau adunarea oamenilor. Tot așa se pricinuieste și mântuirea: bogatul se mântuiește prin milă și milostenie, iar săracul prin smerenie și răbdare, prin muncă și credință.

Nu. Nici bogăția, nici sărăcia nu sunt nici bune, nici rele în sine. Ele sunt bune ori rele din *voința omului*, ca și cu limba lui.

Cu limba, de pildă, când vrea omul, face multe lucruri bune; se roagă, slăvește pe Dumnezeu, propovăduiește cuvântul Lui, sfătuiește de bine, mângâie pe cel necăjit, încurajează pe cel deznădăjduit, spune adevărul și scapă pe cel năpăstuit; dar, tot cu aceeași limbă, dacă vrea omul, câte păcate înfricoșătoare nu face: îndeamnă la rău, înjură, ocărăște, clevetește, hulește, spune minciuni, jură strâmb, vinde pe aproapele. Folosește limba cum vrea.

Așa se întâmplă cu bogăția. Dacă vrea bogatul, câte fapte bune nu face bogăția lui? Satură pe cel flămând. Îmbracă pe cel gol. Ajută pe văduve și pe orfani. Înzestrează fete sărace. Zidește și împodobește biserici și alte felurite fapte bune.

Dimpotrivă, dacă o întrebuințează în rău, în multe și înfricoșate păcate cade bogatul: se face mândru, îngâmfat, rob pântecului, lacom, iubitor de argint, siluiește fără dreptate pe cel neputincios, asuprește pe văduvă și pe orfani, viclenește, face rău fără sfială.

Și toate aceste fărădelegi nu pornesc de la bogăție, ci de la *voința bogatului*. Deci nu Dumnezeu este nedrept, ci *voința omului* nesăbuit.

Dar bogăția, zic unii, slăbește puterea firii, puterea *voinței*. Da, e adevărat. De aceea se spune în Sfânta Evanghelie de astăzi că anevoie va intra bogatul în împărăția lui Dumnezeu.

Da, bogăția slăbește puterea firii omului. Dar scris este că unde lipsește puterea firii, acolo strălucește puterea darului. *Puterea Mea întru neputințe se săvârșește*, a zis Domnul către Sfântul Apostol Pavel.

Altfel cum ? Dacă omul face rele cu limba, să nu-i mai fi dat Dumnezeu omului limbă ? Nu ! Când Dumnezeu vede la om voință bună, voință spre cele bune și nu poate reuși singur, îi dă dar îndestulător ca omul să reușească întru cele bune.

Și puterea darului va întări puterea voinței. Aceasta o înțelegem și din cuvintele cu care se încheie Sfânta Evanghelie de astăzi: *La oameni, aceasta e cu neputință, iar la Dumnezeu, toate sunt cu putință.*

În Sfânta Scriptură avem multe pilde de bogați răzvrățiți și răi, ca și de bogați cu frică de Dumnezeu, buni și milostivi. Avem pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. Avem pe bogatul căruia i-au rodit mult țarinile și care zicea sufletului său: „Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani. Mănâncă, bea și te veselește“.

Pentru asemenea bogați spune Domnul în Sfânta Evanghelie de astăzi: *Mai lesne este a trece cămila prin urechile acului, decât bogatul să intre întru împărăția lui Dumnezeu.*

Printre bogații cu frica lui Dumnezeu, buni și milostivi, slăviți în cer și pe pământ, avem pe Avraam: *Și Avraam era, zice Sfânta Scriptură, bogat foarte, cu dobitoace, cu argint și cu aur.*

Și pentru mulțimea faptelor lui celor bune este atât de slăvit în împărăția lui Dumnezeu, încât împărăția lui Dumnezeu se mai numește *sânul lui Avraam.*

Avem, de asemenea, pildă pe Sfântul și dreptul Iov. Câte bogații n-a avut Iov, de nu le mai ținea socoteala. Dar el le-a administrat după voia lui Dumnezeu. Pe el nu l-au clintit nici ispitele bogăției nici cel mai cumplit război dat de satana împotriva lui.

Iată așadar că bogăția nu este o piedică de a intra în împărăția lui Dumnezeu. Dimpotrivă, este o mare înlesnire pentru bogații care vor să se mântuiască și să intre în *sânul lui Avraam.*

După Sfânta Evanghelie, *sunt nebuni* bogații că nu se folosesc de această înlesnire și să dea slavă lui Dumnezeu că i-a învrednicit pe ei de această înlesnire, că i-a ales pe ei ca să împartă mila la cei scăpătați, din mila lui Dumnezeu către ei.

Ei sunt de vină pentru *nebunia* lor. Ei își vor încărca sufletul nu numai cu păcatele lor proprii, dar și cu păcatele săracilor care mor de foame, așteptând mila lor în zadar.

Bogăția, ca și limba, este un dar de la Dumnezeu, lăsat la voința omului. O întrebuințează bine, este bună. O întrebuințează în rele, este rea spre veșnica lui pieire. Și în cazul acesta, nu bogăția este de vină, nici Dumnezeu, ci omul nerecunoscător este de vină.

De aceea, o să vină timpul pentru el să se împlinească cuvintele Psalmistului: *Bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele.* (Psalmul 30, 10).

Tot așa și cu sărăcia. În sine singură, nu e nici bună, nici rea. Atârnă de voință să fie ori bună, ori rea.

Este bună când o duce după voia lui Dumnezeu: prin cinste și dreptate, prin smerenie și răbdare. Altfel, ea îl împinge și-l face să cadă în atâtea păcate grele, ca și pe orice bogat nemilos și rău.

Drept aceea, repet, în voia omului, iar nu în bogăție sau în sărăcie stă: ori *mântuirea* ori *osândirea*. Și dacă bogatul și săracul ajung la osândă, nu Dumnezeu este de vină. Dumnezeu totdeauna dă darul Său voinței spre cele bune.

Dumnezeu, pe bogat l-a făcut bogat ca, prin bunătate, prin îndurare, prin milă și milostenie, să scape de osândă; iar pe sărac l-a făcut sărac, ca prin muncă cinstită, prin dreptate, prin curățenia inimii, prin smerenie și răbdare să fie plăcut și oamenilor și lui Dumnezeu și în cazul acesta, prin moarte, să fie dus în sânul lui Avraam, ca pe Lazăr cel sărac. Amin.

28 noiembrie 1954

Predică la Duminica a 31-a după Rusalii (vindecarea orbului din Ierihon)

(1 Timotei 1, 15-17, Luca 18, 35-43)

Trece Iisus din Nazaret (Luca 18, 37)

Fraților,

Odată, Mântuitorul intra în orașul Ierihon, urmat de o mare mulțime. La poarta orașului era un orb care cerșea. Auzind zgomot de mulțime, întreabă ce se petrece. *Trece Iisus din Nazaret*, i se răspunde. El înțelege. Și, probabil, și-a zis în sine: „este Cel care a făcut pe surzi să audă, pe muți să vorbească, pe șchiopi și ologi să meargă, pe orbi să vadă. Ce prilej fericit pentru mine !” Și, ca și cum ar fi văzut pe Mântuitorul, strigă din bezna lui: *Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă*. Și Mântuitorul, văzându-i credința, încrederea și stăruința, se oprește din mers și-l miluiește dându-i vederea.

Să stăruim puțin și să vedem ce înțeles au cuvintele: *Trece Iisus din Nazaret*, din Sfânta Evanghelie, și ce înțeles are și orbirea de ochii trupului a orbului de astăzi pentru noi cei ce vedem, căci orbul acesta nu este orbul din naștere, ci un alt orb, care, multă vreme s-a bucurat de lumina zilei și care a orbit cu timpul din pricini pe care nu ni le arată Sfânta Evanghelie.

Fraților,

În orbirea de ochii trupului, Sfinții Părinți ai Bisericii noastre ortodoxe au înțeles și au spus că ea închipuiește orbirea de ochii sufletului, *orbirea sufletească*. Orbul din Sfânta Evanghelie de astăzi, așadar, după Sfinții Părinți, închipuiește pe toți creștinii de ieri, de astăzi și de mâine, care, în timpul

vieții, au pierdut și pierd lumina credinței în Dumnezeu, care au părăsit și părăsesc căile mântuirii cuprinse în Sfânta Evanghelie și Sfintele Scripturi.

Închipuiește pe creștinii care, neîncetat, se străduiesc să-și câștige renume, care trece ca fumul; să-și strângă cât mai multe bogății, pe care le răpește moartea; care duc o viață de petreceri și de poftes lumești care nu țin decât o clipă; care țin să-și îngrase și să-și împodobească trupul care, după scurt timp, se preface în pământ și în cenușă.

Închipuiește pe creștinii care sunt stăpâniți de duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert, de care fugea Sfântul Efrem Siriul și de care trebuie să fugă toți creștinii adevărați.

Și astfel, acești creștini, cu timpul, orbesc din ce în ce mai mult de lumina credinței, până ajung să nu mai aibă nici rușine de oameni, nici frică de Dumnezeu, Care le-a dat viața și Care le-o poate lua. Ei uită și de suflet care nu moare și de viața viitoare, care nu are sfârșit.

Creștinii aceștia au căzut și cad în orbirea sufletului. Și sunt cu atât mai de plâns, cu cât acest fel de orbire îi face nesimțitori la trecerea lui Iisus din Nazaret și ei nu cer milă de la El, nu cer vederea și mântuirea, ca orbii din Sfânta Evanghelie de astăzi. Pentru ei, sănătatea, bucuria și întristarea, sărăcia ori belșugul, minunile și frumusețile naturii nu sunt zgomotul trecerii lui Iisus din Nazaret. Pentru ei, nici chiar furtunile, potopul, războaiele, seceta, foametea, cutremurul nu sunt glasul lui Dumnezeu, care să-i trezească din amănzi și să-i facă să ceară și ei milă de la Domnul. Ei, orbiți de ochi, de lumina credinței, devin ca idolii neamurilor: au ochi și nu văd; au urechi și nu aud; și nu este duh în gura lor. Devenind orbi sufletește și nefăcând nimic pentru Dumnezeu, nimic pentru suflet și viața viitoare, ajung într-o cumplită sărăcie morală, fără virtuți, fără fapte bune, fără merite pentru viața viitoare și așa îi surprinde moartea.

O, dacă li s-ar deschide ochii, ochii sufletului ca să vadă în ce stare de sărăcie morală se află, le-ar fi rușine de ei înșiși

și ar plânge cu amar. Dar acești ochi ai sufletului, vrând nevrând, li se vor deschide odată. Li se vor deschide atunci când ochii trupului vor trebui să se închidă pentru totdeauna și atunci ei vor vedea cu groază orbirea în care au trăit, sărăcia în care au ajuns și pedeapsa veșnică ce-i așteaptă.

Fraților,

Atât timp cât trăim, suntem ca niște cerșetori pe calea vieții față de Dumnezeu. Căci ce avem noi ce n-am primit de la Dumnezeu ? Pentru noi S-a pogorât din cer Mântuitorul și S-a întrupat. Pentru noi și pentru a noastră mântuire. Pentru noi, a suferit, a murit și a înviat. Pentru noi, a întemeiat Biserica Sa și Sfintele Taine. Pentru noi a lăsat Vechiul și mai ales Noul Testament. Și pentru acest lucru, în fiecare clipă a vieții noastre, trece pe lângă noi același Iisus din Nazaret, fie prin bucurii sau amărăciuni, fie prin sărăcie sau belșug, fie prin frumusețile și minunile naturii ori prin cataclismele ei, prin cutremure, prin potop și foc, prin secetă și foamete.

Nu numai atât. A înființat preoția, a obligat clerul ca prin sunetul toacei și al clopotelor bisericilor să anunțe pe tot omul că trece Iisus din Nazaret, Dumnezeu Mântuitorul, Dumnezeul milei și al îndurărilor și al iubirii de oameni.

El, în tot timpul și în tot chipul, vrea să ne facă să profităm de trecerea Lui și așteaptă să ne împărtășească mila Lui, de care fiecare din noi are nevoie, și să trăim bine, și să murim bine.

Ferice de cei ce se folosesc de aceste prilejuri mântuitoare !

Fraților,

Să ne trezim și să ne reculegem. Să nu rămânem reci și nepăsători față de atâta bunătate, milostivire și iubire nemărginită a lui Dumnezeu. Să ne recunoaștem păcatele și să ne pocăim cât mai e vreme, căci doar pentru mântuirea noastră o facem.

Să lăsăm ura, invidia, răutatea și răzburarea. Cu ele, nu poate cineva să spună că are credință în Dumnezeu.

Să ne împodobim sufletele și inimile cu răbdarea și iertarea, cu bunătatea și blândetea; cu faptele bune ale credinței în Dumnezeu. Și cu inimile curate și smerite, să strigăm către Dumnezeul milei:

„Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne ! Tu nu vrei moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu. Am păcătuit, Doamne ! Mai mult sau mai puțin, suntem și noi orbi prin păcatele noastre. Fă-ne să vedem, Doamne ! Fă-ne să vedem micimea noastră și mărirea Ta; păcatele noastre și bunătatea Ta; slăbiciunea noastră și puterea Ta; nerecoștința noastră și iubirea Ta nemărginită. Fă-ne să ne cunoaștem pe noi înșine și să Te cunoaștem și pe Tine, pentru ca să Te iubim mai mult pe Tine și mai puțin pe noi; și pentru ca să Te urmăm numai pe Tine, în toate zilele vieții noastre, până vom ajunge în împărăția Ta, cum vrei și Tu“. Amin !

Predică la Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zaheu)

(1 Timotei 4, 9-15, Luca 19, 1-10)

...pe cel pierdut a venit Fiul Omului să-l
caute și să-l mântuiască. (Luca 19, 10)

Fraților,

Următori învățaturii Domnului, Sfinții Părinți și toți Sfinții au înțeles că pe pământ un singur lucru este necesar: *mântuirea sufletului*.

Acest lucru ni se dovedește și prin Sfânta Evanghelie de astăzi.

Și pentru că, mai întâi și mai presus de toate lucrurile din viața aceasta, mântuirea sufletului ne privește și pe noi, să stăruim puțin asupra cuprinsului Sfintei Evanghelii și să culegem învățăturile ce ne sunt necesare la mântuirea sufletelor noastre, căci acesta este rostul vieții pământești.

Intrând Iisus și trecând prin Ierihon, iată un bărbat anume Zaheu, care era căpetenia vameșilor și era bogat.

Așa începe Sfânta Evanghelie.

Așadar, pe lângă funcția de șef al vameșilor din orașul Ierihon din Palestina, mai era și bogat. Este o strânsă legătură între funcția și bogăția lui.

Vameșii care strângeau impozitele pe vremea aceea formau clasa cea mai urâtă și mai disprețuită de popor. Numele de vameș se confunda cu numele de păcătos.

Zaheu deci era considerat ca fiind mare păcătos. Fără îndoială, nu numai bogăția, dar și înalta lui funcție, cu timpul, l-au făcut mândru, egoist, ambițios, rău și nedrept. Era cu-

noscut și arhicunoscut în raionul funcției lui. Știa că e urât și disprețuit. Lui puțin îi păsa.

Îi vine la urechi zvonul că prin Palestina umblă un om „puternic cu fapta și cu cuvântul”, care „merge din loc în loc făcând bine”, care are milă de săraci și năpăstuiți, care tămăduiește pe bolnavi, care e bun cu cei buni, dar înfruntă pe cei răi.

Zvonul acesta repetându-se, l-a pus pe gânduri până i-a trezit conștiința. I-a pus în față tot trecutul de răutăți. A început să fie din ce în ce mai neliniștit.

În această frământare sufletească fiind, a auzit de la unul și de la altul că Iisus a intrat în oraș și că, la poarta cetății, a dat vedere unui cerșetor orb.

Această minune ca și altele de care mai auzise, l-a făcut să înțeleagă că Iisus nu este un om obișnuit ! A lăsat toate baltă și s-a dus și el să-l vadă pe Iisus.

Mântuitorul era înconjurat de ucenici și de o mare mulțime de popor. Zaheu, ajungând convoiul, i-a fost cu neputință să vadă pe Iisus. Îl împiedica și mulțimea și statura lui mică. Așa ne spune Sfânta Evanghelie. El nu s-a lăsat. O putere nevăzută îl îndemna să nu piardă nici nădejdea, nici prilejul de a vedea pe Iisus. Și ce a făcut ? *Atunci, alergând înainte, ne spune Sfânta Evanghelie, s-a suit într-un dud ca să-L vadă, că pe lângă el avea să treacă.*

Acum, închipuiți-vă pe Zaheu cel bogat, pe căpetenia vamșilor din regiunea Ierihonului, cel atât de cunoscut și urât de popor, suit într-un pom ! Și întrebați-vă ce l-a făcut pe Zaheu să se expună, spre batjocură, privirilor poporului care-l cunoștea ? Oare numai simpla curiozitate de a vedea pe Iisus și numai atât ? Nu ! Cu toții veți recunoaște că nu.

Dar, ce atunci ?

A fost căința și pocăința lui sinceră și hotărâtă de a rupe cu păcătoșenia trecutului și de a duce, pe viitor, o viață nouă, după voia lui Dumnezeu. Și și-a dovedit sinceritatea, căci n-a mai ținut seama de înalta lui demnitate, nici de bogăția lui cea mare, nici că va râde lumea de el, de nimic, și s-a suit în dud „ca să vadă pe Iisus”.

Iisus a văzut și a prețuit toate acestea, de aceea l-a și răsplătit peste așteptările lui, căci, ajungând în dreptul dudului, l-a zis: *Zahee, grăbește-te de pe pogoară, căci astăzi, în casa ta Mi se cade să fiu !*

Vă închipuiți ce bucurie și ce încurajare pe Zaheu, căci știa bine că Iisus nu-l văzuse niciodată cu ochii trupului. Și acum, îl strigă ca un prieten bun, și, ca un Stăpân, îi dă porunci.

Cu alte cuvinte: „Zahee, îți cunosc și dorința sufletului tău trezit înainte de a-l pierde pentru totdeauna, îți cunosc și inima ta înfrântă și smerită, și curată, curățită de rugina păcatelor prin Botezul Pocăinței sincere și depline. Știu că vrei sincer mântuirea, că vrei să scapi de legăturile satanei, ca să fii și să rămâi ucenicul Meu. Deci, te iert și te dezleg de toate păcatele. Și nu numai atât: vreau să viu să și găzduiesc în casa ta. Dar, *grăbește-te*, să nu pierzi gândul de mântuire. *Grăbește-te de te pogoară* și pune în ordine casa ta, ca să fie vrednică să intru și să găzduiesc în ea, căci așa *trebuie*, chiar *astăzi*. M-ai văzut din dud de la distanță. E și mai bine să vezi mai de aproape, să Mă ai în casa ta“.

Și s-a pogorât Zaheu repede și l-a primit cu bucurie, ne spune Sfânta Evanghelie.

Poporul și mai ales Fariseii, neînțelegând minunea, au început să cârtească: „cum intră Iisus în casa unui păcătos ca Zaheu ?“ *Iar Zaheu stând, a zis: „Doamne, iată jumătate din averea mea o dau săracilor și, de am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit“.*

Iată roadele pocăinței. Zaheu, din mândru, egoist, înșelător, și năpăstuior, a devenit smerit, darnic, binefăcător și răsplătitor. Din omul cel vechi, sluga satanei, dintr-un mare păcătos și pierdut pentru viața veșnică, a devenit un nou om după voia lui Dumnezeu: pocăit, mântuit și moștenitor al vieții veșnice.

De aceea, Domnul Hristos arătându-l ucenicilor și poporului, a zis despre el: *Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că și acesta este fiul lui Avraam.*

Fariseii, care făceau parte din seminția lui Avraam, numai ei singuri se considerau drepti și cinstiți, deși pe față, nu erau toți. Și cu toate că și Zaheu era tot din seminția lui Avraam, totuși îl nesocoteau și îl disprețuiau ca fiind păcătos și pierdut.

Iată pentru ce Mântuitorul a rostit cuvintele cu care se termină Sfânta Evanghelie de astăzi:

Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cei pierduți.

Fraților,

Din comentariul ce s-a făcut asupra Sfintei Evanghelii de astăzi, se vede că este o mare asemănare între cazul lui Zaheu și ceea ce trebuie să facem noi creștinii la primirea Sfintelor Taine: Spovedanie și Sfânta Împărtășanie, pe care dacă le primim ca Zaheu, câștigăm și noi mântuirea.

Am văzut că Zaheu a câștigat mântuirea prin pocăință. Să vedem, în rezumat, care au fost calitățile pocăinței lui și să le urmăm și noi, când ne spovedim și voim să ne împărtășim.

Zaheu și-a cercetat trecutul, gândul, inima, vorbirea și viața plină de nedreptăți și fărădelegi și le-a pus în alăturare cu Iisus, de care tot auzea mereu. Și așa s-a găsit că e un mare păcătos. Iată prima calitate a pocăinței lui: *recunoașterea păcatelor*. Aceasta i-a produs smerenie, căință și înfrângerea inimii, primele lui fapte de pocăință.

Ele l-au pornit pe calea mântuirii către Iisus.

Dar Zaheu, fiind mic de statură și neputând vedea pe Iisus din pricina mulțimii, știți ce-a făcut. A părăsit mulțimea și s-a suit în dud. Această faptă îndrăzneată a lui se tălmăcește astfel: „Doamne, nu voi mai fi mândru, lacom și egoist, ambițios, înșelător, năpăstuiitor și rău. Mă lepăd de satana și de toate uneltirile lui.”

Iată alte fapte vrednice de pocăința lui sinceră, pentru care și Iisus S-a înduioșat, S-a bucurat și i-a dat iertare și dezlegare de toate păcatele, învrednicindu-l de mare cinste de a intra în casa și în inima lui.

Acestea au fost calitățile pocăinței lui Zaheu. De ele trebuie să țină seama și creștinii, când vor să se spovedească și să se împărtășească.

În zilele noastre, pocăința, în general, și spovedania, în special, sunt lipsite de multe calități necesare la mântuire.

Mulți, puțini se pocăiesc. Mulți, puțini se spovedesc, dar sunt duhovnic bătrân și pot să spun că, mai toți rău se pocăiesc și rău se spovedesc.

Unii se prezintă la spovedanie și împărtășanie fără nici o pregătire; fără canonul de pregătire înainte și fără canonul de răscumpărare, în urmă, pe care trebuie să-l dea preotul duhovnic.

Mulți, necunoscuți încă de duhovnic, se prezintă chiar în ziua când vor să se împărtășească: „Părinte, să mă spovediți și să mă împărtășiți.”

Nu e bine ! Căci deși nu vor fi păcătoși ca Zaheu, dar nici îngeri nu sunt. Și nici copii. Postul s-a redus la ultima expresie. Se invocă fel de fel de motive: împrejurările vremii, serviciu, cantină, lipsă de timp, boli de stomac și multe altele. E adevărat, sunt și cazuri admisibile; dar nu e mai puțin adevărat că, în multe cazuri, ușor se poate constata lipsa de bunăvoință în pregătire, lipsa de sinceritate, de dragoste și de respect către Dumnezeu și către cele sfinte.

Căci, ia să ne gândim: la unele serbări mari, la Paști, la Crăciun, la Anul nou, de pildă, câtă grijă nu se depune, câtă pregătire, câte cheltuieli nu se fac, pentru a-și agonisi din belșug hrană pentru trup. Și pregătirea se începe cu zile și chiar cu săptămâni înainte. Pentru hrana sufletului n-avem timp. Îngrășăm trupul în paguba sufletului. N-avem timp pentru hrana sufletului, pentru că nu-l vedem, după cum nu-l putem vedea nici pe Iisus, din pricina grijilor pământești și trecătoare.

Mulți sunt mici de statură în credință, ca Zaheu la trup. Și dacă se suie în pomul pocăinței, pocăința lor este fără roade vrednice de mântuire, sau sunt puține și viermănoase.

Lipsa de pregătire prin pocăință, lipsa de sinceritate și graba la spovedanie, dovedesc că cel ce se spovedește nu vede

bine pe Iisus; dovedesc că el se crede înger în trup și n-are de ce să se căiască. Dar cine dintre oameni se poate crede înger în trup? Și atunci, fără căință, cu inima înfrântă și smerită, spovedania este o formalitate seacă, o fățarnicie, o profanare a Tainei și deci o insultă adusă lui Dumnezeu, pe care nu-L putem înșela. Vine vinovat la spovedanie și pleacă și mai vinovat. Vine cu păcate și pleacă cu ele îndoite. Vine să caute viață și găsește moarte. Vine să se împace cu Dumnezeu și el îl mânie și mai rău, prin fățarnicia lui. Și în cazul acesta, când duhovnicul rostește, pe pământ, rugăciunea și zice: „te iert și te dezleg”, Dumnezeu, în cer zice: „și Eu nu-l iert și nu-l dezleg pe acest ipocrit“.

Căci Dumnezeu și numai Dumnezeu iartă și dezleagă, nu preotul duhovnic, care poate fi înșelat, care e numai martor la spovedanie și care, în numele lui Dumnezeu, rostește sentința de iertare și dezlegare.

Fraților,

Dacă ne-ar întreba cineva: care este cel mai prețios dintre metale? Toți am răspunde: aurul este cel mai prețios. Iar dacă ne-ar întreba: care dintre metale este cel mai trebuincios și indispensabil omului. Iarăși cu toți am răspunde că fierul este cel mai trebuincios.

Făcând comparație între cele două Sfinte Taine, Pocăința și Împărtășania, desigur trebuie să spunem că Sfânta Împărtășanie este aurul, iar Pocăința, cu toate formele ei, este asemenea fierului, cel mai folositor metal din viața omului.

Sfânta Împărtășanie este tot ce poate fi mai scump și mai sfânt în religia noastră. Și totuși, pentru noi, sărmani păcătoși, Taina Pocăinței ne este de primă necesitate. Căci nu putem câștiga aurul, mărgăritarul cel ce nu se poate prețui, fără Taina Pocăinței. După cum Botezul este strict necesar pentru a deveni creștin, tot așa Taina Pocăinței este strict necesară pentru cei ce au căzut în păcate. Și cine este fără păcate?

Să imităm deci pe Zaheu. Să îndrăznim cu hotărâre să tăiem legăturile păcatelor cu cuțitul Pocăinței sincere și depli-

ne. Și lucrul acesta să-l facem „astăzi”. Așa a zis Iisus lui Zahau. *Aastăzi* înseamnă viața noastră vremelnică de aici, vremea de pocăință pe care ne-o dă bunul Dumnezeu. *Măine* înseamnă viața de dincolo, cea veșnică, unde nimeni nu se mai poate pocăi. Acolo e vremea răsplătirii în bine sau în rău. Cine amână pocăința de azi pe mâine, face pe voia satanei, căci moare nepocăit și nemântuit. Cine se pocăiește *astăzi*, tot astăzi se și mântuiește și trece dincolo în ceata sfinților și bineplăcuților lui Dumnezeu.

Pocăința este o lucrare personală, voită, și atunci când este sănătos și în toate mințile, iar nu numai când e pe patul de moarte, când poate nu mai are valoare.

Deci, să nu subestimăm Taina Pocăinței, acest mijloc necesar pentru mântuire, pe care bunătatea lui Iisus ni l-a pus la îndemână. În orice timp îl putem folosi, dar mai ales în timpul posturilor și în special, în postul Paștelui de care ne apropiem, cu voia lui Dumnezeu. Și dacă vede că ne pocăim sincer și năzuim la bunătatea Lui, cu bucurie ne va da nouă mântuirea lui Zahau și bucuros va primi să găzduiască și în inimile noastre de Sfânta Înviere, când cu adevărat să putem zice: „fraților” și celor ce ne urăsc. Așa să ne ajute Dumnezeu.

27 ianuarie 1957

Predică la Duminica a 33-a după Rusalii (a vameşului şi a fariseului)

(2 Timotei 3, 10-15, Luca 18, 10-14)

Dumnezeule, milostiv fi mie, păcătosului ! (Luca 18, 13)

Fraţilor,

De astăzi înainte, Sfânta Biserică ne porunceşte şi ne învaţă să începem pregătirea duhovnicească pentru ziua cea mare, pentru sărbătoarea sărbătorilor, pentru Sfânta Înviere.

Pregătirea aceasta o putem face: prin *pocăinţă şi înfrânare*, prin *post şi rugăciune*. Prin pocăinţă pentru păcatele trecutului, prin post şi rugăciune şi prin înfrânare de la toate cele rele, pentru viaţa prezentă şi viitoare.

Nimeni nu poate spune că n-are nevoie de pocăinţă, pentru că nimeni nu poate spune că este fără păcat.

Pocăinţa, fără îndoială, o putem face după orice greşeală şi păcat săvârşit, ca nici cugetul să nu ne mustre, nici inima să nu ni se împietrească. Pocăinţa suntem datori să o facem mai ales în timpul Sfântului şi Marelui Post, care este timp de doliu, pentru Sfintele şi înfricoşatele Patimi şi moartea pe cruce a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru păcatele şi fărădelegile noastre, pentru mântuirea şi ferirea sufletelor noastre.

În timpul acestui Sfânt şi Mare Post, biserica se îmbracă în veşminte de doliu, în cursul săptămânii; Sfintele Slujbe sunt mai tainice, cântările mai jalnice şi mai înduioşătoare, rugăciunile şi citirile mai lungi şi toate împreunate cu multe metanii mari la pământ.

Pocăinţa şi înfrânarea, postul şi rugăciunea, chiar pentru mulţi dintre bunii creştini, sunt ca nişte doctorii amare şi gre-

toase. Cu mare greutate se hotăresc să le ia, deși cred în puterea lor vindecătoare și binefăcătoare.

Iată pentru ce Sfânta Biserică, începând de astăzi, cu trei săptămâni înainte de începerea Sfântului și Marelui Post, caută să ne obișnuiască cu aceste sfinte și binefăcătoare doctrii, îndemnându-ne să cerem mila milostivirii lui Dumnezeu și a Maicii Domnului, pentru a ne învrednici să le primim cu bunăvoință, nu cu silă, spre a ne fi de folos la mântuirea și fericirea sufletelor.

Începând de astăzi, iată cum ne învață Sfânta Biserică să ne rugăm în toate duminicile următoare: *Ușile pocăinței deschide-mi, Dătătorule de Viață, că mâneacă duhul meu la biserică Ta cea sfântă, purtând locaș al trupului cu totul spurcat. Ci, ca un îndurat, curățește-l pe el, cu mila milostivirii Tale!*

Cărările mântuirii îndreptează-mi, de Dumnezeu Născătoare, căci cu păcate grozave mi-am spurcat sufletul și cu lenevire viața mea toată am cheltuit. Cu rugăciunile Tale, izbăvește-mă de toată necurăția.

Și apoi: *La mulțimea faptelor mele celor rele cugetând eu, ticălosul, mă cutremur de înfricoșata ziua judecății; ci, îndrăznind spre mila milostivirii Tale, ca David strig Ție: „Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta”.*

În fiecare duminică, apoi, ne prezintă prin cântările și Sfânta Evanghelie pilde cu învățături care de care mai convingătoare, de a nu respinge, ci de a primi din toată inima, calea pocăinței, a mântuirii și fericirii sufletelor noastre.

Astăzi, așadar, ne înfățișează *pilda vameșului și a fariseului.*

Să vedem ce învățături se desprind din această pildă și pentru ce începe tocmai cu ea.

Doi oameni s-au suit la templu ca să se roage: unul era fariseu și altul vameș. Fariseul era tipul oamenilor cinstiți, care nu sunt hrăpăreți, nedrepti, desfrânați și păcătoși; care fac milostenie, care postesc și se roagă. Așa era fariseul din Sfânta Evanghelie de astăzi. Vameșul era un funcționar; un încasator de dări către stat. Clasa aceasta de oameni era cea mai urâtă și disprețuită pe vremea Mântuitorului, pentru că mai toți

vameșii erau răi, nedrepti, înșelători, lacomi și hrăpăreți. Din această pricină, cuvântul de vameș se confunda cu cel de păcătos. Vameșul deci este tipul omului încărcat de păcate.

Acești doi oameni, care se deosebeau cu totul unul de altul, mergeau pe același drum la templu și cu același scop, să se roage. Ei bine, rugăciunea fariseului celui cinstit și cu atâtea fapte bune a fost respinsă, pe când rugăciunea vameșului celui încărcat de păcate a fost bine primită de Dumnezeu. Fariseul a plecat de la templu mai păcătos de cum venise, iar vameșul mai drept, mai luminat și ușurat de păcate.

Pricina cred c-o înțelegeți fiecare: este *mândria*.

Fariseul intrase în templu țănoș, îngâmfat, disprețuind pe ceilalți, până a ajuns la Sfântul Altar.

Acolo, fără a se așeza în genunchi, rămânând în picioare, cu ținută semeață și cu ochii ridicați, la cer se ruga. Dar se ruga el oare? Nu, căci nimic nu cerea lui Dumnezeu. Și dacă-i mulțumea, nu făcea aceasta din datorie, ci numai ca să-și înșire lista pretinselor lui calități, pentru ca să-și atragă lauda și admirația lumii. *Fariseul era mândru și fățarnic.*

Vameșul intrând în templu, a rămas mai la ușă. Și acolo, simțindu-se împovărat de mulțimea păcatelor, se credea cu totul nevrednic de a ridica ochii către cer, ci, în genunchi, cu capul plecat, își bătea pieptul, își recunoștea păcătoșenia și se ruga. Da, el într-adevăr se ruga căci cerea milă de la Dumnezeu: *Dumnezeule milostiv, fi mie păcătosului!* Vameșul era sincer, era smerit și pocăit.

Fraților,

Mândria este cel dintâi dintre păcatele de moarte. Este cel mai urât nu numai lui Dumnezeu, ci și oamenilor. Este obârșia, este mama tuturor păcatelor. Din pricina acesteia, îngeri luminați au devenit diavoli întunecați. Din pricina acesteia, primii noștri părinți au fost scoși din raiul pământesc. Din pricina acesteia, s-au întâmplat și se întâmplă atâtea rele și nenorociri în lume. Mândria rășcoală popor împotriva altui popor, clasă împotriva altei clase de oameni; frate împotriva

fratelui, fiu împotriva tatălui. Căci mândria naște egoismul, neascultarea, ambiția, încăpățănarea, disprețul față de aproapele, invidia, ura și alte multe rele, care, dacă pun stăpânire pe sufletul cuiva, îl fac din om neom; îl fac fiară sălbatică, încât calcă în picioare orice lege, tot ce e mai curat și mai sfânt.

Dar mândria răzvrătește, răscoală pe om nu numai împotriva omului, dar și împotriva lui Dumnezeu, pe a cărui lege o calcă în picioare nu numai cu disprețul unui indiferent, dar cu răzbunarea unui nelegiuit.

Iată pentru ce Sfânta Biserică începe pregătirea noastră cu pilda fariseului. Că adică, dacă după trei săptămâni începem timpul de pocăință și înfrânare, de post și rugăciune, de curățire sufletească, pentru a sărbătorii cu adevărat creștinește Sfintele Patimi și Sfânta Înviere, când tot creștinul este dator ca măcar atunci să se învrednicească să ia Sfânta Cuminecătură, *să luăm aminte*, din pilda fariseului, că toate aceste virtuți: pocăința, înfrânarea, postul, rugăciunea, venirea la Sfânta Biserică, împărtășirea cu Sfintele Taine, milostenia și orice alte fapte bune vom săvârși în acest timp de pocăință, *de nici un folos nu ne vor fi*, dacă ele vor fi atinse de otrava acestui mare păcat care este mândria. Dumnezeu, mândrilor le stă împotrivă.

A pus această pildă astăzi pentru ca, dacă voim să ne pocăim și să ne curățim simțirile de toată răutatea și nedreptatea, să începem curățirea răului de la rădăcină. Dacă rădăcina, mândria, este secătuită, pomul ei nu mai poate da roade.

Să dezbrăcăm sufletele și inimile noastre de această haină urâtă și respingătoare și să le îmbrăcăm în haina cea frumoasă a smereniei, ca să fim plăcuți oamenilor, dar mai ales lui Dumnezeu. Căci dacă mândria este începutul tuturor răutăților, smerenia, dimpotrivă, este pământul binecuvântat de Dumnezeu, din care răsar toate bunătățile. Este aroma dumnezeiască prin care toate faptele noastre bune, toate virtuțile capătă adevărata lor valoare și prin smerenie se întărește și se ridică până la cer vrednicia noastră de creștini adevărați.

„Doamne Dumnezeul părinților noștri, Tu știi dacă și în ce măsură, în viața noastră de până astăzi, am fost cinstiți sau nu, dacă am fost sau nu și noi hrăpăreți, nedrepti, desfrânați și păcătoși; dacă am făcut milostenie, dacă am postit și ne-am rugat sau nu.

Totuși, am venit astăzi la Biserica Slavei Tale. Și am venit nu cu ținuta fariseului, căci, poate, nimic bun n-am făcut, ci cu ținuta vameșului păcătos. Am venit să ne smerim, să ne rugăm, să cerem mila milostivirii Tale și a Maicii Tale. Căci recunoaștem și mărturisim, Doamne, că pentru mulțimea păcatelor noastre și pentru dreptatea Ta ai trimis asupra-ne și asupra țării noastre atâtea dureroase încercări, din care înțelegem marea Ta milostivire care caută să ne oprească pe marginea prăpastiei păcatelor. Deci, în genunchi și cu capetele plecate, strigăm și noi ca și vameșul păcătos: *Milostiv fii nouă păcătoșilor*”.

Părinte bun și milostiv, iartă pe fiii Tăi nerecunoscători și răi ! Ascultă și împlinește rugăciunile noastre. Căci ne smerim, Doamne, și vrem să ne pocăim și să ne îndreptăm.

Ajută-ne ca pocăința și îndreptarea noastră măcar acum, în ceasul al unsprezecelea, să fie sincere și hotărâte. Ajută-ne să ne curățim simțirile, să ne spălăm sufletele și inimile, prin botezul spovedaniei, să scoatem din ele, prin mărturisire sinceră și deplină, toată mândria, sub toate formele ei, egoismul, invidia, mânia, ura, răzbunarea și lăcomia, toată răutatea și nedreptatea care ne-au depărtat și ne depărtează de Tine și care ne-au atras asupra-ne mânia și pedeapsa Ta !

Și astfel, cu inimile curate și smerite, iertați de Tine și împăcați cu Tine, să ne și unim cu Tine prin Sfânta Împărtășanie, și să fim ocrotiți și acum, și în viitor de toate uneltirile vrăjmașilor văzuți și nevăzuți, să fim ocrotiți de război, de cutremure, de secetă, de foamete, de războiul cel dintre noi și toată întâmplarea cea rea și astfel să trăim în pace și bună înțelegere și acum și în vecii vecilor“. Amin !

Predică la Duminica a 34-a după Rusalii (a fiului risipitor)

(1 Corinteni 6, 12-20; Luca 15, 11-32)

...fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat (Luca 15, 32)

Fraților,

În duminica trecută, prin pilda fariseului și a vameșului, Sfânta Biserică ne-a arătat cât de urâtă și de respingătoare este *mândria* și, dimpotrivă, cât de plăcută și de mare valoare este smerenia, în fața lui Dumnezeu. Ne-a arătat că prin mândrie pierdem și faptele bune și pe Dumnezeu, iar prin smerenie ne spălăm de păcate și câștigăm pe Dumnezeu.

În Duminica de astăzi, Sfânta Biserică, prin pilda Fiului Risipitor, ne înfățișează un păcat tot așa de mare ca și mândria din care se naște, și anume: păcatul neascultării de Dumnezeu.

Și, în același timp, ne înfățișează o altă virtute tot așa de plăcută și valoroasă în fața lui Dumnezeu, ca și smerenia din care se naște, și anume virtutea pocăinței.

Această frumoasă și înduioșătoare pildă este ușor de înțeles de sufletele și inimile noastre și în același timp, este plină de nădejde pentru cei păcătoși dintre noi dacă, învățăturile ce se dau prin ea, le vom primi cu sfințenie de taină și le vom pune în practică.

Fraților,

În fața lui Dumnezeu suntem datori să ne smerim și să ne pocăim în orice timp al vieții pământești, dar mai ales în timpul Sfântului și Marelui Post.

În calitatea noastră de creștini, Sfânta Biserică ne obligă ca, în timpul celor patru posturi de peste an, să ne pregătim prin smerenie și pocăință, ca să fim vrednici să ne împărtășim cu Sfintele Taine. Și lucrul acesta să-l facem cel puțin la Paști, *negreșit*. Așa este porunca Sfintei Biserici pentru fiii ei, pentru cei ce vor să fie buni și ascultători fii ai lui Dumnezeu.

După Sfinții Părinți, omul care avea doi fii este Dumnezeu. Fiul cel bun și ascultător reprezintă pe oamenii cei drești, iar fiul cel rău și risipitor pe cei păcătoși.

Și dacă Sfânta Biserică ne pune astăzi înaintea ochilor minții această pildă, ne dă prilejul să cugetăm, să ne judecăm singuri și să ne întrebăm fiecare: eu cu cine mă pot asemana ?

Cu dreștii sau cu cei păcătoși ? !

Averea ce moștenim de la Dumnezeu este mai întâi viața și sănătatea. Este apoi averea morală și materială. Dar ce avem noi bun și nu primim de la Dumnezeu ?

Prin pilda de astăzi a Fiului Risipitor, Sfânta Biserică ne dă prilejul să ne gândim: cum am întrebuințat și cum întrebuințăm noi darurile pe care le avem de la Dumnezeu ? La ce ne folosim noi, de pildă, de darul vorbirii, de limbă, de mâini, de minte ? Oare numai în scopul în care ni s-au dăruit, după voia lui Dumnezeu ?

Și gândindu-ne așa, ajungem să ne spovedim nouă înșine și să ne spunem adevărul adevărat. Și ce ne vom spune fiecare, dacă nu așa: eu mai sigur sunt că fac parte din numărul celor păcătoși, căci am dispus după bunul meu plac de darurile lui Dumnezeu ca și Fiul Risipitor. Oricine ar fi el: bogat ori sărac, cleric ori mirean, cine ar putea spune altfel decât așa ?

Noi, dacă astăzi suntem sănătoși și avem tot ce ne trebuie, nu ne mai gândim la ziua de mâine. Dacă astăzi este soare, frumos și liniște veselitoare, nu ne mai gândim că mâine poate fi viscol și furtună pustietoare.

Așa a făcut Fiul Risipitor. Așa facem și noi. Risipim în vânt averea părintească și în urmă, culegem furtună de nenorociri.

Dar, după cum ați auzit, pe Fiul Risipitor l-a ajuns sărăcia, foamea, mizeria, furtuna nenorocirilor, care era cât pe aci

să-l azvârle definitiv în prăpastia pieirii. Căci după ce a părăsit dragostea, belșugul și liniștea din casa părintească – după ce și-a risipit averea în plăceri, desfrâu și alte fărâdelegi, s-a trezit păzitor de porci, gol, muritor de foame și de frig.

Se simțea fericit când putea mânca din roșcovele ce mai rămăneau de la porci. Și când, odată, a simțit că moare, atunci și tocmai atunci i-a venit gândul cel bun, care i-a pus pe buzele învinețite de suflul morții un cuvânt dulce și salvator, pe care abia l-a rostit: *tată*.

Acest dulce cuvânt rostit în fața morții, când inima abia mai licărea, i-a trezit mintea, s-a recules, și-a recunoscut greșeala, păcatul neascultării, s-a căit cu mare zdrobire de inimă, s-a pocăit deplin și, hotărât să se îndrepteze, s-a ridicat cu puteri noi, nebănuite și a grăit mai departe: *Mă voi duce la Tatăl meu și-i voi spune: „Tată, greșit-am la Cer și înaintea Ta. Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul Tău. Fă-mă ca pe unul din argații Tăi“.*

Și s-a dus la Tatăl său și așa i-a spus. Iar Tatăl, ne spune Sfânta Evanghelie mai departe, l-a primit cu bucurie mare. L-a îmbrățișat, l-a sărutat, l-a îmbrăcat în haine noi, a făcut ospăț mare de atâta bucurie și l-a primit tot ca pe fiul său iubit. Iată pilda de smerenie și de pocăință, care spală pe fiul păcătos de orice greșală și-l pune din nou în desfătarea raiului părintesc.

Fraților,

Știm cu toții de unde vine răul. Cu toții știm că nu e cu putință să slujim la doi stăpâni în același timp. În inimile noastre nu pot sta și Dumnezeu, și satana. Am recunoscut că între noi și Fiul Risipitor este mare asemănare; că și noi, ca și el, suntem păcătoși, adică fii neascultători de Părintele ceresc; că și noi, ca și el, ne risipim averea nu după voia lui Dumnezeu. Și de aceea au venit și vin și peste noi, necazuri și nevoi, vrajbă și ură, războaie și lupte între frați; apoi cutremure, secetă; viscol, potop de ploi și de zăpadă. Și puțini își dau seama de unde vin și de ce vin. De bine, de rău, am

trecut prin toate acestea. Dar, să nu ne închipuim că am scăpat definitiv. Dumnezeu e bun, îndelung răbdător și mult milostiv, dar e și drept. El nu ne dă viața și sănătatea să le risipim departe de El în ticăloșii. Așadar ce vom face ?

Dacă până acum am imitat pe Fiul Risipitor în ticăloșia lui, să-l imităm până la sfârșit, în *pocăința lui*. Pentru noi, acesta este rostul pildei. Căci dacă noi suntem meniți să ajungem la cer, nimic necurat nu poate pătrunde. Cerul se deschide numai *nevinovăției* câștigată prin Taina Sfântului Botez. Și fiindcă, prin păcate, nu ne mai putem bucura de acest privilegiu care a rămas doar pentru copiii încă nevinovați, pentru noi, cei păcătoși, numai o nevinovăție *recâștigată* prin al doilea botez, care este *Sfânta Taină a pocăinței*, ne-a mai rămas, prin care sufletele noastre, smerite și pocăite, mai pot pătrunde în cer.

După naufragiu, zic Sfinții Părinți, adică după păcat, *pocăința* este singura scândură fericită care ne mai poate duce la Cer. Numai ea a scăpat pe Fiul Risipitor de pieire veșnică. Numai ea l-a scăpat de toată păcătoșenia și l-a pus în brațele Părintelui său cel bun și milostiv.

Pentru noi, cei păcătoși, repet, acesta este rostul pildei. La această hotărâre mântuitoare voiește Sfânta Biserică să ajungem și noi în timpul Sfântului și Marelui Post al Paștelui, timp de smerenie și de pocăință, sub toate formele. Prin pocăință câștigăm nevinovăția, și prin smerenie câștigăm cele înalte.

Așa ne poruncește Dumnezeu Mântuitorul: *Pocăiți-vă ! Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima*, a zis El. Așa au făcut toți sfinții. Așa suntem datori să facem și noi. Amin !

Predică la Duminica a 35-a după Rusalii (a Înfricoșatei Judecăți. Lăsatul sec de carne)

(1 Corinteni 8, 8-13; 9, 1-2, Matei 25, 31-46)

*Și se vor aduna înaintea Lui toate
popoarele și-i va despărți pe unii de alții
cum desparte păstorul oile de capre.
(Matei 25, 32)*

Fraților,

De la Duminica Vameșului până la săptămâna Patimilor, în fiecare duminică, Sfânta Biserică ne dă pilde și învățături, ca să ne hotărască să fugim de păcat și să iubim virtutea; să ne curățim simțirile, ca să petrecem în chip creștinesc Sfintele Patimi și Învierea Domnului.

În Duminica Vameșului, ne învață să fugim de mândrie care nimicește valoarea faptelor bune și ne îndeamnă să iubim smerenia, pământul binecuvântat de Dumnezeu din care răsar toate bunătățile; aroma dumnezeiască prin care toate virtuțile noastre, faptele noastre bune își păstrează adevărata lor valoare și frumusețe.

În Duminica Fiului Risipitor, ne îndeamnă la pocăință, ca să ne curățim sufletele și inimile de spurcăciunea păcatelor și să ne împăcăm cu Dumnezeu.

Și, pentru ca și mai mult să ne hotărască la aceasta, în duminica de astăzi ne aduce aminte de ziua înfricoșatei judecăți ce va să fie.

Astăzi deci, după ce voi spune câteva cuvinte din Sfânta Evanghelie despre judecata viitoare, voi arăta că aducerea-a-

mente despre această înfricoșată zi și noapte ne va fi spre folosul și mântuirea sufletelor.

Fraților,

Că va fi o judecată viitoare, când fiecare va trebui să dea socoteală de faptele din această viață, nici nu mai încape îndoială.

Sunt multe locurile din Sfânta Evanghelie care ne încredințează despre aceasta, cum este pilda cu cele zece fecioare, pilda cu stăpânul care a cerut socoteală slugilor cum au întrebuințat talanții, pilda cu bogatul nemilostiv și săracul Lazăr și alte multe locuri, dar, mai lămurit, se vede aceasta din Sfânta Evanghelie de astăzi.

Mai înainte însă de a se întâmpla această judecată, va fi sfârșitul lumii.

Atunci va fi tulburare mare, în cer și pe pământ. Sfântul Evanghelist Matei, în cap. 24, spune că vor fi războaie și vești de războaie. Că se va scula limbă peste limbă și împărăție peste împărăție, și va fi ciumă și foamete și cutremure. Și toate acestea numai începutul durerilor vor fi. Căci, după aceste zile amare, soarele se va întuneca, luna nu va mai lumina, stelele vor cădea și puterile cerurilor se vor clătina, încât vor plânge și se vor tângui toate neamurile pământului. În urmă, foc din cer va cădea și va arde tot pământul.

Inima se strânge numai la auzul acestor cuvinte. Și totuși, dacă astfel s-ar sfârși totul, încă ar fi mai bine pentru cei păcătoși. Dar nu. Va urma înfricoșata judecată, căci *Fiul omului va trimite pe îngerii Săi cu glas mare de trâmbiță și vor aduna pe aleșii Lui de la patru vânturi, de la marginile Cerului până la marginile lumii* (Matei 24, 31).

Atunci se vor scula toți din morți, înmormântați sau înecați, mâncați de fiare sau arși de foc. Cenușa lor, țărâna și oasele lor iarăși se vor împreuna la porunca lui Dumnezeu și sufletele se vor întoarce iarăși în trupurile lor. Și de acestea

nu trebuie să ne îndoim, căci la Dumnezeu, Care numai cu un cuvânt a făcut din nimic tot Universul, toate sunt cu putință.

Și, când va veni Fiul omului, zice Sfânta Evanghelie, întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu Dânsul, atunci, va șede pe scaunul slavei Sale. Atunci nu va mai veni să caute oaia cea pierdută, ci ca să ceară laptele și lâna ei. Atunci nu va mai veni cu milă, ci cu dreptate. Atunci nu va mai veni ca Răscumpărător, ci ca Judecător. Atunci nu va mai veni singur, ca un străin, ci cu slavă și cu mulțime nenumărată de îngeri. Toate faptele, toate cugetele, toate dorințele cele mai tainice se vor vădi atunci, bune ori rele, și fiecăruia i se vor măsura după dreptate, cu aceeași măsură cu care și el a măsurat în această viață. Părtinire și tănuire nu vor mai fi atunci. Atunci împărații și supușii, bogații și săracii împreună vor sta. Rușine și îngrozire mare vor cuprinde pe cei ce se vor afla în afară de lege. Părinții se vor rușina de fii, soțul de soț, fratele de frate, când se vor descoperi înaintea tuturor, păcatele lor cele ascunse.

Și-i va despărți pe ei unul de altul, cum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile, adică pe cei buni, de-a dreapta, și caprele, adică pe cei răi, de-a stânga. Și va zice celor din-tâi: Veniți, binecuvântați Părintelui Meu, de moșteniți împărăția care este gătită vouă, de la întemeierea lumii; iar celor de la stânga: Duceți-vă de la Mine, păcătoșilor, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui.

Mai departe ni se arată destul de lămurit în Sfânta Evanghelie, cum cântarul după care dumnezeiescul Judecător va pronunța aceste sentințe este *milostenia*, este facerea de bine, este dragostea către Dumnezeu și către aproapele.

O, fraților ! Bine va fi acolo, de cei ce au făcut bine aici ! Rău va fi acolo de cei ce aici au făcut rău ! Bine va fi acolo, de cei ce au avut milă aici și rău va fi acolo de cei ce aici n-au știut ce este milostenia ! Bine va fi acolo de cei ce au viețuit aici cu dragoste către Dumnezeu și către aproapele și rău va fi de cei ce aici n-au vrut să știe nici de Dumnezeu, nici de aproapele. Și acolo, atât binele, cât și răul sunt fără sfârșit.

Deci aducerea-aminte de judecata viitoare, în timpul vieții noastre de aici, ne este de mare folos sufletesc pentru viața de dincolo. Acolo, dincolo, după judecată, ea va fi zadarnică! Iată: „Părinte Avraame, a zis bogatul nemilos, trimite pe Lazăr să-și vâre vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în văpaia aceasta”. „Adu-ți aminte, i-a răspuns Avraam. Tu ai primit cele bune în viața pământească, iar Lazăr pe cele rele. Acum el se bucură și tu te chinuiești”.

Și iată: acolo bucuria lui Lazăr și chinuirea celui nemilos sunt fără sfârșit.

Da. De mare folos sufletesc ne este aducerea aminte de înfricoșata zi a judecății viitoare.

Ea ne trezește și ne face să ne ferim de rele, să ne gândim la păcatele trecutului, să ne îngrijim de suflet, să ne hotărâm la pocăință și îndreptare. Ne face să ieșim din ceata celor mândri, lipsiți de harul lui Dumnezeu, și să trecem în ceata celor smeriți și pocăiți, cu frică de Dumnezeu și cu rușine de oameni. Ne face să ne despărțim de „capre” și să trecem la dreapta, de partea „oilor”.

Caprele sunt mândre, cu mers semeț, mereu gata să împungă. Se depărtează de turmă, fără să asculte de păstor. Oile sunt tipul smereniei. Merg tot cu capul plecat. Mănâncă iarba călcată. Ele nu împung. Sunt răbdătoare la împunsături și merg ascultătoare după glasul păstorului lor.

Păstorul nostru cel bun știe că noi suntem păcătoși, oi ră-tăcite. El veșnic umblă după noi cu făclia Sfintei Evanghelii, să ne arate *Calea, Adevărul și Viața*, prin învățături, sfaturi, pilde și porunci, ca să nu cădem în prăpastia păcatului. Și-a dat chiar viața pentru noi, ca să-I fim oi credincioase, să-L ascultăm și să-L urmăm. Mereu așteaptă pocăința și îndreptarea noastră, aici în viața aceasta. Dincolo, nu mai este vreme de pocăință. Vremea de acolo este numai pentru răsplată și osândă veșnică.

Sfinții Părinți recomandă cu multă căldură în scrierile lor, învățătura și folosul ce rezultă pentru cei ce-și aduc aminte de judecata viitoare, atunci când ispita răului le iese în cale. Pe

multe suflete a scos ea de sub jugul patimilor. Fericitul Augustin, de pildă, a zis: „Slavă Ție, Dumnezeu! Singurul lucru care m-a scos din fundul prăpastiei în care mă aruncaseră patimile, a fost frica de moarte și de judecata ce va să fie”.

Așa și noi, fraților. Ne-a dat Dumnezeu minte și putem deosebi binele de rău.

După cum am mai zis, să ne gândim la păcatele trecutului. Să ne hotărâm la pocăință și îndreptare. Iar pe viitor și, mai ales, în timpul Sfântului și Marelui Post, ori de câte ori ne ispitesc cele rele, oprite de lege, să ne aducem aminte de ziua cea înfricoșată a judecății viitoare și vom birui; iar la judecată, ne vom putea bucura de sentința dreptului Judecător: *Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți Împărăția Cerului.*

Și dacă ni se par greu de împlinit cuvintele Domnului: *Cel ce voiește să vie după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie*, să ne gândim că mult mai rău va fi de noi când vom auzi osânda de condamnare veșnică prin cuvintele: *Duceți-vă de la Mine, păcătoșilor, în focul cel veșnic!*

Deci când lăcomia va naște în sufletele noastre cugete ascunse de nedreptate; când mândria va naște ură, gelozie și răzbunare împotriva aproapelui; când poftele și plăcerile trupului caută să ne învingă, noi să ne gândim că, dacă aici pe pământ rămân neștiute și nepedepsite de oameni, ele se vor vădi la ziua judecății și nu vor rămâne nepedepsite de Dumnezeu. Amin!

Predică la Duminica a 36-a după Rusalii (a izgonirii lui Adam din Rai. Lăsatul sec de brânză)

(Romani 13, 11-14; 14, 1-4, Matei 6, 14-21)

*...când postești nu fiți triști ca fățarnicii
(Matei 6, 16)*

Fraților,

De mâine, cu ajutorul lui Dumnezeu, începem călătoria Sfântului și Marelui Post.

Prin post, mulți înțeleg numai oprirea de la anumite mâncăruri și băuturi în anumite zile și perioade ale anului. Și această oprire este recomandată de doctori pentru a preîntâmpina și a tămădui mai ușor bolile trupului. Și așa este.

Această recomandare o face și Sfânta Biserică. Mulți dintre Sfinții Părinți au fost și doctori de trupuri. Și ei, cu harul lui Dumnezeu, au fost mai pricepuți în recomandarea mijloacelor prin care se pot preîntâmpina și tămădui mai ușor orice fel de boli.

Dar omul știe că are și suflet. Și mai ales creștinul știe și crede că viața nu se termină cu mormântul. Creștinul știe și crede că și sufletul are bolile lui, care sunt mult mai periculoase și că el cât trăiește trebuie să se îngrijească de soarta lui, a sufletului, de locul unde se duce după moartea trupului.

Creștinul știe și crede apoi că pentru tămăduirea sufletului omenesc de bolile lui S-a întrupat Mântuitorul lumii, Care, și cu cuvântul, și cu fapta, și prin pilde, a arătat omului ce să facă și de ce să se ferească, spre a preîntâmpina bolile și spre a-și tămădui sufletul, când este atins de ele.

Dar după cum bolnavului trupește, dacă nu ascultă de sfaturile doctorului și nu urmează rețeta prescrisă, boala i se agravează, viața i se stinge și trupul moare, tot așa se întâmplă și în bolile sufletului, dacă creștinul nu ascultă și nu urmează rețeta Doctorului sufletelor și al trupurilor noastre, adică Sfânta Evanghelie.

Și fiindcă nu tot creștinul are la îndemână această rețetă dumnezeiască, Sfinții Părinți au rânduit ca la fiecare Liturghie și la fiecare oficiu divin să se citească acele bucăți din Sfânta Evanghelie care se potrivesc sau care sunt în legătură cu timpul și împrejurarea de care este vorba.

Fraților,

După Sfinții Părinți, timpul postului este timp de pocăință și înfrânare, de post și rugăciune. Și fiindcă mâine începem Sfântul și Marele Post, la Sfânta Liturghie de astăzi, ei au așezat acea bucată din Sfânta Evanghelie în care se vorbește despre post. Și ideea despre post au încadrat-o între alte verșete care sunt în legătură cu postirea și cu însușirea sau cu valoarea ei mântuitoare.

Duminica de astăzi este ziua iertării și a împăcării. Inspirați de îndemnul Sfinților Părinți, strămoșii noștri au legat de ziua de astăzi diferite obiceiuri, prin care simbolizau iertarea și împăcarea cu aproapele. De pildă, fiii vizitau părinții, finii pe nași, cei mici pe cei mari. În vizita lor, unii duceau și mici daruri, care constau din portocale sau alviță. Prin portocale se simboliza dragostea ce le păstrează, iar prin alviță curățenia inimii lor. Și așa, iertați și împăcați unii cu alții, porneau în călătoria Sfântului și Marelui Post, cu inima curată și cu dragoste sinceră. Și așa făcând, nădăjduiau că vor căpăta și ei iertare de păcate de la Dumnezeu.

Postul, deși e poruncă, totuși, ca să aibă valoare de mântuire, trebuie să fie sincer și de bună voie și din datorie față de poruncă.

Cel ce se pocăiește, postește sau se roagă cu inima plină de vrăjmășie și de ură împotriva aproapelui postește în mod

fățarnic; pocăința și rugăciunea lui sunt fățarnicii. Și Mântuitorul nimic n-a urât mai mult ca fățarnicia. Pe Dumnezeu, nimeni nu-L poate înșela.

Cel ce se pocăiește și se roagă trebuie să fie sincer. Să se pocăiască și să se roage cu inima liberă și împăcată, și față de Dumnezeu, și față de aproapele. Cel ce cere iertarea păcatelor de la Dumnezeu, este dator ca el mai întâi să ierte pe cei ce i-au greșit. Așa zice Domnul prin Sfânta Evanghelie de astăzi: *Zis-a Domnul: De veți ierta oamenilor greșelile lor, și Tatăl vostru cel din ceruri vă va ierta vouă greșelile voastre; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru cel din ceruri nu va ierta vouă greșelile voastre.*

Deci este lămurit: cine postește trebuie să ierte celor ce i-au greșit și să se împăce cu ei, indiferent că vor primi sau nu împăcarea. Căci așa făcând postitorul, el își sacrifică mândria și ambiția care sunt urâte lui Dumnezeu, dar câștigă piatra neprețuită a smereniei, cu care poate cumpăra Cerul și mila lui Dumnezeu.

Postitorul creștin făcând așa, împlinește sfatul Mântuitorului: *Învățați-vă de la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima.*

Și cel ce postește din datorie și de bună voie, el se smerește în fața lui Dumnezeu.

Din mândria și ambiția diavolească, pornește încăpățânarea omului de a nu ierta și de a nu se împăca cu vrăjmașii. Din pricina lor, este atâta vrajbă în familii, între vecini, între oameni și popoare.

Sfinții Părinți au rânduit zilele și posturile atunci când creștinul este dator să poarte de grijă în mod deosebit de sănătatea trupului și de mântuirea sufletului. Au dat dezlegare de post pentru lăuze, pentru copiii nevinovați, pentru cei slabi, bolnavi și suferinzi. Unii au mers și mai departe. Fără îndoială, pentru cei ce au văzut că duc o viață curată, îmbunătățită, au spus că nu ce intră pe gură spurcă pe om, ci cele ce sunt și ies din inimă. De aceea, prin cărțile de cântări bisericești, găsim sfaturi și îndemnuri ce fel de post trebuie să respectăm

în primul rând. Iată una din aceste cântări care se cântă chiar mâine la slujba vecerniei:

Să postim postul primit și bineplăcut lui Dumnezeu. Postul cel adevărat este înstrăinarea de răutăți, înfrânarea limbii, lepădarea mâniei, depărtarea de poftă, de clevetire, de minciună și de jurământul cel mincinos. Lipsa acestora, este postul cel adevărat și bine primit de Dumnezeu.

Versetele cu care se termină Sfânta Evanghelie de astăzi cuprind a treia poruncă: *nu vă adunați comori pe pământ...*, care e în strânsă legătură cu postul cel adevărat și bine primit de Dumnezeu. Și, deși ne ni se explică aici pentru care motiv să nu ne adunăm comori pe pământ, Sfinții Părinți ne lămuresc aceasta. Aici nu este vorba de oamenii cinstiți, cu viață îmbelșugată și cu frică de Dumnezeu, care, din strictul necesar, economisesc și strâng bani albi pentru zile negre, cum e vorba în popor. Aici e vorba de oamenii de afaceri care, deși au din belșug, peste strictul necesar, totuși, stăpâniți mereu de dorul de câștig, vrând nevrând, alunecă la fapte rușinoase, la minciună, la înșelătorie, la furt, la jurământ mincinos, la uitare de suflet și de Dumnezeu. Ei își pierd frâna vieții creștine. Și unii dintre aceștia postesc. Și în cazul acesta ce se alege cu postul lor? Deșertăciune, înșelăciune.

Acesta este înțelesul poruncii: *nu vă adunați comori pe pământ, ci în Cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică și nici furii nu le sapă, nici le fură. Căci unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră* (Matei 6, 19).

Fraților,

Postul este înfrânarea de la cele rele, de la cele oprite de Dumnezeu. Este prima lege, prima poruncă dată de Dumnezeu omului în grădina raiului: să nu mănânce din pomul oprit. Ispitiți de satana, au văzut și li s-a părut că fructul e frumos la vedere, deci *pofta ochilor*. Și-au închipuit apoi că va fi și bun la mâncare, deci *pofta trupului*. Au crezut, în sfârșit, că mâncând acest fruct oprit vor fi dumnezei, deci *trufia vieții*. Nu s-au luptat împotriva ispitei care le-a născut cele

trei poște. Au mâncat din fructul oprit și au călcat porunca lui Dumnezeu. Și în locul acelor închipuiri și amăgiri, după cum se știe, au pierdut fericirea raiului și au fost izgoniți din rai sub blestemul suferințelor și al morții.

Trufia aduce mânia Creatorului, Care strică socotelile creaturii.

Iată pentru ce Sfinții Părinți ne aduc aminte în duminica de astăzi despre izgonirea din rai a lui Adam și a Evei. Este ca și cum ne-ar spune: „Fiilor, Adam și Eva au fost izgoniți din rai pentru că au călcat legea înfrânării de la ce oprise Dumnezeu. Voi, dacă vreți să intrați în rai, împliniți poruncile Lui. Fiți tari împotriva ispitelor. Înfrânați-vă pofta ochilor, pofta trupului și trufia vieții. Înfrânați-vă mânia împotriva celor ce vă fac rău. Fiți răbdători și iertați pe cei ce vă greșesc, cum zice Domnul. Nu măriți pârjolul vrajbei. Înfrânați-vă trupul cu limba lui, cu inima lui. Smeriți-l prin pocăință, prin post și rugăciuni.

Acum, mai mult ca oricând. Acum în timp de primăvară, când câmpul înverzește, când florile înfloresc, când sângele e în fierbere și când trupul este mai predispus la veselie, la petreceri nesăbuite, la necuviințe și chiar la fărădelegi. Satana știe lucrul acesta. Și acum, mai mult ca oricând, își dă toate silințele să vă amăgească și să vă abată de la calea mântuirii, să vă depărteze de Dumnezeu și să vă țină sub jugul lui.“

După aceste îndemnuri ale Sfinților Părinți spuse în rezumat, așa suntem datori să petrecem călătoria Sfântului și Marelui Post: cu inimile și sufletele înstrăinate de orice răutăți; cu ele smerite și pocăite, spălate și primenite, vom câștiga mila și ajutorul lui Dumnezeu de care avem mare nevoie și bucuria de Sfânta Înviere ne va fi și mai mare, când vom putea zice „fraților” și celor ce ne urăsc. Amin !

18 martie 1956

Predică la Întâmpinarea Domnului

Văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor (Luca 2, 30-31)

Fraților,

Cu vreo 300 de ani înainte de Nașterea Domnului, Ptolomeu, împăratul Egiptului, a ales 70 de mari cărturari ai poporului evreu pentru a traduce Cărțile sfinte din limba ebraică în limba greacă.

Și, spre încredințare că ei vor spune adevărul, i-a pus să lucreze fiecare în câte o cameră încuiată.

Între acești 70 de cărturari, a fost și dreptul Simeon. Ajungând el cu traducerea la cuvintele Proorocului Isaia (7, 14): *Iată, Fecioara în pânțe va lua și va naște fiu și va chema numele lui Emanuel*, s-a mirat de cuprinsul acestor cuvinte și a voit să le șteargă.

La această îndoială, la această șovăială în credința lui asupra celor scrise în Cărțile sfinte, bătrânul și dreptul Simeon a fost întâmpinat de un glas nevăzut care i-a zis: „Nu vei vedea moartea până nu vei vedea și nu vei lua în brațe pe Cel ce se va naște din Fecioară”.

La împlinirea vremii arătate de prooroci, Sfânta Fecioară a născut pe Mântuitorul.

Bătrânul Simeon trăia încă sub povara din ce în ce mai grea a bătrâneților și mergea regulat la templu.

Astăzi, în cea de-a patruzecă zi de la naștere, potrivit legii care se păstrează și astăzi, Sfânta Fecioară s-a dus la templu spre curățire și pentru a-L închina pe prunc lui Dumnezeu.

Bătrânul și Dreptul Simeon era în templu. Cum vede pruncul ținut în brațe de o fecioară, prin inspirația Duhului Sfânt, înțelege că Acesta este Mântuitorul lumii. Cuprins de

bucurie nespūsă, aleargă întru *întâmpinarea Lui*, îl ia în slăbitele lui brațe și ridicându-și ochii către Cer, zice cu glas mare, glas de bucurie: *Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumina spre descoperirea neamurilor și mărirea poporului Tău.*

Iată rostul și începutul acestei rugăciuni pe care Biserica noastră o rostește la slujba vecerniei.

Iată și pentru ce sărbătoarea de astăzi se numește „Întâmpinarea Domnului“.

Fraților,

Din întâmplarea minunată cu Sfântul și Dreptul Simeon, învățăm că suntem datori să credem fără șovăire, fără vreun pic de îndoială, cele ce se cuprind în Sfânta Scriptură. Și sunt multe locurile în Sfânta Scriptură din care vedem că au suferit pedeapsă toți aceia care, ca și Dreptul Simeon, au pus la îndoială Cuvântul lui Dumnezeu.

Sfânta Scriptură este o scrisoare pe care ne-a trimis-o Dumnezeu, după ce mai întâi a dictat-o, pentru noi, sfinților Lui scriitori. Este o scrisoare a Creatorului către creatura Sa, către noi, pentru a ne arăta calea binelui, calea Cerului, pentru a ne îndemna să mergem pe această cale, spre mântuire, spre veșnica noastră fericire. Când ne rugăm, zice Sfântul Ambrozie, vorbim noi cu Dumnezeu, iar când citim din Cuvântul lui Dumnezeu, vorbește Dumnezeu cu noi. Deci, când citim Sfânta Scriptură, trebuie să ne gândim că nu un om, ci Dumnezeu ne vorbește, Care este Creatorul nostru, Judecătorul nostru. Trebuie să ne gândim că El nu ne înșală prin cele ce ne scrie și că va veni o zi când ne va cere socoteală de tot ce ne-a vorbit. Și trebuie să ne gândim că Cuvântul lui Dumnezeu nu se întoarce niciodată deșert la El, ci aduce ori roade de binecuvântare, dacă a fost ascultat, ori roade de osândire, dacă a fost nesocotit.

Să ascultăm și să ne supunem Cuvântului dumnezeiesc fără rezerve și fără să ne întrebăm pentru ce, atunci când, cu

mintea noastră mărginită, nu putem pătrunde judecățile lui Dumnezeu. Următoarea pildă ne va fi de mult folos, în această privință.

„Mă culcasem, istorisea odată un învățat. Nu puteam să adorm. Mă gândeam la atâtea judecăți ale lui Dumnezeu, ce nu pot fi pătrunse de mintea omenească. Tot gândindu-mă așa, am adormit. În somn am avut următorul vis:

Se făcea că rătăcisem într-o pădure întunecoasă. Însăpăimântat, strigam după ajutor. Și iată că se apropie un om care-mi zice că este trimis de Dumnezeu să-mi arate calea. Lăsându-mă condus de el, mă scoate din pădure și intrăm într-o casă unde suntem primiți foarte bine. Stăpânul casei era foarte vesel că s-a împăcat cu vecinul care-i era vrăjmaș de moarte și care, în semn de iertare, îi dăruise un pahar de argint poleit cu aur. Când să plecăm de la acest om bun, îngerul, căci înger era, i-a furat paharul. Eu m-am supărat și am cântit împotriva acestei fapte. Îngerul însă mi-a zis: „Taci și dă slavă purtării de grijă a lui Dumnezeu”.

Plecăm mai departe. Ajungem la o casă a unui tâlhar. Ne primește foarte prost. La plecarea noastră, îngerul dă tâlharului paharul cel prețios. Din nou, mă supăr și cântesc.

Îngerul din nou îmi zice: „Taci și dă slavă purtării de grijă a lui Dumnezeu”.

Mergem și mai departe. Ajungem la o casă, în care era încuibată o grozavă sărăcie.

Stăpânul casei era om bun, dar, prin întâmplări nenorocite, își pierduse toată averea. După opt zile, avea să i se vândă și căsuța la licitație. Înainte de a pleca și de la acest om necăjit, îngerul îi dă foc casei. Mă supăr și cântesc iarăși, dar iarăși îngerul îmi zice: „Taci și dă slavă purtării de grijă a lui Dumnezeu.”

În sfârșit, ajungem la o familie a cărei bucurie era singurul lor copil. Copil, bine îngrijit trupește. De aici, când plecăm, îngerul spune că nu cunoaștem drumul și roagă pe tatăl copilului să ni-l lase să ne conducă. Ajungem la un râu din apro-

piere și când ne aflam pe la mijlocul podului, îngerul a luat copilul în brațe și l-a aruncat în apă, înecându-l.

„Nu, strig eu. Nici un pas nu mai merg cu tine. Tu nu ești înger, ci diavol !“

Sfârșind cuvintele acestea, o lumină cerească îl împresoa-ră pe călăuzitorul meu și-mi zice cu glas măreț:

„Numai nebunii cârtesc împotriva Celui Veșnic. Ascultă și pricepe: Paharul de aur a fost otrăvit, dragul meu. De aceea s-a luat de la omul cel bun, spre binele lui, și s-a dat omului celui rău, spre pieirea lui. Sub cenușa casei, omul acela sărac va găsi o comoară și el va scăpa de sărăcie. Iar copilul răsfățat și bine îngrijit numai trupește, nu și sufletește, dac-ar fi trăit, ar fi ucis și pe tatăl și pe mama lui. Spre binele și fericirea părinților și omenirii, el trebuia să moară.“

Multe se mai petrec și în timpul vieții noastre, al căror rost nu-l putem pricepe cu mintea noastră mărginită.

Mulți dintre noi, cinstiți, drepti, credincioși, evlavioși ori suferă nedreptăți, umiliri, ori se zbat într-o cumplită sărăcie, pe când alături de ei sunt alții mulți necinstiți, nedrepti, și hrăpăreți, necredincioși și răi, care o duc foarte bine. Și totuși Dumnezeu îngăduie această deosebire între frați. Și pentru aceasta, mulți sunt ispitiți să cârtească împotriva lui Dumnezeu. Ați auzit ce-a zis îngerul: „Numai nebunii cârtesc împotriva Celui Veșnic“.

Oricât de neînțeleasă și nedreaptă ni se va părea deosebirea aceasta: suferința celor buni și buna stare a celor răi, să nu ne clătinăm în credință, căci, negreșit, va sosi odată și ziua răsplătirii pentru cei buni și a osândirii pentru cei răi.

Binele este lumină și viață. Răul este întuneric și moarte. Binele lângă rău are mai mare valoare. Lumina lângă întuneric strălucește și mai tare. Iată pentru ce îngăduie Dumnezeu răul lângă bine: pentru ca cei buni să fie și mai vrednici de o și mai mare răsplătire, iar răul care nu vrea lumina, care vrea să distrugă binele este și mai mare, mai vrednic de o mai mare osândire.

Cei ce suntem buni să rămânem statornici pe calea binelui, oricâte rele ar veni peste noi.

Să nu râvnim la buna stare a celor răi. Să nu ne clătinăm în credință. Să avem răbdare, căci răbdarea lucrează mântuirea. Să nu căutăm să pătrundem judecățile nepătrunse ale lui Dumnezeu. Să ascultăm și să ne supunem învățăturii Lui, fără rezerve, fără șovăire, chiar și atunci când ni se pare că nu o înțelegem, iar nu să cârtim, căci „numai nebunii cârtesc împotriva lui Dumnezeu.“ Amin.

Sâmbătă, 2 februarie 1946

Predică la Duminica 1 din Sfântul Post (a Ortodoxiei)

(Evrei 11, 24-26, 32-40, Ioan 1, 43-51)

L-am aflat pe Acela despre care au scris Moise și proorocii, pe Iisus, Fiul lui Iosif din Nazaret... (Ioan 1, 45)

Fraților,

Mântuitorul a venit să caute și să mântuiască pe cei pierduți din pricina păcatului strămoșesc și să întemeieze împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

După ce ca om a petrecut 40 de zile în post și rugăciune, și-a ales 12 ucenici care să-L urmeze, să-i instruiască, să fie martori la învățătura Lui, ca apoi, după ce El se va înălța la Cer, ei, Apostolii, să-i continue opera.

Chemarea Mântuitorului a fost scurtă, din trei cuvinte: *Vino după Mine !* Scurtă, dar poruncitoare și, în același timp, dulce și atrăgătoare.

Pe vremea aceea, toată lumea era în așteptarea Mesiei și mai ales ei, ucenicii.

Atrăși de glasul dulce și poruncitor al Mântuitorului, ucenicii, fără discuție și fără zăbavă, s-au supus și L-au urmat, deși „în lume era și lumea nu-l cunoștea”.

Așa s-a întâmplat cu chemarea lui Filip, de care este vorba în Sfânta Evanghelie de astăzi. L-a întâlnit pe drum spre Galileea și i-a zis: *Vino după Mine !* Filip s-a supus și L-a urmat.

Încredințându-se că e Mesia, Filip s-a dus să-și exprime bucuria unui prieten de-ai lui, cu numele Natanail, și-i spune: *Am aflat pe Mesia, pe Iisus din Nazaret. – Din Nazaret, poate ieși ceva bun ?* I-a întrebat Natanail, neîncrezător.

– *Vino și vezi*, i-a răspuns Filip. Și Natanail a ascultat, s-a dus și s-a încredințat de adevăr.

Fraților,

Iată două chemări la mântuire: *Vino după mine* și *Vino și vezi* !

Cea dintâi este chemarea dumnezeiască către Filip, către Apostoli. Cea de a doua e chemarea omenească a lui Filip către Natanail. Filip reprezintă pe Apostoli, reprezintă preoția, clerul, iar Natanail poporul.

Deci clerul mai întâi află mai lămurit și mai temeinic pe Iisus din Nazaret. Și-l află prin credință și studii teologice. Clerul este chemat la misiunea apostoliei, a preoției, cu obligația de a propovădui popoarelor învățătura credinței; să le cheme la Iisus din Nazaret, cum a chemat Filip pe Natanail. Și celui ce va șovăi în credință să-i spună: *Vino și vezi* !

Vino în Cerul Lui de pe pământ, în casa Lui, la Sfânta Biserică. Aici vei auzi glasul Lui din Sfânta Evanghelie; îi vei vedea chipul Lui pe sfânta icoană, înconjurat de Maica Lui, de Sfinții Prooroci și Apostoli, de Sfinții Martiri și Martire, de la Împărați și Regi, de la conducători de popoare până la simpli ostași și oameni din poporul de jos. Toți aceștia, închipuiți pe sfintele icoane, la chemarea apostolică: „*Vino și vezi*”, au venit aici, au văzut, au auzit, s-au convins și au crezut. Și, crezând, au rămas statornici în credință chiar cu riscul vieții lor pământești.

Iată existența și rolul clerului. Iată marea însemnătate a Sfintei Biserici și a Sfintelor Icoane în mijlocul poporului.

Fraților,

De la început, sfintele icoane au fost în mare cinste și venerate în lumea creștină.

În veacul al VIII-lea, câțva timp au fost prigonite, dar, prin luptă și statornicie în credință, creștinii au biruit și biruința aceasta s-a sărbătorit în duminica de astăzi, cea dintâi din

Sfântul și Marele Post, și de atunci ea se numește *Duminica Ortodoxiei*.

Dacă noi cinstim și ne închinăm în fața sfintelor icoane, nu facem aceasta către lemnul sau metalul din care sunt făcute, ci ne ridicăm cu gândul către cei închipuiți pe ele, cerându-le ajutorul de care avem nevoie.

Aici, mai ales, cheamă clerul pe popor. Aici venind poporul, răspunde celor două chemări la mântuire: *Veniți după Mine, Veniți și vedeți!*

Aici este fântâna cu apă vie, este visteria tuturor bunătăților. Căci aici este scaldătoarea Siloamului care ne luminează ochii credinței; este lacul Betezda, cu Iisus Mântuitorul. Și aici orbii văd, mușii vorbesc, surzii aud, leproșii se curățesc, rătăciții găsesc calea, păcătoșii mântuirea.

Noi, creștinii, cler și popor, toți credem în Dumnezeu Mântuitorul. Toți suntem ucenicii Lui. Către toți îndreaptă El chemarea la mântuire. „Vino după Mine”. Dar, câți Îl urmăm? Și cum Îl urmăm?

În fiecare duminică și sărbătoare, prin sunetul toacei și al clopotelor, clerul cheamă poporul la Iisus din Nazaret: „Vino și vezi”. Veniți toți de luați lumină din lumina Lui. Veniți de luați apa cea vie, dătătoare de viață și de mântuire. Veniți la Visteria cu toate bunătățile, ca să luați hrana, și trupească, și sufletească, pe care nici un pământean nu v-o poate da!

Dar câți vin și cum vin? Unii numai din interes pământesc. Alții cu duh de neîncredere și de iscodire. Și vin rar. Puțini vin regulat și din datorie, fără vicleșug în gând.

Dar și acestora, dacă nu vin mai des să ia mereu pilde și îndemn pe calea mântuirii, li se slăbește credința, se lasă stăpâniți de interese pământești, de vocea trupului, de deșertăciunile lumii. Și așa, mai curând sau mai târziu, uită pe Dumnezeu. Unii Îl părăsesc. Îl părăsesc, și în sărăcie, și când sunt îmbuibăți cu de toate.

Și cu toate acestea mult milostivul Părinte Ceresc nu vrea să-L uităm. Nu vrea să-L părăsim. Deși suntem fii neascultători, din mila și din bunătatea Lui fără margini, ne caută, ne

cheamă mereu să ieșim la lumină și la viață, să ne ierte și să-L urmăm. Să-L urmăm, și aici, la casa Lui, și în afară, prin viață cinstită și fapte bune.

Ne cheamă, și prin vorba Lui bună din Sfânta Evanghelie, și prin frumusețile și minunile naturii, printr-o zi caldă și frumoasă de primăvară, prin ploi la timp, prin belșug de roade, prin liniște și pace. Și dacă vede că suntem fii îndărătnici și răi, schimbă mila în mânie și urgie dumnezeiască; ascunde soarele. Căldura lui binefăcătoare o schimbă sau în arșiță, sau în ger năpraznic. Ploile, în potop pustiitor. Belșugul de roade, în secetă și foamete. Liniștea și pacea, în furtuni și viscole, în cutremure și războaie.

Da, viscolul înspăimântător și potopul de zăpadă nemai-pomenit din luna februarie, aproape-aproape să ne îngroape, a făcut pe mulți să înțeleagă că glasul acesta nu e glasul omului, ci e glasul Domnului, glas de iubire, ca să ne aducă aminte de El, să ne întoarcem la El și să-L urmăm.

Ne spune Mântuitorul prin Sfântul Evanghelist Ioan (Ioan 15, 1-7): „Eu sunt tulpina și voi vișele. Cel ce rămâne cu Mine și Eu cu el, multe roade aduce. Fără Mine nu puteți face nimic. Ascultați cuvintele Mele. Rămâneți cu Mine și orice veți vrea, veți cere și vi se va face vouă.”

Noi, creștinii, vișele, ucenicii Lui, ca să putem face roade de mântuire, trebuie să-L urmăm *cu statornicie*, fără duh de iscodire și fără vicleșug. Să rămânem cu El în inimă, în gând, în vorbe și în fapte de dreptate, de bunătate, de milă și iubire.

În tot timpul anului, suntem datori să-L urmăm așa, dar mai ales acum, în timpul Sfântului și Marelui Post, vremea pocăinței și a iertării, vremea mântuirii.

De aceea, Sfinții Părinți au așezat astăzi Sfânta Evanghelie cu chemarea Domnului la mântuire: „Vino după Mine”, ca să ne învrednicim să ne dea nouă ca Sfânta Înviere, marea biruință a creștinătății, s-o sărbătorim cu bucurie și veselie, zicând „fraților” și celor ce ne urăsc pe noi. Amin !

Predică la Duminica a 2-a din Sfântul Post (vindecarea slăbănogului din Capernaum)

(*Evrei 7, 26-28; 8, 1-2, Marcu 2, 1-12*)

*Și văzând Iisus credința lor, i-a zis
slăbănogului: Fiule, iertate fie păcatele
tale ! (Marcu 2, 5)*

Fraților,

Sunt multe învățăturile ce se desprind pentru noi din Sfânta Evanghelie de azi.

Voi arăta deci numai pe cele ce ating mai mult atenția noastră.

După cum ați auzit, vindecarea slăbănogului a urmat imediat după cuvintele Mântuitorului: *Fiule, iertate să-ți fie păcatele. – Ridică-ți patul și mergi la casa ta.*

Și bolnavul s-a ridicat, și-a luat singur patul și a plecat, în fața mulțimii care, uimită, proslăvea pe Dumnezeu.

Să fim atenți și să ținem minte.

Slăbănogirea trupului este efectul păcătoșeniei sufletului. Și ca să înlăture efectul, Mântuitorul a căutat să înlăture mai întâi cauza. Ca să-i vindece trupul a căutat să-i vindece mai întâi sufletul, iertându-i păcatele.

Ce învățăm de aici ? Că, mai în toate cazurile, bolile, suferințele, necazurile ne sunt pricinuite de păcatele și chiar de greșelile noastre. Și dacă vrem însănătoșirea de boli, scăparea de suferințe, să căutăm să ne însănătoșim mai întâi sufletul prin pocăință, prin mărturisire sinceră și deplină, prin spovedanie.

Iată prima învățătură.

Dar pentru ce a vindecat Mântuitorul pe slăbănog ? Ne-o spune chiar Sfânta Evanghelie prin cuvintele: *Iisus văzând credința lor*. Nu a slăbănogului, ci a „lor”, adică a celor patru oameni milostivi, care s-au ostent cu el și l-au adus la casa unde propovăduia Mântuitorul.

Iată așadar a doua învățătură: că lui Dumnezeu îi place să avem milă de cei apropiați; că suntem datori să ne rugăm unii pentru alții; că Dumnezeu ne iartă păcatele, că ne mântuiește de cele rele, și pentru credința celor ce se roagă pentru noi.

Da, mulți soți necredincioși și răi au venit la credință și s-au cumințit prin rugăciunile soțului sau soției credincioase. Mulți copii a însănătoșit Dumnezeu pentru credința și rugăciunile părinților. Mulți bolnavi, ologi, paralitici, cu mâinile și picioarele moi, ori înțepenți, cu gura strâmbă și încleștată, mulți nebuni legați în lanțuri au fost aduși aici la Sfânta Biserică, la casa lui Dumnezeu, de rude, de prieteni sau de alți oameni milostivi și au fost vindecați. Și nu atât pentru credința celor bolnavi. Nu. Căci copiii și nebunii ce credință mai pot avea ?

Hotărât: i-a vindecat Dumnezeu *văzând credința lor*, a celor ce i-au adus, a celor ce i-au îngrijit și s-au rugat pentru ei, potrivit învățaturii Sfânta Evanghelii: *Rugați-vă unii pentru alții ca să vă vindecați* (Iacob 5, 10).

Dumnezeu apoi pune mai mare preț și ascultă mai degrabă rugăciunile mai multora, făcute în comun, în același loc și pentru același scop, de pildă când ne amenință o secetă, o foamete, un potop sau un război. Adică suntem datori să ne rugăm nu numai fiecare pentru sine singur, ci mai mulți la un loc, mai ales când obiectul cererii noastre este în folosul de obște, al tuturor. Aceasta este a treia învățătură.

Și acum, să ne întrebăm: de ce Mântuitorul n-a vindecat pe slăbănog acasă, pe patul de suferință ? De ce nemărginita Lui bunătate a întârziat cu vindecarea, până ce cu mare greutate, slăbănogul a putut fi adus până la casa unde propovăduia El ? El cunoștea credința celor patru oameni milostivi, înainte de a pleca cu bolnavul de acasă.

Înțelesul este acesta: că rugăciune în comun se face mai ales la casa unde se propovăduiește învățătura Lui, adică în Sfânta Biserică. Suntem datori deci să mergem și să ne rugăm mai ales în sfintele biserici.

Biserica este lăcașul sfânt, sfințit anume pentru rugăciuni și particulare, dar mai ales publice, pentru folosul de obște.

Sfânta Biserică este casa lui Dumnezeu, casă de rugăciune pentru toate neamurile. Așa o numește chiar Mântuitorul în Sfânta Evanghelie a lui Matei cap. 21, 13.

Aici mai ales îi place Lui să-i aducem jertfa rugăciunilor noastre. Căci, mergând la biserică, propovăduim și altora credința în Dumnezeu; dovedim că îl căutăm pe Dumnezeu, că ne apropiem de El, că ne ducem la El. Și mult îi place apropierea noastră de El ! Această învățătură se desprinde iarăși destul de lămurit din vindecarea slăbănogului.

Fraților,

Și cu toții, în general, și fiecare dintre noi, în particular, avem necazurile și amărăciunile noastre, durerile și suferințele noastre. Chiar și cei ce par plini de viață și de ei înșiși, care petrec și par veseli. Nici aceștia nu sunt scutiți de griji, de necazuri și de suferințe.

Toate acestea sunt numai din vina noastră. Sunt urmări ale greșelilor și păcatelor noastre. Ele ne fac să fim și noi, mai mult sau mai puțin slăbănogi, ca slăbănogul din Sfânta Evanghelie de astăzi. Din mila și bunătatea lui Dumnezeu, avem și noi patru oameni milostivi, avem pe cei patru evangheliști care, împreună, vor să ne ducă, cu patul suferințelor noastre, cu tot convoiul păcatelor noastre, la casa unde se propovăduiește învățătura Domnului, la Sfânta Biserică, de unde să căpătăm de la El, iertarea păcatelor și mântuirea de cele rele.

Să credem în ei, să ne lăsăm conduși de ei la Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre. Să credem în ei și în învățătura lor, căci e învățătura lui Dumnezeu.

În rezumat, învățăturile ce se desprind pentru noi din Sfânta Evanghelie de astăzi sunt următoarele:

Să avem grijă mai mare și mai întâi de suflet. Să îl curățim de lepra păcatelor prin pocăință, prin spovedanie sinceră și deplină, ca să putem căpăta iertare și să ne împăcăm cu Dumnezeu.

Să avem milă unii de alții. Să ne ajutăm unii pe alții. Să ne rugăm unii pentru alții.

Să facem măcar o dată pe săptămână, duminica, rugăciunile noastre cât mai mulți împreună.

Aceste rugăciuni în comun să le facem în casa Lui, în Sfânta Biserică, unde și El este, nevăzut în mijlocul nostru. Așa ne învață prin vindecarea slăbănogului.

„Doamne, Iisuse Hristoase Dumnezeul nostru, Dumnezeul îndurărilor și a toată milostivirea, a Căru milă este nemăsurată și iubire de oameni adânc neajunsă;

Cela ce ai dăruit vindecare slăbănogului, împreună cu iertarea păcatelor lui, recunoaștem că și noi suntem slăbănogi înaintea Ta. Pentru aceasta am venit la Tine, Doamne. Iartă-ne păcatele și mântuiește-ne și pe noi și țara noastră de pericolul războiului dintre noi și din afară, de secetă, de foame și de orice rău.

Doamne al Puterilor, fii cu noi, căci pe altul afară de Tine ajutor întru necazuri nu avem. Doamne al Puterilor, miluiește-ne pe noi“. Amin !

Predică la Duminica a 3-a din Post (a Sfintei Cruci)

(Evrei 4, 14-16; 5, 1-6, Marcu 8, 34-38)

Dacă voreşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie... (Marcu 8, 34)

Fraţilor,

În duminica de astăzi, a III-a din Postul cel Mare, Sfinţii Părinţi au rânduit să se serbeze *închinarea* cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci.

În cuvântarea mea de astăzi, voi arăta în scurte cuvinte care sunt motivele mai însemnate care au hotărât pe Sfinţii Părinţi să facă această rânduială, să ni se înfăţişeze adică Sfânta Cruce, spre cinstire, spre închinare şi sărutare, tocmai în duminica de astăzi, de la jumătatea postului.

Fraţilor,

Lucru minunat este Sfânta Cruce ! Lucru simplu şi măreţ în acelaşi timp ! Ea vorbeşte şi înţelege toate limbile. Ea răspunde la toate trebuinţele omului, de orice stare şi în orice situaţie s-ar afla el. Ea dă învăţătură, mângâiere şi putere, şi celor mici ca şi celor mari, şi păcătoşilor ca şi credincioşilor, şi cărturarilor ca şi celor fără ştiinţă de carte.

Sfânta Cruce este cartea creştinului care cuprinde în rezumat toate învăţăturile sfinte. Această carte este la îndemâna tuturor vârstelor. Pe ea pot citi şi cei fără ştiinţă de carte, iar cărturarii pot învăţa din ea cea mai înaltă filozofie şi teologie. Căci ce ştie omul, care a învăţat multe şi de toate, şi care, în mijlocul tuturor lucrurilor nu cunoaşte pe Dumnezeu şi nu

știe nici ce este el însuși ? Știința nu lămurește care este scopul omului pe acest pământ, de unde vine și unde merge, ce cale trebuie să urmeze, pentru ce atâtea lupte și suferințe, care este taina suferințelor, taina vieții și a morții.

Cine privește Sfânta Cruce însă, în liniște și cu toată atenția, cărturar ori necărturar, va găsi răspuns la toate aceste chestiuni de căpătâi. Icoana Celui răstignit pe ea ne face să pricepem nobila noastră obârșie, scopul nostru pe acest pământ, calea pe care trebuie s-o urmăm în această viață spre a ne ajunge scopul pentru care suntem creați și care este fericirea, după care ne străduim atât de mult, fericirea nu de o zi, de-o clipă, ci adevărată și veșnică.

Privirea la Sfânta Cruce ne face să pricepem care este valoarea sufletului nostru. Ne face să pricepem că valoarea sufletului nostru e atât de mare, încât, pentru răscumpărarea lui, pentru mântuirea lui, a trebuit ca Însuși Fiul lui Dumnezeu cel mult iubit, să se pogoare pe pământ și să se îmbrace în firea noastră stricăcioasă și, ca fiu al omului, să sufere lipsa și sărăcia, foamea și setea, să fie condamnat la moarte, să sufere patimile cele mai îngrozitoare și să moară răstignit pe cruce.

Și dacă sufletul nostru are o așa de mare valoare în fața lui Dumnezeu, înțelegem de aici că suntem datori să ne îngrijim de el, de mântuirea și fericirea lui. Ori mântuirea și fericirea sufletului nu se pot cumpăra cu bani, cu avere, oricât de mult ar da omul, chiar de ar da toată lumea aceasta. Mântuirea și fericirea sufletului se pot dobândi numai prin unire cu Dumnezeu, numai prin iubirea și săvârșirea binelui și prin ura și ferirea de păcat, de rău. Și să ne întrebăm ce lucru poate să ne inspire o mai mare groază de rău și în același timp o mai mare iubire de bine, decât privirea la această icoană sfântă, decât citirea pe această carte minunată, care ne arată că Dumnezeu atât de mult urăște și pedepsește păcatul, încât n-a cruțat nici pe Fiul lui cel mult iubit, Care a luat asupra Sa toată vina omului ca să-l răscumpere și să-l mântuiască. Și dacă Dumnezeu a urmărit răul cu atâta asprime asupra Fiului său,

făcându-se om, și nevinovat fiind, înțelegem de aici cu câtă asprime îl va urmări asupra noastră, celor greșiți și păcătoși.

Din privirea la Sfânta Cruce învățăm mai departe rostul suferințelor. Învățăm că ea este o lege de care nu poate fi scutit nimeni, dacă n-a fost scutit nici Fiul lui Dumnezeu, făcându-se om. Învățăm că suferințele sunt plata păcatelor, că, prin urmare, ne sunt de folos dacă le unim cu suferințele Mântuitorului, dacă le îndurăm cum le-a îndurat El. Despre suferință este vorba când Mântuitorul a zis că cel ce voiește să vie după El, să-și ia crucea. Suferințele sunt crucea. Crucile acestea nu sunt la fel la toți oamenii. Fiecare om își are crucea lui, fiecare om să se mulțumească cu ea și să nu râvnească crucea altuia. De aceea a zis Mântuitorul *să-și ia crucea* sa cel ce voiește să vie după El.

Din privirea la Sfânta Cruce, în sfârșit, din citirea pe această carte dumnezeiască învățăm tot ce a făcut Mântuitorul pentru noi și tot ceea ce trebuie să facem noi pentru El, pentru marea iubire ce ne-a arătat și aceasta tot pentru binele și fericirea noastră.

Cel ce voiește să vie după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze. Iată taina, iată programul vieții noastre, pe care-l citim pe Sfânta Cruce, și fiecare suntem datori să-l îndeplinim, dacă vrem să urmăm pe Hristos cel răstignit și să mergem acolo unde a mers El, și unde vrea ca și noi să mergem, în împărăția lui Dumnezeu, în locul fericirii veșnice.

În acest program se cuprinde supunere desăvârșită la voia lui Dumnezeu, lepădare de sine, bunătate, blândețe, iertare, răbdare, dragoste de Dumnezeu și de aproapele. Iată ce citim și ce învățăm din această carte sfântă.

În adevăr, e greu de îndeplinit acest program. E greu să se lepede omul de sine, dar și fericirea cu care suntem răsplătiți, îndeplinind acest program este neînchipuit de mare și este veșnică, și această fericire nu se poate dobândi pe degeaba.

Suntem la jumătatea Postului celui Mare. Postul face și el parte din lepădarea de sine, care ni se pare atât de grea. Pos-

tul este timp de înfrânare și de pocăință, timp de curăție sufletească și de rugăciune, prin care ne învrednicim să sărbătorim după cum se cuvine Sfintele și înfricoșatele Patimi ale Domnului, cum și cea mai mare și mai strălucită sărbătoare a noastră, Sfânta Înviere. Și se înțelege, pentru aceia dintre noi care au postit neîntrerupt de la început, care s-au înfrânat nu numai de la mâncărurile oprite, dar și de la toată răutatea, această lepădare de sine devine din ce în ce mai grea. Și pentru ca ei să nu alunece de pe această cale fericită și mântuitoare, pentru aceasta Sfinții Părinți au hotărât ca astăzi să ni se înfățișeze spre închinare Sfânta Cruce, să ne dea această carte sfântă, pe care noi citind și văzând dragostea nemărginită a Celui răstignit pe ea, să ne întărească în răbdare, în înfrânare, în pocăință și rugăciune, să aprindă în noi focul dragostei de Dumnezeu și de aproapele și așa să mergem pe această cale de sfințenie până la sfârșitul ei, până vom ajunge sărbătoarea sărbătorilor, în care să ne bucurăm și să ne veselim cu toții și să zicem „fraților” și celor ce ne urăsc pe noi.

Căci, fraților, dacă nu este inimă care să rămână nesimțitoare la vederea icoanei binefăcătorului ei, nu se poate pricepe cum o inimă creștină să rămână nesimțitoare la vederea Sfintei Cruci, pe care se află sfânta icoană a Celui mai mare binefăcător al ei, icoana aceluia, care a suferit atâta, până și-a dat viața Lui, pentru a ne mântui viața noastră.

Nu se poate pricepe de mintea omenească o mai mare dragoste decât aceasta. Nu se poate pricepe de mintea omenească o mai mare și mai sfântă icoană de iubire, care să aprindă iubirea noastră, ca icoana Sfintei Cruci.

Iată fraților, ce lucru dumnezeiesc este Sfânta Cruce și pentru care motiv Sfinții Părinți au așezat sărbătorirea *închinării ei* astăzi, în duminica a treia a Sfântului și Marelui Post.

Să cinstim, așadar, Sfânta Cruce. Să ne închinăm ei cu toată credința și să privim la ea cu toată iubirea și recunoștința noastră. Ea este altarul mântuirii noastre. Ea este semnul credinței noastre și garanția nădejdelor noastre. Ea este cartea

noastră de rugăciune, arma de biruință pe care o avem la îndemână oricând și oriunde.

De ne amenință vreo nenorocire, să alergăm la ajutorul ei. De ne-a cuprins necazul ori durerea, ea ne va da ca doctorie de întărire și alinare cuvintele Celui răstignit pe ea: *Uitați-vă și vedeți că n-a fost durere ca durerea Mea.*

De ne mâhnește lipsa ori sărăcia, El ne spune că în lipsă și sărăcie a trăit, de n-avea unde să-Și plece capul.

De ne atacă ispitele și poftele trupului, vrăjmașii văzuți și nevăzuți, să alergăm la ajutorul Sfintei Cruci și îngrădindu-ne cu ea, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, vom căpăta tăria necesară, ca să scăpăm cu bine de toate, vom căpăta lumină ca să ieșim din orice încurcătură.

„Crucii Tale ne închinăm Hristoase...” Amin.

1926

Predică la Duminica a IV-a din Post (vindecarea lunaticului)

(Evrei 6, 13-20, Marcu 9, 17-32)

*...de poți ceva, ajută-ne, fie-Ți milă
de noi ! Iar Iisus i-a zis: de poți crede,
toate-i sunt cu puțință celui ce crede
(Marcu 9, 22-23)*

Fraților,

Sfânta Evanghelie de astăzi îmi dă prilejul să spun câteva cuvinte despre două mari păcate, *două urâte și periculoase obișnuințe* foarte răspândite printre creștinii noștri de la sate și orașe, și anume:

– obișnuința ce au unii părinți de a-și da dracului pe înșiși copiii lor și

– obișnuința ce au unii creștini să cârtească împotriva lui Dumnezeu, pentru necazurile și nenorocirile din viața aceasta.

Ați auzit nenorocirea lunaticului din Sfânta Evanghelie.

Lunatic înseamnă om îndrăcit, om chinuit de duhul cel rău, nu zilnic ci din când în când, poate din lună în lună și de aici vine numele de lunatic.

În celălalt timp, el este în toată firea: umblă, mănâncă, muncește, doarme, ca și ceilalți deplin sănătoși; dar când intră Necuratul în el, vai și amar !

Ați auzit din Sfânta Evanghelie.

A fost dus de tatăl la Mântuitorul care l-a întrebat de câtă vreme suferă. – *Din copilărie*, a răspuns tatăl. *De poți ceva, ai milă de noi !*

De poți ceva. Prin aceste cuvinte, el își manifesta îndoiala în credință chiar în fața Mântuitorului, după cum, puțin mai înainte, și-o manifestase față de ucenici care, din pricina îndoielii lui, nu-l putuseră vindeca, spre marea bucurie a fariseilor amestecați prin mulțimea acolo de față, farisei care invidiau de moarte pe Iisus și pe ucenicii Săi.

Cuvintele *de poți ceva*, adresate Lui direct au întristat pe Mântuitorul și a zis:

O, neam necredincios ! Până când voi fi cu voi ? Până când vă voi răbda ? !

Cu alte cuvinte: „M-ați văzut făcând minuni – atâtea minuni – și tot nu credeți și-n puterea Mea“. Și totuși, deși întristat, Mântuitorul s-a milostivit și a alungat diavolul din lunatic.

De aici înțelegem că credința noastră în puterea și bunătatea lui Dumnezeu să fie tare, nu șovăielnică și atacată de rugina îndoielii, și apoi statornică, orice ni s-ar întâmpla și oricât de îndelungat ar fi timpul așteptării pentru a căpăta de la El cele ce cerem prin rugăciunile noastre.

Prin Sfânta Evanghelie, nu ni se spune din ce i-a provenit boala lunaticului, nici cine e de vină; el sau părinții lui. Lunaticul nu mai era copil, ci era în vârstă. Și numai cei vârstnici au obiceiul să se blesteme singuri. Și dacă Mântuitorul a întrebat de câtă vreme suferă, deși El, ca Dumnezeu, știa, a pus această întrebare, ca mulțimea care era de față să audă chiar din gura tatălui că din copilărie suferă și că, prin urmare, vina este a părinților. Sfânta Evanghelie deci ne lasă să presupunem aceasta, că părinții l-au blestemat, că l-au dat dracului, de care n-a mai scăpat până l-a vindecat Mântuitorul.

Poate se va gândi cineva: de ce nu devin lunatici toți copiii drăcuți de părinți ? Răspunsul este: *din mila și bunătatea lui Dumnezeu.*

Ce s-ar alege din lumea aceasta, când din casă, din curte sau mergând pe drum, din toate părțile ți-aud urechile: „fire-ai“ și „lua-te-ar“ ? !

Ce s-ar întâmpla dacă Dumnezeu ar îngădui ca diavolii să pună stăpânire pe tot ce li se oferă de către oamenii fără judecată, în supărarea lor !

Dacă Dumnezeu, îngăduie această nenorocire ici și colo, numai în rare cazuri, o face spre învățatura de minte a celorlalți părinți și copii, spre a se îngrozi și a se înfrâna la supărare și mânie față de copiii lor, gândindu-se că, drăcuindu-și copiii, nu le-ar părea bine să-i vadă chinuindu-se de diavol.

De câte ori n-am spus lucrul acesta la spovedanie celor care mi-au mărturisit acest urât obicei.

Copiii sunt o binecuvântare a Cerului, un dar de la Dumnezeu. Este o datorie sfântă pentru părinți de a-i ocroti și a-i crește în legea Domnului, Care îi va răsplăti pentru grija și osteneala ce depun pentru ei.

Fraților,

Obişnuința ce au unii creștini de a cârți și de a învinui pe Dumnezeu pentru necazurile și nenorocirile pe care le întâmpină în viața aceasta este un păcat și mai mare ca îndoiala în credință. Este o insultă adusă Tatălui nostru cel din Cer. Este a-I tăgădui mila, bunătatea, înțelepciunea și dreptatea Lui. Este a-L considera neputincios, nemilos, rău și nedrept.

După cum am spus și altă dată, sunt nenorociri care vin direct de la Dumnezeu, cutremurul, potopul, furtunile, grindina, seceta, foametea și altele. Acestea nu stau în puterea și voința omului. Omul nu are dreptul să se plângă de ele și să cârtească. Dumnezeu este Stăpânul absolut peste făptura Sa. El face toate cele ce voiește. Și le face numai pentru iubirea de oameni. Trimite aceste nenorociri nu atât ca pedeapsă, ci mai mult să trezească oamenii din rătăcirea lor, să le aducă aminte de El, să-L recunoască de stăpân, să se pocăiască și să-i ierte.

Toate celelalte necazuri, amărăciuni, suferințe și nenorociri până la războaie, nu pornesc de la Dumnezeu. Ele sunt pricinuite de oameni, din lipsa de dragoste și bunăvoință dintr-ei. Dumnezeu mereu le spune: *Iubiți-vă unii pe alții.*

Iubiți chiar pe vrăjmașii voștri. Oamenii însă, nesocotind voia Domnului și dând peste necazuri, suferințe și nenorociri, învinuiesc pe Dumnezeu că nu le ajută la răutățile și nedreptățile lor. Nu este aceasta numai o necuviință, ci cum spuneam, o insultă gravă, pentru care oamenii pierd sau îndepărtează ajutorul lui Dumnezeu. Și toate aceste necazuri, suferințe și nenorociri stau în puterea și voința omului să le evite, să scape de ele sau să le îndulcească măcar.

Istoviți de ele și deznădăjduiți de ajutor din altă parte, mulți se îndreaptă tot la Dumnezeu, dar și atunci zic ca părintele lunaticului din Sfânta Evanghelie de astăzi: *Doamne, de mai ești, dacă poți ceva, ai milă de noi.* Vedeti ? Cam așa se întâmplă.

E bine ca omul să se întoarcă la Dumnezeu. Să nu piardă din vedere însă că Dumnezeu nu se uită numai la vorbele omului, ci și la gândul și inima lui. Și la rugăciunea ce-i face omul, îi răspunde și Dumnezeu: *De poți crede, toate-i sunt cu putință credinciosului.*

Adică puterea Mea va fi în raport cu puterea credinței tale. Eu pot totul. Dacă și credința ta în Mine este hotărâtă, tare și statornică nu numai în timpuri bune, dar și în orice suferință și nenorocire te va lovi, atunci și ție toate îți vor fi cu putință.

Fraților,

Ni se mai spune în Sfânta Evanghelie că lunaticul era aruncat de diavol în foc și apă. Pentru creștini, spun Sfinții Părinți, ele reprezintă mânia și pofta.

Orice creștin are în viața lui o scânteie de supărare. Și stă în mintea și voința lui s-o stingă sau nu. Dacă o stinge prin judecată sănătoasă, e scăpat de foc. Dacă nu o stinge prin judecată sănătoasă, i-o aprinde diavolul și o crește până devine pârjol în care arde și el și alții. Cred că știți blestemul din popor adresat celui mânios și rău: *Arde-te-ar focul mâniei!*

Cine apoi nu are poftă ? La început, ele sunt ca apa. Îți fac plăcere. Dacă ești fără minte și fără judecată și abuzezi,

poftele devin periculoase. Toate. Căci te istovesc, te sorb, până te îneci în vârtoarea lor.

Mânia și poftele sunt cele două mari și periculoase ispite ale diavolilor. Cu ele reușesc ei să rupă pe creștini de Dumnezeu, să-i atragă în ceata lor și să-i piardă.

Diavolii, ca spirite rele și nevăzute, pătrund ușor în tot timpul și în tot locul, prin sate și orașe, prin târguri, prin piețe, prin case și prăvălii, până și prin biserici și mănăstiri. Pătrund în oameni, bărbați și femei. Se instalează în gând și în inima lor și pe unii îi fac mânioși, răzbunători, furioși până la ucidere ori sinucidere. Pe alții, înșelători și hrăpăreți, lacomi de avere, desfrânați și preadesfrânați. Și din toate aceste patimi cu urmările lor, nu e de mirare că și astăzi răsare, ici colo câte un epileptic, câte un lunatic de-a binelea, ca lunaticul din Sfânta Evanghelie de astăzi.

Diavolii sunt încăpățânați. Sunt îndârjiți și stăruitori în răvna lor de a distruge pe om și împărăția lui Dumnezeu. Îi scoți afară și ei vin iarăși, dacă creștinul nu e înarmat cu judecată sănătoasă, cu înfrânare, cu credință statornică. De aceea până și Mântuitorul a spus: *Soiul acesta de demoni prin nimic nu poate ieși decât numai prin rugăciune și prin post.*

Așadar ca noi să putem reuși să scoatem definitiv și să scăpăm de duhul cel rău, pe lângă credință tare și statornică, Mântuitorul ne mai recomandă aceste două arme: *postul* și *rugăciunea*. Prin post, să ne înfrânăm *trupul* cu stomacul lui, cu inima și cu limba lui; iar cu rugăciunea, făcută cu credință și cu smerenie, să ne întărim *sufletul*, ca să căpătăm și ajutorul lui Dumnezeu. Și lucrul acesta să-l facem mai ales acum, în timpul Sfântului și Marelui Post, timp de înfrânare de po-căință, în timp de primăvară când trupul este mai pornit spre cele rele și când diavolii își dau mai multă osteneală, ca să nu fie rușinați și izgoniți din noi și dintre noi.

După îndemnul Mântuitorului, acestea sunt mijloacele și armele folosite de Sfinții Apostoli, de Sfinții Părinți și Martiri, pentru ca să biruiască cerbicia tiranilor și viclenilor

vrăjmași ai omului și ai lui Dumnezeu. Și au biruit. Aceasta este și menirea noastră.

„Doamne Dumnezeule și Mântuitorul nostru, Care nu voiești moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu, cu adâncă smerenie mărturisim în fața Ta, că noi nu suntem sfinți, dar credem în Tine. Ajută-ne, Doamne, în necredința noastră. Credem în Tine, Doamne, și vrem să ne întoarcem la Tine, ca să ne mântuim și să fim vii; dar fără ajutorul Tău, ce putem face ?

Ajută-ne ca, prin înfrânare, prin post și rugăciune, prin pocăință și mărturisire sinceră și deplină, să ne izbăvim de ispitele satanei, care ne duc la suferințe și la moarte și să mergem numai pe calea poruncilor Tale, dătătoare de viață și de mântuire.

Și așa făcând, împăcați cu Tine și cu sufletele noastre, să sărbătorim Sfântă Învierea Ta, cu bucurie și cu pace și să Te slăvim în veci“. Amin !

Predică la Buna Vestire

Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu și iată vei zămisli și vei naște un Fiu și-I vei pune numele Iisus... Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pânteceleui tău... (Luca 1, 30-31, 42)

Fraților,

Două femei sunt cele mai vestite dintre toate femeile pământului.

Două mame sunt cele mai însemnate între toate mamele din lume: una este Eva, iar cealaltă este *Maria*.

Mare deosebire este între ele, zice Sfântul Ioan Gură de Aur și alți Sfinți Părinți ai Bisericii Creștine.

Eva, deși cunoștea voia Domnului, a călcat-o și a stat de vorbă cu duhul întinericului, travestit în chip de șarpe, dând crezare minciunilor lui.

Maria, deși ascultă cuvintele îngerului de lumină, din smerenie, nu le crede până ce nu i se dau probe că așa este voia lui Dumnezeu.

Eva se târguiește cu tiranul diavol pentru pierderea noastră.

Maria mijlocește mântuirea noastră cu trimisul lui Dumnezeu, Arhanghelul Gavriil.

Eva, prin mândrie și neascultare, deschide prăpastia răului, lipsindu-se de Dumnezeu.

Maria, prin smerenie și supunere, astupă prăpastia, restatornicește binele și dă naștere unui izvor de bucurie și fericire în valea plângerii și a lacrimilor, recâștigând pe Dumnezeu.

Eva a adus blestemul pe pământ, iar Maria binecuvântarea.

Eva a adus durerea, întristarea și suspinarea, iar Maria mângâierea, bucuria și pacea.

Eva, prin greșeala ei, ne-a închis porțile raiului ceresc, iar Maria iarăși ni le-a deschis.

Eva, prima femeie, prima mamă, a dat naștere la o lume păcătoasă, blestemată și chinuită de întuneric, de nesiguranță, de suferințe, de întristare și de moarte.

Maria, a doua Evă, a dat naștere la o nouă lume, lumea spirituală, duhovnicească, începând cu al doilea Adam, cu Omul-Dumnezeu, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Așadar, prin Sfânta Preacurata Fecioară Maria, toate s-au schimbat, toate s-au inversat:

blestemul în binecuvântare, întunericul în lumină, moartea în viață, întristarea în bucurie.

Până și numele de Eva, citindu-l invers, dăm peste cuvântul latinesc „Ave“, ceea ce înseamnă: „bucură-te“.

După cum vedeți și înțelegeți, prin femeie s-a răspândit păcatul și osânda în lume și tot prin femeie a binevoit milostivul Dumnezeu să se mântuiască neamul omenesc de osânda și de robia păcatului.

Și așa, ceea ce s-a pierdut prin Eva, s-a câștigat și se câștigă prin Sfânta Fecioară Maria care, dintre toate fecioarele pământului, numai ea s-a învrednicit de marea cinste să primească Buna Vestire de la Arhanghelul Gavriil prin cuvintele: *Bucură-te, cea plină de har. Domnul este cu Tine. Binecuvântată ești Tu între femei.* (Luca 1, 28.)

După această Bună Vestire, ea zămislește în pântece de la Duhul Sfânt și apoi dă omenirii fructul vieții și înlătură fructul morții, adus în lume de Eva.

Deci, să zicem astăzi, împreună cu Sfânta Biserică: „Binevestește, pământule, bucurie mare.

Cântați Ceruri laudă lui Dumnezeu, căci astăzi, s-a făcut începătură mântuirii noastre“.

Iată vredniciile și binefacerile aduse de Maica Domnului pentru lumea nouă din care și noi facem parte.

Fraților,

Eva este mama noastră după trup. Maria este mama noastră după suflet, căci ea ne-a dat viața sufletului, ea ne-a născut și ne-a crescut în viața harului, dându-ne pe Fiul ei, pentru răscumpărarea și mântuirea noastră.

Fericiți suntem noi, creștinii, că avem o asemenea mamă: bună, iubitoare și milostivă și – după Dumnezeu – atotputernică în Cer și pe pământ. Prin ea putem căpăta tot ajutorul, toată darea cea bună. În calitatea ei de mamă a Fiului lui Dumnezeu, ea poate totul, căci un Fiul bun și iubitor ca Fiul ei, nimic nu poate refuza unei mame bune și iubitoare.

Sfânta Biserică ne încredințează și ne spune că „mult poate rugăciunea Maicii pentru îmblânzirea Stăpânului”.

Neîncetat se roagă lui Dumnezeu și plânge pentru noi, fiii ei duhovnicești, să ne ierte și să nu ne pedepsească după păcatele noastre.

Suntem datori, așadar, să-i dăm cultul pe care-l merită. Să o cinstim și să o venerăm cu toată căldura și evlavie. Să ne închinăm și să cădem înaintea ei, cu rugăciuni de laudă, de mulțumire și de cerere, în nevoile și necazurile noastre, dar, în același timp, să căutăm să ne îndrumăm pașii pe calea arătată de ea, ca și noi să ne învrednicim de darurile lui Dumnezeu.

Fraților,

De la începutul creștinismului, două căi se deschid în fața noastră: una este calea Evei, iar cealaltă este calea Sfintei Fecioare Maria.

După pilda mamei păcatului, omul coboară pe panta nenorocită a josniciei, a păcatelor și, dimpotrivă, după pilda Mariei Preacurate, omul urcă pe scara virtuților creștine până la desăvârșire.

Când noi adică, prin purtarea noastră, prin felul nostru de viață, dăm numai pilde rele, noi mergem pe calea Evei; și dimpotrivă, când noi răspândim în jurul nostru lumina binefăcătoare și mântuitoare a virtuților creștine și mireasma faptelor bune, noi mergem pe calea Maicii Domnului.

De multă vreme însă și tot mai mult s-a micșorat și se tot micșorează numărul celor ce călcăm pe urmele Maicii Domnului, ca să ne bucurăm și noi ca și Ea, de mângâiere și bucurie, de pace și binecuvântare dumnezeiască. Dimpotrivă, tot mai mult se sporește numărul celor ce după pilda Evei, urmează pe calea cea largă a bunului plac, a neascultării de Dumnezeu, aducând din nou pe pământ blestemul suferințelor, de nu mai e pace între oameni și popoare și nici bunăvoință chiar între frații de un sânge și de o lege.

Cunoaștem binele, ne place și-l iubim și totuși facem răul pe care-l urâm. Știm că mergem pe calea Evei. Știm că pe această cale dăm peste durere, întristare și suspin și totuși mergem mai departe, cu ochii închiși și cu inima de piatră.

Iată de ce nu ne putem bucura de mângâiere și de pace, căci, prin păcate, izgonim din noi și dintre noi pe Domnul păcii. Și, ca și Eva ne mândrim. Nu vrem să avem stăpân pe cap. Nici chiar pe Dumnezeu.

Dar astăzi este sărbătoarea Maicii Domnului. Este în special sărbătoarea femeilor.

Și către femei îndeosebi își îndreaptă, azi, învățătura și îndemnul cuvenit și le zice:

„Mame creștine, dacă vreți să dați naștere la o lume nouă, mai bună, dacă vreți să fiți și voi binecuvântate de Dumnezeu și de tot pământul, părăsiți calea Evei. Nu vă lăsați amăgite de diavolul, ca Eva. Când vă ispitește răul, gândiți-vă la Eva. Biruiți ispita și mergeți pe calea Maicii Domnului, pe calea smereniei, a evlaviei, pe calea supunerii la voia lui Dumnezeu. Ocupați-vă mai cu temei de creșterea copiilor în legea Domnului. Dați-le numai pilde bune și feriți-i de cele rele.

Uitați-vă pe pereții Sfintei Biserici. Ce vedeți ? Sfinți. Ce sunt Sfinții dacă nu fiii unor mame cu adevărat creștine, care i-au crescut în legea lui Dumnezeu după pilda Maicii Domnului.

Puneți-vă sub ocrotirea ei. Cereți-i ajutorul și vi-l va da cu bucurie.

Și acum, cu toții și din toată inima să o slăvim, împreună
cu sfinții îngeri și cu Sfânta Biserică, și să-i zicem:

„Bucură-te, cea prin care a pierit blestemul
Bucură-te, izbăvirea lacrimilor Evei
Bucură-te, cea prin care se înnoiește făptura
Bucură-te, stea care arăți Soarele
Bucură-te, capul poruncilor Lui
Bucură-te, ușa mântuirii noastre
Bucură-te, Sfântă mai mare decât toți Sfinții
Bucură-te, Maică pururea Fecioară.“

1957

Predică la Duminica a 5-a din Post (a Cuvioasei Maria Egipteanca)

(Evrei 9, 11-14, Marcu 10, 32-45)

*Și Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis:
Știți că cei ce se socotesc că sunt condu-
cători ai popoarelor domnesc peste ele,
și cei mai mari ai lor le stăpânesc. Între
voi însă să nu fie așa: ci cel ce ar voi să
fie mai mare între voi, să fie rob tuturor;
căci și Fiul Omului n-a venit să I Se
slujească, ci ca să slujească și să-Și dea
viața pentru răscumpărarea multora.
(Marcu 10, 42-45)*

Fraților,

Adam și Eva, amăgiți de satana, s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu. I-a făcut să simtă că au stăpân.

Făptura, așadar, se răzvrătește împotriva Făcătorului ei. Au vrut ca ei singuri să se bucure de întâietate, de slavă și au călcat porunca.

Știți ce a urmat. Dar călcarea poruncii le-a adus blestemul muncii, blestemul suferințelor și al morții. Apoi vrajbă, ură, răzbunare, lupte, războaie nimicitoare între frați, între fii și părinți, între diferitele triburi și neamuri din lumea veche. Pământul devenise un iad de răutăți și fărădelegi. Omul devenise o jucărie a satanei, o corabie pe marea vieții, fără cârmaci, fără Dumnezeu.

Cu darul lui Dumnezeu, Isaia Proorocul „a văzut cu închi-puirea” pe Domnul Hristos șezând pe tronul cel preaînalt în-conjurat de slavă și de sfinți îngeri. A văzut apoi pogorârea Lui, nașterea, viața, patimile și moartea pe Cruce și atunci, a

exclamat în lacrimi și suspine: „O, ticălosul de mine !“ Ce să înțelegem prin această exclamare ?

Adică, ce prăpăd, ce ticăloșie a făcut și va face, în lume, ticălosul de *egoism*, dacă, pentru a mântui lumea de el a trebuit să se pogoare pe pământ Însuși Domnul Slavei și, ca om, să pătimească și să moară pe cruce !

Și, precum a proorocit Isaia, marele profet al lumii vechi, S-a pogorât Domnul Slavei, ca să răscumpere pe om, de lepra păcatului, de ticălosul de *egoism*, și să întemeieze o împărăție nouă, o lume nouă, care să ducă viața după voia lui Dumnezeu, în care să domnească nu *egoismul*, nu vrajba și ura, ci dragostea de Dumnezeu și de aproapele, mila, smerenia, bunătața, *altruismul*.

Și lumea nouă a început cu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și cu cei doisprezece ucenici ai Lui.

Ei bine, iată că și acum, la început de lume nouă, a încercat satana să semene neghina *egoismului*. Mai întâi, a încercat să ispitească chiar pe Domnul Hristos, ca om. Dar Mântuitorul l-a respins, l-a înfruntat prin cuvintele: *Înapoia Mea, satano !* Aceasta s-a întâmplat la începutul operei Lui mesianice.

Și când Mântuitorul, pentru ultima oară, mergea la Ierusalim să încheie opera mântuirii, prin patimile și moartea Sa, satana n-a mai îndrăznit să-L atace, ci și-a îndreptat ispitirea tot către o pereche de oameni, și către cei mai aleși și mai iubiți ucenici ai Domnului, către Iacob și Ioan, cum ați auzit din Sfânta Evanghelie de astăzi.

Satana știa că ucenicii încă nu primiseră botezul Sfântului Duh, darul apostoliei. Știa că ei nutreau credința greșită că Mântuitorul, ajungând în Ierusalim va fi proclamat Împărat pământesc, și ei vor ajunge sfetnicii Lui, miniștrii Lui. Și ca să reușească cu amăgirea, satana i-a încântat cu slava lumii, ca pe Adam și pe Eva, cu întâietatea, cu *egoismul*. I-a făcut să ceară cele dintâi locuri din împărăție: *Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta și altul de-a stânga Ta, întru împărăția Ta !*

Înțelegeți ? Amăgire diavolească !

Ucenicii erau 12. Pe cei doi îi făcea să cadă din dar prin slava lumească, iar pe cei 10, prin invidie. Dar n-a reușit satana cu amăgirea nici cu ei.

Mântuitorul știa că ucenicii încă nu înțeleseseră pe deplin înspăimântătoarea Lui Taină de ispășire și de iubire. Afară de aceasta, Iacob și Ioan nu l-au tăgăduit întâietatea, ca Adam și Eva. Nu s-au răzvrătit. N-au ieșit din porunca Lui. I-au rămas tot credincioși și smeriți. Căci, în genunchi și cu adâncă smerenie, L-au rugat ca, după El, lor să le dea cele dintâi locuri. De aceea și Mântuitorul i-a iertat cu indulgență, și cu blândețe i-a înfruntat prin cuvintele: *Nu știți ce cereți !* Și i-a menținut și mai departe ca ucenicii Lui iubiți, lămurindu-i că: *în împărăția Mea, cel ce vrea să fie mai mare, să fie tuturor slugă. Că și Eu n-am venit ca să-Mi slujească alții, ci ca Eu să slujesc altora și să-Mi dau viața pentru mulți.*

Fraților,

Cuvintele acestea, ca și toată învățătura Lui nu privesc și nu se îndreaptă numai către cei 12 ucenici, ci către toți cei ce vor crede în El, pentru ca pe toți să-i mântuiască. Deci și pe noi, creștinii de azi și de mâine. Căci deși prin Botez, prin apă și prin Sfântul Duh, ne-am spălat de vechiul păcat, noi toți ne naștem, având în firea noastră înclinația spre păcat și mai ales către patima diavolească a egoismului.

Toți suntem egoiști, mai mult sau mai puțin, de la vlădică până la opincă, cum zice poporul; de la copilul din brațe până la bătrânul gârbovit. Egoismul se observă și la copilul de la sân. Dacă nu se iau măsuri prin educație și prin înfrânare, cu timpul patima aceasta se întărește și devine plagă socială.

Egoistul e prea ocupat de persoana lui. Prea mult face uz de cuvântul *eu*, și în dorințe, și în gând, și în fapte: „*eu* să fiu cel dintâi, ca să mă admire, să mă laude lumea și să mă cinstească; *eu* să comand, *eu* să reușesc, *eu* să câștig, *eu* să trăiesc bine“.

Și acest ticălos de *eu* nu-l lasă pe egoist să se mai gândească și la alții. El este lacom pentru el și zgârcit pentru alții. La el, virtutea *iubirii de sine* a devenit patimă.

Dumnezeu nu ne oprește să ne iubim pe noi înșine. Dimpotrivă. Și mai ales pentru grija de suflet. Dumnezeu ne poruncește să iubim și pe aproapele tot așa ca și pe noi înșine. Altfel, s-ar stinge din lume mila, bunătatea, smerenia și iubirea. Și când din lume lipsesc acestea suferim cu toții.

Mântuitorul de aceea s-a făcut om, ca să învețe pe om cum să se vindece de lepra egoismului, care a adus atâta mizerie în lumea veche și, după cum simțim și vedem, chiar în lumea nouă, pentru că lumea nu-L urmează, nu-i ascultă învățătura și pilda ce I-a dat.

Pe Mântuitorul, nu L-a stăpânit egoismul. El l-a înlocuit cu *altruismul* prin a face bine tuturor, prin a sluji multora, prin milă, prin smerenie și iubire, până *și-a dat viața pentru mulți*, cum a spus ucenicilor Lui.

Iată, așadar, modelul sfânt și calea de urmat pentru noi: *smerenia și iubirea*. Ele sunt nedespărțite. Ele sunt cele două trepte de căpetenie ale scării prin care ne înălțăm, și în fața oamenilor și a lui Dumnezeu.

Cine nu se împlânzește în fața unui suflet blând, cuvios și smerit ?

Cine se supără și fuge de iubire și binefacere ?

Dacă smerenia și iubirea ar stăpâni cât mai multe inimi de pe fața pământului n-ar mai fi atâtea fricțiuni, atâtea vrajbă și ură, atâtea răutăți și fărâdelegi în familii, între oameni și popoare.

Să nu uităm că noi suntem și păcătoși. Avem neapărată nevoie de pocăință. Fără pocăință, nu este mântuire. Ei bine: prin smerenie sinceră ajungem la pocăință, și prin pocăință sinceră și deplină ajungem la mântuire.

Prin smerenie și pocăință sinceră și deplină s-a mântuit Cuvioasa Maria Egipteanca, de care Sfânta Biserică face pomenire astăzi și care a devenit sfântă, din diavol ce era, din cauza păcatelor ei multe.

Ne apropiem de Sfânta Înviere. Trăim zile cu nădejde de mântuire.

Trăim zile de pocăință, de smerenie și iubire de frați. Se cuvine ca măcar acum să lăsăm pe a doua linie grija pentru trup. Se cuvine să avem grijă mai întâi și mai mult de suflet. Înfrumusețarea ca și hrana sufletului acestea sunt: *smerenia, pocăința și iubirea de frați*, acum mai mult ca oricând.

În rugăciunile noastre, acestea să le cerem, mai întâi și mai mult, iar nu ambițiile noastre egoiste. Să ne rugăm să ne ajute ca să ne putem smeri, să ne putem pocăi și să putem iubi pe aproapele nostru ca pe noi înșine. Căci zice Mântuitorul, că numai așa vom dovedi că suntem ucenicii Lui și că iubim pe Dumnezeu.

Și văzând Dumnezeu smerenia și pocăința noastră sinceră și deplină, ne va ierta greșelile și ne va blagoslovi cu mântuirea de cel rău, și aici, și în vecii vecilor. Amin !

7 aprilie 1957

Predică la Duminica Floriilor

(Filipeni 4, 4-9, Ioan 12, 1-18)

A doua zi, mulțime multă... auzind că Iisus vine la Ierusalim, au luat ramuri de finic și ieșind în întâmpinarea Lui, strigau: Osana, binecuvântat este Împăratul lui Israel, Cel ce vine în numele Domnului. (Ioan 12, 12-13)

Fraților,

Primirea împărătească făcută Domnului când a intrat în Ierusalim, este o grăitoare învățătură despre cum trebuie să primească creștinul pe Domnul, când vine la el prin Sfânta Împărtășanie.

Sfânta Împărtășanie este însuși Trupul și Sângele Lui, prefăcut prin puterea Duhului Sfânt în pâine și vin. Este deci hrana sufletelor noastre.

Este mântuirea sufletului și a trupului. Este doctoria oricărei boli a lor.

Prin Sfânta Împărtășanie, creștinul câștigă viață veșnică, căci ea îl oprește de la rău și-l îndeamnă către cele bune.

Prin ea reușește să-și înfrângă poftele, să slăbească și să înlătore ispitele, să se tămăduiască de păcate, să-și mărească harul, să-și sporească dragostea.

Ea îi dă curaj să lupte mai ușor cu greutățile și suferințele vieții. Îi ușurează și chiar îi înlătură frica de moarte. „Celor fricoși, le dă curajul leului”, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, iar duhurile rele tremură, văzând buzele creștinului roșite de sângele Domnului Hristos.

Iată, numai în scurte cuvinte, ce este Sfânta Împărtășanie și ce câștigă creștinul care o primește cu vrednicie.

Așadar, trebuie să ne tânguim, a zis un părinte bisericesc, văzând câtă nesimțire arată multă lume, pentru această Sfântă Taină care este bucuria Cerului și mântuirea pământului.

Sunt multe și felurite darurile Sfântului Duh și bunătățile ce revarsă Sfânta Împărtășanie asupra celui ce le primește cu vrednicie. Și asupra lor m-am gândit acum, în cuvântarea mea.

Fraților,

Satana, vrăjmașul lui Dumnezeu și al omului, ne urăște de moarte. Știți de ce ? Pe el și pe sateliții lui, pentru greșală, I-a pedepsit Dumnezeu pentru vecii vecilor, fără posibilitate de întoarcere și de iertare; pe când greșind și omul, cu el s-a milostivit bunul Dumnezeu și a trimis pe Fiul Său ca să-l răscumpere și să-l mântuiască de pedeapsa păcatului.

Și nu numai atât: i-a dat și posibilitatea întoarcerii, prin căință și pocăință sinceră, ori de câte ori va mai cădea.

De aceea, invidios pe om, satana caută neîncetat să distrugă planul divin al mântuirii și să piardă pe om.

Așadar, ne urăște satana, pentru că ne iubește Dumnezeu. Creștinul nu trebuie să uite nici o clipă lucrul acesta, după cum și satana nici o clipă nu încetează să ispitească, să amăgească pe om și mai ales pe creștini și să-i piardă.

Știind cât de folositoare este Sfânta Împărtășanie și câtă tămăduire află creștinul într-însa, își dă toată silința, el și agenții lui, să depărteze pe creștin de ea și de Dumnezeu. Cum ?

Îl împiedică de la *pregătire și de la vrednicie*. Îl face să i se pară acestea două pietre de moară.

Îl strecoară în gând rușinea de lume, ca și când cinstea ar fi o rușine. Bagă fitilul vrajbei între frați, între membrii familiei, între vecini, mai totdeauna pentru lucruri de nimic.

Îl face să citească scrieri imorale. Îl face mândru, greoi și leneș. Îl împiedică de la Sfânta Biserică, pentru motive neserioase. Îl face curios. Să știe ceea ce nu-l privește și nu trebuie să știe. Căci și curiozitatea este un mare și periculos defect la om și mai ales la femei. Ea, curiozitatea, este chibritul cu care satana aprinde focul iadului între noi. Dintr-o scânteie, dintr-o

vorbă spusă între patru ochi, focul se aprinde și cuprinde și nimicește atâtea și atâtea suflete. Curiozitatea a împins-o pe Eva la păcat, pierzând binele, liniștea și fericirea raiului.

În sfârșit, satana se ține scai de om și mai ales de creștin, ațâțându-i poftele și plăcerile trupului. În mare măsură se folosește el de trupul nostru pentru a ne împiedica la mântuire. Ne face să ascultăm de vocea trupului în paguba sufletului. Împinge grija noastră de satisfacerea trupului atât de departe, că facem din trup nu numai un stăpân, dar un tiran al sufletului.

N-ați băgat de seamă ? Când cere trupul mai cu înfocare alimente de dulce și mai ales carnea ? Miercurea și vinerea. Adică în zilele oprite de canoane și de Biserică. Atunci mai mult se desfătează trupul.

Ce înseamnă asta ? Trupul este materie. Pentru materie, o zi este ca și cealaltă. Atunci, cine-l ațâță, ca să poftască fructul oprit ? Cine, dacă nu satana ? ! El, ca spirit, pătrunde mai cu grijă în sufletul și în inima creștinului ca să-l facă călcător de lege și să-și piardă vrednicia lui de creștin. Nu spurcă pe creștin ce mănâncă. E adevărat. Dar e călcător de lege. Și acesta e un mic exemplu, față de alte călcări cu mult mai mari.

Și când dă satana asalt mai înverșunat cu ispitele lui asupra creștinului ? La zile mari, în timpul posturilor. Adică atunci când el trebuie să se pregătească și să se învrednicească de a se uni cu Domnul prin Sfânta Împărtășanie.

Dacă reușește, atunci mincinosul, fățarnicul și amăgitorul diavol întoarce foaia. Amăgește pe sârmanul creștin cu smerenia și cu frica de Dumnezeu: „Cum să te împărtășești, îi șoptește el. Nu vezi că ești păcătos ? !” Înțelegeți ? Așa face el cu toate ispitele lui. Și reușește de minune, în majoritatea cazurilor, ca să-l țină pe creștin cât mai mult și cât mai departe de Dumnezeu și de Sfinte Taine și să moară nepregătit și nespovedit, ca un animal.

Fraților,

Domnul Hristos a știut că creștinul nu va putea păstra neștirbită nevinovăția câștigată din pruncie prin Botezul care

nu se mai poate repeta. Și ca să nu lase făptura Sa, pentru care Și-a vărsat sângele, lipsită de hrana sufletului, a instituit al doilea botez, *spovedania*, care se poate repeta și prin care creștinul se spală, se curățește și se sfințește din nou, și din nou își capătă vrednicia de a se uni cu Domnul prin Sfânta Împărtășanie.

Și Sfânta Biserică știe că de ar fi creștinul curat și sfânt ca Sfântul Ioan Botezătorul, tot nu ar fi cu adevărat vrednic să se împărtășească cu Sfintele Taine. De aceea obligă Ea până și pe Arhieri și preoți să zică, atunci când se împărtășește: *Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul sufletului meu*. Și totuși, ea obligă pe fiii ei să se împărtășească de patru ori pe an sau cel puțin la Paști *negreșit*, cu pregătirea cerută de acest mare și sfânt eveniment.

Dacă vrea mântuirea și îndreptarea, n-are decât să se ducă la tribunalul duhovnicesc al *spovedaniei* și să se pârască de toate păcatele lui. Dar trebuie să știe că la acest tribunal nu duhovnicul e judecătorul lui, ci numai singur Dumnezeu, Care vede și știe toate, Care asistă la spovedanie și Care nu caută la fața omului. Duhovnicul e numai un martor care ascultă mărturisirea și care este împuternicit ca, în chip văzut, să pronunțe sentința. Sentința aceasta este dreaptă și valabilă, numai dacă creștinul este sincer și fără vicleșug în inimă.

Creștinul, așadar, să nu fie nepăsător, nici să invoace motivul că e păcătos, dar nici să ia Sfânta Împărtășanie cu prea mare ușurință, ca o simplă formalitate, numai ca un obicei apucat de la părinți. Creștinul trebuie să fie sincer la mărturisire. Pe Dumnezeu nimeni nu-l poate înșela. Altfel, cade în păcatul lui Iuda.

În timpul vieții, trece creștinul prin mari greutăți, lipsuri și suferințe. Ce greutate găsește el prin înfrânarea trupului? Și cât? Câteva zile pe an. Pregătirea, prin înfrânare, nu omoară, ci dă sănătate și viață, și trupului, și sufletului. Și creștinul știe aceasta. Și atunci, cum? Când el știe aceasta, când Dumnezeu și Sfânta Biserică îi arată calea binelui, el să rămână mereu pe calea răului? Atunci, ce fel de creștin este? Să ur-

meze orbește pe satana, vrăjmașul de moarte al lui și al lui Dumnezeu ? Fără-ndoială, nu.

Mai sunt șase zile până la Paști. Cine nu s-a pregătit în timpul postului, are prilejul să o facă acum, în săptămâna mare, prin înfrângerea ispitelor, prin înfrânarea trupului cu post și cu rugăciune, prin iertarea și împăcarea cu frații; prin o mai mare grijă de suflet, spălându-l cu lacrimile pocăinței și cu apa Sfântului Botez al spovedaniei, sinceră și deplină.

Și așa, de Sfânta Înviere, împăcat cu Dumnezeu și cu aproapele, creștinul se învrednicește să primească pe Domnul prin Sfintele Taine. Și atunci, în camera inimii lui, curățită și aerisită, cu mare bucurie va intra Domnul cu toată mărirea și puterea Lui și cu darurile Sfântului Duh, cu care și El, ca om, a biruit pe satana. Ramurile de finic cu care L-a întâmpinat atunci poporul din Ierusalim, cu șase zile înainte de Paști, această biruință însemnau: a omului asupra diavolului, a binelui asupra răului, a vieții asupra morții.

Tot această însemnare o au și ramurile de salcie pe care Sfânta Biserică le dă creștinului astăzi. Prin ele, Sfânta Biserică îi urează și-i zice: „Creștine, fiule, primește semnele biruinței, ale biruinței tale asupra ta însuși și asupra diavolului cu toate ispitele lui. Fii tare în cele șase zile următoare, ca, în a șaptea zi, a Învierii Domnului, să ieși tu biruitor din mormântul greșelilor tale, să te bucuri și să te veselești într-însa, hrănindu-ți *trupul* la masa ta, cu mielul de Paști, cu ouăle roșii și cu alte bunătăți, din bunătatea Celui de sus, după ce mai *întâi*, ți-ai ospătat *sufletul* din Cina cea de Taină, mulțumind și dând Slavă Lui Dumnezeu. Amin !

Rostită în 1954, 18 Aprilie.

A fost și concertul corului bisericii. A fost lume multă.

Mulți s-au împărtășit. A fost foarte ascultată de credincioși, într-o tăcere impresionantă. Timp frumos.

Predică la Învierea Domnului

Fraților,

Două zile după trista aniversare a morții Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Sfânta Biserică înlătură tristețea, dezbracă veșmintele de doliu, se împodobește sărbătorește și tresaltă de cea mai sfântă bucurie. Care să fie pricina unei schimbări așa de repezi și neașteptate ?

Este o veste nemaipomenită ce o face să-i salte inima de bucurie nemărginită. Este vestea că dumnezeescul ei Mire, a cărui moarte era deznădăjduită, sfărâmând deodată încuietorile mormântului și zdrobind puterea morții, *a înviat* cu atotputernicia Sa.

Iată marele eveniment de care tresaltă inima de bucurie.

Învierea Domnului este una din sărbătorile cele mai solemne pe care Sfânta Biserică o prăznuiește cu cea mai mare bucurie și fericire. Ne arată podoabele sale cele mai strălucitoare, ne desfată auzul cu cântările cele mai vesele. Și pe toți ca pe fiii ei iubiți, ne îndeamnă să-i împărțăm bucuria și fericirea.

Această măreață sărbătoare ne reamintește evenimentul cel mai glorios al Mântuitorului nostru.

Ne reamintește că, dacă El a binevoit să se supună morții, apoi n-a făcut aceasta decât ca să triumfe asupra ei, asupra morții.

Moartea deci a fost pentru El începutul celei mai înalte slave. Și chiar mormântul în care a fost pus, s-a schimbat astăzi, în privescerea atotputerniciei Sale.

Ne reamintește că, precum toți eram morți prin Adam, de asemenea, toți am înviat prin Iisus Hristos.

Ne reamintește, în sfârșit, că moartea Lui este pentru noi nu numai o garanție, dar chiar modelul învierii noastre. Și că nu numai vom învia, dar Dumnezeu va îmbrăca acest trup strică-

cios și muritor în podoaba nestrăcăriunii și a nemuririi, după cum ne spune și Sfântul Apostol Pavel (1 Corinteni 15, 53).

Poate fi oare o sărbătoare mai solemnă, o bucurie mai sfântă, o fericire mai mare pentru creștinism și deci și pentru noi, ca Învierea Domnului ? Care triumfând astăzi, asupra morții și asupra păcatului, zdrobește încuietorile iadului, dă afară pe cei din veac legați, proclamă mântuirea omenirii și cu dumnezeiesc glas zice: *Bucură-te, noule Ierusalime ! Saltă și te veselește, noule Sioane, căci slava Domnului peste tine a răsărit !*

Fraților,

În cele ce voi spune nu voi căuta să probez Învierea Domnului. Acest dumnezeiesc eveniment este probat de douăzeci de secole. Este pecetluit cu sângele atâtor martiri și mărturisit de întreaga creștinătate, după cum și noi, ca creștini, îl credem și-l mărturisim.

Voi spune numai câteva cuvinte despre bucuria sfântă ce ne-a adus și ne aduce această măreață și dumnezeiască sărbătoare.

Până ieri, toate puterile cerești erau cuprinse de spaimă și durere pentru batjocurile, suferințele și moartea Stăpânului ceresc. Astăzi însă, îngerii, arhanghelii și serafimii saltă de bucurie, căci *Hristos a înviat*.

Noi, pământenii, care până ieri eram triști văzând pe Răscumpărătorul nostru rănit, mort și pus în mormânt pentru păcatele noastre, astăzi însă, văzându-L înviat, cu dumnezeiasca Sa putere, mai frumos și mai strălucitor decât soarele, să ne bucurăm, căci *Hristos a înviat*.

S-a sculat la o viață nouă, fericită, ca să viețuiască în vecii vecilor, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt și să ne bucure și pe noi cu viață veșnică, în Împărăția Sa.

Până la Învierea Domnului, eram morți prin păcat. Ușile raiului ceresc ne erau închise. Eram vrăjmași lui Dumnezeu. Eram depărtați de mântuire, de fericire și viață veșnică. Prin Învierea Domnului însă, totul ne este asigurat. Nu mai sun-

tem vrăjmași, ci fii, prieteni, frați și moștenitori ai Domnului Hristos. Ușile raiului ne sunt deschise. Mântuirea, viața veșnică și fericirea ne sunt pregătite căci **Hristos a înviat**.

Poate fi o bucurie mai sfântă, o fericire mai mare, pentru noi creștinii, ca bucuria și fericirea ce ne-a adus strălucita zi a Învierii Domnului ?

De aceea, Sfânta Biserică ne spune astăzi: *Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa*. Da, toți: și săracii, ca și bogații, și cei din închisori, ca și cei liberi. Din păcate însă, mai toți și mai totdeauna, prăznuind astăzi triumful lui Iisus cel înviat din morți, uităm pe Iisus cel răstignit, mort și pus în mormânt, pentru păcatele noastre. Nu ne silim ca, împreună cu El, să înviem și noi din mormântul fărădelegilor noastre la o nouă viață curată și sfântă, chiar de avem necazuri și suferințe, ca să avem și noi parte la crucea, la patimile și la moartea lui Iisus, precum ne încredințează Sfântul Apostol Pavel:

De vreme ce pătimim împreună cu Iisus, ne vom proslăvi și noi, împreună cu Dânsul (Romani 8, 17).

Da, bucuria și veselia ce ne aduce sărbătoarea sfântă de astăzi, ne fac să uităm de crucea și moartea Mântuitorului nostru, care ne invită să răstignim și noi trupul cu poftele și plăcerile lui. Și după cum ne încredințează iarăși Sfântul Apostol Pavel, ori de câte ori păcătuim, răstignim din nou pe Fiul lui Dumnezeu.

Fraților,

Și îngerii sărbătoresc în ceruri triumful Învierii Domnului, de aceea, se cuvine ca și sărbătorirea noastră să se apropie de cea îngerească. Și să nu credeți că Sfânta Biserică și judecata sănătoasă, creștinească cer de la noi mai presus de slabele noastre puteri.

Nu. Cel ce sărbătorește ziua de astăzi cu inima și cugetul curat, o sărbătorește împreună cu îngerii.

Cel ce o sărbătorește pătruns de iubire către Domnul Hristos și către aproapele, o sărbătorește în unire cu Biserica

cerească în împărăția dragostei. Și după cum zice Sfântul Ioan Evanghelistul: *Oricine rămâne în dragoste, rămâne în Dumnezeu* (1 Ioan 4, 16).

Deci, dacă nu ne vom învrednici să unim sărbătorirea noastră cu aceea a îngerilor, nu ne vom învrednici de împărtășirea cu dâșii. Cine confundă și îneacă bucuria sufletului în desfătărilor trupului, acela nu serbează ziua de astăzi în unire cu îngerii.

Cine nu caută și nu se ostenește să-și ferească sărbătorirea zilei de astăzi de orice păcat, cine nu-și păstrează aprinsă sfânta candelă a credinței în sufletul lui și, prin nesocotință, o lasă să se stingă, acela să nu nădăjduiască că va vedea deschise pentru el ușile sfinte ale locașului ceresc, deși vede pe pământ deschizându-se ușile Sfintei Biserici.

Așadar, sărbătorind astăzi Învierea Domnului, să sărbătorim și învierea noastră sufletească. Căci ne spune Sfântul Apostol Pavel: „Precum s-a sculat Hristos din morți, prin slava Tatălui ceresc, așa și noi în înnoirea vieții să umblăm.

Și știind că Hristos înviat din morți nu mai moare, așa și noi să ne socotim morți pentru păcat, dar vii pentru Dumnezeu prin Hristos Iisus Domnul nostru” (Romani 6, 4-11)

Viața în care a intrat Iisus prin înviere este o viață cu totul nouă și cerească. Așa și viața în care se cuvine să intrăm noi, creștinii, prin Învierea Domnului, trebuie să fie o viață curată și sfântă, care să ne schimbe în oameni cu totul înnoiți, în dorințe și cugetări bune, în dragoste, în milă și fapte bune, în oameni cu totul deosebiți de cum am fost până acum. Ca de acum înainte, aceloră care ar voi să ne caute în rândurile celor păcătoși, stăpâniți de mândrie, de poftă și plăceri vinovate, să le putem spune și noi, precum au spus îngerii către femeile mironosițe: *S-a sculat. Nu este aici. Nu mai căutați pe Cel viu cu cei morți.*

Să înviem și noi în virtuți și în fapte bune în nevinovăție și sfințenie, care sunt garanții sigure ale învierii noastre în slava cerească. Amin !

Cuvântarea de a doua zi de Paști

Fraților,

Niciodată ca acum n-au răsunat mai tare, mai semnificativ, în urechile noastre, aceste stihuri ale Învierii Domnului:

Să învieze Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui, precum se stinge fumul să se stingă,

Precum se topește ceara de fața focului, așa să piară păcătoșii de la fața lui Dumnezeu, iar dreptii să se bucure și să se veselească.

Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul. Să ne bucurăm și să ne veselim într-însa.

Niciodată însă ziua Învierii Domnului n-a fost pentru noi, ca astăzi, un mai puternic prilej de a ne lămuri asupra înțeleșului acestor stihuri, de a ne da seama ce rostim, ce cerem prin ele; cine sunt vrăjmașii lui Dumnezeu, cine sunt păcătoșii, care să se risipească, să se stingă ca fumul, să piară cum se topește ceara de fața focului.

Sunt ei, oare, numai diavolii, numai păgânii, atei, necredincioșii, care nu vor să știe și să cunoască pe Dumnezeu, ba, care vor să-l scoată din lumea întreagă ?

Da, în primul rând, aceștia sunt vrăjmașii lui Dumnezeu. Aceștia sunt păcătoșii pentru care Biserica creștină Ortodoxă se roagă să se stingă și să piară de la fața lui Dumnezeu.

Dar nu sunt numai ei. Din nenorocire, sunt și creștinii care cred în Dumnezeu, care cunosc pe Dumnezeu, care cunosc puterea, bunătatea și milostivirea Lui nemărginită și totuși, Îl nesocotesc, Îl necinstesc prin călcarea sfintelor Lui porunci. Suntem noi dintre aceștia ?

Suntem în casa Domnului, suntem în fața lui Dumnezeu, Care ne vede și știe toate: să mărturisim cu mâna pe inimă: se poate considera cineva, dintre noi, drept în fața lui Dumne-

zeu ? În cazul acesta, și noi, prin păcatele noastre, am călcat poruncile Domnului și am devenit vrăjmașii Lui.

Cu ani de zile înainte de dezlănțuirea acestui înfricoșat război, ne-a avertizat Dumnezeu fie direct, fie indirect prin trimisiile și aleșii Lui să lăsăm nedreptățile, furturile, înjurăturile și desfrâul, petrecerile nesăbuite și desmățul, să postim și să respectăm Sfintele Sărbători, *să ne pocăim și să ne cumințim*, căci foc și fier și pârjol va veni asupra-ne.

Mulți au primit aceste arătări, aceste semne ale milostivirii lui Dumnezeu cu neîncredere, cu zâmbetul pe buze. Și iată că așa s-a întâmplat. Pârjolul și prăpădul care, până acum, ne-au dat ocol, au venit și asupra noastră. Pentru ce ? Pentru că am necocotit mila lui Dumnezeu față de noi și nu ne-am pocăit și nu ne-am cumințit.

Fraților,

Dacă frontul de Răsărit a pătruns și pe pământul țării noastre; dacă din văzduh suntem potopiți cu foc și cu fier; dacă mulți din frații noștri au pierit nevinovați lângă noi, să nu ne pierdem cumpătul, nici credința în dreptatea noastră și, mai presus de toate, să nu ne pierdem nădejdea și încrederea în bunătatea și milostivirea lui Dumnezeu. În mâinile Lui stă firul destinului țării noastre, nu în acelea ale muritorilor, oricine și oricât de puternici ar fi ei.

Când vrea Dumnezeu, se biruiește rânduiala firii. Un semn să facă Dumnezeu și totul se schimbă într-o clipă. Salvarea noastră și a țării va răsări atunci și de acolo, când și de unde ne așteptăm mai puțin.

Să recunoaștem că suntem păcătoși și împreună să cerem să ne ierte păcatele, și împreună cu Domnul să înviem și noi din mormântul păcatelor.

Dumnezeu însă nu poate ocroti pe fiii Lui neascultători și răi. Nu poate ocroti pe vrăjmașii Lui. Ca să putem nădăjdui în mila și ajutorul lui Dumnezeu, întotdeauna, și mai ales în aceste zile grele, trebuie să trecem între dreptii Lui. Și această

trecere nu o putem face decât prin Înviere. Prin Învierea din mormântul păcatului neascultării de poruncile lui Dumnezeu.

Să facem din praznicul Învierii Domnului de astăzi prag de viață nouă, pe care s-o trăim după voia și legea Domnului. Numai așa vom împlânzi mânia Lui și vom scăpa mai curând de urgia ce s-a abătut asupra-ne.

Fiind încă stăpâniți de spaima morții, Dumnezeu știe ce ne mai așteaptă. Cu inimile smerite și pocăite, cu genunchii plecați să rugăm pe Dumnezeu să ne ierte păcatele și să înceteze mânia și urgia ce s-a pornit asupra noastră.

(Cuvântare a preotului Nicolae Runcanu
ținută în Biserica Sfânta Vineri Herasca
din București, luni 17 aprilie 1944, a doua zi de Paști)

*aprilie 1944,
scrisă la mașină
după 10 ani de ocupație rusească,
în aprilie 1954.*

Războiul cald s-a terminat atunci, la 1944, dar a început războiul rece.

Rușii n-au cedat nimic din ceea ce cuceriseră. De o parte, Rusia cu China, de altă parte, toate țările libere ale globului, au dus tratative de înțelegere, de pace, la New York, Londra, Paris, Bermude, Berlin. Nimic. Acum se așteaptă conferința de la Geneva, la 26 aprilie 1954, a doua zi de Paști. Se vor înțelege ? Vom vedea.

1917. Amintiri din război

În 1916, în primul război mondial, am fost mobilizat, ca preot militar, la regimentele 2 și 10 de artilerie (Brigada IV) din București. Am fost atașat la regimentul 2, cu care am și plecat la 16 august 1916. Am trecut munții pe la Predeal și am ajuns în câmpia Făgărașului. Până acolo, vânătorii și infanteriștii diviziei fugăriseră pe inamic. Din câmpia Făgărașului, am plecat spre poziția indicată, pe dealurile Perșanilor, unde s-a dat o luptă scurtă și unde comandantul regimentului, Colonelul Constantinidi Gheorghe a fost răpus de o ghiulea inamică, la 22 septembrie 1916. Totuși, inamicul a fost respins, pus pe fugă și urmărit până la Porumbacu, unde s-a dat o luptă grea, însă în favoarea noastră.

Când ai noștri se apropiiau de Avrig, ca să facă legătura cu armata de pe Valea Oltului, s-a primit ordin de retragere grabnică. Am fost trădați... de ai noștri. Mirați și mâhniți, ne-am retras. Ne-am oprit un timp în Sinaia, luptând mereu. Prin noiembrie, am primit ordin de retragere cât mai în grabă, căci inamicul voia să ne taie retragerea și să închidă toată divizia IV pe valea Prahovei.

Am început retragerea la 21 noiembrie, pe ploaie, pe ninsoare de câteva zile și pe un noroi în care se cufundau roțile tunurilor până la osii. La Cocăreștii-Misli, Prahova, a fost un dezastru pentru divizia IV, din pricina ploilor, a drumurilor desfundate și a vâilor umflate.

Pe lângă acestea, se dăduseră foc sondelor de păcură. Fumul gros și negru întunecase atmosfera de nu se mai vedea nimic, nici chiar ziua la amiază. Ieșeau femeile cu felinare și lumânări să ne arate drumurile pe unde să ajungem la lumină. Multe căruțe, încărcate cu greutate, au rămas înămolite. Ca să scape oamenii și caii, tunarii au părăsit tunurile. Călări pe cai s-au retras spre Moldova, cu căruțele mai ușoare. Unități-

le diviziei s-au împrăștiat care cum au putut. Divizia dispăru-se sub pâraiturile mitralierelor inamice.

Care pe cai, care în căruțe și trăsurile de campanie, am mers tot pe jos de-a lungul Munteniei. Pe la Mizil, altă trădare. Ne-am întâlnit cu o armată de cazaci călări. Ni se spunea că e trimisă în ajutorul nostru, dar, în curând am auzit că n-a făcut nimic. A fost trimisă de formă. În sfârșit, am continuat drumul tot pe jos, în susul Moldovei, până am ajuns în comuna Voinești, la 17 km sud-vest de Iași, în ziua de 5 ianuarie 1917, cu ordin superior de strângere și refacere a diviziei.

Tot timpul ne-a plouat. Drumurile deveniseră râuri de nămol.

La oprire în Voinești, a început să ningă des și cu fulgi mari, peste un noroi de o jumătate de metru. Era o jale. Aici a fost un nou dezastru pentru divizie, pentru oameni și cai. Lipsă de hrană și îmbrăcăminte. Oboseală, istovire, boli, febră recurentă, tifos exantematic.

Casele mici, cu bolnavi în ele. Femei necăjite, cu copii mici. Am mai venit și noi pe capul lor. Până să-și facă soldații barăci, se adăposteau prin casele oamenilor, unde și câți încăpeau. Alții rămâneau pe afară în jurul unui foc și se adăposteau sub câteva lemne puse în surlă.

Peste un noroi de o jumătate de metru s-a așternut o zăpadă de o jumătate de metru.

A venit apoi un ger năpraznic și un viscol care a troienit zăpada. A început molima.

Mureau oamenii, mureau caii cu zecile, pe fiecare zi.

Caii, sârmanii – și ce mai cai erau ! –, adăpostiți prin coșari de gard acoperit cu pământ, de foame, loveau cu copitele pereții de cădea pământul și mâncau surcelele din gard. Desigur mureau și erau cărați în câmp și-i mâncau sutele de ciori. Burțile cailor erau pline de rumeguș și chiar de bețe întregi.

Preotul de la divizie era bolnav de tifos exantematic. Preotul satului era bătrân și bolnav. Rămăsesem singurul preot pe zona de reorganizare. Pe lângă îngrijirea bolnavilor din cele două regimente de artilerie, a trebuit să îngrijesc și de cei de

la divizie. De la infirmeria diviziei duceam la groapă câte doi, trei, patru și uneori am dus și câte 10-12, într-o dubă, în pielea goală și așa îi înmormântam în groapa comună, unul lângă altul. Sărmanii martiri ai neamului ! Până să fie îngropați, îi îmbrăca Dumnezeu în cămașă albă de zăpadă.

O, câte am văzut ! Câte nu sunt de spus ! Lipsă mare de hrană, de îmbrăcăminte, de medicamente, de îngrijire ! Am comunicat aceasta autorității superioare bisericești. N-am cunoscut însă nici o îmbunătățire. Se șoptea că s-au primit de la americani efecte de îmbrăcăminte calduroasă, dar că erau înlocuite cu efecte vechi și rupte, iar cele bune dispăreau.

Approape în fiecare zi vizitam bolnavii din fiecare divizie și de la cele două regimente de artilerie. Făceam rugăciuni, îi încurajam prin cuvântări și împărtășam pe cei mai grav bolnavi. Pe cei ce decedau la regimentele mele de artilerie, la care eram mobilizat, îi înmormântam în coșciuge de scânduri, cât s-au mai găsit. În lipsă de scânduri, am obligat soldații să le facă coșciuge din nuiele, căci nu mureau mulți, ci câte unul, rar câte doi, și îi duceau la groapă cu gardă de onoare. Și până să le facă groapa, până să le spun câteva cuvinte, până să-i acopere cu pământ, ne îngropa și pe noi zăpada viscolită, cimitirul fiind în câmp deschis.

Într-una din zile, voind să plec la cimitirul militar, mi se aduce un soldat spre înmormântare. De unde este, întreb eu ?

– De la regimentul 2 artilerie, mi se răspunde.

– Cum se poate ? ! N-am fost eu aseară la infirmerie și nu era nici unul pe moarte !

– Este de la infirmeria bateriei I.

– Unde este infirmeria aceea ?

– E colo-n marginea satului, mi s-a răspuns.

Fiind la începutul organizării, eu nu aflasem că, pe lângă infirmeria generală, mai au și bateriile infirmerii aparte.

– Cum se poate ? De ce nu mi s-a spus ?

– Am crezut că știți, a fost răspunsul, de aceea nu v-am chemat.

Până să se facă groapa, am făcut și eu slujba și s-a înmormântat. Am spus apoi grupului care adusesese mortul:

– Mâine dimineată, voi veni acolo. Să aveți grijă să fie ordine și curățenie pentru slujbă.

Când m-am dus a doua zi, era miercuri. Am găsit 30 bolnavi, aranjați unul lângă altul pe lângă trei pereți ai camerei. Am făcut sfeștanie. Le-am citit rugăciunile prin care ceream mila și harul lui Dumnezeu asupra lor, pentru tămăduire de orice boală vor fi cuprinși. Le-am spus apoi, rar, tare și deslușit ca și rugăciunile, câteva cuvinte, din toată inima și cu tărie de convingere și le-am zis:

– Uite, acum, fiți atenți. Vă citesc rugăciunile de spovedanie, pentru iertarea păcatelor ca să vă învredniciți și de împărtășirea cu Sfintele Taine, care se dau nu să moară omul, ci să trăiască, spre bucuria voastră și spre slava lui Dumnezeu. Frontul merge bine. În primăvară, ne va ajuta Dumnezeu să mergem la casele noastre.

Le-am citit rugăciunile de spovedanie tot așa: tare, rar și deslușit. I-am stropit cu agheasmă și le-am zis:

– Azi am terminat. Mâine dimineată, voi veni să vă împărtășesc, dar să nu luați nimic în gură, nici apă. Să primiți Sfânta Împărtășanie cu toată credința, că vă veți însănătoși. După Sfânta Împărtășanie, să gustați fiecare câte puțină agheasmă în loc de anafură și apoi ceaiul sau ce vi se va da.

Să știți de la mine că, după ce vă veți împărtăși cu deplină încredere în mila și bunătatea lui Dumnezeu, cu credință și nădejde în ajutorul Lui, nu veți muri nici unul. Veți trăi și veți vedea.

După ce am terminat, aud pe un ostaș plângând cu suspine.

– Ce ai, camarade ? De ce plângi ?

– Părinte, e un evreu, mi-a spus la ureche infirmierul.

– Ascultă, camarade. Nu mai plânge. Tot ce am făcut aici, pentru toți am făcut, deci și pentru tine. Nici tu n-ai să mori. Ți spun cu toată încrederea. Ai să vezi. S-a liniștit.

A doua zi, joi de dimineată, i-am împărtășit pe toți, afară de evreu, căruia i-am spus:

— Pe tine, nu te pot împărtăși, totuși lasă-te stăpânit de credința că avem același Dumnezeu, că Domnul Hristos e așa de milostiv și bun și că, pentru rugăciunile noastre, te va însănătoși și pe tine, cum a însănătoșit pe mulți evrei și nu numai pe evrei, dar și pe mulți păgâni, pentru care, alții s-au rugat.

Am plecat de la infirmerie, pe la orele 8 dimineata. Între orele 11-12, a venit Regina Maria să cerceteze bolnavii, spunându-i-se că este molimă în Voinești.

— Părinte, era bine de te găsea Regina în exercițiul funcțiunii, pe aceste zile grele, mi-a spus un domn ofițer.

— E bine și așa, i-am răspuns. Sunt mai împăcat în cugetul meu, că mi-am făcut datoria din îndemn propriu.

În scurt timp, bolnavii din infirmeria Batalionului II au început să simtă binefacerile credinței. N-a mai murit nici unul. Toți s-au însănătoșit. Prin luna mai, ducându-mă la Iași, mă întâlnesc cu bolnavul evreu. După salutul convenit îi spun:

— Vezi că n-ai murit ?

— Da, părinte. Am plâns pentru că vedeam că toți camarazii mei se pot bucura de întărirea moralului și numai eu singur, nu. Încredințarea sfinției voastre m-a liniștit. Voi spune la toți ai mei.

Ostașul era reporter la ziarul „Adevărul”.

În timpul verii, timpul s-a îmbunătățit. Morțile s-au rărit. În majoritate, ostașii s-au însănătoșit. Pe măsură ce se înjghebau, unitățile diviziei erau trimise pe fronturi. Unele erau trimise în Basarabia, căci marii noștri aliați părăseau fronturile.

Din ordinul d-lui comandant al brigăzii IV artilerie, am fost obligat să rămân tot în Voinești, pentru îngrijirea resturilor din divizie pe zona de reorganizare: bolnavi mai grav, convalescenți și trupe mai puține. Și așa am fost mai puțin ocupat.

De pe fronturi, se auzea când de bine, când de rău.

Stăpânit mereu de gândul că dezastrul diviziei se datorește în mare parte *trădării*, cu gândul mereu la fronturi și chinuit și de dorul celor de acasă, în orele libere, m-am tot trudit să

îmbărbătez ostașii care plecau pe fronturi – și prin versuri, căci sunt mai mișcătoare pentru ostași, versurile populare.

Deși nu mă credeam poet, am alcătuit poezia de mai jos, după calapodul unui vechi marș ostășesc de Bolintineanu, intitulat „Ferentarul”, învățat în seminar, din care nu mai ținam minte decât melodia și o singură strofă, care începe cu versul: „Nu e nici mândria, nu e nici mulțimea”. Și tot cântând singur această strofă și gândindu-mă că ea se potrivește de minune cu situația tragică în care ne găsim, așa mi-a venit inspirația să alcătuiesc aceste versuri:

1. Până când, măi frate, să răbdăm ocară,
Să lăsăm vrăjmașii să ne prade Țara
Și să ne ia tot ?
Să lăsăm copiii, să lăsăm soția
Și părinții noștri să-ndure robia,
Până nu mai pot ?

2. Nu vedeți aieveja, ca și din jurnale
Că la noi acasă, este numai jale,
Jale și suspin ?
Că iubiiții noștri, istoviți de chinuri,
Tot privesc în zare și zic prin suspinuri:
Ah, că nu mai vin !

3. Nu vă mișc' acestea ? Nu mai aveți milă ?
Și-ndurarea voastră nu vă mai fac silă
Ca să-i dezrobiți ?
Să porniți la luptă, s-azvârliți afară
Pe vrăjmașii noștri din întreaga Țară
Și să-i umiliți !

4. Nu e nici mândria, nu e nici mulțimea
Care-n bătălie, încunună oștimea
Nu e nici noroc
Cela ce se zbate pentru liberare,

Are zece brațe, zece inimi are,
Inime de foc.

5. Atacați temeinic, fără încetare
Căci iubiții voștri nu mai au răbdare
Atacați mereu !
Cu cei ce se luptă pentru libertate
Apărându-și țara și sfânta dreptate,
E și Dumnezeu !

1917

Darea de seamă

cu prilejul inaugurării noii picturi ce s-a făcut bisericii,
între anii 1927 și 1929, citită în biserică,
în ziua de 8 februarie 1931, Duminica Fiului Risipitor,
fiind de față Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit
Primat al Ungrovlahiei și Întâiul Patriarh al României,
D. D. Dr. Miron Cristea, Prea Sfințitul Vicar Tit Simedrea
și mulțime de credincioși

Înalț Prea Sfințite Stăpâne,

Pe lângă sărbătoarea legală de astăzi, când Biserica noastră creștină ortodoxă ne pregătește de Sfânta Înviere, prin pilda Fiului Risipitor, biserica noastră parohială, Sfânta Vineri-Herasca, își sărbătorește inaugurarea împodobirii ei cu noua pictură și alte îmbunătățiri, la care s-a lucrat aproape doi ani de zile: de la sfârșitul anului 1927 până la jumătatea anului 1929. Și solemnitatea aceasta capătă un mai deosebit și impunător fast prin participarea Înalț Prea Sfinției Voastre.

Cu acest prilej deci, întâi de toate, ca paroh al bisericii, cu adânc respect depun la picioarele tronului arhiepiscopal al Înalț Prea Sfinției Voastre, omagii de adânc respect de desăvârșit devotament și de supunere frățească, în numele întregului personal al bisericii, în numele Consiliului și Adunării parohiale, precum și în numele credincioșilor care, în mare număr, săptămână după săptămână, din capitală și de aiurea, vin și se îmbisericesc în acest sfânt locaș.

Înalț Prea Sfințite Stăpâne,

Până la anul 1839, în locul acestei biserici era o altă biserică cu mult mai mică, clădită de către Jupân Nicolae vel Aga cu soția lui Ioana, pe la anul 1645, dându-i ca hram Prea Cuvioasa Parascheva.

În anul 1729, această bisericuță este înzestrată cu moșia Pupezeni din jud. Ialomița, în întindere de vreo 3000 de pogoane, de către frații Constantin Băleanu biv-vel Comis și Matei Băleanu Postelnicul, pentru ca, din venitul ei, să se întrețină anual șase săraci, iar restul pentru chivernisirea preoților bisericii.

Către sfârșitul veacului al XVIII-lea, biserica mai capătă alți donatori și ctitori din întinsa familie a Năsturelilor, care se trag din romani și care s-au cinstit cu titlul de Grafi de către împăratul Austriei, Ludovic I, la 1370. Unul dintre descendenții acestei familii, Udriște Năsturel, care a fost Mare Ban peste tot Banatul și șef al oștirilor de atunci, a trecut în Valahia, a cumpărat mai multe moșii, pe care strănepoții lui le-au dăruit sfintelor mănăstiri: Cotroceni, Văcărești, Pantelimon, Gruiu. Între moșile cumpărate a fost și moșia Herăștii, de la boierii Herăști, care s-au retras în Bucovina, unde au primit titlul de baroni. La această moșie Herăști, Udriște Năsturel și-a zidit locuința sa din lespezi de piatră, pe la 1520, unde se și vede săpată marca familiei sale, cum ea se vede și pe monumentul de la mormântul urmașilor lui din această biserică. Udriște a murit la 1526 și a fost înmormântat la Mănăstirea Curtea de Argeș.

De atunci, de când s-au stabilit la moșia Herăști, familia Năsturelu s-a mai numit și „de Herăscu”.

Unul din cei mai de seamă binefăcători și ctitori din familia Năsturelilor este generalul Constantin Năsturel Herăscu, născut la 1798 și decedat la 1874.

Acesta, prin dieta sa din 5 Ghenarie 1855, donează acestei biserici două moșii: moșia lui Năsturelu din județul Teleorman de aproape 3000 de pogoane și moșia Lămotești din Ilfov de 650 de pogoane, zestrea soției sale Elenca, născută Băleanu, probabil rudă cu familia Bălenilor, donatorii moșiei Pupezeni. Donația acestor două moșii s-a făcut cu condiția ca din venitul lor jumătate să se dea Academiei Române, din care să se formeze un fond special, care pururea să poarte numele de *Fondul Năsturel* și din el să se dea premii în fiecare

an pentru cele mai bune lucrări științifice și literare, sub numele de *Premiul Năsturel*.

Așa s-a urmat și așa se urmează neîntrerupt...

Moșiile s-au expropriat în întregime în 1919, pentru cauză de utilitate națională, deși în actele de donație se prevede că ele nu trebuiesc înstrăinate de nimeni și sub nici un motiv. Valoarea lor s-a plătit în renta împroprietăririi 5 %, în sumă de 7415000 lei efecte, care, cu 5 % produce anual un venit de 370750 lei, din care aproape jumătate se dă Academiei Române, iar din cealaltă jumătate se întreține Azilul cu cele 21 de bătrâne pe care le adăposteste, conform actelor de donație.

Pe la 1839, Arhiereul Ioanichie Stratonichias de la Sfânta Mitropolie, mai mult pe a sa cheltuială, reconstruiește, în locul vechii biserițe zidită la 1645 de jupânul Nicolae vel Aga, o altă biserică, așa cum se vede astăzi, și, în același an, la 30 octombrie încetează din viață. Acestei biserici i s-au mai pus și hramul Botezului Domnului.

Așa că pe lângă vechii ctitori și donatori, Nicolae vel Aga, Constantin și Matei Băleanu, cei mai de seamă ctitori și binefăcători ai acestei sfinte biserici, sunt arhiereul Ioanichie Stratonichias și Generalul Constantin Năsturel Herăscu, ale căror chipuri s-au zugrăvit pe peretele bisericii, la locul respectiv, căci până acum, nu existau în biserică. Le-am zugrăvit chipul, ca văzându-i lumea credincioasă care se îmbisericește în acest sfânt lăcaș, ridicat așa de impunător, de credința, de dărnicia și de evlavia lor, să ia pilde de la ei, să se întărească împotriva ispitelor vremii.

Din actele de danie ale acestor ctitori și binefăcători ai acestei biserici, rezultă ca, la această biserică, să existe mai mulți preoți, care să officieze Sfânta Jertfă neîntrerupt, pentru ca neîntrerupt să se pomenească numele lor la Sfântul Jertfelnic spre iertarea păcatelor și mântuirea sufletelor lor.

Așa s-a și urmat din vechime și până astăzi.

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

Noi, românii, avem fericirea de a poseda în Catedrala din Iași, Sfintele Moaște ale Cuvioasei Parascheva, la care din

toate părțile țării năzuiesc și aleargă mulțime de credincioși după ocrotirea și grabnicul ei ajutor. Zilele de hram sunt adevărate zile de pelerinaj la Iași Moldova noastră. Poate că și lucrul acesta face ca mai toate bisericile din țară, care au hramul P. C. Parascheva, să fie mai cercetate de credincioși, ca și biserica noastră. Aici, la noi, pe lângă icoana hramului din tâmplă, mai avem o icoană veche a P.C. Parascheva, grabnică ajutătoare, așezată la coloana din stânga din mijlocul bisericii, la ajutorul și ocrotirea căreia, năzuiesc și aleargă mai ales vinerea, credincioși din toate păturile societății, din capitală și de aiurea. Vin pentru diferite nevoi sufletești și trupești, pentru care nu pot nădăjdui în fiii oamenilor. Vin mai ales bolnavi trupește și sufletește, vin nebuni legați în lanțuri, vin bolnavi aproape pe moarte, aduși în căruțe zeci de kilometri, de ne minunăm cum de n-au murit pe drum, pe frig și pe viscol.

Multora li se împlinesc rugăciunile pentru credința și râvna lor cea mare, prin solicitările Cuvioasei Paraschiva și vin, în urmă, de aduc rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu.

Pe lângă aceste motive, săvârșirea Sfintei Liturghii regulat în fiecare zi, la această biserică este încă un motiv al afluenței de credincioși în timpul săptămânii, mai mare decât la celelalte biserici și după tradiția Bisericii noastre ortodoxe, credincioșii ori de câte ori vin la biserică, aprind lumânări, simbolul de jertfă, simbolul luminii credinței, luminii învățaturii Domnului Hristos, Care luminează tuturor.

Cu timpul, venind credincioși în număr din ce în ce mai mare, și luminile au fost mai multe; și pe lângă fumul de tămâie de la slujbele zilnice, fumul mulțimii de lumânări de proastă calitate a afumat biserica.

După 57 de ani de la zidire, adică în anul 1896, s-a reînnoit pictura acestei biserici de pictorul Anton Serafim, în culoare de apă cu clei, în același stil și în aceeași dispoziție ca pictura anterioară, cu puține tablouri și sfinți și multe ornamente și figuri geometrice.

De la 1896 și până în zilele noastre, adică după 30 de ani, s-a afumat din nou și mai rău mai ales după război, când fabricarea lumânărilor nemaifiind controlată de Ministerul de Culte, rar se mai vedeau prin biserici lumânări de ceară curată.

Sub parohiatul Părintelui Constantin Lucaci făcându-se alte însemnate îmbunătățiri bisericii ca: schimbarea exteriorului, înălțarea pereților exteriori, înălțarea turlor, înnoirea clopotniței, înnoirea mobilierului de stejar masiv din interior, care este și astăzi, n-au mai ajuns fondurile să se facă din nou și pictura, deși a încercat în mai multe rânduri și înainte și după război, fiind însărcinat tot domnul pictor Belizarie cu facerea devizelor respective. Parohia nedispunând de întreaga sumă a amânat angajarea picturii, angajând pe domnul Belizarie numai cu pictarea porticului de la intrarea bisericii.

Cu trecerea anilor de după război, s-au tot scumpit și materialele și mâna de lucru, iar biserica se afuma din ce în ce mai rău.

Fiind o continuă grijă care apăsa greu pe cugetele noastre de creștini și de buni administratori ai acestui sfânt și impunător așezământ, deși nu aveam decât 200000 lei depuși în efecte, cu această sumă și cu ce am mai putut economisi în doi, trei ani, am agonisit o sumă inițială de 1000000 lei și ne-am luat curajul să angajăm noua pictură cu domnul pictor D. Belizarie, aprobat de Înalta Prea Sfinția Voastră dintre domnii pictori ofertanți.

După prealabile cercetări și examinări din partea unei comisii compusă din câțiva membri ai Epitropiei și ai Consiliului parohial, s-a luat hotărârea ca pictura să se facă în stil bizantin, în frescă și pe fond de aur veritabil. Și fiindcă biserica noastră era zilnic vizitată de mulți credincioși, am ținut ca serviciul liturgic să nu se întrerupă în tot timpul lucrării, obligând pe domnul pictor Belizarie să închidă ermetic și treptat porțiunile pe care le lucrează. De asemenea, a fost obligat ca tencuiala veche să o dea jos până la cărămidă, lăsând numai porțiunile pe unde vechea tencuială se găsea pietrificată cu cărămida. Peste noua tencuială s-a aplicat tencuiala de frescă,

preparată din var curat stins de câțiva ani și cu câlți tocați cum cere tehnica lucrării.

După ce domnul Belizarie a comandat în Ardeal schelă specială, după ce a instalat-o în sfânta biserică în așa mod, încât, într-adevăr, nu ne-a împiedicat întru nimic de la săvârșirea diferitelor slujbe religioase, au început lucrările de pictură prin luna octombrie 1927 și lucrând personal de dimineață până seara târziu încontinuu cu ajutoarele sale, a terminat-o definitiv, cu ajutorul lui Dumnezeu și al Sfintei Vineri, în luna iunie 1929.

Amintesc că, dând tencuiala jos de pe bolta turlei celei mari, a găsit scheletul de lemnărie putred. L-a făcut din nou pe cheltuiala domniei sale, deși prin actele de angajament nu era obligat la aceasta.

Pereții turelilor erau în fețe dreptunghiulare neregulate și neegale. Le-a făcut în rotund pe cât s-a putut, le-a împărțit în suprafețe potrivit tablourilor, prin ciubucării de ipsos pe schelet de vergele de fier cu pânză de rabiț galvanizată. La baza turelilor s-au făcut alte ciubucării și scafe în care să se ascundă lumina electrică, pentru luminarea pereților turelilor în timpul serii.

Arcadele erau cam ascuțite și neregulate și fețele neegale. S-au amenajat în rotund și s-au egalat fețele. Bolțile de asemenea erau strâmbe. S-au îndreptat din tencuială și s-au amenajat după forma ce voia să dea tablourilor. S-a introdus sub tencuială țevăria cu sârmele electrice.

Toate aceste lucrări au fost executate de oameni de meserie sub directa supraveghere și conducere a d-lui pictor Belizarie, pe lângă inginerul angajat de noi cu examinarea și recepționarea lucrărilor. Domnul Belizarie, pe lângă faptul că și-a depus tot talentul său de artist ca lucrările ce-l priveau direct pe dânsul să se execute cât mai mulțumitor, și pentru dânsul și pentru noi, ne-a dat un prețios concurs cu supravegherea celorlalte lucrări de lemnărie, de tencuială, de fierărie, de lumină electrică.

Pe lângă aceste lucrări, s-au mai executat din nou vitraliile din ferestre după schițele lucrate tot de dl. Belizarie; cele trei șemineuri cu câte două focuri; s-a micșorat cafasul corului, care era până la cele două coloane; s-a scos scara care urca în cafasul corului și care ocupa tot peretele unde acum sunt pictați ctitorii bisericii și s-a făcut altă scară de fier în spirală, ascunsă de pereți de stejar, cu intrarea în tinda bisericii. S-a modificat amvonul diaconesc, s-au spălat coloanele de marmură și tot mobilierul de stejar, precum și multe alte lucrări de înfrumusețare.

(...)

Notă biografică

Preotul Nicolae Runceanu

Născut în anul 1876 în comuna Runcu, jud. Argeș, într-o familie de preoți, Nicolae Runceanu a urmat cursurile Seminarului Central și ale Facultății de Teologie din București, fiind hirotonit diacon și mai apoi preot la Biserica Episcopală din Râmnicu Vâlcea.

Din 1906 a făcut parte din soborul preoților binecunoscutei biserici Sfânta Vineri-Herasca din București, distrusă, din păcate, în anul 1987 de buldozerele regimului comunist.

În timpul războiului de întregire a României (1916-1918) a fost mobilizat ca preot militar, ajutând sufletește în întreaga campanie regimentul său, decimat de focul inamicului și de tifosul exantematic. Bunul Dumnezeu i-a îngăduit să se înapoieze nevătămat la slujirea altarului bisericii sale.

Timp de peste 30 de ani, pr. Nicolae a fost parohul Bisericii Sf. Vineri-Herasca. În această calitate s-a ocupat de repictarea „în integro” a bisericii, între anii 1927-1929. Pictura, în stil bizantin, în frescă și pe fond de aur veritabil, a fost făcută de Dimitrie Belizarie, renumitul pictor căruia i se datorează și pictura Catedralei Patriarhale.

Până la mutarea sa la Domnul în 1965, părintele a fost permanent slujitorul altarului Sfintei Cuvioase Parascheva, patroana bisericii, fiind un adevărat părinte spiritual, atât pentru enoriașii săi, cât și pentru numeroșii pelerini care umpleau biserica și curtea ei în fiecare zi de vineri.

Pr. Nicolae Runceanu a avut o permanentă activitate misionară, concretizată prin numeroase publicații religioase. În 1914 a scris o carte *Drumul Crucii*, a cărei deosebită apreciere a impus numeroase reeditări. A tradus celebra carte *L'imitation de Jésus-Christ* sub titlul *Urmând pe Domnul*. Împreu-

nă cu Pr. Popescu-Mălăiești și cu Pr. Gh. Soare, a înființat editura religioasă „Ia și citește !“, în care apăreau numeroase îndrumare creștin-ortodoxe, precum și revista bilunară „Duminica Ortodoxă“, cu răspândire în întreaga țară și chiar cu abonamente în străinătate. În fișierul Bibliotecii Sinodale de la Mănăstirea Antim, pr. Nicolae Runceanu figurează cu nouă titluri, dar știm că au fost mai multe. *Drumul Crucii* se găsește la cota I 2011, sub forma ediției a treia din anul 1923.

Printre prietenii săi de generație se numărau Mitropoliții Visarion Puiu și Nifon Criveanu, ca și părintele scriitor și academician Gala Galaction. La vârsta senectuții, datorită înțelepciunii, experienței sale duhovnicești și exemplului de viață, devenite binecunoscute în lumea clerului și a credincioșilor, Sfântul Sinod îl cheamă pentru o perioadă de vreme la demnitatea de președinte al Consistoriului Central Bisericesc.

La 40 de ani de la trecerea sa în lumea celor drepti, iată, prin grija unor urmași din familie, o parte din roadele activității sale de propovăduire a Evangheliei este înmănuncheată în acest volum, care cuprinde predicile sale păstrate în manuscris, rostite duminica și la praznicele împărătești din pragul altarului Bisericii Sfânta Vineri-Herasca, de care numele Părintelui Nicolae Runceanu va rămâne legat în veșnicie.

Arhimandrit Grigore Băbuș,
27 ianuarie 2005

Cuprins

Prefață	5
Predică la Învierea Domnului	7
Predică la Duminica Tomii	11
Predică la Duminica Mironosițelor, a 3-a duminică după Paști	16
Predică la Duminica Slăbănogului, a 4-a duminică după Paști	20
Predică la Duminica Samarinencii, a 5-a duminică după Paști	25
Predică la Duminica Rusalilor, a 8-a duminică după Paști	30
Predică la Duminica tuturor Sfinților, prima duminică după Rusalii	35
Predică la Chemarea Sfinților Apostoli, a 2-a duminică după Rusalii	40
Predică la Duminica a 3-a după Rusalii (despre grijile vieții)	45
Predică la Duminica a 4-a după Rusalii (vindecarea slugii sutașului)	49
Predică la Duminica a 5-a după Rusalii (vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gherghesenilor)	53
Predică la Duminica a 6-a după Rusalii (vindecarea slăbănogului)	57
Predică la Duminica a 8-a după Rusalii (înmulțirea pâinilor în pustie)	62
Predică la Duminica 9-a după Rusalii (umblarea pe mare, potolirea furtunii)	67

Predică la Duminica a 10-a după Rusalii (vindecarea lunaticului)	72
Predică la Duminica a 11-a după Rusalii (pilda datornicului nemilostiv)	76
Predică la Duminica a 12-a după Rusalii (tânărul cel bogat)	82
Predică la Duminica a 13-a după Rusalii (pilda lucrătorilor cei răi)	87
Predică la Duminica a 14-a după Rusalii (pilda nunții fiului de împărat)	91
Predică la Duminica a 18-a după Rusalii (pescuirea minunată)	96
Predică la Duminica a 19-a după Rusalii (predica de pe munte, iubirea vrăjmașilor)	101
Predică la Duminica a 22-a după Rusalii (bogatul nemilostiv și săracul Lazăr)	107
Predică la Duminica a 23-a după Rusalii (vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor) ..	112
Predică la Duminica a 24-a după Rusalii (vindecarea femeii bolnave și învierea fiicei lui Iair) ...	117
Predică la Duminica a 25-a după Rusalii (samarineanul milostiv)	121
Predică la Duminica a 26-a după Rusalii (pilda bogatului căruia i-a rodit țarina)	126
Predică la Duminica a 27-a după Rusalii (tămăduirea femeii gârbove)	132
Predică la Duminica a 28-a după Rusalii (pilda celor poftiți la cină)	136
Predică la Duminica a 29-a după Rusalii (a celor zece leproși)	142

Predică la Duminica a 30-a după Rusalii (dregătorul bogat, păzirea poruncilor)	147
Predică la Duminica a 31-a după Rusalii (vindecarea orbului din Ierihon)	152
Predică la Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zaheu) ..	156
Predică la Duminica a 33-a după Rusalii (a vameșului și a fariseului)	163
Predică la Duminica a 34-a după Rusalii (a fiului risipitor)	168
Predică la Duminica a 35-a după Rusalii (a Înfrișatei Judecăți. Lăsatul sec de carne)	172
Predică la Duminica a 36-a după Rusalii (a izgonirii lui Adam din Rai. Lăsatul sec de brânză) ...	177
Predică la Întâmpinarea Domnului	182
Predică la Duminica 1 din Sfântul Post (a Ortodoxiei) ..	187
Predică la Duminica a 2-a din Sfântul Post (vindecarea slăbănogului din Capernaum)	191
Predică la Duminica a 3-a din Post (a Sfintei Cruci)	195
Predică la Duminica a IV-a din Post (vindecarea lunaticului)	200
Predică la Buna Vestire	206
Predică la Duminica a 5-a din Post (a Cuvioasei Maria Egipteanca)	211
Predică la Duminica Floriilor	216
Predică la Învierea Domnului	221
Cuvântarea de a doua zi de Paști	225
1917. Amintiri din război	228
Darea de seamă	235
Notă biografică: Preotul Nicolae Runceanu	242